INHOUDSOPGAVE BVD CURSUSSTOF KO

DOSSIER Nr.: CD 1351 deel 5 NAAM: Organisatie BVD en Verbindingen.

Volg Nr.	AFZENDER	Agenda Nr.	INGELEGD Datum	Par.
37	Schr.aan plv.H/BVD van H/KO betr. insch.in I.D.werk van R.pol.te water	130131	6-2-52	
38	Schr.aan H/B van plv.H/BVD betr. ,,		12-2-52	
~~39~~	~~Rapport van B V aan HB betr.bezoek Gem.afd.Adam R.Pol.te water~~	~~131002~~	14-2-52	
~~40~~	~~Schr.aan plv.H/BVD van H/B betr.insch. Rijkspolitie te awter~~		14-3-52	
~~41~~	~~Schr.aan Dir.Gen.van Pol.Mr.v.d.Minne betreffende insch.Rijkspol.te water~~	~~130131~~	27-3-52	map TOO/BVD
42	Afschrift schutblad CO 130131		19-5-52	
3a	Dienstschema's BVD		29-11-49	
43	Schr.v.H/KO aan plv.H/BVD betr.onderhoud met de Majoor Schulze	138.622	9-5-52	
44	Afschrift schutblad CO 138.622			
31a	Schr.v.H/KO aan Mr.Margadant betr: opgave inl.personeel van pol.		27-9-51	
31b	Overzicht BVD		19-10-51	
45	Ervaringen bij vertonen van films bij LSK (24-9-52)		26-2-54	
46	Samenwerking met LSK (30-9-52)		26-2-54	
47	Samenwerking L2 (28-10-52)		"	
48	Samenwerking met andere overheidsinstanties	169.928	26-2-54	
48a	Schr.aan alle pol.verbindingen betr. nieuwe cursusopzet	198.174	16-6-59	
49	Eindrapport Dis bepsrekingen Rijks- en Gemeentepolitie, zomer 1949		7-4-54	
50	Schr.HBVD aan H.C. Gem.Pol.over cursisten contra-sabotagecursus		2-2-55	
50a	Schr. HB aan HKO betr. Rijkspolitie te Water		9-5-58	
51	Schr. aan Marechaussee betr. detachering		2-2-55	
52	Afschr.nota HBVD betr.ID-werk Rijkspolitie te Water	in map verb TOO/BVD	14-2-55	
53	Nota KA betr.betere informatie Politieverbindingen		17-6-55	
~~54~~	~~Checking van toekomstige militairen no.276248~~		~~4-7-55~~	
55	Overzicht opleiding politiepersoneel door BVD (3-2-54)		17-9-55	
56	Schrijven HBVD aan versch.pol.verb.over vergadering ID-chefs		2-9-55	
57	Schrijven aan PHBVD betr. bijgewerkte gegevens personeelssterkte ID's en RP's		13-9-55	
58	RCirculaire politieverbindingen betr. gebruik oude gegevens ACD 300931 dd.23-12-55		1-8-56	
59	Verslag vergadering vertegenwoordigers ID's der 10 grootste gemeenten, gehouden te 's-Gravenhage, 31-5-56		7-8-56	
60	id. vergadering op 27-9-56		23-10-56	
61	lezing Kapt. Lt. ter Zee J.Nieuwenhuysen		4-2-57	
~~62~~	~~Verslag vergadering vertegenwoordigers ID's der 11 grootste gemeenten gehouden te Den Haag op 13-12-56~~	In map ID-vergaderingen	~~13-2-57~~	
63	Circulaire 1924 betreffende Marine-Wakerskorps	378728	18-3-57	

A.L. 17253-'47

INHOUDSOPGAVE

ORGANISATIE

DOSSIER Nr.: ~~1406~~ 1954 deel ~~6~~ 5 NAAM: ~~Cursusstof m.b.t.~~ B.V.D.en Verbindingen

Volg Nr.	AFZENDER	Agenda Nr.	INGELEGD Datum	Par.
1.	Kon.Besluit dd ~~9-4-45~~ (CVD) en detail lering taak BVD		in map TOV/BVD 9-1-46	
2.	Circ.Min.v.Binnenl.Z.betr.~~verstrekken~~ en verkrijgen van inl. ~~(5x)~~		in map TOV/BVD 23-8-47	
3.	K.B.dd8-8-49 nr.51 (2x)		8-8-49	
4.	Instelling en org.BVD relaties,mogelijkheid contr.op ~~personen~~ mogelijkh.in geval van buitengew.omstandigheden		in map TOV/BVD	
5.	Instructie Marechaussee		in map Taak BVD, Verb.(h.k.)	
6.	Beschik.Min.v.Binn.Z.nr.1041 verrichten van werkz.t.b.v.BVD		19-8-50	
7.	Circ.aan Com.d.Kon.van Min.v.Bin.Z. betr.BVD.		~~15-9-51~~	
8.	Notities uit versch brieven		Aug.1950	id.
9.	Bijlage bij s hr 93035 dd.19-9-50 aan C.O.en V.		19-9-50	id.
10.	Schr.aan Com.der K.betr.aanwijzingen aan pol.verb.v.d.BVD.		11-10-50	id.
11.	Circ.aan pol.verb betr.vertr.van inl.	94756	19-10-50	id.
12.	Circ.		18-10-50	
13.	Dienstaanw.voor Hfd.Bureau 2-2-Staf kon.Mar.		1-12-50	
14.	Schr.van H/KO aan Mr.v.Maanen betr.KB 8/8/-49	99417	21-12-50	
15.	Schr. v. H/KO aan H/BVDbetr.critiek in cursussen hoger personeel	104724	10-1-51	
16.	Schr.v.H/KO aan H/BVD betr.kwal.I.D.werk	100594	10-1-51	
17.	Schr.v.Mr.v.Manen aan H/KO (antw.op no.14)		18-1-51	
18.	Schema Veiligh.diensten in Ned.		Jan.-51	
19.	Toelichting org.BVD (4 x)		Jan.-51	
20.	Schema BVD		Jan.-51	
21.	Schr.v.Alg Dir.Rijks Pol.aan o.m.BVD		17-1-51	
22.	Schr.van BVD.aan P.G.'s betr.instr.v.d. Rijksrech.i.v.m.ID-werzaamheden	104427	6-3-51	
23.	Schr.v.H/KO aan H/BVD richtl.aan BVD.verb.		26-6-51	
24.	Vragen i.v.m.K.B.8/8-49		6-7-51	
25.	Nota PHBVD betr.Voorschrift Rijks.Pol.		20-8-51	
26.	Overzicht BVD,gezonden aan pol.verb	120558	18-10-51	
27.	Besluit van 25/8/51/wijziging KB 8/8-49		25-10-51	
28.	Schr.v.H/KO aan H/BVD betr.KB 8/8/-49	117755	10-9-51	
29.	Aant.beh.bij schr.117755		13-9-51	
30.	Schr. H/KO aan H/BVD betr.region.verg.BVD verb.		20-9-51	
31.	Schr. v.BSV aan HB naar aanl.bovenstaand schr.		10-10-51	
32.	Schema organisatie BVD.		23-10-51	
33.	Afschrift aant.blad CO 118.667		6-11-51	
34.	Betr.besprek.met Mr.J.G.v.d.Minne		30-1-52	
35.	Schr.aan HH Com.Gewest.R. P.betr.aanwijz, inzake I.D.onderzoeken		11-2-52	
36	Ontwerp-instructie pers.Kon.Mar. i.v.m. I.D.werkzaamheden		25-2-52	
16a	Schr.v.HKO aanPHBVD betr,Rijkspolitie dd.20-10-49		18-7-55	
17a	Schema BVD		"	
33a	Brf. HKO aan HB betr. diploma's gem.pol.-ambt.		9-5-58	
33b	Schr.HKO aan PHBVD betr. Gemeentepol.		"	

A.L. 17253-'47

INHOUDSOPGAVE

DOSSIER Nr. : .... NAAM : ~~Inlichtingen en veiligheidsdiensten in Nederland~~

Volg Nr.	AFZENDER	Agenda Nr.	INGELEGD Datum	P
1.	Kon.Besluit dd. 9-4-1946 (CVD) en detaillering taak BVD.		9-4-1946	
2.	Circ. Min.v.Binn.Zaken betr. verstrekken en verkrijgen van inl. (5 x)		23-8-1947	
3.	K.B.dd.8-8-1949, nr.51 (2 x)		8-8-1949	
4.	Instelling en org.BVD, relaties, mogelijkheid van controle op personen, mogelijkheden in geval van buitengewone omstandigheden			
5.	Instructie Marechaussee			
6.	Beschikking v.d.Minv.Binn.Z.nr.1041 verrichten v.werkzaamheden t.b.v. BVD		19-8-1950	
7.	Circ.aan Comm.d.Kon. van Min.v.Binn.Z. betr. BVD.		15-9-1951	
8.	Notities uit versch. brieven		Aug.1950	
9.	Bijlage bij schr.93035 dd.19-9-1950 aan C.C.en V.		19-9-1950	
10.	Schr.aan Comm.d.Kon. betr.aanwijzing aan pol. verbindingen van de BVD		11-10-1950	
11.	Circ.aan pol.verbindingen betr.verstrekken van inlichtingen	94766	19-10-1950	
12.	Circ. ?	/	18-10-1950	
13.	Dienstaanwijzingen voor Hfd.Bureau2-2 Staf Kon.Marech.		1-12-1950	
14.	Schr.van H.KC aan Mr.v.Maanen betr. KB 8-8-'49	99417	21-12-1950	
15.	Schr.van Mr.v.Maanen n.a.v. bovenst.nota		18-1-1951	
16.	Schema veiligh.diensten in Ned.		Jan.'51	
17.	Toelichting op organisatie BVD (4 x)		Jan.'51	
18.	Schema BVD		Jan.'51	
19.	Schr.van BVD aan P.G.'s betr.instructie voor de Rijksrechercheurs i.v.m. ID-werkzaamheden	104427	6 Maart 51	
~~20.~~	~~Nota bij ACD/PA 113538 van P.HC betr. nieuw paspoortregime~~		~~20-7-1951~~	
21.	Vragen aan Hr.Fock betr.KB 8-8-1949		6-8-1951	
~~22.~~	~~Programma cursus KEW~~		~~Sept.'51.~~	
23.	Circ.van BVD aan pol.verbind.organisatie en taak BVD	120558	18-10-1951	
24.	Schema organisatie BVD		23-10-1951	
25	Aanvullend Besluit nr.2 op KB 8-8-'49		16-11-'51	

INHOUDSOPGAVE

OD 1351, deel I. BELEIDSKWESTIES KO ALGEMEEN

1.	Schr. van HKO aan PHBVD betr. afd. KO in 1950 (kwestie v.d. Pol e.a.)		20-10-49
2.	Schr. aan G.P. Doetinchem en Winschoten betr. onkosten cursus KO (zie ook no. 19)		mrt.1950
3.	Schr. aan HKO van HCVD betr. cursus		14-11-47
4.	Nota van Hr. Hazenberg betr. cursus		22-4-48
5.	(Inmap circulaires verbindingen)		
6.	Schr. C.J. v.d. Pol aan PHCVD betr.cursus	34805	10-3-54
7.	(In map Organisatie KO)		3-2-49
8.	(Idem)		3-2-49
9.	Schr. van CvP Leeuwarden betr. financiën cursus	56179	19-2-49
10.	Schr. van CvP Leeuwarden betr. cursus Gron.	59570	28-3-49
11.	Memorandum KO 2 aan KO 1 betr. lekken gegevens cursus	60263	9-4-49
12.	Notities van DIS betr. Eindhoven	60262	29-3-49
13.	Nota van KO 2 aan HKO betr.kosten cursus		19-9-49
14.	(In map circulaires verbindingen)		
15.	Nota van plv. HBVD aan HKO		8-10-49
16.	In OD 1351 deel 5		
17.	Knipsel Utr.Nwsblad betr.opleiding politie	72137	17-10-49
18.	Nota aan HAID betr. voorgaand knipsel		.....
19.	Schr. aan HB betr.verschillende onderwerpen (zie no. I)		1-11-49
20.	Afschrift aantekenblad CO 73213 Wageningen		28-11-49
21.	Schr. van Wageningen betr. Brouwer, Steunenberg.	73213	2-11-49
22.	Schr. aan plv. HBVD betr. taak MID en Marid		24-11-49
23.	Notitie van Mr.Mijnlieff betr.critiek cursussen	78191	20-1-50
24.	Schr. van HB betr. reis- en verblijfkosten		7-12-49
25.	Schr. aan HAID betr. begroting kosten cursus		23-1-50
26.	Schr. aan plv. HBVD betr.critiek korpschefs		24-1-50
27.	Tweede ex. van 26 (vernietigd)		
28.	(In map org. KO)		
29.	Schr. van KO 2 aan HKO betr.beveiliging	AID	21-2-50
30.	Schr. aan plv. HBVD betr.vertaling Eng.boek		28-4-50
31.	Schr. aan HB betr. W. de Zeeuw		22-6-50
32.	Schr. aan HB betr. ID Nijmegen		26-6-50
33.	Schr. aan HB betr. ID Koog a.d.Zaan, Zaandijk, Krommenie		28-6-50
34.	Nota van HKO betr. rapporten penetratie-oef.		9-8-50
35.	Bij HKO		
36.	Afschrift aantekenblad CO 92966		11-11-49
37.	Nota van KO 2 aan HKO betr. onderwijs aan personeel eigen dienst		16-10-50
38.	(In map Taak en Organisatie BVD)		9-11-50
39.	Schr. van KO 2 aan HKO betr.legitimatie Marech.	96650	9-11-50
40.	Schr. aan plv. HBVD betr. contact buitenl. diensten i.v.m. opleiding	98430	7-12-50

INHOUDSOPGAVE

OD 1351, deel I. BELEIDSKWESTIES KO ALGEMEEN

41.	(Vernietigd, aantekening betr. oud CO)		4-1-51
42/44.	(Elders geborgen)		
45.	Schr. aan Mr. v. Maanen betr. KB 8-8-49	99417	21-12-50
47.	Schr. aan Mr. v. Maanen betr. gegevens cursussen	105577	2-4-51
48.	Nota aan KA betr. kwartaalverslagen	105577	27-3-51
49.	Nota van PZ betr. buitengewoon verlof studie	PZ 4375	22-5-51
50.	Schr. van KO 2 aan HKO betr. opmerkingen cursisten	110352	31-5-51
51.	Schr. aan Mr. v. Maanen betr.opl. C I-officieren		31-5-51
52.	Zie CO 455605		
53.	Concept brief aan Min.v.Marine betr. cursus		dec.1950
54.	CO 455605		
55.	CO 455605		
56.	Schr.aan Marine verkl.pol.betr.Vissen	102485	6-2-51
57.	Idem		6-2-51
58.	Co 455605		
59.	CO 455605		
60.	Afschrift aantekenblad CO 97919		16-7-51
61.	CO 455605		
62.	CO 455605		
62a.	Schr. HKO aan PHBVD betr. BVD-cursussen	110525	14-8-54
63.	Schr. van B VII betr. E.Vermeer toespraak		14-6-51
64.	Schr. aan plv.HBVD betr.selectie personeel op inl. en veiligh.gebied (naar plv.H/BVD op 31-3-52)	112423	29-6-51
65.	Aantekenblad CO 112423 dd 4-7-52 (naar plv. H/BVD op 31-3-52)		
68.	Schr. aan plv. HBVD betr.opleiding Spoor-wegpol.	117490	6-9-51
69.	Afschrift aantekenblad CO 117490		19-9-51
70.	Schr. van D aan plv. HBVD betr.Spoorwegpol.		24-9-51
71.	Afschriften betr.opmerking E.Vermeer over cursus		28-9-51
73.	Schr. aan plv.HBVD betr.lich.oefening	100289	13-11-50
74.	Nota B IX aan HB betr. 73		31-1-51
75.	(In map K.Lu)		19-10-51
76.	Notitie HKO betr. cursussen mil.personeel		7-11-51
77.	(In map K.Lu)		29-11-51
78.	Werving en opleiding BVD personeel		9-7-59
79.	(In map K.Lu)	118050	17-9-51
80.	(In map K.Lu)	124651	5-12-51
81.	Uittreksel besprekingsverslag met de S.M. politie		15-1-52
83.	Schr. aan plv. HBVD betr. Rijkspol.op cursus '51	130415	8-2-52
84.	Schr. aan plv. HBVD betr.rijksrech. op cursus '51	130415	7-2-52

52, 54, 55, 58, 59, 61 en 62 naar ACD/PA (cursus Instruktietechniek).

INHOUDSOPGAVE

OD 1351, deel I. BELEIDSKWESTIES KO ALGEMEEN

85.	Afschrift aantekenblad CO 130415 (Rijkspolitie)		21-2-52
86.	Nota aan HAZ van HKO betr. Instructie vuurwapenen	125310	17-12-51
87.	Nota van AZ betr. instructie vuurwapenen	PZ 149792	25-2-52
88.	Nota van KO 3 aan HKO betr. vergoeding reis- en verblijfkosten cursisten		23-4-51
89.	Schr. aan plv. H/BVD betr.cursus aan Rijkspol.personeel	120988	23-10-51
91.	Schr. van HKO aan plv.HBVD betr.Putlitz		8-11-51
92.	Schr. v. Min.v.Mar. betr. verg. kosten	119250	25-9-51
93.	Schr. v. plv. H/BVD aan Min.v.Mar. betr. kosten	119250	2-10-51
94.	Schr. v. Marine afd. Compt.betr.verg.	131698	21-2-52
95.	(In s.d.)		24-4-52
96.	Nota van HBVD aan HKO betr. dankbet.		6-5-52
97.	Afschrift schutblad CO 136893 (sabotage)		19-5-52
98.	(Gelicht voor HKO)		29-6-51
99.	Schr. aan HAZ van HKO betr. selectie nieuw pers. BVD		30-11-51
100.	Afschr. aantekenblad CO 112423		
101.	Schr. aan HAZ van HKO betr. voorstel interne cursus en examenregeling		31-10-51
102.	(In map K.Lu)		30-5-52
103.	Schr. aan plv. H/BVD van KA betr.selectie		7-5-52
104.	Nota van plv. H/BVD aan KA betr. test BVD aanwijzing voor opleiding door korpschefs		25-6-52
105.	Schr. van plv. HBVD aan KA betr. team bij sab.melding		29-4-52
106.	Schr. van PZ aan HKO betr. dienstongevallen	153158	2-9-52
106a.	Nota KO 3 aan HKO betr. onderzoek explosie bij Philips Eindhoven op 23-6-52		2-9-52
107.	Nota betr. Coördinatie opl. zich bezighoudende met inl. en veiligheidswerk in Nederl.		
108.	Schr. v. KO 2 aan HKO betr. vuurwapenoef.		13-11-51
109.	Schr. v. KO 2 aan KCD betr. bezorging enz. post bestemd voor KO		11-12-51
110.	Schr. HKO aan HB,C,D,KB betr.opl.BVD-pers.		14-8-54
111.	Schr. aan HKO van de Heer Buurman betr. verblijfsvergoeding bij bijz.cursus		15-4-53
112	Schr. aan plv. HBVD van HKO betr.samenwerking met de sectie L 2 Luchtmacht st. (In map K.Lu.)		15-4-53
113.	Schr. aan HKO van HPZ betr.overwerkvergoeding	no.PZ/156726	3-8-53
114	Schr. aan Kapt.Koene betr. filmvoorstellingen		15-12-53
115	Schr. HKO aan HBVD betr.films M.I.5.		11-9-54
115a	Nota KO 3 aan HKO betr.bespr. met Dr. Froentjes en Drs. Witte dd 18-3-53		15-12-53
116	Toelichting op de in de tekeningen aangebrachte wijzigingen in het KO-deel van het nieuwe gebouw		15-12-53
116a	Schr.HKO aan HAZ d.d.18-9-53 en antwoord HAZ d.d. 18-9-53 betr. honorarium lezingen	no.PZ/158978	1-10-62

INHOUDSOPGAVE

OD 1351, deel I. BELEIDSKWESTIES KO ALGEMEEN

117	Schr. aan PHBVD van HKO betr.vorming pol. personeel, resultaat bespreking, bemerkingen HKA (CO 200421)	200421	30-12-53
117a	Schr. HKO aan H.BIX en van KO 5 aan HKO kwestie Verkerk		1-2-55
118	Schr.PHKO aan HKO betr.Dienstvoorschriften	206722	1-2-55
118a	Brief HKO aan PHD betr.vacature D		1-2-55
119	Schr.HKO aan PHBVD over nieuwe cursusopzet		1-2-55
119a	Brief KO5 aan BVP betr.cursist v.Dusseldorp		1-2-55
120	Rapport speciale groep B IX (cursus)		1-2-55
121	Schr. PHKO aan HKO over bevolkingsregister		1-2-55
122	Schr. HKO aan HAZ over consumpties cursisten		1-2-55
123	Schr. aan PHBVD van HKO betr.studie-rapporten 201648		1-2-55
124	Memorandum PHKO aan HKO betr. theorie en praktijk in de dienst		14-8-54
125	Beoordeling cursisten afd. C		14-8-54
126	Schr. aan PHBVD van HKO betr. doctrine inlichtingenwerk		1-2-55
126a	Schr.HKO aan HKA betr.vervoer tentoonstelling naar Valkenb.		1-2-55
127	Schr. HKO aan HKA betr.Verstappen, Vught		1-2-55
127a	Schr. HKO aan PHBVD betr. Morele Herbewapening		1-2-55
128	Notitie EOP II betr.aantrekken ID-ambt. door part.bedr.		17-6-55
129	Afschr.nota HACD aan HAZ betr.typistes, [illegible], dd 29-10-55		17-6-55
130	Nota's betr.ontheffing examen Mej. de Blij en Augustinus		17-6-55
131	Afschr.opm.HBVD, HE en Hr.v.Es betr. observ.en rapportage		2-7-55
132	CO 455605		
132a	Schr.aan Commandant Genieschool betr. Mijnencursus		9-8-55
133	Schr. W.Kahle, Nw.Guinea, dd 22-3-55 (aan HKO 3-7-59)		15-8-55
134	Schr.betr.rechercheurs in trein, dd 18-12-54		23-8-55
135	Aanbiedingsbriefje verslag cursus aan HKA met commentaar		23-8-55
136	Nota's AZ en HKA betr.vacatie-gelden en reisvergoedingen aan gecommitteerden bij BVD-examens		29-8-55
137	Schr. HB betr. ID De Bilt		3-10-55
138	Schr. van P.J. v. Ingen aan HKO betr. volgen van een nieuwe cursus		7-2-56
139	Schr. van BVD aan v.Gelder Zonen N.V. betr.veiligheidscursus J.KRUITHOF		13-8-56
140	Schr. v. B II aan HKO betr. gebruik radio-apparatuur tijdens door KO georganiseerde oefen-volgacties		3-2-54

INHOUDSOPGAVE

OD 1351, deel I. BELEIDSKWESTIES KO ALGEMEEN

141	Schr. aan Kon.Marechaussee betr.opleiding BVD (no. 280.000)	280.000	31-5-55
141a	Schr. aan PHBVD betr.buitenl.reis KO3		2-2-57
142	Schr.aan HE van HKO betr.basiscursus HH Broekhuis en Scheven en inleiding HH Kraayenbrink en Oosthoek		2-2-57
143	Betr.Detachering J. de Graaf bij KO		2-2-57
144	Nota van HE aan HKO betr.operationele ID-kosten		2-2-57
145	(Vernietigd, identiek aan 154)		zie 154
146	Verslag bespreking KO6 met Hr. v. Oldenborgh betr.sugg.discussiegroepen dd 30-10-56		21-7-59
147	Circulaire betr.Basiscursus	CO 347928	2-2-57
148	Nota HKO no. 57 aan Afd.Hoofden betr. dienstproblemen		2-2-57
149	Schr.no.66 van HKO aan HAZ betr. C.P. Katsenaar		
150	Nota HE no.76351 betr.vergoeding hoed A.Staal + antwoord HKO no. 64		
151	Nota aan HBVD no. 81 betr.lezing Drs. J.J.M. Hornix voor Afd.Hfd.dd. 29-4-57		28-1-58
153	Brf. van N.V. v.d. Heem dd 22-11-57 betr. film "Animal Farm"		28-1-58
154	(Vernietigd)		
155	Opmerkingen afd. D bij concept stencil Wettelijke maatregelen op het terrein van de beveiliging		21-2-58
156	Correspondentie over het copiëren van films bij de K.Lu.	353597	16-5-58
157	Schrijven HACD aan HKO betr. cursus "Organisatie BVD" dd 12-11-57		28-8-58
158	Nota van E IX aan HE dd 19-3-59 betr. verrichtingen uitrukploeg (aprilgrap (journalisten)		13-7-59
158a	Schr.aan cdt. Marine Opl.kamp H'sum	CO 455605	7-8-58
		aan ACD/PA	3-1-62
159	De geschiedenis van KO als weerspiegeling van de geschiedenis van de BVD dd 15-5-59		26-6-62
~~161~~ 162*	~~Schr. HKO aan DOB betr. I. Daalder~~ (in mapmeldingen)		~~10-9-59~~
163	Schr. HKO aan DPB/1 betr. Chef Bewaking NKF, dd 23-7-58		16-10-59
164	Schr. aan NBOB van HKO betr. gecommitteerde NBOB-examens en contact heren Boomsluiter en Boschker		16-10-59
165	Schr. Hr. Somer aan HKO en antwoord dd 9-9-58		16-10-59
166	Schr. HKO aan BVA betr. pas Hr.v.d.Beek		"
167	Schr. HKO aan BVA betr. pas Diepenhorst		"
168	Schr. HKO aan Hr. de Boer betr.declaratie		"
169	Schr. Hr. J.B. Onnekink van GP Arnhem en antwoord HKO betr.gegevens m.b.t. Gemeentemuseum Arnhem		2-4-60
171	Rapport Mej. Henneveld aan HKO betr. volgactie (tel. Hr.v.Dam van Isselt)		2-4-60

INHOUDSOPGAVE

OD 1351, deel I. BELEIDSKWESTIES KO ALGEMEEN

		no.	
172	Schr. KO7 aan HAZ betr. vacature staatsmijnen		2-4-60
174	Nota HE dd 17-7-59 en antwoord daarop van 22/7 betr.beoordeling ten Cate, Peters en Zwijnenburg		25-7-60
176	Notitie HKO over Struis; brief van ID aan HBVD over P.C. Striuijs; nota aan HBVD van HKO betr.Prof.Schlichting		20-1-59
	nota aan HE van KO4 betr.Prof.Schlichting		21-4-59
178	Notitie betr.gesprek met Kabinet Commissaris der Koningin in Overijssel op 20-3-61		27-3-61
179	Afspraak over samenwerking BVD en SOEV		9-1-62
180	Beveiligingsincident		26-1-62
181	**Nota KO/N aan HKO dd.5-7-62 betr. door R.P.-cursisten gemaakte kosten ten bate van p.o.**	1221	13-7-62
182	Schrijven Z.E.de Minv.Def.(Marine) betr.cursus Instructie Techniek en aanb.nota HKO a/HBVD		7-8-1963
183	Correspondentie betr.deelneming aan cursus Methodische Instructie bij het Centraal Instituut Methodische Instructie te Harderwijk door de heer M.J. Noppen en Drs.C.P. van Dijk, t.w.: Afschr.schr. directeur genoemd instituut d.d. 4-6-63, afschr.schr.Ministerie BIZA d.d.15-8, Schr.Instituut vnd.aan de heer De Savornin Lohman d.d.16-8-63 en aanb.brief BIZA dd.15-8 (getekend door Chef Afd. Politie)		7-11-63

* Brieven betreffende cursus instructietechniek Marine aan ACD/PA.

AFSCHRIFT

Notitie voor de Heer C. v.d. HEUVEL.

Betreft: Cursus.

1. In verband met de uitzonderlijk weinig resultaten, die tot dusverre verkregen zijn door de PTT experts, voelt het Hoofd CVD er, op dit ogenblik althans, niets voor om de Heer Van Schendel in te schakelen voor de cursus. (Bovenstaande mededeling is uit de aard der zaak alleen voor U bestemd.)
Wel worden het noodzakelijk geacht, dat U aan de cursisten mededeelt, dat ingeval de I.D.'s op een zender-affaire stuiten, zij ogenblikkelijk rechtstreeks contact moeten opnemen met de Heer van Schendel,
Adres:
Telefoon:

2. De bedoeling van Binnenlandse Zaken is niet, dat alle cursisten een Brigadiers-status krijgen. Alleen zij, die aan het I.D.-werk een volle dagtaak hebben. Hierdoor is het deze laatsten nl. niet mogelijk een cursus te volgen voor het normale brigadiersdiploma.

3. Hoofd CVD verzoekt U de namen en adressen reeds nu te verzamelen van alle personen die bij de I.D.'s werken. (De bedoeling hiervan is om tijdig, vóórdat ze een cursus gaan volgen, te weten wat voor vlees we in de kuip hebben). Aan de betrokken hoofden der I.D.'s moet niet dit motief worden medegedeeld bij het persoonlijk bezoek, dat U hen brengt, doch aan hen kan worden medegedeeld, dat dat is om te weten hoeveel mensen en wie aan de te houden cursus zullen deelnemen, m.a.w. om een goede regeling voor de cursusopzet te kunnen maken.

KA, 14-11-47.
Plv.Hoofd CVD.

4

Aan de Heer C.C.v.d.Heuvel. (ter kennisneming na terugkomst van vacantie)

Zijdelings verneem ik, dat speciaal de cursisten van de C.V.D. naar aanleiding van de behandelde stof, voornamelijk op security-terrein, met enkele vragen zitten juist in verband met hun practisch werk.

Deze kwesties brengen zij liever niet ter sprake op de cursus omdat hierbij ook enkele niet--C.V.D.mensen zitten, die met de interne werkwijze niet te maken hebben.

Het verdient daarom aanbeveling, dat we aan het eind van de cursus een samenspreking houden met de C.V.D.-cursisten, U en de Heer Fransen. Of de Heer v.d.Pol hierbij ook aanwezig dient te zijn kunnen we nog nader bezien

Wilt U t.z.t. hiermee rekening houden?

Mr.Dr.J.Hazenberg.

's-Gravenhage, 22 April 1948.

1 copie in bezit Hr. Hazenberg
Vernietigd Kw 2 14-4-49
[illegible]

1351. 1351, dl. 1 naar Doc. voor inschrijving 6

Volgno. 8

Betreffende cursus
C.V.D. voor I.D.'s.

Rapport B

Den Haag, 30 April 1948.

8-5-48

ACD / 5408-35

Ingevolge mondelinge instructie van het plv. Hoofd C.V.D., heb ik de eer het navolgende te rapporteren:

Tijdens mijn eerste cursusvoordracht te 's-Hertogenbosch d.d. 26 April 1948 werd, na mijn inleidende mededeling, dat het ieder van de cursisten vrij zou staan per interruptie of anderszins met mij van gedachten te wisselen over de behandelde stof, door twee deelnemers van de geboden gelegenheid gebruik gemaakt.

Nauwelijks was ik begonnen of de heer H.L.Pijls, commissaris van politie te Eindhoven, vroeg het woord. Hij ontwikkelde enige theoretische inzichten over vraagstukken nopens het communisme en oefende critiek op de wijze van behandeling, welke de docent zich had voorgesteld.

Ik liet hem ongestoord uitspreken, wat nogal tijd in beslag nam. Terstond daarna wilde de heer J.H.J.Schroeders, hoofdcommies-chef van de administratie der politie te Eindhoven, eveneens enkele opmerkingen ten aanzien van het door mij te verzorgen gedeelte der cursus plaatsen. Ook hij kreeg daarvoor toestemming. Deze deelnemer had naar zijn zeggen bijzondere aandacht gewijd aan de inhoud der gestencilde excerpten voor dit onderdeel van de C.V.D.-cursus. Hij miste daarin gezaghebbende Katholieke bronnen. Daarenboven achtte hij het overbodig om naast het wetenschappelijk socialisme tevoren nog aandacht te wijden aan het ontstaan van het niet-marxistische communisme. Dit zou z.i. slechts misverstand kunnen veroorzaken.

Ik heb, deze aanmerkingen benuttende, gepoogd een geargumenteerde weerlegging te geven. Beide sprekers, die blijkbaar onderling overleg pleegden, wat gemakkelijk was aangezien zij naast elkander zaten, bleven in het verdere verloop van de morgen zeer critisch gestemd. Zij hebben, elkander afwisselend en bijstaand, vrijwel uitsluitend aan de gedachtenwisseling met de docent deelgenomen. De overige ongeveer 20 cursisten luisterden. Zowel tijdens de ochtendcursus als direct daarna bij de pauze, zeiden de heren Pijls en Schroeders, dat hun opmerkingen geenszins persoonlijk waren bedoeld. Zij bevestigden dit na de ochtendvoordracht met een handdruk. Mijnerzijds is geantwoord, dat ik deze critiek als zakelijk wilde opvatten, maar nochtans persoonlijk de verantwoordelijkheid meende te kunnen en moeten dragen voor het door mij gedoceerde.

In de middaguren kwamen er uit de Eindhovense hoek nog enige op- en aanmerkingen van meer incidentele aard. Ook andere cursisten namen toen aan de gedachtenwisseling deel.

Het optreden van de genoemde cursisten uit Eindhoven heeft geenszins storend of remmend gewerkt op de afhandeling van het door mij gestelde dagprogram.

Mogelijk - en dit als persoonlijke indruk - wilden beide deelnemers front maken tegen de gehele C.V.D.-cursus.

Het lijkt mij ongewenst de heren Pijls en Schroeders momenteel van deze persoonlijke opvatting door enigerlei reactie op de hoogte te brengen.

Ik heb vooral vermeden blijk te geven van enige tekenen van ontstemming of ongeduld.

C.J.v.d.Pol.

C.J. van der Pol

Bovenstaande aangelegenheid "officieus" besproken met Mr. Mijnlieff. Alleen dus ter informatie op 1.5.48. [illegible]

Aan Plv.Hoofd C.V.D.
via Hoofd B.

gezien: UB

6.4.70 van ACD/CI ontv. CD 1351 PA

MINISTERIE VAN
ALGEMENE ZAKEN.

No.: WAK 49684.
Bijl.: 1.

's-Gravenhage, 16 November 1948.
Javastraat 68.

G E H E I M.

Met verwijzing naar het telefonisch onderhoud terzake moge ik U hierbij de "Regeling Examen Politie-Inlichtingendiensten" doen toekomen.

Het wnd.Hoofd van de Dienst,

Mr.Dr.J.Hazenberg.

AAN:
de Afdeling Openbare Orde en
Veiligheid van het
Ministerie van Binnenlandse Zaken,
Binnenhof 19,
's-GRAVENHAGE.

T.a.v.: de Weledelgestr.Heer K.v.d.Ham.

Aan: Mr. Dr. J. Hazenberg
Via ACD.

KA

AD B57

25

9

56179 ACD

Commissariaat van Politie Leeuwarden.

Aan de heer C.C.v.d.Heuvel,
Mechelsestraat no. 12,
Scheveningen.

Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	
--	--	CvP.	LEEUWARDEN, 19 Februari 1949.

Onderwerp cursus te Groningen.

Hierbij deel ik U het volgende mede.

Op 15 Februari 1949 heb ik aan mijn bureau een onderhoud gehad met de heer Hazenberg van het Ministerie van Algemene Zaken, waarbij de U wel bekende cursus, die voor het eerst op 8 Maart a.s. van 10 uur tot 17 uur te Groningen aan de Ossenmarkt no.3 gehouden zal worden, ter sprake kwam. Ik heb de heer Hazenberg toen de toezegging gedaan een politie-ambtenaar aan die cursus te laten deelnemen, onder het voorbehoud, dat de Burgemeester der gemeente Leeuwarden daaraan zijn goedkeuring zou hechten, speciaal met het oog op de financiële regeling.

Heden heb ik een onderhoud met de Burgemeester van Leeuwarden gehad, waarbij o.a. de geldelijke regeling van de cursus is besproken. De Burgemeester heeft er zijn goedkeuring aangehecht, dat Franciscus Johannes Willem Drion, geboren te Willemstad (N.B.), 23 Juli 1911, hoofdagent van gemeentepolitie, wonende te Leeuwarden, Ibisstraat 28, door mij wordt aangewezen aan de cursus deel te nemen, mits de kosten, die uit het volgen van de cursus voortvloeien, niet ten laste van de gemeente Leeuwarden komen. Ik zie geen mogelijkheid buiten de aan de politie toegestane financiële middelen om de kosten te betalen.

Op grond van het bovenstaande verzoek ik U te willen bevorderen, dat de bedoelde kosten op de een of andere wijze ten laste van een Rijksdienst worden gebracht. Omtrent het resultaat Uwer bemoeiingen zal ik gaarne voor 8 Maart a.s. bericht ontvangen. Indien on-

1107 1-5-'47 5000 Druk Jacobs

verhoopt blijkt, dat de kosten niet door een Rijksdienst kunnen worden gedragen, ben ik gedwongen mijn toezegging in te trekken.

De Commissaris van Politie,

Kabinet.

Volgno. 26

5 APR. 1949

ACD/ 59570.

Commissariaat van Politie Leeuwarden.

Nieuwestad 49. Telefoon K 5100 No. 4145.

Aan de Heer C.C.v.d. Heuvel

Mechelsestraat 12

te

S C H E V E N I N G E N.

Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Leeuwarden,
--	--	Adm.	28.3.49

Onderwerp cursus te Groningen.

Ten vervolge op mijn aan U gericht schrijven van 19 Februari jl. betreffende bovenvermeld onderwerp heb ik de eer U te berichten, dat ten behoeve van de hoofdagent van gemeentepolitie Drion een reisgelegenheid naar Groningen is gevonden, waaraan geen kosten zijn verbonden.

Hij kan dus thans zonder financiële bezwaren aan de U bekende cursus te Groningen deelnemen.

Coll.

De Commissaris van Politie,

[signature]

Bijlagen : -

GD 17 5 48 8000

11

MEMORANDUM

V 28

20 APR. 1949

A.D. 60263

Aan: KO 1
Van: KO 2

Betr.: Het lekken gegevens cursus CVD.

Naar aanleiding van het door de Heer de Greef gerapporteerde betreffende het uitlekken van gegevens betreffende de cursus aan de Rijkspolitie te Eindhoven, heb ik van KASTEREN, brigadier te Helmond hiernaar gevraagd.

Hij ontkende pertinent, dat iemand buiten hem had kennis genomen van zijn stencil en aantekeningen. Mensen van de Rijkspolitie te Eindhoven had hij in drie maanden niet gesproken.

9-4-1949.

KO 2

~~[illegible] GREEF~~

1 ex Rapp. arch.
[illegible] 20/6/50
K.O.4

V.
20 APR. 1949
60262

Notitie voor K.O.
Van Dis.

Op Donderdag, 24 Maart 1949 had Hoofd Dis een onderhoud met de adjudant - wnd. Districtscommandant der Rijkspolitie te Eindhoven.

Het bleek, dat deze nauwkeurig op de hoogte was van de cursussen, welke op het ogenblik door de C.V.D. worden gehouden. Hij wist o.a. waar en wanneer deze gehouden werden en wie als cursisten aanwezig waren. Ook wist hij wat er werd gedoceerd. Hij kreeg het nl. ter lezing !

In de loop van het gesprek liet hij zich ontvallen, dat hij een en ander van Helmond had ontvangen.

Voorts beklaagde hij zich, dat voor de Rijkspolitie deze cursussen nog niet bestonden.

Hoofd Dis heeft hem geantwoord, dat dit nog georganiseerd moest worden en dat hij in de toekomst wel aan de beurt zou komen.

29.3.1949/Dis/

13
~~33~~

OP 1351

retour K.O.
zie aant. pag. 2.

N O T A

aan: Hoofd KO
Van: KO 2

Donderdag, 1 September 1949, werd ik opgebeld door de Heer HASSING, adjudant van de gemeentepolitie te Heerlen. Hij vroeg mij, op welke wijze de kosten verantwoord moesten worden welke zouden worden gemaakt door de drie ambtenaren van de I.D., welke de daaropvolgende dag zich naar Den Haag zouden moeten begeven voor het schriftelijk examen. Uit hetgeen de adjudant opmerkte kreeg ik de indruk dat hij in de veronderstelling verkeerde, dat, aangezien de cursus door ons gegeven werd, deze kosten door ons gedragen zouden moeten worden.

Ik heb hem hierop medegedeeld dat dit zeer zeker niet het geval was, doch dat de juiste wijze van verantwoorden van deze kosten mij niet bekend was. Ik heb hem toen beloofd dit te zullen navragen en hem voor 17.- uur op te bellen.

Ik heb mij hierop in verbinding gesteld met de Heer Crabbendam, die hierover contact opnam met Binnenlandse Zaken. Na enige tijd deelde de Heer Crabbendam mij mede dat hij van Binnenlandse Zaken bericht had ontvangen dat de kosten voor de cursus bestreden moesten worden uit de zgn. normvergoeding, zijnde een vergoeding welke van Rijkswege aan de Gemeente verstrekt wordt voor de bestrijding van onkosten van de politiedienst en welke vergoeding per hoofd berekend wordt. Uit deze vergoeding moeten salaris, kleding en ook de opleiding van de man bestreden worden.

Hierna heb ik de adjudant Hassing opgebeld en hem van het een en ander in kennis gesteld. Hij zeide mij het met de Commissaris te zullen bespreken en diens goedkeuring te vragen, opdat de drie ambtenaren op kosten van de Gemeente aan het examen zouden kunnen deelnemen.

Opmerking.

De juiste bewoordingen waarmede de adjudant zijn gesprek tijdens het eerste telefonische onderhoud omkleedde, herinner ik mij niet meer. Zij kwamen echter overeen met de strekking: "Het is jullie cursus, dus jullie moeten maar betalen". Daar het hier een ondergeschikte, administratieve functionnaris betreft, acht ik het niet van zulk groot belang hoe hij zijn zienswijze te kennen geeft; temeer daar uit verschillende andere feiten, bv. het ter beschikking stellen van een lokaal voor de cursus, /gebleken is dat de Korpschef zeer zeker bereid is om aan het goede verloop van de zaak mede te werken.

Bovendien is gebleken, gezien het feit dat de drie cursisten op het examen aanwezig waren, dat na het tweede telefonisch onderhoud met de adjudant de zaak op bevredigende wijze geregeld is.

In een later telefonisch onderhoud dat ik met deze adjudant had deelde deze mij mede, dat de reiskosten van gemeentewege wel vergoed zullen worden, doch de verblijfkosten niet. De Korpschef meent dit te kunnen motiveren door de volgende feiten:

De drie cursisten zijn geen van drieën nog in het bezit van het politiediploma met aantekening. Slagen zij dus voor ons examen, dan betekent dit voor hen een mogelijkheid tot promotie. Andere leden van zijn korps zijn, om dezelfde promotie te kunnen maken, verplicht het politiediploma met aantekening te halen. De kosten verbonden aan de voorbereiding tot en het afleggen van dit examen worden <u>niet</u> vergoed.

De Korpschef meent dat het tegenover deze laatste mensen een onbillijkheid is, wanneer aan de ID-ambtenaren èn diensttijd ter beschikking wordt gesteld èn kostenvergoeding wordt gegeven om deze promotie-mogelijkheid te verkrijgen, terwijl de anderen de volle kosten moeten zelf dragen.

Hij meent dat het dus ten volle gerechtvaardigd is, wanneer de ID-mensen zelf een gedeelte van de kosten dragen.

19 September 1949.

[illegible] [illegible]/9/49. [illegible]

Geen aanteekening voor verdere stappen.

h

Aan: plv.Hoofd BVD
Van: Hoofd KO

Als resultaat van mijn pogingen ter verkrijging van plaatsruimte voor cursusdoeleinden kan ik U berichten, dat bij geen van de hieronder genoemde diensten de mogelijkheid daartoe bestond:

Landmacht - Luchtmacht - Kon. Marechaussee - Gemeentepolitie 's-Gravenhage.- Kon.Marine.

30 September 1949

Hoofd KO

Aan: plv. Hoofd BVD
Van: Hoofd KO

In verband met de noodzakelijk gebleken coördinatie van B.V.D.-cursussen aan eigen personeel en verbindingen, stelt ondergetekende zich voor in de loop van 1950 de volgende categorieen in de cursussen te betrekken:

I Hoger B.V.D.-personeel
II Hoger Politiepersoneel (Gemeentepolitie, Rijkspolitie, Kon.Marechaussee, Bedrijfspolitie)
III Hoger Weermachtspersoneel (Landmacht, Marine, Luchtmacht)
IV Lager B.V.D.-personeel
V Lager Politiepersoneel
VI Lager Weermachtspersoneel

Deze categorieen (behalve lager B.V.D.-personeel dat i.v.m. zijn functie geen uitgebreide cursus nodig heeft) zullen gecombineerd worden tot vier groepen; en wel twee van hoger personeel en twee van lager personeel.

Tot heden was het gewoonte bij de uitgebreide cursussen elke week één dag cursus te geven. Tegen dit systeem, dat weliswaar bepaalde voordelen biedt, zijn toch in de loop van de tijd zoveel bedenkingen gerezen, dat het dezerzijds beter geoordeeld werd een ander systeem in te voeren. Dit systeem komt op het volgende neer:

De totale duur van de cursus is ongeveer 10 maanden (met twee maanden vacantie). In plaats van elke week één dag wordt per bepaalde periode een week cursus gegeven. De groepen van hoger personeel hebben in deze 10 maanden 6 maal een week cursus; de groepen van lager personeel 8 maal een week.

In al deze cursussen zullen dezelfde onderwerpen behandeld worden met inachtneming van het volgende:

Bij het hoger personeel zal hier en daar wat dieper op verschillende onderwerpen worden ingegaan, terwijl bij het lager personeel meer aandacht besteed zal worden aan de praktijk en meer tijd uitgetrokken voor herhaling van het besprokene.

In de cursussen zullen de volgende onderwerpen behandeld worden:

1. Geheime oorlogvoering in het algemeen
2. De binnenlandse veiligheidsdienst
3. De objecten van de binnenlandse veiligheidsdienst
4. Beveiliging
5. Middelen ter verkrijging van inlichtingen
6. Bewerking van verzamelde gegevens
7. Wettelijke bepalingen i.v.m. de veiligheid van de Staat.

(Met de binnenlandse veiligheidsdienst wordt hierboven bedoeld de binnenlandse veiligheidsdienst in het algemeen, in de ruime zin van het woord)

7 October 1949

Hoofd KO.

Opening Utrechtse politie-opleidingsschool

Speciale gaven voor politieman vereist

Particuliere opleiding niet goed mogelijk

„Voorheen gold de gedachte, dat een politieman met enige wetskennis toegerust — en zelfs dat was nog niet altijd het geval — zich voldoende vakbekwaam kon achten voor een behoorlijke dienstverrichting", waren woorden, die hoofdinspecteur J. F. van Bekkum sprak bij de opening van de politieopleidingsschool in de Markthavenstraat hedenmiddag om 3 uur te Utrecht.

Hoe het thans gaat, en speciaal hoe het op deze nieuwe opleidingsschool gaat, vertelde hoofdinsp. v. Bekkum, die hoofd van deze school is, in een uitvoerige rede. Hij vestigde de aandacht op de speciale problemen van deze tijd.

Vlak na de oorlog moest de kadaverdiscipline die alom heerste, worden omgevormd in een ordelijkheid, zoals men die in Nederland stelt.

Tot voor kort kende men slechts particuliere politie-opleidingen.

In het zwaar vernielde Hoofdbureau van politie en in een oud schoolgebouw aan de Waterstraat werd na de bevrijding van ons land met deze opleiding begonnen, die zich in allerlei opzichten onderscheidt van de tot dusverre in gebruik zijnde methode van het geven van particulier politie-onderwijs.

De theoretische scholing werd uitgebreider. Maar tevens ontvangt de politieman in spé een practische opleiding.

Algemene lichaamsscholing wordt gegeven (gymnastiek, athletiek, spel en zwemmen, jiu-jitsu, boksen en schermen).

De heer v. Bekkum wenste de hoofdcommissaris van politie, de heer R. W. v. Eyk geluk met de bereikte resultaten. Thans is ongeveer 93 % van uw corps gediplomeerd, bij aanvang der politieopleiding slechts 30 %.

Wat de overige werkzaamheden betreft, vertelde de heer v. Bekkum voorts, dat de agenten, die in straatdienst zijn, af en toe daaraan onttrokken worden en door voortgezet vakonderwijs, door exercitie en lichamelijke opvoeding geestelijk en lichamelijk op peil worden gehouden.

De rijksverkeersinspectie, de Technische verbindingsdienst, de centrale veiligheidsdienst, de Rijks- en gemeentepolitie zenden ook reeds personeel naar de school, die daardoor een regionaal karakter krijgt.

De heer R. W. van Eijk, hoofdcommissaris van politie te Utrecht, wees eveneens nadrukkelijk op de waarde van een goede theoretische en practische opleiding.

„Het politiecorps vraagt personeel met bijzondere gaven van hoofd en hart, met een ontwikkeling boven het gemiddelde en met hoge zedelijke normen.

Een politieman timmert aan de weg. Op hem valt het oog van een critisch publiek. Het bezit van een gaaf karakter is noodzaak. Zijn verschijning, als eerste indruk voor de omgeving, is van doorslaggevende betekenis.

Een juiste zin voor samenwerking (sociaal gevoel), onderlinge waardering, collegialiteit, begrip voor goede gezagsverhoudingen, volharding, moed, zelfvertrouwen, doorzettingsvermogen, het snel overzien van een situatie zijn kwaliteiten, zonder welke een politieambtenaar het niet kan stellen.

Tot dit alles moet de man worden gevormd en aan deze „vorming" moet door de leiding zeer veel aandacht worden besteed. Het moet even belangrijk worden geacht als de kennis van wetten en verordeningen.

In Utrecht ontstond dan ook een politie-opleidingsschool, aanvankelijk o.l.v. insp. Maat, maar al spoedig onder die van de huidige commandant, hoofdinsp. van Bekkum.

Zo heeft de school dan nu haar eigen home gekregen. Een sombere en naargeestige loods is omgetoverd in een inrichting, waarin het prettig is te werken.

Ik moge de Burgemeester verzoeken, door het hijsen van onze nationale vlag, de school officieel in gebruik te willen stellen, besloot de hoofdcommissaris van politie zijn rede.

Terwijl de politiemuziekver. o.l.v. de heer Kragting het Wilhelmus speelde, hees burgemeester Jhr. mr. C. J. A. de Ranitz de nationale driekleur en was de school officieel geopend.

Deze plechtigheid werd o.m. bijgewoond door de heer J. Küppers als vertegenwoordiger van de commissaris der Koningin in dit gewest, door de wethouders H. A. Bekker en H. Ploeg, door de vertegenwoordiger van het hoofd van de afd. Openbare Orde en Veiligheid, de heer v. Mourik Broekman, door de drie commissarissen van politie te Utrecht, door hoofdinspecteurs en inspecteurs, door de inspecteur van het L. Onderwijs, de heer P. F. van Overbeeke, door de onderdirecteur van gemeentewerken, de heer ir. J. I. Planjer, door de hoofdcommissarissen uit Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, en vertegenwoordigers van de politie uit de omliggende plaatsen en van rijkspolitie en Kon. Marechaussée, voorts afgevaardigden van de politiebonden, docenten en instructeurs.

(Onvecorrigeerd).

Nederlands record

In zijn rede bij de opening van de politie-opleidingsschool te Utrecht maakte hoofdinspecteur J. F. v. Bekkum gewag van een opmerkelijke prestatie van een van de leerlingen.
De agent van de gemeentepolitie Godlieb, die in Dec. '47 met de cursus begon, behaalde op 11 Oct. '49 zijn diploma met de aantekening „met lof" en wel met zulke hoge cijfers, dat hier van een Nederlands record sprake is.
Hij behaalde op het landelijk exame nml. 134 punten, terwijl examen nml. 134 punten, konden worden bereikt. Zijn cijfers waren 10 tienen, 2 negens en 2 achten.

I.D. AMERSFOORT
nr. 4621D.

Maandag
UTRECHTSCH NIEUWSBLAD dd. 17 October 1949

Volgno.
21 OCT. 1949
ACD 72134

7237

87

NOTA AID

Blijkens mededeling ad 27/10 van de Heer Bos (KO) is het bericht in de courant niet juist. Onze dienst geeft aldaar les.

De spreker is door ID Utrecht reeds over de uitlating onderhouden, aldus Bos.

w.g. H/AID

39

Aan: Hoofd B
Van: Hoofd KO

In verband met vragen en opmerkingen van ID-personeel op de cursussen breng ik het volgende onder Uw aandacht:

1. Reis- en verblijfkosten van ID-personeel i.v.m. het bezoeken van de cursussen.
Over deze aangelegenheid rijzen de laatste tijd herhaaldelijk vragen. Tot voor enkele weken was het gewoonte, dat naar de plaats van cursus gereisd werd per reisorder. Strikt genomen was dit niet juist, omdat dit alleen kan ten behoeve van een justitieel onderzoek. In de praktijk leverde dit geen moeilijkheden op. Sinds enkele weken wordt echter van de zijde van Justitie nauwkeurige rekening en verantwoording gevraagd, waardoor bovenstaande gedragslijn onmogelijk geworden is. In vele gemeenten worden de kosten nu door de gemeente gedragen.

Verschillende gemeenten voelen hier echter niet voor en andere beweren hiervoor geen gelden beschikbaar te hebben. Enige tijd geleden is door U over deze aangelegenheid contact opgenomen met "Binnenlandse Zaken", waarbij afgesproken is, dat meergenoemde kosten betaald zouden worden uit de zg. "normvergoeding". Dit geeft echter ook moeilijkheden, omdat deze normvergoeding vaak niet toereikend is. Een uniforme regeling t.a.v. bovenstaande zou ons veel gepraat, geschrijf en moeilijkheden besparen.

De volgende plaatselijke inlichtingendiensten zitten met de bovengenoemde moeilijkheden:

a) Heerlen.
De cursisten ontvangen wel reis- maar geen verblijfkosten. De Korpschef stelt zich namelijk op het volgende standpunt: Het ID-personeel van zijn Korps, dat naar de cursus gaat, kan hierdoor in het bezit komen van een diploma dat gelijkgesteld wordt met het zg. politiediploma met aantekening. Wanneer politie-ambtenaren normaal studeren voor hun politie-diploma, moeten ze de kosten, verbonden aan het bezoeken van cursussen, zelf betalen, dus ook reiskosten. Ik treed het personeel van mijn ID al in zoverre tegemoet, dat ik de reiskosten voor hen betaal; de verblijfkosten moeten ze nu maar zelf betalen. Deze Korpschef gaat dus in de eerste plaats uit van het persoonlijk belang voor de cursisten. Dit is natuurlijk onjuist, omdat de cursus aan het ID-personeel in de eerste plaats een dienstbelang is.

Dit is medegedeeld aan het betrokken ID-personeel, die deze mededeling doorgegeven hebben aan hun Korpschef, die echter dergelijke mededelingen niet accepteert van zijn personeel, maar op officiele wijze hiervan op de hoogte gesteld wenst te worden.

b) Onstwedde (zie betr. brief in Uw bezit)
c) Winschoten (zie betr. brief in Uw bezit)
d) Sneek
Verblijfkosten worden niet vergoed (mondelingen mededeling)

: Hoofd KO
n: KO 3

38

Op 24 October 1949 deelde de Adjudant van gemeentepolitie Hendrik VISSCHER, geboren 6-4-1913 te Blokzijl, thans belast met het werk ten behoeve van de Inlichtingendienst in de gemeente ZWIJNDRECHT, mij mede, dat hij ongeveer een half jaar geleden bij de gemeente ZWIJNDRECHT in dienst was getreden en daar te werk was gesteld bij de Inlichtingendienst. Bij zijn in dienst treden was hem een kaartsysteem ter hand gesteld, waarop vele inwoners van de gemeente Zwijndrecht voorkwamen, met vermelding dat deze lid zouden zijn van extremistische organisaties.

Uit welke bronnen deze gegevens [redacted] afkomstig zijn kan echter meestal niet worden nagegaan, daar hetzij bij het verkrijgen van deze inlichtingen geen behoorlijk rapport is opgemaakt, hetzij de rapporten niet behoorlijk zijn bewaard.

In Zwijndrecht is werkzaam als Controleur (Bedrijfspolitie) bij de Unilever-bedrijven aldaar een zekere JAN VAN DER MEIJDEN, geboren 3-12-1892 te H.I.Ambacht, wonende te Zwijndrecht, West Parallelweg 120. Volgens de directie van de Unilever is deze man alleszins bekwaam voor zijn taak en is er bij de directie niets te zijnen nadele bekend.

In het kaartsysteem van de I.D. te Zwijndrecht komt echter een kaart voor, waarop het volgende is vermeld:

Naam: van der Meijden
Voorn.: Jan
Geb. 3-12-92 te H.I.Ambacht Beroep:fabrieksarbeider
Won. te Zwijndrecht
Nader adres: West Parallelweg 120
Gehuwd met Elizabeth Vermaas, geb 4-8-93 te Zwijndrecht.
Nationaliteit: Ned.
Portr.: Handschr.: Herk.d.: C.V.D.: Vr.: Naam gec.:
Verwijsk.: Doss. Ag.Bbl. I.d.Blz.
29-10-47 lezer van "de Waarheid"
lijst R.
Lid C.P.N. met x lijst R
30-10-47.

Een Directeur van het Bedrijf der Unilever te Zwijndrecht, die met de Heer H.Visscher, voornoemd, een gesprek had betreffende de beveiliging van het bedrijf, verklaarde dat hij de mening was toegedaan, dat J.v.d.Meijden, voornoemd, uit het bedrijf verwijderd moest worden indien het inderdaad juist was, dat deze lid was van de C.P.N., echter wilde deze directeur dit zo zonder meer nog niet aannemen, daar v.d.Meijden zich voortdurend zeer behoorlijk gedroeg en uit niets was gebleken dat de inlichting van de Politie op waarheid berustte.

De Heer Visscher beschikte echter over niets anders dan bovenvermeld kaartje uit het Kaartsysteem der gemeentepolitie te Zwijndrecht. Naar eer en geweten kon hij dus ook niet verklaren dat hij absoluut overtuigd was van de betrouwbaarheid van zijn inlichting.

Visscher heeft zich vervolgens tot mij gewend met het verzoek na te gaan of er bij de B.V.D. iets bekend was omtrent voormelde v.d.Meijden. Bij navraag bleek v.d.Meijden inderdaad in de kartotheek voor te komen. Hier was bekend: "werkzaam bij de Unilever, lid C.P.N. en E.V.C.", onder verwijzing naar O.D. 1092/45363. Dit O.D. bleek niets anders te zijn dan een personeelslijst van de Unilever te Zwijndrecht, vermoedelijk afkomstig van de Politie te Zwijndrecht.

Toen ik dit de Heer Visscher mededeelde, maakte hij zeer terecht de opmerking, dat hij nu nog niets opgeschoten was. Hem is hierop medegedeeld, dat hij zelf een behoorlijk onderzoek terzake diende in te stellen.

e) Leeuwarden.
Geen reis- en verblijfkosten. Door bemiddeling van de Heer Hazenberg opgelost in deze zin, dat de betrokken ID-ambtenaar elke cursusdag met de broer van de heer Hazenberg meerijdt van Leeuwarden naar Groningen. Andere kosten worden door de BVD betaald.
f) Harlingen
Korpschef heeft telefonisch gevraagd, wie in de toekomst (i.v.m. gewijzigde gedragslijn t.a.v. reisorders) de kosten, verbonden aan het bezoeken van de cursus van zijn ID-ambtenaar, zal betalen.

2. Verzending briéven van BVD naar politieverbindingen.
Tegen de gang van zaken, zoals deze thans is, worden ernstige bezwaren gemaakt. Het overgrote deel van de post, bestemd voor de Politie, is dienstcorrespondentie. Hierdoor valt de post, afkomstig van de BVD (gefrankeerd en niet in dienstenveloppe) juist op. Veel beter ware het, nu de BVD toch bij Binnenlandse Zaken ondergebracht is, de post te verzenden in enveloppes van dit departement.

3. Rubriceringsvoorschrift.
Het rubriceringsvoorschrift is nog slechts in enkele politiekorpsen doorgedrongen. Deze ontvangen van ons gerubriceerde correspondentie, wensen dit zelf ook toe te passen, maar kennen de normen niet.

4. Politiecursisten op BVD-cursussen die zich praktisch niet met het ID-werk bemoeien.
Uit uitlatingen van de politie-cursisten uit Brunsum en Roermond bleek, dat het ID-werk, waarvoor zij toch op grond van hun opleiding de aangewezen personen zijn, geschiedt door een of meer andere ambtenaren uit deze korpsen.

5. Zie bijgaand rapport van de heer Bos aan ondergetekende.

1 November 1949

Hoofd KO

1 ex. Hoofd B (1/11'49)

De Heer Visscher zal genoodzaakt zijn, al de gegevens die in zijn kaartsysteem voorkomen, nauwkeurig te controleren. Een zeer omvangrijk werk, dat totaal overbodig zou zijn geweest, indien de administratie ter plaatse behoorlijk verzorgd zou zijn geweest.

In dit geval gaat het niet alleen om het al of niet breken van de carrière van genoemde v.d.Meijden, maar ook de reputatie van de B.V.D. staat hier op het spel. Immers indien mocht blijken dat v.d.Meijden volkomen onschuldig beticht zou zijn, dan heeft hij niettemin gedurende geruime tijd als communist bij de B.V.D. te boek gestaan, waaruit de meest nare gevolgen zouden kunnen zijn voortgekomen.

's-Gravenhage, 24-10-1949.

K.O.III.

Nota aan Hoofd K.O.

1ex. Hoofd B (1/11'49)
1ex. " Arkel (1/11'49)

Afschrift Aantekenblad.

H. BVD.

Inspecteur van Beek op 17-11-1949 door mij ontvangen. Hij wilde graag de verschillende bezwaren weten die wij hadden en hebben tegen Brouwer en Steunenberg. Deze zijn hem door v.d.Heuvel in mijn bijzijn medegedeeld. Wij vonden daarop een beter begrip voor de maatregel die wij getroffen hadden, nl. de verwijdering van beiden van de lopende cursus.

Volgens van Beek echter gevoelen Br. en St. wel degelijk voor het ID-werk en is dit thans, na hun verwijdering van de cursus, zelfs nog steeds het geval. Waarbij komt, dat de Korpschef eigenlijk geen betere weet in Wageningen voor ID-werk, ook al in verband met de goede contacten die zij ook in kringen van de Landbouw Hogeschool hebben.

Aan de andere kant kunnen wij straks ingevolge het K.B. geen ambtenaren aanwijzen voor B.V.D.-werk, die geen diploma van onze cursus hebben. Om uit deze impasse te geraken heb ik -in overleg met v.d.Heuvel- van Beek aangeboden Br. en St. de gelegenheid te geven een andere cursus, die thans op de helft is en in Utrecht wordt gehouden, alsnog te volgen met alles wat daarbij hoort (practische oefeningen, examen, enz.).

Van Beek zal ons nu vóór a.s. Dinsdag, 22 November 1949 laten weten of Br. en St. die cursus gaan bezoeken; óf dat hij voor de nieuwe cursus in Februari 1950 een geheel nieuwe man aanwijst.

17-11-'49 H.B.

Eén van de twee rechercheurs uit Wageningen (Steunenberg) is thans op de 4e ID-cursus (Utrecht).

28-11-1949 Hoofd KO.

GEMEENTEPOLITIE WAGENINGEN
TELEFOON K 8370 - 2641/2642

Volgno 40
8 Nov. 1949.
ACD 173213

AAN KA

de Heer
Hoofd Bureau Binnenlandse Veiligheidsdienst
te 's-GRAVENHAGE.

G 1
Dossierno.: 1944/49 Bijlagen: div. Antwoord op: --

Onderwerp: --

WAGENINGEN, 2 November 1949.

Ter bevestiging van het mondeling onderhoud, dat ik op Dinsdag, 25 October j.l. met de Heer Hazelberg van Uw dienst had, heb ik de eer UHoogEdelGestrenge te doen geworden 2 programma's, benevens het studiemateriaal van de 3e B.V.D. cursus, uitgereikt aan A.Brouwer en H.Steunenberg, respectievelijk brigadier en hoofdagent van Politie, mijner administratie, die tot voor kort deel uitmaakten van deze cursus.-

Ik moge U verzoeken mij een datum en tijdstip mede te delen, waarop ik een onderhoud met U kan hebben.-

DE INSPECTEUR VAN POLITIE
CORPSCHEF,

(G.A.v.Beek)

VUOA

0101351

21

Aan Hoofd KO.

Gisteren onderhoud gehad met Korpschef Wageningen. Deze o.a. medegedeeld, dat ik deze kwestie met hem besprak, omdat wij de indruk hadden, dat hij zelf volkomen van goede wille was en daarom niet deze zaak aangesneden via een andere weg. Betrokkene is van oordeel, dat zijn mensen zich misschien ongelukkig uitdrukten doch in het algemeen zeker wel tot goede medewerking bereid zijn. In Wageningen doen ze z.i. goed werk.

Hem verzocht maatregelen te treffen, dat alle cursusbescheiden in goede orde, de veiligheidsvoorschriften in acht nemend, bij ons worden ingeleverd. Hij zou daarvoor zorgen.

Nota hierbij retour.

Plv.Hoofd BVD.
26-10-49.

Aan: plv. Hoofd BVD
Van: Hoofd KO

Betr.: de brigadier van Gemeentepolitie A.Brouwer
en de hoofdagent H.Steunenberg uit Wageningen.

Het gedrag van de beide bovengenoemde politie-ambtenaren, die aan de B.V.D.-cursus te Zwolle deelnemen, geeft aanleiding tot enkele opmerkingen:

Gedurende het eerste gedeelte van de cursus, van Maart 1949 - Juli 1949, gaven beide bovenbedoelde politieambtenaren blijk van een zeer geringe belangstelling voor deze cursus. Dit kwam tot uitdrukking in hun houding en hun uitlatingen. Waar toch zeer duidelijk bij het afsluiten van het eerste gedeelte van de cursus afspraken gemaakt waren over het in September te houden tussentijds examen en de daaropvolgende praktische oefeningen, waren beiden zowel bij het examen, als bij de aanvang van de praktische oefeningen afwezig.

Ondergetekende heeft dit toen gemeld aan hun Corpschef, de heer van Beek, die een en ander zeer betreurde en al het voorgevallene weet aan een aaneenschakeling van misverstanden. Hij gaf bij deze gelegenheid te kennen, dat hij zeer veel belangstelling had voor ons werk en daaraan ook alle aandacht besteedde, hetgeen ook gold t.a.v. zijn ondergeschikten Brouwer en Steunenberg.

Het eerste trok ondergetekende niet in twijfel, maar het laatste wel. Het niet verschijnen op een examen, omdat vergeten was dat er een examen zou zijn, kan toch moeilijk als een misverstand uitgelegd worden. Ondergetekende maakte de heer van Beek bekend met zijn gevoelens, dat zijn personeel de nodige belangstelling miste. Dit had zich geuit in het zich niet onderwerpen aan de cursusbepalingen en wanneer hierin in de toekomst geen verbetering zou komen, zou op de aanwezigheid van dit personeel geen prijs meer gesteld worden.

De heer van Beek bleef bij zijn standpunt van misverstanden en verzocht dringend geen maatregelen te nemen in de zin als hierboven bedoeld; hij beloofde zijn medewerking om alle incidenten in de toekomst te voorkomen.

Ondergetekende ging hiermede accoord, waarmee deze zaak afgedaan was.

De belofte van de heer van Beek impliceerde het deelnemen van zijn personeel aan de praktische oefeningen die nog gehouden moesten worden. De eerste de beste maal dat dit personeel weer aan de prakti-

sche oefeningen deelnam heeft het door zijn houding de indruk die ondergetekende had niet slechts bevestigd, maar zelfs versterkt. Hun optreden tijdens deze oefeningen kan het beste gekarakteriseerd worden als lijdelijk verzet. Dit nam dermate ernstige vormen aan, dat de heer Bos (leider van deze oefeningen) hen verzocht bij de volgende oefeningen hun houding te corrigeren, daar anders geen prijs gesteld zou worden op hun aanwezigheid.

Bij de volgende oefeningen zijn ze helemaal niet meer verschenen.

Ondanks de welwillende houding van de heer van Beek, die blijkens het voorgevallene zeer weinig gezag heeft over dit personeel en zich gemakkelijk laat beinvloeden, meent ondergetekende dat de beste maatregel is de beide meergenoemde politie-ambtenaren van de cursus te verwijderen.

7 October 1949

Hoofd KO.

VERTROUWELIJK

44

Aan: plv.Hoofd BVD
Van: Hoofd KO

Betr.: Omvang taak Militaire Inlichtingendienst en
Marine Inlichtingendienst

Herhaaldelijk rijst bij cursisten van bovengenoemde diensten de vraag: "Waarom moeten wij bij de uitvoering van onze taak bepaalde gedeelten van die taak overlaten aan de B.V.D.?
Het Kon.Besluit van 8 Augustus 1949 geeft o.m. als onze taak aan het inwinnen van gegevens welke nodig zijn voor de bescherming van geheimen. In de eerste plaats is hiertoe nodig een goede preventieve beveiliging en niemand zal ons die taak willen betwisten. Dan komen echter de moeilijkheden: bv. de tegenpartij poogt op de hoogte te komen van de inhoud van bovenbedoelde geheimen en wordt daarbij gesignaleerd, zonder dat hij dit bemerkt. Met als aanknopingspunt deze signalering zal nu gepoogd worden door middel van het inwinnen van gegevens, volgen, enz. de achtergrond vast te stellen. Door wie moet dat nu geschieden: door ons of door de B.V.D.?"

"Door ons" is dan veelal het antwoord op hun eigen vraag, omdat zij dit zien als een uitvloeisel van de beveiligingstaak van hun dienst.

Tot heden geschiedde dit als regel door de B.V.D. of zijn verbindingen. Niet alleen op grond van bovenstaande, maar tevens op practische gronden beginnen meergenoemde diensten meer te voelen voor een zelf ter hand nemen van dit uitvloeisel van hun taak. De B.V.D. en zijn verbindingen zijn dermate overbelast met werkzaamheden, dat een verzoek tot bv. een volgactie vaak pas na enige tijd in behandeling kan worden genomen en is dit dan een zaak waarbij een onmiddellijke actie van het grootste belang is, dan is het nadeel van deze gedragslijn wel duidelijk.

Ik meende goed te doen bovenstaande onder Uw aandacht te brengen, omdat van de zijde van meergenoemde cursisten in eigen diensten aangedrongen wordt op een beslissing in deze zin: "Is het bovenstaande nu een onderdeel van onze taak of moet dit door de BVD geschieden? Indien het door de BVD moet geschieden, blijft de zaak zoals zij is, met vermeerdering van de kans dat de uitvoering op zich laat wachten. Indien wij het zelf doen, moeten wij een apparaat hebben welks leden eerst opgeleid moeten worden".

24 November 1949

Hoofd KO.

Aos/78191.

23

Bijgaande notitie ontving H BVD op 20 Januari 1950

van Mr.Mijnlieff.

KA, 20-1-50.

Door naar K+D t.k. en het maken van opmerkingen!

Welke [illegible] met dit epistel aan mij.

Mr. [illegible].

Tijdens een bespreking met de chefs van de gemeentelijke korpsen in de provincies Gelderland en Limburg vernam ik een vrij sterke critiek op de B.V.D. examens en de organisatie van de nieuwe cursus.

Een aantal chefs achtten de stof die aan de cursisten wordt opgelegd onnodig zwaar. Men moest begrijpen leren dat deze chefs zelf voorgaven niet te kennen. Afgezien van dit standpunt te beoordelen, lijkt het mij overigens uit taktische overwegingen gewenst, dat de B.V.D. zo mogelijk nog duidelijk, dat eerst de chefs (b.v. op regelmatige, regionale bijeenkomsten) zelf op de hoogte worden gesteld van de brede basis waarop en de uitgangspunten waarop het I.D.-werk zal moeten worden gezien. Pas als daardoor de belangstelling bij de chefs is vergroot, kan in het algemeen worden verwacht, dat de chefs het op prijs stellen, dat ook hun ondergeschikten een uitgebreider inzicht wordt bijgebracht.

Ik kreeg de indruk dat speciaal in Limburg voorlopig weinig medewerking kan worden verwacht voor het leveren van nieuwe cursisten.

De indeling van de nieuwe cursus vindt bij verschillende chefs geen genade. Noch de chefs, noch de ondergeschikten kunnen een aantal malen, gedurende 5 achtereenvolgende dagen, naar den Haag trekken. De C.P. Heerlen zei b.v.: men moet hier rekening houden met de eisen die de praktijk stelt en beginnen met alle chefs en ID mensen, in

[illegible] (bv. per provincie) bij te brengen,
hoe de B.V.D. precies werkt en in de toekomst hoopt
te gaan werken en wat derhalve van de gemeenten
wordt [illegible] en [illegible] en wat de gemeente-
[illegible] van de BVD kan vragen en [illegible].

Het [illegible] zorgen voor een goede practische
samenwerking achtte men belangrijker, dan het
geven van cursussen.

Ik wil [illegible] niet [illegible] voor de
schoen [illegible], maar ik merk m.i. in te veel korpsen
dat men de BVD nog geenszins als een bedrijf
voelt waarmee men prettig samenwerkt voor het
nastreven van eenzelfde doel. Men oordeelt de
B.V.D. een lastige dienst, die de korpsen over-
stroomt met „dis" onderzoeken, waarvan men zich
voor een deel afvraagt of deze, bij goede
selectie aan de B.V.D., als noodzakelijk zouden
moeten worden beschouwd.

Het lijkt mij zeer gewenst het gehele
cursus-probleem nader te bezien, opdat wordt
bereikt dat de noodzakelijke wijsheid, via
de chefs afdaalt naar de [illegible], en dat
deze wijsheid op m.i. v.m. de [illegible]
[illegible]bare wijze wordt opgediend.

17/1/50

WS

N O T I T I E

Aan: Hoofd K.O.

van: ~~B III a~~ H.B.

Betreft: Uw notitie van 1.11.1949 aan Hoofd B, inzake vergoeding van reis- en verblijfkosten van I.D.-cursisten.

In aansluiting op het reeds telefonisch besprokene bericht ik U, dat een regeling wordt voorbereid, die mede tegemoet komt aan de in Uw notitie vermelde moeilijkheden. Men beoogt daarmede te bereiken, dat de gemeenten deze en dergelijke onkosten vooruit zal betalen en daarna aan het Rijk kan declareren.

Voorlopig is het nog niet zo ver en moet het standpunt worden ingenomen dat de dienst deze kosten niet vergoedt.

In noodgevallen zal H.B. willen helpen.

B III a
7 December 1949.

26 JAN 1950

47

Aan: Hoofd AID
Van: Hoofd KO

Volgens afspraak hieronder een begroting van de kosten verbonden aan het bezoeken van de BVD-cursussen door personeel van de Gemeente-politie.

Het totaal aantal ambtenaren van gemeente-politie thans werkzaam bij de plaatselijke inlichtingendiensten bedraagt ± 250.
Hiervan komen ± 230 in aanmerking voor een opleiding.
Van deze 230 zijn er reeds ± 200 opgeleid, terwijl de rest vòòr 1 Juli 1950 opgeleid zal zijn.

In het jaar 1950 moet gerekend worden op een uitbreiding van ± 70 I.D.-ambtenaren.
Het normale verloop per jaar moet gesteld worden op ± 20.

In 1951 moet gerekend worden op ± 90 cursisten (70 + 20).
De daarop volgende jaren behoeft slechts gerekend te worden op ± 20 cursisten.

De gemiddelde kosten per cursist per jaar bedragen ± f 400,- (reiskosten f 50,-; verblijfkosten f 350,-)

Voor 1951 is dus ter bestrijding van bovenbedoelde kosten nodig een bedrag van ± f 36000,- (90 x f 400,-).
Voor de daaropvolgende jaren kan volstaan worden met een bedrag van ± f 8000,- (20 x f 400,-).

23 Januari 1950

Aan: plv. Hoofd BVD
Van: Hoofd KO

Naar aanleiding van de notitie van de heer Mijhlieff aan Hoofd BVD het volgende:
De critiek van de Korpschefs (althans Gelderland en Limburg) richt zich speciaal op de volgende punten:

1) De cursusstof
2) De organisatie van de BVD-cursussen in 1950.

1) De cursusstof
De opzet van de cursussen is degenen die zich dagelijks bezighouden met het ID-werk in staat te stellen dit werk beter te verrichten. Hierop is de cursusstof ingericht. De cursus omvat in hoofdtrekken de volgende onderwerpen:

a) Beveiliging
b) De middelen waardoor de tegenstander poogt zijn doel te bereiken
(Inlichtingenwerk - Sabotage - Insurrectie - Propaganda)
c) De inlichtingendienst
d) Extremisme.

Ad a. Bij de behandeling van dit onderwerp wordt ingegaan op het begrip, het doel en de toepassing op verschillende terreinen.

Ad b. Hierbij worden de middelen die de tegenstander gebruikt technisch ontleed.

Ad c. Hierbij wordt uitvoerig ingegaan op de wijze waarop een inlichtingendienst behoort te werken van het verzamelen van de gegevens tot de laatste bewerking.

Ad d. Bij de behandeling van dit onderwerp vormt het communisme de hoofdschotel, waarbij aandacht besteed wordt zowel aan de ideologie, als aan de praktijk.

Thans de critiek:
"Een aantal corpschefs achtte de stof die aan de cursisten werd voorgezet onnodig zwaar, men moest begrippen leren die deze chefs zelf toegaven niet te kennen".
De stof die voor de cursisten behandeld wordt is ook voor de corpschefs vreemde kost en dit ligt voor de hand, want ze hebben er, voorzover het geen persoonlijke liefhebberij is, praktisch nooit iets mee te maken gehad. Door hun onbekendheid met de stof missen ze de gave des onderscheids. Het geven van cursussen waarin alleen maar gesproken mag worden over begrippen aan corpschefs reeds bekend lijkt me een overbodige bezigheid.
De werkelijke achtergrond van deze opmerking is m.i. dat zij het slecht kunnen hebben, dat hun ondergeschikten geschoold zijn op een terrein dat zij niet beheersen.
De onderwerpen die met de cursisten behandeld worden zijn stuk voor stuk voor hen van het grootste belang. Een man

van een inlichtingendienst die niet weet, hoe hij gegevens moet verzamelen en deze verwerken tot inlichtingen; die niet weet hoe hij zijn werk moet beveiligen; die de verschillende extreme groeperingen waarvoor wij belangstelling hebben niet weet te onderscheiden, is voor het inlichtingen- en veiligheidswerk waardeloos.
Wanneer een dergelijke opmerking wel eens op een cursus gemaakt wordt, beroept men zich wel eens op het feit dat men al 10 jaar of langer meeloopt. Dit lange tijd meelopen biedt m.i. echter slechts geringe waarborgen voor een goede uitvoering van het inlichtingen- en veiligheidswerk, omdat dit werk een geheel andere instelling eist dan het normale politiewerk.
Thans de andere kant van de zaak:
"Zonder dit standpunt te beoordelen, lijkt het mij overigens uit tactische overwegingen gewenst dat de B.V.D. zo mogelijk zorg draagt, dat eerst de chefs (bv. op regelmatige, regionale besprekingen) zelf op de hoogte worden gesteld van de brede basis waarop -en de achtergrond waartegen- het ID-werk zal moeten worden gezien".
Dezerzijds is geen gelegenheid ongebruikt gelaten de corpschefs te animeren voor het inlichtingen- en veiligheidswerk. Telkens vòòr de aanvang van een cursus worden de corpschefs die personeel naar een cursus zullen afvaardigen bezocht. Zij worden dan op de hoogte gesteld van de opzet en de inhoud van de cursussen. Zij ontvangen een programma en aan hen wordt medegedeeld dat hun aanwezigheid op de cursussen als toehoorder op hoge prijs gesteld zal worden; aangenomen wordt dat zij i.v.m. hun drukke werkzaamheden niet de gehele cursus zullen kunnen volgen, daarom kunnen zij uit de stof zelf een keuze maken. Van deze gelegenheid is tot heden op uiterst geringe schaal gebruik gemaakt.
Dit laatste was mede aanleiding tot een reorganisatie van de opzet van de cursussen in deze zin, dat hoger en lager personeel gescheiden zullen worden.
Corpschefs die om prestige- of andere redenen menen niet op de cursussen voor hun personeel thuis te behoren, kunnen nu in een ander milieu de nodige wijsheid opdoen.
Ten laatste is met Hoofd D.I.S. afgesproken, dat de regionale besprekingen in 1950 mede gebruikt zullen worden voor het bespreken van onderwerpen van groot belang voor het inlichtingen- en veiligheidswerk.

2) De organisatie van de B.V.D.- cursussen in 1950

De reorganisatie van de cursussen in 1950, die in dit schrijven terloops reeds ter sprake gekomen is en in andere rapporten terzake van verschillende zijden belicht, heeft vanzelfsprekend voor- en nadelen.
Waar de voordelen hier in niet geringe mate de nadelen overtreffen, is tot bedoelde reorganisatie besloten.
De bedenkingen tegen het vroegere systeem (1 dag per week) zijn door de cursisten zelf naar voren gebracht en culmineren als regel in het volgende: "De cursusstof is niet eenvoudig en vereist daarom van ons een zo groot mogelijke concentratie. Deze concentratie kunnen wij in de

vele beslommeringen van ons werk en gezin niet opbrengen. Het is veel beter dat we enige tijd achter elkaar ons concentreren op dit werk, gevolgd door een normale periode. Ons dagelijks werk behoeft er niet onder te lijden, we kunnen er immers rekening mee houden (als we ziek zijn of met verlof draait de zaak ook) en het komt het in ons opnemen en verwerken van de cursusstof ten goede".
Ik kan mij voorstellen, dat verschillende corpschefs hierover anders denken, maar met een weinig goede wil is dit naar het oordeel van de cursisten zeer zeker te regelen.

De notitie van de heer Mijnlieff geeft tenslotte nog aanleiding tot de volgende opmerking n.a.v. deze zinsnede: "Het eerst zorgen voor een goede praktische samenwerking achtte men belangrijker dan het geven van cursussen".
Dit is een typisch staaltje van de mentaliteit: "Wij weten het al; wat moet die B.V.D. ons nog vertellen".
Deze mentaliteit was 2 1/2 jaar geleden nog gewoon en is nu gelukkig uit de tijd, daar men thans wel inziet, dat cursussen allereerst nodig zijn voor het leggen van een basis voor goede praktische samenwerking.

24 Januari 1950.

Van geen enkele corpschef opgave, dat omdat de cursus nu als wel achter elkaar loopt, dat men niet aan de cursus deelneemt.

96 corpschefs aangeschreven.
44 antwoord. geen deelname
15 " positief.
37 rappel per 25/1/50.

27 FEB 1950

29

Gezien Hoofd K.O. 21/2/50 ck.

Door naar plv. Hoofd.

Aan: Hoofd K.O.
Van: K.O. 2

24/2/50 Door naar H. A I. D

Betr.: Beveiliging

Hedenmorgen te ongeveer 10.00 uur verscheen, terwijl ik aan het lesgeven was aan de cursisten van de B-cursus, plotseling een glazenwasser, die de ramen van het cursuslokaal begon te lappen.

Op dit moment was ik juist bezig met het uitleggen van een op het bord getekend schema. De lichten waren aan en een der ramen stond open, zodat ik gedwongen werd de cursus te onderbreken, zolang de man met zijn werk bezig was. Dit duurde ongeveer een kwartier.

Zeer terecht werd door de cursisten (voor het merendeel officieren en inspecteurs van politie) kritiek geleverd op deze gang van zaken. Een slechte noot dus voor de B.V.D.

Een en ander had voorkomen kunnen worden, wanneer ik van te voren gewaarschuwd was geweest dat deze glazenwassers werkzaam zouden zijn; dan had ik tijdig maatregelen kunnen treffen. Beter ware nog geweest, dat dit soort werkzaamheden voor de aanvang der lessen plaats vond.

Het is in het belang van de beveiliging en niet minder in het belang van de goede naam van onze dienst dat herhaling van dit soort incidenten voorkomen wordt.

Retour K.O.
Te dezer zake overleg plegen met hoofd / AID
23/2/50

21 Februari 1950

AID No	2133
Te behandeld door	[illegible]
Beantw.	27.2.50
Beslissing	

Retour K.O.
Gezien HAID
28/2.

30

Afschrift Hr. v.d. Pol

t.k. aan H/BVD.

Aan: plv. Hoofd B.V.D.
Van: Hoofd K.O.

Ond.: Vertaling Engels boek over het communisme

Hierbij breng ik het volgende onder Uw aandacht:
Enige tijd geleden werd ons van Engelse zijde een boek verstrekt, getiteld: "An introduction to the theory and practice of communism". Dit boek mocht vanwege de vertrouwelijke aard van zijn inhoud slechts door enkelen gelezen worden. Het was niet op de gewone wijze gerubriceerd, maar door de aanduiding: "for official use only".

Ik heb mij in verband met mijn werk op de hoogte gesteld van de inhoud en mij wel afgevraagd, welke beweegredenen geleid zouden kunnen hebben tot de bovenbedoelde beperking, want het boek kan uit beveiligingsoogpunt aan iedereen verstrekt worden en is geheel samengesteld uit gegevens die voor een ieder verkrijgbaar zijn.

Waartoe dan deze geheimzinnigheid? Mogelijk is dit een uitvloeisel van de Engelse neiging tot overdrijving op dit gebied.

Enkele dagen geleden ontving ik door bemiddeling van de heer v.d. Laan een normaal in Engeland uitgegeven boek van dezelfde titel als hierboven aangegeven, terwijl hier bovendien de schrijver op vermeld stond (Carew Hunt). Een vergelijking van de twee boeken bracht onmiddellijk aan het licht dat het hier één en hetzelfde boek betreft, met dit verschil dat het laatstgenoemde een schrijver noemt, een paar jaar later uitgegeven is en hier en daar wat uitgebreider is.

De conclusie dat er verband bestaat tussen Carew Hunt en de Engelse Binnenlandse Veiligheidsdienst ligt voor de hand. Het meergenoemde boek is een uitstekende studie over de theorie en de praktijk van het communisme. In de gehele Nederlandse literatuur op dit gebied ben ik nimmer een boek tegengekomen dat zo overzichtelijk, zo duidelijk, zo volledig en toch zo beknopt dit geweldig omvangrijke terrein behandelt. Vandaar dat bij mij de vraag gerezen is, of het niet nuttig zou zijn dit boek in het Nederlands te vertalen. Dit boek zal zeer zeker in een bij velen bestaande behoefte voorzien. Herhaaldelijk vraagt men mij, of er niet een boek bestaat dat voldoet aan de hiervoor genoemde eisen. Degenen die vlot Engels lezen kan ik nu verwijzen naar onze bibliotheek, maar de enkele exemplaren die daar aanwezig zijn, vormen vanzelfsprekend een totaal onvoldoende aantal.

Verder kan ik degenen die het geld er voor over hebben adviseren het via hun boekhandel in Engeland te bestellen. Op deze wijze wordt dus steeds een kleine kring bereikt.

Dit vertalen moet geschieden door iemand die op de hoogte is van het communisme en de Engelse taal. Daar ik nu meen, dat door mij aan beide eisen voldaan wordt en het bovendien voor mij bijzonder nuttig is om dit belangrijke boekwerk, dat de basis vormt van mijn cursussen, bij wijze van spreken te spellen, heb ik gemeend dit zelf ter hand te moeten nemen.

In verband met het bovenstaande rijzen echter verschillende vragen:

1. Zal dit boek gelezen worden door een zodanig uitgebreide kring, dat het de moeite loont: a. voor het doel waarvoor het vertaald zal worden;
   b. financieel.

Het vertalen van een technisch Eng. boek is een bijzonder moeilijk werk. Kan de Hr. v.d. Pol dat? wanneer zoveel gebeurt moet het goed zijn. [illegible]

a. <u>Voor het doel waarvoor het vertaald zal worden</u>
Dit doel is al voor een groot gedeelte bereikt, wanneer het boek

gebruikt wordt door de cursisten van de B.V.D.-cursussen.
Verder zal bij de Land-, Zee- en Luchtmacht en wel speciaal bij het personeel van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten zonder twijfel belangstelling bestaan voor een dergelijk werk. In het bedrijfsleven zal het speciaal t.o.v. de bedrijven die beveiligd dienen te worden tegen subversieve activiteit ook wel in een kring groter dan het beveiligingspersoneel ingang vinden. Verder zal dit boek voor velen die buiten onze kring het communisme bestuderen van grote waarde zijn.

Indien dit boek in brede kring gelezen zou kunnen worden en de inhoud in eenvoudiger vorm doorgegeven aan degenen voor wie dit boek toch nog te moeilijk is, zou dit zeer zeker een positieve bijdrage vormen tot de bestudering en bestrijding van het communisme.
Ook hierom is dit boek zo nuttig, omdat het zich in zijn critiek op het communisme stelt op neutraal standpunt. Deze critiek is meestal moeilijker te leveren dan een critiek die zich stelt op Christelijke grondslag.

b. Financieel.
Indien iemand een boek gaat vertalen, kan het hoofdmotief zijn: geld verdienen. Het hoofdmotief voor ondergetekende zal uit het bovenstaande wel duidelijk gebleken zijn. Het geldelijk motief zou voor mij pas een rol gaan spelen op het moment dat het experiment mij geld zou gaan kosten.
In verband met het bovenstaande rijst een andere vraag:

2. Is het in verband met de speciale omstandigheden, vermeld aan het begin van dit rapport, mogelijk dat van de Engelse schrijver en uitgever toestemming verkregen wordt tot vertaling ?
De heer v.d.Laan heeft zich over deze aangelegenheid reeds gewend tot de Engelse verbindingsman, die beloofde deze zaak op te nemen met zijn opdrachtgever.
En dan ten laatste de vraag:

3. Is het bovenstaande in strijd met een goede beveiliging ?
~~[illegible]~~ Het enige (en hetzelfde gold voor de Engelsen t.o.v. de schrijver) is, dat bekend kan worden dat er een verband bestaat tussen de vertaler en de B.V.D. Daartegenover staan de voordelen in dit rapport reeds naar voren gehaald.

Dit zou kunnen worden vermeden door bezigen schuilnaam

Tenslotte nog een opmerking:
Het werk geschiedt in mijn vrije tijd en is dus in zekere zin een particuliere aangelegenheid; aan de andere kant is er een duidelijk dienstbelang aanwezig. De eerste stap (van informatieve aard) ging niet langs particuliere, maar langs ambtelijke weg.

Het verdient m.i. aanbeveling ook in de toekomst deze gedragslijn te volgen, indien dit een vlot verloop kan bevorderen en bepaalde omstandigheden zich daartegen niet verzetten.

m.i. geen bezwaar niet alleen doch verdient het toepassing! L

28 April 1950
[initials]

Aan: Hoofd B
Van: Hoofd K.O.

VERTROUWELIJK

Momenteel is op Uw afdeling werkzaam W.de Zeeuw.
Deze de Zeeuw is hier in Juni van het vorige jaar in dienst getreden en hem is thans aangezegd, dat hij per 1 Augustus a.s. de dienst moet verlaten.

De Zeeuw bezoekt de lopende cursus aan B.V.D.- en politiepersoneel. In de loop van deze cursus heeft hij mij zijn moeilijkheden verteld en ik heb het besluit tot zijn ontslag getoetst aan mijn cursuservaringen met hem.

Voorzover ik dit kon nagaan, lagen aan het besluit tot zijn ontslag twee belangrijke redenen ten grondslag:
In de eerste plaats zou zijn opvallende lengte hem ongeschikt maken voor volgacties en in de tweede plaats zou zijn Nederlands beneden de maat zijn.

Ongeacht de juistheid van deze beweringen, waarover ik hieronder nog iets zal opmerken, is het toch wel vreemd, dat iemand ontslagen wordt op gronden die bij zijn indiensttreding al golden en waarvan aangenomen kon worden dat ze gedurende die proeftijd onveranderlijk of in die korte tijd niet te veranderen zouden zijn.

De Zeeuw heeft zich op de cursus doen kennen als een ijverig man die in geen enkel opzicht ongunstig afsteekt bij de rest van de cursisten. In Juli a.s. zal hij examen doen en voor dit examen zal hij zeer waarschijnlijk slagen. (Er zijn er in onze dienst die dit examen voor de tweede maal gedaan hebben, omdat ze de eerste keer niet aan de eisen voldeden)

Thans iets over de bezwaren die zullen leiden tot zijn ontslag:

Zoals U bekend zal zijn, worden in het kader van de cursussen practische oefeningen gehouden. Het volgen is een belangrijk element van deze oefeningen en hierbij is wel gebleken, dat het bezwaar van een aanzienlijke lengte bij de Zeeuw niet zo zwaar weegt als dit wel lijkt. Verschillende cursisten die hem niet kenden en door hem werden gevolgd, hebben hem in het geheel niet opgemerkt, terwijl ze wisten dat ze gevolgd zouden worden.

Het tweede bezwaar kan ik eveneens enigszins beoordelen. Uit de proefwerken van de cursisten is wel een beeld te verkrijgen omtrent taal en stijl en ook op dit terrein kan de Zeeuw een vergelijking met de gemiddelde cursist zeer zeker doorstaan. (Bovendien is hij van plan na afloop van deze cursus hieraan speciale aandacht te gaan wijden).

VERTROUWELIJK

Door mij is moeite gedaan de Zeeuw te plaatsen bij een van de bedrijven waarmee we contact onderhouden. Al deze pogingen zijn op niets uitgelopen; enerzijds omdat er practisch geen vacatures zijn, anderzijds omdat men van die zijde niet al te vlot ingaat op een aanbod van iemand die men zelf ontslaat.

De situatie is thans dus ongeveer als volgt:
De Zeeuw is hier reeds langer dan een jaar werkzaam. Hij heeft een volledige cursus gevolgd. Door zijn praktijkervaring en door de cursus is hij thans alleszins bruikbaar voor onze dienst, maar wordt ontslagen op grond van enkele bezwaren die het besluit tot zijn ontslag m.i. niet wettigen.

In verband met al het bovenstaande is het wellicht mogelijk een in dienst blijven van de Zeeuw te overwegen. In onze dienst met zijn velerlei aspecten is het heel goed mogelijk deze man efficient in te zetten.

22 Juni 1950

62

Aan: Hoofd B
Van: Hoofd K.C.

VERTROUWELIJK

Enkele dagen geleden werd mij door de Hoofdagent Th.J.Rensen uit Nijmegen mededeling gedaan van het volgende:
Door zijn Corpschef werden in de loop van de laatste jaren drie personen aangewezen voor de B.V.D.-cursussen, t.w. de hoofdagent P.M.Berkelaar, de agent F.J.Husken en de bovengenoemde Rensen. Berkelaar en Husken legden met goed gevolg hun examen af en de veronderstelling lag voor de hand, dat zij na hun opleiding wel een definitieve inlichtingentaak zouden krijgen. Vrij spoedig na hun examen verdwenen beiden echter uit het inlichtingenwerk. Berkelaar ging naar de Vreemdelingenpolitie, Husken naar de Kinderpolitie. Rensen, die thans de cursus volgt, zal het volgende jaar de Politie verlaten. Waarschijnlijk zal er dan weer een ander voor het inlichtingenwerk worden aangewezen. Dit beleid gaat natuurlijk regelrecht in tegen de bedoeling van onze cursussen en mogelijk vindt U in het bovenstaande aanleiding over deze aangelegenheid contact op te nemen met de betrokken Corpschef. Rensen, die hier als berichtgever optrad, verzocht mij dringend elke aanwijzing, dat de bovenstaande mededelingen van hem afkomstig zijn, te vermijden.

Het bovenstaande geval is ons gerapporteerd; het is heel goed mogelijk, dat er nog meer van dergelijke gevallen zijn. De beweegredenen tot een dergelijke gedragslijn kunnen o.m. de volgende zijn:

1e. De Corpschef vindt een dergelijke cursus ook nuttig voor de recherche; voorbeelden hiervan zijn de Corpschefs van Zwolle, Kampen en Zandvoort. Dezerzijds is dit ondertijd oogluikend toegestaan, omdat het hier uitzonderingen betrof, verder om het groeiend enthousiasme voor ons werk niet te doven en ook nog wel omdat degenen die de cursus volgden zich ook wel eens op inlichtingengebied bewogen. In de toekomst echter moet dit m.i. niet meer worden toegestaan. Het is wel bijzonder vleiend (zoals dit het geval was in Kampen) te vernemen, dat de recherche 50 % beter werkt na het volgen van onze cursus, maar security- en andere redenen verzetten zich tegen de bovenbedoelde gedragslijn.

2e. De Corpschef heeft het inlichtingenwerk verdeeld over verschillende rechercheurs en zendt ze nu allen naar de cursus. Ook hier geldt, dat de gevallen waarin dit geschied is uitzonderingen zijn en dat beleidsoverwegingen ons dwongen ook hier niet te kras op te treden, maar aan deze praktijk zal in de toekomst een einde gemaakt moeten worden om dezelfde redenen als hierboven genoemd. Deze gevallen zullen zich als regen slechts voordoen in kleinere gemeenten en het zal voor de betrokken Corpschef toch een kleine moeite zijn de inlichtingenwerkzaamheden, die thans verdeeld zijn over verschillende leden van zijn personeel, zoveel mogelijk te centraliseren.

Het behalen van het veiligheidsdienstdiploma dat gelijkgesteld is met het politiediploma met aantekening, kan de misstand in het leven roepen, dat dit diploma gebruikt wordt voor een promotie die de betrokkene buiten de sfeer van dit werk brengt. Ook deze gedragslijn zou vanzelfsprekend regelrecht ingaan tegen de bedoeling van onze cursussen. Mij is niet bekend, of dergelijke gevallen zich reeds hebben voorgedaan; het is m.i. echter zaak deze gevallen en de gevallen hiervoor genoemd onmogelijk te maken. Dit zou bijvoorbeeld kunnen geschieden door met alle Corpschefs die leden van hun Corps aanwijzen voor de cursussen een afspraak te maken die ons de garantie geeft dat het opgeleide personeel, tenzij zeer bijzondere omstandigheden zich hiertegen verzetten, werkzaam blijft bij de plaatselijke inlichtingendienst.

Teneinde onszelf een indruk te verschaffen van alle gevallen in deze zin van de aanvang van de cursussen af tot heden, is het wellicht mogelijk dat voor dit doel een enquete wordt ingesteld bij alle Corpsen.

26 Juni 1950

Aan: Hoofd B
Van: Hoofd K.O.

De Corpschefs van Koog aan de Zaan, Zaandijk en Krommenie volgen momenteel de uitgebreide cursus. Dit gaat voor hen gepaard met grote moeilijkheden, omdat ze i.v.m. de huidige opzet van de cursussen elke maand een volle week weg zijn (over een periode van 8 maanden). Zij menen echter dat het zeer nuttig is deze cursus te volgen en proberen daarom de moeilijkheden zo goed mogelijk op te vangen door bijvoorbeeld 's avonds te werken. Deze moeilijkheden zijn tenslotte maar van tijdelijke aard; anders is dit t.a.v. het volgende: Zij wonen in een streek, waar het communisme vele aanhangers telt en aan dit communisme dient door de plaatselijke politie aandacht te worden besteed. Het inlichtingenwerk geschiedt als regel door de Corpschefs zelf, die voor dit werk nauwelijks te noodzakelijke tijd kunnen vinden.

Nu zal het in verband met de geringe sterkte van de betrokken Corpsen onmogelijk zijn in elk Corps een man boven de sterkte toe te laten; het zou echter misschien zo geregeld kunnen worden dat een uitbreiding van een bepaald Corps ten goede kan komen aan de gehele Zaanstreek. Indien dit niet mogelijk zou zijn, is er misschien een andere oplossing te vinden.

De betrokken Corpschefs verzochten mij dringend deze aangelegenheid onder Uw aandacht te brengen, daar zij anders in de toekomst geen kans zien het inlichtingenwerk uit te voeren op de wijze die dezerzijds gesuggereerd wordt.

28 Juni 1950

Aan: KO 2 en 3
Van: H./K.O.

Met de afdeling D is de volgende afspraak gemaakt t.a.v. de rapporten die betrekking hebben op penetratie-oefeningen:

Wanneer de afdeling D komt met een verzoek om een penetratie-oefening, wordt dezerzijds gevraagd of het rapport alleen bestemd is voor de betrokken beveiligingsfunctionaris of dat dit rapport ook op hoger niveau zal worden gebruikt.

In het eerste geval kan nl. worden volstaan met de tot heden gevolgde gedragslijn, nl. rapporteren door een korte samenvatting te geven plus de verklaringen van de penetranten (waaruit echter hun identiteit en hun dienstverband niet mogen blijken).

In het tweede geval moet een overzichtelijk , gedetailleerd verslag worden gemaakt van de oefening, zodanig dat deze voor buitenstaanders geheel duidelijk is, zonder dat de bijlagen geraadpleegd behoeven te worden.

9 Augustus 1950

Aaan Hoofd B.V.D.
Van Hoofd K.O.
Nr.92966
Onderwerp: Voorlichting publiek

Dit schrijven is op 25 Maart 1952 door de Heer champer, opgevraagd.

Afschrift aantekenblad CO 92966

Aan H.BVD:

Mijn mening is:

1. Voorlichting is wenselijk, maar kan slechts langzaam en langs lijnen van geleidelijkheid plaats hebben.

2. Vergelijking met de F.B.I. en de Amerikanen gaat niet op, omdat:
   a) de F.B.I. zich niet alleen op politiek gebied beweegt, maar ook voor een zeer belangrijk deel op crimineel terrein. De F.B.I. heeft zich met name populair gemaakt door het onschadelijk maken van criminele misdadigers (Staatsvijanden Nr.....) en niet door het signaleren van communisten.
   b) de Amerikanen zijn anders geaard dan de Nederlanders; eerstgenoemden zijn gewend aan grootscheepse publiciteit.

3. Door te doorzichtige reclame zouden we ons slechts belachelijk maken in de ogen der Nederlanders. Wij hebben nog jaren nodig om hen aan het bestaan alleen van onze dienst te laten wennen.

H.B.

Plv. H.BVD

Nog onlangs heeft H.BVD op een Woensdagochtend-bespreking met de afdelingshoofden het hierboven gestelde standpunt van H.B onderschreven.

K.A. 7-11-1950

Afgedaan en stukken gevoegd in OD 1351. H.KO 11-11-1950

17/10/50 afschrift naar H./A.2.
O.D.1351.

AAN : Hoofd K.O.

VAN : K.O. 2.

Betr.: Onderwijs aan personeel in eigen dienst.

1. Het blijkt mij bij instructie aan eigen personeel herhaaldelijk dat het merendeel slecht of in het geheel niet op de hoogte is van in de loop der tijden uitgevaardigde dienstvoorschriften, dienstorders, circulaires e.d.

Het zou daarom gewenst zijn dat nieuw aangenomen personeel reeds kort na het in dienst treden van de voor hem van belang zijnde voorschriften op de hoogte wordt gesteld. Wil dit echter met enig succes gedaan kunnen worden, dan zal eerst in het geheel van dienstvoorschriften enig systeem moeten worden gebracht. Thans is de toestand zo dat door allerlei afdelingen en secties voorschriften, circulaires e.d. worden uitgevaardigd en rondgestuurd. (Dit geldt ook voor circulaires e.d. welke gezonden worden aan verbindingen buiten de dienst).

Om dit tegen te gaan zal bepaald moeten worden dat slechts het Hoofd van de dienst (of een door hem aan te wijzen persoon) bevoegd is om voorschriften, circulaires e.d. uit te vaardigen welke bestemd zijn voor het gehele personeel van de dienst of voor een gedeelte van het personeel, wanneer dit verspreid is over meerdere afdelingen.

Een ander euvel dat zich voordoet en dat uit het voorgaande noodzakelijkerwijs voortvloeit, is dat dienstorders elkaar tegenspreken of elkaar doorkruisen (een voorbeeld hiervan is de dienstorder van 22-8-1947 betreffende het "Relatie boek" en de aanschrijving van H.B. ongedateerd betreffende het contacten register van B IX).

Voor het uitvaardigen van een nieuw voorschrift zal dus steeds moeten worden nagegaan of op dit gebied reeds voorschriften bestaan, en zo ja wat daarin veranderd of aangevuld moet worden bij het nieuwe voorschrift.

De chaos op het terrein van de dienstorders heeft tot gevolg dat de meeste orders door het personeel zeer slecht worden nageleefd. Dit komt deels voort uit de onbekendheid met de voorschriften, deels door de slechte handhaving van de voorschriften. Zolang op dit terrein door het oudere personeel een slecht voorbeeld gegeven wordt is het natuurlijk niet goed mogelijk om het nieuwe personeel op dit punt te gaan instrueren. Nodig is daarom dat alle tot op heden bestaande voorschriften worden herzien, gezuiverd en samengevoegd en tot een overzichtelijk geheel worden geordend. Hierna zullen ze opnieuw aan al het in dienstzijnde personeel moeten worden voorgehouden, terwijl de daarvoor verantwoordelijk, in het voorschrift aangewezen personen, streng zullen moeten toezien op de juiste naleving van deze voorschriften.

2. Nauw aansluitend aan het uitvaardigen van dienstvoorschriften is het vaststellen van een voor een bepaalde persoon of groep van personen geldende werkinstructie.

Dit is voor K.O. van belang opdat het onderricht van de afdeling K.O. nauwkeurig kan worden afgestemd op de taak die een ieder van de cursusten in het kader van onze dienst te vervullen heeft.

Hierdoor kunnen personen met een min of meer overeenkomende taak tot één klasse samengevoegd worden en behoeft slechts datgene onderwezen te worden wat voor die mensen direct nodig is om te weten. Dit is mede van belang voor het handhaven van het economisch peil van informatie.

3. Tenslotte moge ik voorstellen de afdelingshoofden te vragen of er nog bijzondere ~~functies~~ PUNTEN zijn welke zij gaarne gedoceerd zouden zien.

16 October 1950.

W.

Aan: H.KO
Van: K.C.2

VERTROUWELIJK

Nr.: 96650
Betr.: Legitimatie voor Marechaussee

Gedurende de cursus brachten verschillende onderofficieren van de Kon. Marechaussee naar voren, dat het voor hen dikwijls uiterst moeilijk is om van de plaatselijke I.D.'s inlichtingen op politiek terrein te verkrijgen. Voornamelijk is dit het geval, wanneer zij onderzoekingen buiten hun direct werkterrein moeten verrichten. Ofschoon hieraan in vele gevallen een zekere rivaliteit niet vreemd is, meenden zij dat in de eerste plaats onbekendheid met de taak van de Kon. Marechaussee op het terrein van het inlichtingen- en veiligheidswerk hiervan de oorzaak is. Ondanks dat hierover op de cursussen herhaalde malen gesproken wordt, zeggen verschillende Korpschefs, dat zij "officieel" van een taak van de Kon. Marechaussee niets weten. Bovenbedoelde onderofficieren meenden, dat een algemene, van de BVD uitgaande aanschrijving aan de I.D.'s en de Rijkspolitie hierin verbetering zou kunnen brengen.

Op de tweede plaats meenden zij deze geringe toeschietelijkheid van vele I.D.'s te moeten wijten aan het feit dat zij geen enkele legitimatie bezitten, waaruit blijkt dat zij bevoegd zijn inlichtingen op politiek terrein in te winnen. Zij meenden, dat hiervoor een oplossing gevonden zou kunnen worden door het verstrekken van een soort algemene B.V.D.-legitimatie, waarin verklaard zou kunnen worden dat zij ingevolge het K.B. van 8-8-'49 bevoegd zijn om de in dit K.B. genoemde gegevens te verzamelen. Hierbij zou dan eventueel vermeld kunnen worden, dat deze bevoegdheid beperkt is tot het verzamelen van gegevens die direct met het Grensveiligheidswerk te maken hebben.

Ik weet niet, of bovenstaande bezwaren reëel zijn en of hiervoor een oplossing gevonden zou kunnen worden, doch ik geef ze weer, zoals ze aan mij zijn voorgelegd. Bij het bespreken van deze problemen heb ik gewezen op het feit, dat een goede samenwerking niet in de eerste plaats door voorschriften en legitimatiebewijzen verkregen kan worden, doch dat dit voornamelijk afhangt van de houding die men zelf aanneemt, waarbij men door wederzijdse dienstvaardigheid "goodwill" moet kweken.

Vervolgens heb ik er op gewezen, dat men wel de bevoegdheid heeft om bepaalde gegevens te vragen, doch dat men nimmer het recht heeft te eisen, dat men geheel en zonder terughouding ingelicht wordt.

Van een discussie over het uitvaardigen van voorschriften en het verschaffen van legitimaties heb ik mij onthouden. Persoonlijk ben ik echter wel de overtuiging toegedaan, dat een duidelijke uiteenzetting van de taak der Kon. Marechaussee op het ge-

bied van het inlichtingen- en veiligheidswerk onzerzijds gericht tot de Korpschefs van de Gemeentepolitie en de Districtscommandanten van de Rijkspolitie verhelderend zou kunnen werken. Ook het verstrekken van behoorlijke, uniforme legitimaties zou nuttig kunnen zijn, want thans weet men bij de I.D.'s niet welke Marechaussee wel en welke niet bevoegd is tot het verkrijgen van politieke gegevens.

Legitimaties als verstrekt aan de beveiligingsambtenaren van de bedrijven zouden met een zekere tekstwijziging hiervoor bruikbaar zijn.

[signature]

9 November 1950

Besproken met [illegible].

Geen aanleiding om deze nieuwe legitimatiebewijzen te geven, omdat ze bij onderzoeken in andere plaatsen toch altijd moeten gaan naar de Marechaussee-functionaris die met een introductie heeft bij ~~het betreffende korps (gemeentepolitie)~~ de betreffende plaatselijke inlichtingendienst.

Korpschefs van plaatsen waar Marechaussee gevestigd is (of in de buurt) zijn reeds op de hoogte van de inlichtingentaak van de Marechaussee. T.a.v. de rest is het niet zo belangrijk.

2.1
01.262-4.21.
UITGEBOEKT

Aan: plv. Hoofd B.V.D.
Van: Hoofd K.O.

VERTROUWELIJK

Nr.: 98430
Betr.: contact met buitenlandse diensten
i.v.m. opleiding

Van verschillende zijden vernam ik, dat ook binnenlandse veiligheidsdiensten van bevriende mogendheden zich in meerdere of mindere mate met opleiding van personeel bezighouden.

Zelf heb ik dit geconstateerd in Engeland bij mijn laatste bezoek aldaar (October 1950). Bij die gelegenheid is mij wel gebleken, dat onze opleiding niet behoeft onder te doen voor die van de Engelsen, maar dat wij van hen toch ook nog wel het een en ander kunnen leren en omgekeerd. Hetzelfde geldt waarschijnlijk met betrekking tot de Fransen en zeker met betrekking tot de Amerikanen.

Het verzoek om medewerking aan de bovengenoemdem in de vorm van boeken, rapporten, films, enz. loopt via KARA en de hulp van die zijde is zo groot als zij maar zijn kan. Deze hulp kan uiteraard slechts beperkt zijn en omvat dus als regel niet veel meer dan het doorgeven van onze verzoeken.

Een directer contact zou de opleiding zeker ten goede komen en bovendien het voordeel hebben, dat ook wij eens op dit gebied iets aan te bieden hebben (bij een directer contact is het immers veel gemakkelijker op de hoogte te komen van elkaars wensen).

De samenwerking hierboven bedoeld, zou de volgende vorm kunnen aannemen: Direct contact tussen de hoofden van de afdelingen die zich bezighouden met de opleiding. Vooral het eerste contact is belangrijk, omdat bij die gelegenheid kennis genomen kan worden van elkaars wensen. Het verder contact kan grotendeels schriftelijk worden onderhouden. Er kan een bepaalde afspraak worden gemaakt over het uitwisselen van gegevens. Verder kunnen bij elkaar korte cursussen worden gevolgd. Van het laatste zouden wij alleen de vruchten plukken, omdat het niet waarschijnlijk is dat buitenlanders een Nederlandse cursus kunnen volgen. Vervolgens zal dit contact nuttig zijn ter exploitatie van de filmmogelijkheden. Met name de Amerikanen (F.B.I.) moeten over goede instructiefilms beschikken.

Mij is gebleken dat Leger, Marine en Luchtmacht reeds contacten in deze zin onderhouden. Herhaaldelijk wordt personeel van deze onderdelen naar Amerika gezonden, terwijl gegevens worden uitgewisseld over opleidingsmethoden, enz. In verband hiermede is bij mij de vraag gerezen, of zulks nu ook geen aanbeveling verdient met betrekking tot ons werk.

Hierdoor wordt een soort eenheid van opleiding verkregen, waardoor tevens wordt voorkomen dat een opleiding zich gaat ontwikkelen in een richting die geen rekening houdt met de werkelijkheid.

7 December 1950

CVS

1e afschrift met antwoord in map int. en veiligheidswet i Ned. (H./K.O.)

GEHEIM
~~VERTROUWELIJK~~

Aan : Mr. A. van Maanen.

Van : H./K.O.

No.: 99417

Betreft: K.B. van 8-8-'49.

Gedeelten van het bovengenoemde K.B. worden besproken met functionarissen voor wie een dergelijke bespreking van belang is. (korpschefs van Gemeentepolitie, districtscommandanten van de Rijkspolitie, functionarissen van de Kon. Marechaussee, hogere B.V.D. functionarissen).

Het is dus van zeer veel belang dat door mij een juiste verklaring wordt gegeven van dit K.B. Vanzelfsprekend heb ik een eigen theoretische opvatting over hetgeen in dit K.B. wordt behandeld, deze zal zich echter aan moeten passen bij de opvatting van de leiding van deze dienst.

In verband met de aanwijzing van de ambtenaren ingevolge art. 4 van meergenoemd K.B., is door de Minister van Binnenlandse Zaken een tweetal circulaires gezonden aan de Commissarissen van de Koningin in de Provincies (de eerste van 15-9-'49, de tweede van 11-11-'50). Deze circulaires kunnen worden beschouwd als commentaar op meergenoemd K.B. Daar de minister zich bij de samenstelling van deze circulaires wel zal hebben laten leiden door de opvattingen van de leiding van de B.V.D., heb ik gemeend de vragen die bij mij rijzen n.a.v. deze commentaar wel aan U voor te mogen leggen.
In de tweede circulaire, hierboven genoemd, worden enkele correcties gegeven op de eerste circulaire. Ik neem aan dat hetgeen in de tweede circulaire niet is gewijzigd, nog onveranderd geldt.

Mijn vragen hebben betrekking op de volgende punten:

1. Op blz. 2 van de circulaire van 15-9-'49 komt voor een alinea met de volgende zin: "Onder het bepaalde sub d van het eerste lid van art. 2 begrijpt de Regering de contra-spionnage en het waken tegen sabotage, welke taken mede aan de B.V.D. zijn opgedragen."

Volgens dit bepaalde onder d omvat de taak van de B.V.D. tevens het verrichten van al hetgeen voor een goede functionnering van die dienst noodzakelijk is. Als regel wordt een dergelijke bepaling opgenomen om daar onder te brengen al hetgeen men niet onder de hoofdzaken kan brengen.
Contra-spionnage en contra-sabotage zijn hoofdzaken voor een binnenlandse veiligheidsdienst. M.i. vallen deze activiteiten onder a en c van het eerste lid van art. 2, omdat contra-spionnage enerzijds is het inwinnen van gegevens omtrent personen die zich bezighouden met de staatsgevaarlijke activiteit spionnage en anderzijds het bevorderen van veiligheidsmaatregelen tegen spionnage, terwijl m.b.t. sabotage een overeenkomstige redenering gevolgd kan worden.

~~De hierboven gegeven interpretatie~~ Deze redenering sluit dus uit het begrijpen van enkele integrerende bestanddelen van de taak van een binnen-

GEHEIM
VERTROUWELIJK

landse veiligheidsdienst (contra-spionnage en contra-sabotage) onder de functionnering (d.i. uitvoering van de taak) van een dergelijke dienst. M.i. valt hieronder administratie, documentatie, opleiding, het onderhouden van bepaalde verbindingen in het binnenland, enz.)

Enige tijd geleden vroeg de heer Vrieze mij, tan behoeve van zijn besprekingen met Binnenlandse Zaken, een toelichting samen te stellen op het organisatieschema van de B.V.D.

De heer Vrieze heeft dit schema met toelichting, blijkens een daarop gestelde aantekening, voorgelegd aan de heer Einthoven, die er iets in veranderd heeft m.b.t. de op te richten afd. KEW maar, naar ik heb aangenomen, zich overigens met de redactie kon verenigen.

In het bovenbedoelde schema met toelichting, waarvan ik U volledigheidshalve een exemplaar stuur, wordt m.b.t. het bovenstaande dezelfde opvatting gehuldigd.

2. In dezelfde alinea hierboven bedoeld onder 1. komt voor de zin: "Om redenen van security werd dit niet in het K.B. vermeld." Deze redenen zijn mij niet duidelijk. Een binnenlandse veiligheidsdienst is vanzelfsprekend een contra spionnage- en een contra sabotagedienst en er is geen enkel security-bezwaar tegen het opnemen van deze onderdelen in de taakomschrijving van een binnenlandse veiligheidsdienst. Het zou juist aanbeveling verdienen ze wel te noemen, omdat het hier gaat om tegenmaatregelen m.b.t. strafbare feiten.

3. In de laatste alinea op blz. 2 van de circulaire van 15-9-'49 luidt de tweede zin aldus:
In de eerste plaats verkrijgt hij die door het speurderwerk van de daarbij werkzame politieambtenaren (de korpschefs van Gemeentepolitie, de districtscommandanten van de Rijkspolitie en de door de chefs en commandanten aangewezen ambtenaren).
Het woord "daarbij" werkt verwarrend, omdat de bedoelde politieambtenaren niet bij de B.V.D. maar voor de B.V.D. werken. M.i. zou het woord "daarvoor" hier beter op zijn plaats geweest zijn.

4. In de alinea hierboven onder 3 bedoeld wordt niet gesproken over het aandeel van het Wapen der Koninklijke Marechaussee, terwijl het toen toch reeds in de bedoeling lag het Hoofd van Bureau 2 - 2 van de Staf van het Wapen aan te wijzen als ambtenaar ingevolge art. 4 van het K.B. van 8-8-'49 en speciaal daartoe aangewezen personeel van het Wapen onder leiding van Hoofd Bureau 2 -2 reeds sinds geruime tijd voor de B.V.D. werkte. De tweede circulaire (11-11-'50) bracht wat dit betreft geen verbetering, terwijl de aanwijzing van Hoofd Bureau 2 - 2 toen toch reeds was geschied (11-10-'50). Wel wordt t.a.v. het Marechaussee-personeel gesproken over speciaal daartoe aangewezen personeel, maar overigens wekt de redactie van de correcties in de tweede circulaire de indruk dat de relatie tussen B.V.D. en Kon. Marechaussee van andere aard is dan die tussen B.V.D. en Gemeente- en Rijkspolitie.

21 December 1950.

Aan : MR. v. MAANEN. — H/B. — H/C. — H/D. — H/KB. —
Van : HLV. H/B.V.D (H/AZ.

No : 102654.

VERTROUWELIJK

Betr: cursussen aan hoger B.V.D.- personeel

In verband met de bezwaren die zijn gerezen tegen de huidige opzet van de cursussen aan hoger B.V.D.- personeel, is een nieuwe regeling ontworpen, die zoveel mogelijk tegemoet komt aan die bezwaren en de volgende wijzigingen bevat:

1. De cursussen worden niet meer gegeven in werktijd, maar in de avonduren.
2. De cursussen worden uitsluitend door B.V.D.- personeel gevolgd.
3. De stof wordt beperkt tot het allernoodzakelijkste.

Maandag 19 Februari a.s. zal een dergelijke cursus aanvangen en vervolgens elke Woensdag en Vrijdag van 19.00 - 21.00 uur, terwijl het einde van deze cursus bepaald is op 1 Juni.

Een beknopt rooster van de cursus volgt hieronder:

Inleiding	- C.C.v.d. Heuvel	- 19/2 - 21/2
Recht	- Mr.H.C.U.J. Huber	- 28/2 - 7/3 - ~~14/3 - 4/4 - 11/4 - 18/4 - 25/4 - 9/5 - 23/5~~
Extremisme	- C.C.v.d. Heuvel	- 2/3 - 9/3 - 16/3 - 2/4 - 13/4 - 27/4 - 4/5 - 7/5 - 11/5 - 16/5 - ~~21/5 - 28/5 - 1/6~~
Beveiliging	- W.G. Visser	- 23/2 - 5/3 - 12/3 - 19/3 - 28/3 - ~~9/4 - 16/4 - 23/4 - 16/5 - 30/5~~
Inlichtingenwerk	- J.L. Bos	- 26/2 - 21/3 - 30/3 - 6/4 - ~~20/4 - 2/5 - 25/5~~

Deze cursus is in de eerste plaats ingesteld voor nieuw personeel, maar kan eveneens worden gevolgd (geheel of gedeeltelijk) door andere B.V.D. functionarissen.

In verband met het tijdstip van aanvang verzoek ik U Uw eventuele opgave zo spoedig mogelijk in te zenden bij Hoofd K.O.

~~25~~ 5 Maart.

20 Feb.

8 Februari 1951

23 —
46
~~10~~
64

23
10
41

21-2-51

2.113
05.32
22-2-51
ACD/103621

UITGEBOEKT

VERTROUWELIJK

Aan: plv. Hoofd BVD
Van: Hoofd K.O.

Nr.: 103621
Betr.: Cursussen BVD-personeel

Hierbij treft U aan een overzicht van de cursussen in 1951. Daarbij zijn niet opgenomen, omdat ze niet in een schema te brengen zijn (worden gegeven naar behoefte):

a. beveiligingscursussen aan nieuw personeel van de BVD (lager);
b. herhalingscursussen aan lager BVD-personeel;
c. korte cursussen aan BVD-contacten los van de bovengenoemde.

Tevens volgt hieronder een voorstel met betrekking tot de cursussen aan nieuw BVD-personeel (hoger). In vorige jaren was het de gewoonte, dat dit personeel aanvankelijk een korte inleidingscursus volgde om daarna een uitgebreide cursus te volgen. Omdat een uitgebreide cursus slechts eenmaal per jaar wordt gegeven en het tijdstip van aanvang voor een nieuw BVD-lid ver in de toekomst kan liggen, is gepoogd dit bezwaar zoveel mogelijk tegemoet te komen door de inleidingscursus (die vroeger slechts zeer kort was) te brengen op een week.
De bezwaren die gerezen zijn bij de afdelingen D en KB betreffen niet de inleidingscursussen, maar de uitgebreide cursussen (waarmee de andere afdelingen wel accoord gingen).

Voor ik kom tot het hiervoor reeds genoemde standpunt, moge ik echter het volgende nog eens onder Uw aandacht brengen:
De nieuwe opzet van de cursussen aan hoger personeel van de BVD (avondcursussen) en de daarin gebrachte besnoeiing beinvloeden het programma dermate, dat van het aanvankelijk gestelde doel weinig meer overblijft.

Wat het cursus geven in de avonduren betreft:
Een zeer nuttig element bij de vroegere uitgebreide cursussen voor hoger personeel werd gevormd door de verscheidenheid van de deelnemers. De BVD maakte kennis met zijn verbindingen en met de militaire diensten op inlichtingen- en veiligheidsgebied. Men hoorde van elkaars moeilijkheden, grieven, enz., men wisselde gedachten uit en bevorderde daardoor in belangrijke mate de samenwerking. In de nieuwe opzet ontbreekt dit element geheel en al, omdat slechts BVD-ers deze cursus volgen, waardoor deze cursussen veel van hun aantrekkelijkheid hebben verloren.

Wat de besnoeiing betreft:
De vrij diepgaande behandeling van vele onderwerpen op de oude cursussen vormde voor de BVD-cursisten een ander aantrekkelijk element. Vele onderwerpen vragen een diepgaande beschouwing en het bezwaar dat BVD-ers zich in de praktijk niet voldoende kunnen bezinnen op de achtergrond van hun werk, werd door deze cursussen enigszins opgevangen.

Als gevolg hiervan ontstaat de situatie, dat personeel van de verbindingen van de BVD van bepaalde onderdelen van het werk beter op de hoogte is dan eigen personeel. Dit argument wordt in de BVD steeds weerlegd met de opmerking: men wordt op de betrokken afdeling van de BVD vanzelf gevormd. Dit gaat natuurlijk slechts gedeeltelijk op. Op een afdeling "Beveiliging" wordt men slechts in dat onderwerp gevormd, op een afdeling "Extremisme" slechts in de organisatie en werkwijze van extremistische stromingen en op andere afdelingen slechts in die onderwerpen die de afdeling betreffen.

De eerste noodzakelijk geachte besnoeiing was al een geweldige aderlating, de tweede brengt het geheel terug tot een omvang die weinig groter meer is dan die van een inleidingscursus van een week. Om dan tenminste los te komen van het bezwaar van avondcursussen (zoals U bekend zal zijn, voelt men heel weinig voor dit plan van avondcursussen) zou ik willen voorstellen de inleidingscursus van een week met een week te verlengen, waardoor het aantal uren dan ongeveer overeenkomt met dat van de voorgestelde avondcursus. Deze laatste was gesteld op 46 uren (Inleiding 4 - Recht 6 - Inlichtingenwerk 8 - Beveiliging 10 - Extremisme 18) verdeeld over 23 avonden, die weer verdeeld worden over ongeveer 12 weken.

Twee cursusweken tellen 10 dagen van 5 uren = 50 uren
Het zal dus hierop neerkomen, dat i.p.v. de inleidingscursus van 1 week, thans 2 weken cursus zal worden gegeven, waarmee zal worden volstaan. Dit zou elke maand éénmaal kunnen geschieden, zoveel mogelijk in het begin, maar dan zou het aanbeveling verdienen het tijdstip van indiensttreding zoveel mogelijk te stellen op de eerste van elke maand, opdat betrokkene niet of slechts zeer kort werkzaam zij, voordat hij op een cursus komt.

21 Februari 1951

cls

Afschrift aantekenblad CO 103621 - Cursussen BVD-personeel

H.KO.
Accoord met het voorstel om de cursus voor hoger BVD-personeel te wijzigen in 2 x 5 dagen.
Wilt ge een door mij te tekenen bekendstelling maken voor de afd. hoofden met mededeling wanneer U de cursus dacht aan te vangen. Wat het nieuwe personeel verder betreft, lijkt het mij gewenst met een nieuwe cursus te wachten tot er enkelen bij elkaar zijn. Gaarne in de bekendstelling vermeld: "Aangezien met deze nieuwe cursus zoveel mogelijk tegemoet wordt gekomen aan de geuite wensen, stel ik er prijs op dat alle daarvoor in aanmerking komende nieuwe personeelsleden daaraan deelnemen".

plv. HBVD 22-2-1951

UITGEHOEKT

Aan: Mr. A.v.Maanen - H/B - H/C - H/D - H/KB - H/AZ
Van: plv. H./BVD

Nr.: 108654
Betr.: cursussen hoger BVD-personeel

VERTROUWELIJK

In verband met de bezwaren die gerezen zijn tegen de nieuwe opzet van de cursussen aan hoger BVD-personeel, welke bezwaren hoofdzakelijk de cursustijd ('s avonds) en de uitgebreidheid van de stof betroffen, is thans een regeling ontworpen, die zowel aan deze als aan de oude bezwaren tegemoet komt.

Deze nieuwe regeling houdt het volgende in:
Bij indiensttreding moet elk nieuw personeelslid, behorende tot het hoger personeel een cursus van twee weken volgen. In deze tijd zal betrokkene op de hoogte worden gebracht van hetgeen, met het oog op de te verrichten taak, moet worden beschouwd als het noodzakelijk minimum.

De eerstvolgende cursus zal enigszins afwijken van deze nieuwe regeling, omdat het grootste gedeelte van het aantal dat deze cursus zal volgen al enige tijd werkzaam is en thans niet meer 2 weken achtereen gemist kan worden. Gedurende een maand zal daarom, aanvangende 5 Maart a.s. en eindigende 6 April, een cursus worden gegeven van 16.00 - 19.00 uur in het pand Laan Copes van Cattenburch 38.

In verband met het tijdstip van aanvang, verzoek ik U Uw eventuele opgave voor 1 Maart a.s. in te zenden bij Hoofd K.C.

Aangezien, zoals hierboven reeds is vermeld, met deze cursus aan de geuite wensen zoveel mogelijk is tegemoet gekomen, stel ik er prijs op dat alle daarvoor in aanmerking komenden aan deze cursus deelnemen.

26 Februari 1951

Afschrift: Schutblad CO 130131.

H/KO

Het hoger personeel van de Rijkspolitie te water, (districtscommandanten en afdelingscommandanten)volgt thans de cursussen voor hoger politiepersoneel.

Het in aanmerking komende lager personeel kan bij de cursussen die in September aanvangen ingedeeld worden.

HB BII BIII BV.

Onze binnenschippers vormen een over het algemeen conservatieve bevolkingsgroep.Zij zijn "christelijk" ingesteld.Men zal zelden een schipper op de Zondag zien varen.Onge regeldheden als in Frankrijk zijn m.i.van hun zijde niet te verwachten.
Voor het overige: acccord.

SB.

A.Banning (uiterst links) is directeur van een binnenvaartschool te Amsterdam.

BIII d

Aan: Plv.Hoofd B.V.D.
Van: Hoofd KO.
Nr.: 138622

Een dezer dagen had ik een gesprek met de Majoor F.W.Schulze,hoofd van het inlichtingenapparaat bij de Territoriale Bevelhebber Nederland.

Het gesprek ging o.m. over de onbekendheid van de Politie met allerlei voorbereidende maatregelen die van militaire zijde genomen worden en in verband waarmee politieke inlichtingen aan de Politie gevraagd kunnen worden.

Het zou van groot belang zijn indien de Politie eens wat meer te weten kwam van de achtergrond van dergelijke verzoeken om politieke gegevens.

Momenteel worden door de B.V.D. voor een zestal groepen van hoger politie personeel lezingen gehouden. In het kader van deze lezingen zou een verhandeling over het bovenstaande wel ingepast kunnen worden.

Gaarne zou ik van U vernemen of U met het bovenstaande accoord kunt gaan.

9 Mei 1952.

i. OD 1351 deel 5

Aantekeningen schutblad C.O.138622.

Plv.H/B/V/D.

m.i.geenbezwaar indien wij van te voren weten wat of Majoor Schulze gaat verhandelen zulks met het oog op het leggen van rechtstreekse contacten met de politie door de militairen die in strijd zouden zijn met de daaromtrent op het hoogste niveau gemaakte afspraken.

KA 15/5

mooie gelegenheid om de politie in te lichten tot hoever te gaan.

Acc. KA-16/5 F.

Aan: H/KO

Wilt U deze kwestie verder behandelen met in achtneming van de restrictie in mijn aantekening gesteld,waarom trent ik U zonodig nader kan inlichten.

KA-17/5

Besproken met Mr.van Maanen en afgesproken dat deze zaak blijft rusten totdat de positie van de B.V.D. in oorlogstijd geregeld is.

H/KO 7/6-52.

Aan: Hoofd K.O.
Van: K.O. 4
Bijlage: -1-

Bijgaand het door U gevraagde verslag omtrent de ervaringen opgedaan bij het vertonen van films t.b.v. het bureau "Veiligheid" van de L.S.K.

24-9-1952

Verslag omtrent de ervaringen opgedaan bij het vertonen van films door de afdeling K.O. bij diverse L.S.K. onderdelen t.b.v. het bureau "Veiligheid" van de L.S.K.

Omstreeks 25 Juli 1952 werd door H.K.O. met majoor de Groot van het bureau "Veiligheid" van de Staf L.S.K. overeengekomen, dat door K.O. assistentie zou worden verleend bij het houden van beveiligingsbijeenkomsten op verschillende bases van de L.S.K. in het land. Deze assistentie zou bestaan in het vertonen van beveiligingsfilms die gedraaid zouden worden na een "security talk" van een veiligheidsofficier.
Over de verwezenlijking van deze afspraak kan in het algemeen worden gezegd, dat de voorstellingen slecht werden voorbereid, te veel militairen van de L.S.K. bemoeiden zich er mee (hoewel tenslotte bleek, dat Kap. Bakker van het bureau "Veiligheid" hiermede, was belast) vooral het transport verliep steeds stroef, veiligheidsmaatregelen (seleotie op het publiek) werden niet getroffen en van de "security talk" kwam vaak niets terecht. Bijzondere opmerkingen over de verschillende voorstellingen volgen hieronder:

29 Juli 1952 Leeuwarden.
Daar de reis zeer tijdrovend is, zou aanvankelijk per vliegtuig worden gegaan. Dit ging op het laatste moment niet door. In plaats daarvan per volkswagen.
De Kap. Bakker ging mee. Op de basis bleek niets geregeld te zijn.
De veiligheidsofficier 1t. Huurnik was niet van het programma op de hoogte.

28 Augustus 1952 Nieuw-Millingen.
De organisatorische voorbereiding bleek zeer moeilijk te zijn. Vooral wat betreft het vervoer. Vijf verschillende mensen hebben ons hierover opgebeld terwijl twee militairen achtereenvolgens kwamen informeren naar onze wensen omtrent het soort vervoermiddel. Met allen werd overeengekomen dat per snelle luxe wagen zou worden gegaan. Er kwam evenwel een bestelwagen van de zgn. pendeldienst met een voorgeschreven maximum snelheid van 50 km per uur. Hierdoor arriveerde ik te laat in Nieuw-Millingen. Dit werd mede veroorzaakt door het feit dat de chauffeur de weg niet wist en ook niet op de hoogte bleek te zijn van de juiste plaats van bestemming. Kap. Bakker was verhinderd mee te gaan.
Op het navigatie-station Nieuw-Millingen zelf bleek alles zeer goed georganiseerd en voorbereid te zijn, niettegenstaande het feit dat men van het programma niets wist. Men bleek te beschikken over een film apparaat met sound-mixer dat reeds was opgesteld. Het eigen apparaat was dus onnodig meegenomen. Het publiek bleek niet te zijn geselecteerd (met het oog op de rubricering van de f ilm "Garding against sabotage").

29 Augustus Winterswijk.
Nadat in Nieuw-Millingen was overnacht werd per zelfde vervoermiddel als de vorige dag en met dezelfde chauffeur de reis voortgezet naar Winterswijk. Ook nu bleek de chauffeur onbekend met de weg en de bestemming. De Commandant van de basis in Winterswijk, majoor v.d. Vos (fonetisch) zei mij, dat hij als aankondiging van mijn komst de telefonische mededeling gekregen had: "Er komt een heer Bos van de B.V.D., hij komt films draaien ontvang hem vriendelijk met een kop koffie en een sigaar".
Ook hier bleek t.a.v. het programma niets bekend. Een door mij voorgestelde selectie van het publiek m.b.t. de aard der films kon alsnog worden verwezenlijkt.

1 September 's-Gravenhage.
Te 20.00 uur zou in het gebouw "Amico" een soort generale repetitie gehouden worden, waarbij het programma dat van nu aan op de bases zou worden vertoond zou worden vastgesteld.
De L.S.K. zou zorgen vppr een lezing verlucht met sketches terwijl daarna verschillende veiligheidsfilms zouden worden gedraaid. Wij zouden de fim "Resisting Enemy Interrogation" leveren met de film apparatuur terwijl wij tevens de Nederlandse tekst bij de eigen film zouden verzorgen. Dit programma is inderdaad deze avond gedraaid met dien verstande, dat ik weigerde de Nederlandse tekst bij de film te geven, daar weer geen beveiligingsmaatregelen, nu t.a.v. het personeel van "Amico", waren getroffen. Bovendien bleek één van de veiligheidsfilms geen veiligheidsfilm maar een gerubriceerde film over mortieren te zijn. Te omstreeks 23.30 uur, nadat dit programma was vertoond kwam men nog eens met 3 films aandragen, die men gedraaid wenste te hebben. Bij navraag bleek echter, dat deze films met security niets uitstaande hadden. Ik heb dit dus geweigerd. Gezien de voorgaande slechte ervaringen met het transport is dit deze maal door ons zelf verzorgd.

Nadat ik mijn bezwaren omtrent de gang van zaken aan H.K.O. had voorgelegd, drong deze evenwel op verdere medewerking met de L.S.K. aan daar aan de majoor de Grpot toezeggingen hieromtrent waren gedaan. Evenwel zouden van de zijde van de L.S.K. waarborgen moeten worden gegeven omtrent het voorkomen van de gerezen bezwaren, terwijl het aantal voorstellingen zoveel mogelijk moest worden beperkt en op één centraal punt (b.v. Utrecht) moesten worden gegeven. Bij de bespreking met de Kap. Bakker hieromtrent bleek het geven van voorstellingen op een centraal punt op onoverkomelijke bezwaren te stuiten.
Het aantal voorstellingen werd evenwel zoveel mogelijk beperkt. Toezeggingen werden gedaan m.b.t. het opvoeren van de beveiliging. Overeengekomen werd dat voorlopig de volgende voorstellingen zouden worden gegeven: 4/9 Honswijk, 10/9 Appingendam en 12/9 Den Helder. Na deze voorstellingen zou onze assistentie hoogstwaarschijnlijk niet meer nodig zijn, daar men dan van de Leger Film- en Fotodienst de beschikking zou krijgen over security-films met Nederlandse tekst.

4 September Honswijk.
Afgesproken was per autobus naar Honswijk te gaan. Hiermede zouden behalve wij (KO.3 en KO.4) ook de leden van het gezelschap dat de sketches zou opvoeren reizen. Het vervoermiddel bleek evenwel een vrachtauto te zijn.
Het programma dat vertoond werd was het programma dat op 1/9 (bij de generale repetitie was vastgesteld) Vlak voor de aanvang der voorstelling moesten op ons aandringen nog enkele burgers uit de zaal worden verwijderd.
Na afloop bleek, door gesprekken die wij met enkele militairen uit het publiek hadden, dat de avond aangekondigd was als een ontspanningsavond van "Welzijnszorg". Het "bedrog" dat spoedig uitkwam was oorzaak van een onprettige stemming in de zaal.
De thuisreis duurde van 21.-- uur tot enkele minuten na 3.0- uur.
Deze voorstelling, de eerste waarbij de "sketches" werden opgevoerd, bleek voorlopig de laatste van dit soort te zijn, daar lt. Bizot, die de verbindende tekst bij de sketches spreekt de eerste komende tijd verhinderd was dit te doen. Besloten werd voor de voorstellingen te Appingendam en Den Helder alleen fims te draaien n.l. "Wij leven vrij" en "The next of kin". Bij deze laatste film zou door ons (K.O.3) de Nederlandse tekst worden gegeven bij de voorstelling op 10/9 te Appingendam. Dit was voor ons in Den Helder niet mogelijk. Met Kap. Bakker werd toen overeengekomen, dat in Den Helder de Nederlandse tekst zou worden weggelaten.

10 September Appingendam.
Deze voorstelling werd verzorgd door KO.3 die te 14.-- uur per volkswagen werd gehaald. Ook in Appingendam bleek men niet op de hoogte van het programma en was de avond aangekondigd als een avond van "Welzijnszorg".
Op de terugreis die om ..... uur begon viel de chauffeur van de volkswagen herhaaldelijk in slaap, waardoor KO. 3 eerst de volgende morgen te 6 uur 10 thuis was.

11 September 's-Gravenhage.
Dit was een filmvoorstelling die eigenlijk buiten het kader van de voorstellingen voor de bases viel. Het ging om een veiligheidsfilm die door KO.3 voor de Inlichtingenschool van de L.S.K. werd gedraaid. Bij deze gelegenheid bleek niemand van de leiding van de school (officieren noch onder-officieren) aanwezig om KO.3 te ontvangen en in te leiden.

12 September Den Helder.
Het programma dat hier vertoond zou worden zou bestaan uit enkele securityfilms zonder verklarende Nederlandse tekst welke gedraaid zouden worden door de heer Boschker. De commandant van de bases kapitein Molshagen wist van dit programma niets af. Hij stelde samen met de veiligheidsofficier een nieuw programma vast bestaande uit: de film Radio & Transmission Security en, inplaats van "The Next of Kin" een amusementsfilm die aldaar reeds aanwezig was. De amusementsfilm bleek niet voor gebruik gereed te zijn, zodat tenslotte toch het oorspronkelijke programma werd vertoond. Of het publiek de film "The Next of Kin" zonder Nederlandse tekst heeft kunnen volgen?

24-9-1952

Aan: K.A. (Hr.v.Maanen)
Van: H./K.O.

VERTROUWELIJK

Nr.: 105577

In antwoord op Uw nota dd. 27-3-1951 ongenummerd, betrekking hebbende op de brief van de Vice-Minister President Kabinet nr. 3456 dd. 15-3-1951 (ACD nr. 105577) kan het volgende worden bericht:

Ofschoon mij niet bekend is welke verslagen aan Zijne Excellentie werden verzonden, blijkt uit de in zijn brief opgestelde recapitulatie dat deze verslagen alleen betrekking hebben op die cursussen waaraan een examen verbonden is. Daar er naast deze cursussen nog een aantal cursussen gegeven wordt na afloop waarvan geen examen wordt afgenomen, geven de verslagen welke aan Zijne Excellentie werden verzonden derhalve geen volledig beeld van de door de afdeling K.O. verrichte werkzaamheden.

Geadviseerd moge worden aan de Vice Minister-President te doen toekomen een afschrift van de voor Zijne Excellentie van belang zijnde gedeelten uit de jaarverslagen van de afdeling K.O. Deze jaarverslagen zijn op Uw afdeling aanwezig.

De in de brief van de Vice Minister-President gestelde vragen met betrekking tot de afdeling K.O. kunnen als volgt worden beantwoord:

Ad vraag 1

Het is op de afdeling K.O. niet na te gaan hoeveel van de voor het veiligheidsdienstdiploma geslaagde politieambtenaren ook werkelijk in het I.D.-werk betrokken zijn.
Bekend is echter, dat in enkele gevallen, o.a. in Nijmegen, mensen na het behalen van dit diploma en daarmede van de aantekening op hun politiediploma werden gepromoveerd en naar andere diensten overgeplaatst.
Geadviseerd moge worden door de Sectie BSV een enquête te doen houden, waarbij een antwoord op deze vraag gezocht wordt.

Ad vraag 2

Het totaal der bij de gemeentelijke inlichtingendiensten ingeschakelde politieambtenaren is bij de afdeling K.O. niet bekend. Ook dit ware door de Sectie BSV na te gaan. Het aantal politieambtenaren dat met succes een BVD-cursus volgde, moge uit het volgende staatje blijken.

Candidaten Gemeentepolitie

Examens	Deelnemers	Geslaagd	Afgewezen
1e (15-23 Maart 1948)	29	23	6
2e (6-20 December 1948)	50	40	10
3e (2 Jan.-1 Febr.1950)	94	75	19
4e (3-15 Juli 1950)	45	35	10
5e (15-26 Jan.1950)	21	14	7
Totaal	239	187	52

Ad vraag 3
Aan de 1e t/m de 4e cursus kon door hoger politie-personeel als toehoorder worden deelgenomen.
Zoals uit onderstaand staatje blijkt, werd van de geboden gelegenheid slechts in geringe mate gebruik gemaakt.

Cursus	Lager personeel[1]	Hoger personeel[2]
1e (Oct.'47-Febr.'48)		6
2e (Apr.'48-Dec.'48)	7	12
3e (Maart '49-Jan.'50)	9	5
4e (Sept.'49-Juli '50		2

1) Onder lager personeel hier te verstaan brigadiers en adjudanten (korpschefs) en oudere brigadiers en adjudanten in het bezit van politiediploma met aantekening die gezien hun leeftijd van examen werden vrijgesteld.

2) Onder hoger personeel te verstaan politieambtenaren in de rang van ambtenaar 3e klasse en hoger (korpschefs en ambtenaren uit de grotere korpsen belast met de leiding van het I.D.-werk)

Bij de 5e en 6e cursus werden parallel aan de cursussen voor lager personeel cursussen voor hoger personeel ingelast. Aan deze cursussen werd deelgenomen door officieren van de Strijdkrachten, Kon. Marechaussee, Rijkspolitie en Gemeentepolitie.
Aan de 5e cursus (Febr.'50-Jan.'51) werd door 9 ambtenaren van de Gemeentepolitie deelgenomen. Aan de in Febr.1951 aangevangen en thans dus nog lopende 6e cursus wordt door 10 ambtenaren van de Gemeentepolitie deelgenomen.

Ad vraag 4
Ook dit is door de afdeling K.O. niet nauwkeurig op te geven; globaal zullen de aantallen echter overeenkomen met het aantal cursisten genoemd in het antwoord ad vraag 5. Geadviseerd wordt het juiste aantal via de Sectie BSV te doen nagaan.

Ad vraag 5
De in Februari 1951 aangevangen en dus thans nog lopende cursus wordt voornamelijk bezocht door ambtenaren van de Rijkspolitie.
Aan de cursussen A I,II,III,IV voor lager personeel nemen 23 onderofficieren (voornamelijk districtsrechercheurs) deel.
Aan de cursussen B I en II voor hoger personeel nemen 23 officieren (voornamelijk districtscommandanten) deel en 8 Inspecteurs-Rijksrechercheur en Rijkserecherchеurs.

Ad vraag 6
Voor de Kon.Marechaussee worden 3 soorten cursussen gegeven.
a. Korte inleidingscursussen van 5 dagen

1e (11-16 Oct.'48)	27	onderofficieren	3	officieren
2e (25-30 Oct.'48)	25	"	1	"
3e (8-13 Nov.'48)	23	"	1	"
4e (22-27 Nov.'48)	22	"	6	"
5e (3-8 Jan.'49)	20	"	7	"
6e (7-22 Jan.'49)	27	"	10	"
7e (9-14 Mei '49)	23	"	6	"
8e (9-14 Jan.'50)	20	"	-	"
9e (18-23 Sept.'50)	10	"	-	"

Voor het jaar 1951 staan enige korte cursussen van plm. 10 dagen op het programma.

b. Korte herhalings- en aanvullingscursussen van 3 dagen

Cursus	officieren	onderofficieren
Eindhoven 29-31 Maart 1949	2	21
Groningen 20-22 April 1949	3	13
Maastricht 5-7 Juli 1949	1	17
Amsterdam 15-17 November 1949	1	25
Den Haag 29/11-1 Dec.1949	2	23
Arnhem 14-16 December 1949	5	26

In het jaar 1950 werden geen herhalings- en aanvullingscursussen gegeven door de B.V.D.; wel verleenden de B.V.D.-instructeurs medewerking aan soortgelijke cursussen welke door de Kon.Marechaussee zelf werden georganiseerd.

c. Deelname aan de grote cursussen en de daaraan verbonden examens

Aan het 5e examen van 15 t/m 26 Januari 1951 werd door 27 onderofficieren der Kon.Mareohaussee deelgenomen; hiervan slaagden er 20, zodat 7 werden afgewezen.
Aan de 6e cursus wordt door 33 onderofficieren deelgenomen.
Aan de 5e cursus voor hoger personeel werd door 3 officieren deelgenomen. Aan de 6e cursus nemen geen officieren deel.

Naast bovengenoemde cursussen werd door 1 officier en 8 onderofficieren van de Kon.Mareohaussee deelgenomen aan een in November en December 1949 gehouden speciale observatie-cursus.
Zoals uit bovenstaande opgave blijkt, ligt het in de bedoeling om de cursussen aan de Kon.Marechaussee voort te zetten.

Bij het Wapen der Kon.Marechaussee zijn plm. 150 officieren en onderofficieren werkzaam voor de Sectie 2.2 van de Staf K.M.. Ongeveer 75 personen hebben hierin een dagtaak, terwijl de overigen naast hun normale werkzaamheden mede belast zijn met het veiligheidswerk.
Het personeel met een dagtaak in het Grensveiligheidswerk heeft van de B.V.D. een uitgebreide opleiding ontvangen.

Ad vraag 7

Onze grens telt op het ogenblik 150 doorlaatposten. De 51 belangrijke doorlaatposten worden bediend door Kon.Marechaussee en Douane. Bij de brigades van de Kon.Marechaussee die deze doorlaatposten bedienen, zijn onderofficieren van de Grensveiligheidsdienst aanwezig. Deze onderofficieren hebben alle een opleiding gehad. Strikt genomen is het dus niet noodzakelijk, dat de douane-ambtenaren bij deze doorlaatposten een opleiding ontvangen. Een korte oriënterende cursus zal echter zeer nuttig zijn en zal het werk van de Grensveiligheidsdienst bij deze posten zeer zeker vergemakkelijken.
De 99 minder belangrijke doorlaatposten worden zowel wat betreft het goederen- als het personenverkeer bediend door douane-ambtenaren. Opleiding van deze mensen is zeer zeker noodzakelijk, omdat de tegenstander, gezien de gebrekkige bewaking, juist van dit soort doorlaatposten gebruik zal maken.

BIJLAGE

VERTROUWELIJK

OVERZICHT VAN DE CURSUSSEN GEGEVEN DOOR DE AFDELING K.O. IN DE JAREN 1947 t/m 1950

1947. Mei t/m September
Basiscursus voor C.V.D.-personeel
Instructeur: Johnson, ambtenaar Special Branche Criminal Investigation Department, Metropolitan Police, London.
Aantal deelnemers: 48
Geen examen

1947. Zomermaanden
Inleidingscursus aan C.V.D.-personeel
Instructeur: Johnson
Aantal deelnemers: 30
Geen examen

1947. Zomermaanden
Basiscursus voor C.V.D.-verbindingen (Gemeentepolitie)
Instructeur: Johnson
Aantal deelnemers: 7
Geen examen

1947. Zomermaanden
Basiscursus voor C.V.D.-personeel
Instructeur: C.V.D.-ambtenaar
Aantal deelnemers: 5
Geen examen

1947. Zomermaanden
Inleidingscursus voor C.V.D.-personeel
Instructeur: C.V.D.-ambtenaar
Aantal deelnemers: 31
Geen examen

1947. October 1947 - Maart 1948
1e Basiscursus aan personeel C.V.D. en verbindingen (Gemeentepolitie).
Instructeurs: C.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 40
Examen: aantal candidaten 30; geslaagd: 24, afgewezen: 6

1948. April-December 1948
2e Basiscursus aan personeel C.V.D. en verbindingen (Gemeentepolitie).
Instructeurs: C.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 84
Examen: aantal candidaten 63; geslaagd: 51, afgewezen: 12

1948. 11-16 October: 30 deelnemers
25-30 October: 26 deelnemers
8-13 November: 24 deelnemers
22-27 Nov.: 28 deelnemers
Inleidingscursussen aan Kon. Marechaussee
Instructeurs: C.V.D.-ambtenaren
Geen examen.

VERTROUWELIJK

Opgemerkt moge hierbij nog worden, dat de zeer belangrijke doorlaatpost Rotterdam-haven bediend wordt door personeel van de Rivierpolitie Rotterdam. Dit personeel heeft in het geheel geen opleiding op veiligheidsgebied ontvangen.

Als bijlage gaat hiernevens een overzicht van alle door de afdeling K.O. gegeven cursussen in de jaren 1947 t/m 1950 en van de in 1951 op het programma staande cursussen.

's-Gravenhage, 2 April 1951

plv. Hoofd K.O.

1948. Zomer
Inleidingscursussen aan C.V.D.-personeel
Instructeur: C.V.D.-ambtenaar
Aantal deelnemers: 38
Geen examen

1948. Zomer
2 lezingen voor Marine Codedienst en Kab. Gen.Staf
Instructeurs: C.V.D.-personeel
Geen examen

1948. Herfst en winter
Basiscursus aan beveiligingspersoneel (Philips - Staatsmijnen)
Instructeurs: C.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 13
Geen examen

1949. Inleidingscursussen aan Kon.Marechaussee

3-8 Januari	27 deelnemers
7-22 Januari	37 deelnemers
9-14 Mei	29 deelnemers

Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Geen examen

1949. 13 Inleidingscursussen aan B.V.D.-personeel
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Totaal aantal deelnemers: 59
Geen examen

1949. Herhalingscursussen aan Kon. Marechaussee

29-31 Maart	23 deelnemers
20-22 April	16 deelnemers
5-7 Juli	18 deelnemers
15-17 November	26 deelnemers
29 Nov.-1 December	25 deelnemers
14-16 December	31 deelnemers

Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Geen examen

1949. Maart 1949 - Januari 1950
3e Basiscursus aan personeel B.V.D. en verbindingen (Gemeentepolitie)
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 123
Examen: 96 candidaten; geslaagd: 76; afgewezen: 20

1949. Mei en Juni
Inleidingscursus aan bijzondere dienst P.T.T.
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 22
Geen examen

1949. Mei en Juni
Basiscursus aan onderofficieren S.D.(I.D.) Kon.Marine

Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 14
Examen: 14 candidaten; geslaagd: 14.

1949. 3 -11 October
Inleidingscursus aan Officieren Weermacht
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 16
Geen examen

1949. Juni en November
Basiscursus aan beveiligingspersoneel (Departementen van Algemeen Bestuur en Spoorwegen)
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 4
Geen examen

1949. September 1949 - Juli 1950
4e Basiscursus aan personeel B.V.D. en verbindingen (Gemeentepolitie)
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 59
Examen: aantal candidaten: 52; geslaagd: 46; afgewezen: 6

1949. November en December
Speciale Observatie-cursus
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 23
Geen examen

1950. Februari 1950 - Januari 1951
5e Basiscursus aan BVD-personeel en verbindingen
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 96
Examen: 55 candidaten; geslaagd: 36; afgewezen: 19

1950. Februari en Maart
Basiscursus aan onderofficieren S.D.(I.D.) Kon.Marine
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Aantal deelnemers: 9
Examen: 9 candidaten; geslaagd: 9

1950. Inleidingscursussen aan Kon.Marechaussee
9-14 Januari 20 deelnemers
18-23 September 10 deelnemers
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Geen examen

1950. 13 Inleidingscursussen aan B.V.D.-personeel
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Totaal aantal deelnemers: 71
Geen examen

1950. 10 Herhalingscursussen aan B.V.D.-personeel
Instructeurs: B.V.D.-ambtenaren
Totaal aantal deelnemers: 87
Geen examen

1950. April en Mei
Basiscursus aan beveiligingspersoneel (Philips, Spoorwegen, K.L.M., Artillerie-Inrichtingen en Hollandse Signaal)
Instructeurs: B.V.D.ambtenaren
Aantal deelnemers: 30
Examen: 24 candidaten; geslaagd: 23; afgewezen: 1

1950. 2 t/m 6 October
Basiscursus aan beveiligingspersoneel (P.T.T., Marid, Philips, G 2, B.V.D.)
Instructeurs: B.V.D.ambtenaren
Aantal deelnemers: 15
Mondelinge test: 9 candidaten.

1 ex. v. Maarn
1 ex. vernietigd
1 ex. BD 971, dl. 1

OVERZICHT CURSUSSEN 1951

I. Uitgebreide basiscursussen aan hoger personeel van verbindingen. Deze cursussen (2 groepen) strekken zich uit over een jaar, waarin elke veertien dagen twee dagen cursus achter elkaar wordt gegeven. Aan deze cursussen wordt deelgenomen door Rijkspolitie (districtscommandanten), Gemeentepolitie (inspecteurs), Marine Inlichtingendienst, Militaire Inlichtingendienst, Inlichtingen- en veiligheidsdienst Luchtmacht, Beveiligingsambtenaren van Departementen.

II. Uitgebreide basiscursussen aan middelbaar personeel. Deze cursussen leiden op voor het zgn. "veiligheidsdienstdiploma", en strekken zich eveneens uit over een jaar, waarin elke maand een week achter elkaar cursus wordt gegeven. Aan deze cursussen wordt deelgenomen (4 groepen) door Rijkspolitie, Gemeentepolitie, Marine Inlichtingendienst, Militaire Inlichtingendienst, Inlichtingen- en veiligheidsdienst Luchtmacht, beveiligingspersoneel van bedrijven en B.V.D.-personeel.

III. Korte basiscursussen aan hoger en middelbaar personeel dat i.v.m. zijn functie geen uitgebreide cursus als hierboven bedoeld behoeft te volgen. Deze cursussen worden eenmaal in de twee maanden gegeven. Hieraan wordt deelgenomen door Kon. Marechaussee, Gemeentepolitie, beveiligingspersoneel van bedrijven.

IV. Herhalings- een aanvullingscursussen aan hoger en middelbaar personeel dat vóór 1950 een cursus heeft gevolgd. Deze cursussen duren een week en worden elke maand gegeven. Hieraan wordt deelgenomen door personeel van de Gemeentepolitie.

V. Inleidingscursussen van enkele dagen aan hoger en middelbaar B.V.D.-personeel onmiddellijk na hun indiensttreding.

VI. Basiscursussen van ongeveer 40 uren aan hoger en middelbaar B.V.D.-personeel na de hierboven genoemde inleidingscursussen.

VII. Inleidingscursussen van enkele uren aan lager B.V.D.-personeel onmiddellijk na indiensttreding. Deze cursussen worden ongeveer iedere maand gegeven.

Aan: KO

Van: KA (v.Maanen)

Met verwijzing naar aangehecht uittreksel uit de brief van de Vice-Minister-President van 15 Maart jl. verzoekt H.BVD. U, in overleg met HB/mij te laten weten of de gestelde vragen beantwoord kunnen worden en hoe deze antwoorden zouden moeten luiden. Indien de gestelde vragen niet zonder overleg met de korpschefs te beantwoorden zijn, of voorzover zij niet dadelijk te beantwoorden zijn, gaarne bericht hoe lang het zou duren tot de antwoorden verwacht kunnen worden. Aan de Minister zou dan vast medegedeeld kunnen worden wat wij weten en de beantwoording van de rest in uitzicht kunnen worden gesteld.

KA, 27.3.51

1 ex. verzonden aan HB

43

Ces/105577

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

BERICHT OP SCHRIJVEN VAN

NR 3456 AFD. Kabinet

BETREFFENDE
kwartaalverslagen.

'S-GRAVENHAGE, 15 Maart 1951.

MEN GELIEVE BIJ HET ANTWOORD NAUWKEURIG HET ONDERWERP, DE DAGTEKENING EN HET NUMMER VAN DIT SCHRIJVEN TE VERMELDEN

G E H E I M

Het jaarverslag 1950 van de Afdeling Centrale Documentatie van Uw dienst las ik met veel interesse. Verslagen als dit en de overzichten, welke mij in de loop van het vorig jaar bereikten, o.m. op het gebied van de beveiliging der Ministeries en der bedrijven, stellen mij in staat een goed inzicht te verkrijgen in de door Uw Dienst verrichte werkzaamheden. Teneinde echter voortdurend op de hoogte te kunnen blijven, is het noodzakelijk, dat ik elk(e) kwartaal (maand?) door middel van verslagen van de gang van zaken bij Uw Dienst in kennis wordt gesteld.

Afdeling K.C.:

Wat deze afdeling betreft kan worden volstaan met een verslag na afloop van elke cursus.

De tot heden ingediende verslagen geven het volgende totaalbeeld:

Candidaten:	Geëxamineerd:	In bezit pol.dipl. met aant.	Geslaagd:	In bezit pol.dipl.	Afgewezen:	In bezit pd.dipl.:
Gem.politie.	231	126	177	109	54	17
B.V.D.	38		36		2	
Kon.Marechaussee	27		20		7	
Kon.Marine	3				3	
L.S.K.	1				1	
Totaal :	300		233		67	

In verband hiermede rijzen nog enkele vragen, welke in de tot nu toe ingediende rapporten geen beantwoording vonden.

1. Hoeveel van deze geslaagde politie-ambtenaren werden geplaatst bij een gemeentelijke inlichtingendienst?
2. Hoe groot is het totaal der bij de gemeentelijke inlichtingendiensten ingeschakelde politie-ambtenaren en welk aantal van hen volgde de B.V.D.-opleiding met succes?
3. Wordt deze of soortgelijke opleiding ook niet uitgestrekt tot het hoger politiepersoneel ?
4. Hoe groot is het aantal rijkspolitie-ambtenaren, dat bij inlichtingendiensten is ingeschakeld ?
5. Is het de bedoeling ook het lagere rijkspolitiepersoneel een opleiding bij de B.V.D. te doen volgen ?
6. Wordt de opleiding van Marechaussee's nog voortgezet en wat is het aantal van als B.V.D.-verbinding optredende Marechaussee's ?
7. Is het noodzakelijk of nuttig, dat ook douane-ambtenaren bij de opleiding ingeschakeld worden ?

Aan: Hoofd K.O.
Van: Plv. Hoofd K.O.
Nr.: 169.928

PD 1351 dl. B

Bij de bespreking van het onderwerp "Inlichtingenwerk van de B.V.D.", blijkt mij herhaaldelijk, dat het voor de I.D.'s in vele gevallen uiterst moeilijk is on van andere overheidsinstanties medewerking te verkrijgen bij het verzamelen van gegevens. De brief voor de korpschef in Rheden is hier nogmaals een bewijs van.

Er is mij dan ook dikwijls de vraag gesteld, of het niet mogelijk zou zijn dat het hoofd van de B.V.D. zich in verbinding stelt met de desbetreffende ministeries voor het verkrijgen van richtlijnen waarin de daarvoor in aanmerking komende plaatselijke overheids organen worden gemachtigd om aan de I.D.'s (en de ambtenaren van B IX) de gevraagde gegevens te verschaffen.

Instanties waar voor de I.D.'s en B IX waardevolle gegevens aanwezig zijn, zijn onder andere:

Gewestelijk arbeidsbureaux (namen van vroegere werkgevers van bepaalde categorieën personen, lidmaatschap van vakorganisaties, in sommige gevallen gegevens omtrent inkomen en karakter van de mensen in kwestie).

Raad van Arbeid (gegevens omtrent inkomen en werkgevers).

Kamers van Koophandel (gegevens omtrent bepaalde firma's en firmanten).

Belastingen (gegevens omtrent inkomen en vermogen, gegevens omtrent werkgevers. Bovendien zijn de assistenten van de actieve dienst van de Directe Belastingen over het algemeen goed ingeschoten in bepaalde wijken, waardoor ze soms waardevolle inlichtingen kunnen geven).

P.T.T. (gegevens met betrekking tot de aard en afzender van aan bepaalde adressen gerichte poststukken; namen van geadresseerden die extremistische lectuur ontvangen.

Het zou aanbeveling verdienen een en ander onder de aandacht van de dienstleiding te brengen.

22-1-1953

NOTA voor: H.K.O. - (de Heer C.C. v.d. Heuvel).

Nr. P.Z./ 4375
Betreffende: Buitengewoon verlof voor studie.

Hierbij deel ik U mede, dat aan hen, die zich voorbereiden op het examen ter verkrijging van het Veiligheidsdiploma, boven de dagen waarop het examen wordt afgenomen, een buitengewoon verlof van 5 dagen kan worden toegekend.

Dit verlof ware op de gebruikelijke wijze bij deze Afdeling aan te vragen.

HET HOOFD PERSONELE ZAKEN

D.J. BUURMAN.

's-Gravenhage, 22 Mei 1951.

1 ex. pb. H. BVD
2 ex. rappel copie
1 ex. OD 1551

50

RAPPORT

Aan: Hoofd K.O.
Van: K.O.2

VERTROUWELIJK

Nr.: 110352
Betr.: opmerkingen van cursisten

In de afgelopen periode werd door de cursisten zowel van de A-groepen (lager personeel) als van de B-groepen (hoger personeel) herhaaldelijk critiek uitgeoefend op het beleid van de B.V.D. ten aanzien van de politieverbindingen.

Deze critiek concentreert zich voornamelijk op het ontbreken van duidelijke richtlijnen met betrekking tot hun taak. Wel worden zij regelmatig door B.V.D.-ambtenaren bezocht, maar de aanwijzingen die zij bij dergelijke bezoeken ontvangen, zijn veelal met elkaar in strijd. Bovendien blijkt herhaaldelijk, dat deze B.V.D.-mensen slecht of in het geheel niet op de hoogte zijn van de stof die tijdens de cursussen aan het personeel van de politieverbindingen wordt onderwezen.

Als concreet voorbeeld kan hier dienen de discussie die op Vrijdag, 25 Mei ontstond bij de groep B 2 (districtscommandanten Rijkspolitie, Beveiligingsambtenaren Departementen en Officieren Marine en Landmacht).
Het betrof hier het verstrekken van politieke inlichtingen aan andere personen of instellingen dan de B.V.D. Sommigen stelden zich op het standpunt, dat het aan de beoordeling van de districtscommandant of korpschef overgelaten moet worden aan wie politieke inlichtingen worden verstrekt. Anderen waren de overtuiging toegedaan, dat zij uitsluitend en alleen inlichtingen mogen verstrekken aan de B.V.D. en aan door de B.V.D. aangewezen personen. De overigen huldigden een standpunt dat tussen beide hierboven beschreven uitersten inligt. Duidelijk kwam hierbij echter naar voren, dat de opvattingen omtrent deze kwestie zeer verward zijn en dat de schuld van deze verwarring grotendeels bij de B.V.D. moet worden gezocht. Uit de gemaakte opmerkingen bleek mij namelijk, dat zij door bezoekende ambtenaren zeer verschillend worden geadviseerd.

Een van de districtscommandanten had aan vier verschillende B.V.D.-ambtenaren over dit probleem vragen gesteld.
De eerste, een ambtenaar van BSV, had hem medegedeeld dat alleen inlichtingen verstrekt mogen worden aan de B.V.D. en aan de burgemeester.
De tweede, een ambtenaar van de afdeling D, had hem gezegd dat hij gerust aan bedrijven die hierom vragen gegevens mag verstrekken.
De derde, een ambtenaar van B IX, had hem gezegd dat de B.V.D. geen bevoegdheid heeft om hem te verbieden aan anderen dan de B.V.D. inlichtingen te verschaffen.
De vierde, een ambtenaar van K.O., heeft hem geantwoord in de geest zoals in Bijlage I beschreven wordt.

Een ander probleem dat gelijktijdig door dezelfde groep werd opgeworpen betrof de verhouding burgemeesters-districtscommandanten. Sommigen meenden, dat aan de burgemeester alleen die gegevens verstrekt mogen worden die direct de openbare orde en veiligheid betreffen (dreigende onlusten, e.d.). Anderen meenden dat aan de burgemeester alle gegevens verstrekt moeten worden die hij vraagt. Verschillenden gingen hierbij zelfs zo ver, dat zij meenden aan een burgemeester uit gemeente B op diens verzoek gegevens te moeten verstrekken over gemeentenaren uit gemeente A.
Het schijnt nl. nog al eens voor te komen, dat een burgemeester, voordat hij toestemming geeft voor vestiging in zijn gemeente, bij de politie in de woonplaats van de man inlichtingen vraagt omtrent de politieke instelling van betrokkene.
Ook op vragen omtrent deze aangelegenheid hadden zij van B.V.D.-ambtenaren de meest uiteenlopende antwoorden ontvangen.

Bovengenoemde voorbeelden zijn met verschillende andere aan te vullen. Alle komen echter op hetzelfde neer, nl. gebrek aan duidelijke richtlijnen en het ontbreken van eenheid van opvatting omtrent principiele kwesties bij de ambtenaren van de B.V.D.
Het is noodzakelijk, dat van B.V.D.-zijde een einde wordt gemaakt aan de bestaande verwarring. Blijft deze verwarring voortbestaan, dan zal dit onze relatie met deze verbindingen op den duur ernstig schaden. De districtscommandanten en korpschefs zijn zodanig met allerlei andere werkzaamheden bezet, dat zij geen tijd hebben om zich te gaan verdiepen in de puzzles waarvoor de B.V.D. hen stelt.
Zij verwachten duidelijke richtlijnen, zodat zij weten waaraan zij zich te houden hebben. Daarnaast dienen de B.V.D.-ambtenaren die hen bezoeken ter zake kundig te zijn of, indien een bepaalde kwestie buiten hun competentie ligt, zich te onthouden van het geven van aanwijzingen.

Bij het opstellen van richtlijnen dient men van B.V.D.-zijde rekening te houden met hetgeen door K.C. aan de politieverbindingen is onderwezen. Richtlijnen en cursusstof K.C. mogen niet met elkaar in strijd zijn.
Daarnaast is het van zeer groot belang, dat alle ambtenaren van de B.V.D. die in aanraking komen met de politieverbindingen volledig op de hoogte zijn van de stof die met het personeel van deze verbindingen op de cursussen wordt behandeld. Het is mij gebleken, dat verschillende van deze ambtenaren zelfs niet de moeite genomen hebben om de aan hen toegezonden stencils van de afd. K.C. door te lezen.

31 Mei 1951

NOTA

VERTROUWELIJK

Volgens art.31 van het K.B. dd. 8-8-1949 heeft iedere ambtenaar van Rijks- of Gemeentepolitie de plicht om van gegevens die in verband met de aan de volgende diensten opgedragen taak voor die diensten van belang kunnen zijn, mededeling te doen aan bedoelde diensten, nl.:
a. de B.V.D.
b. de Marine Inlichtingendienst
c. de Militaire Inlichtingendienst
d. de Buitenlandse Inlichtingendienst.

Deze diensten zullen zij dus rechtstreeks op de hoogte behoren te stellen van desbetreffende feiten die te hunner kennis komen. Dit zal zelfs het geval zijn, indien deze feiten te hunner kennis komen tijdens een onderzoek in opdracht van de B.V.D., verricht in hun hoedanigheid van ambtenaar in de zin van art.4 van het K.B.

Ten aanzien van gegevens die de B.V.D. zelf eventueel aan de politie verschaft, bv. in verband met het instellen van een onderzoek, geldt deze plicht uiteraard niet: De B.V.D. zelf heeft deze gegevens ex art.30 K.B. al doorgegeven, indien dit verenigbaar is met de geheimhoudingsplicht van art.5 K.B.

De werkzaamheden van de ambtenaren, aangewezen volgens art.4 K.B., worden uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van hun chef. Wat de Gemeentepolitie aangaat, zal men moeten aannemen dat dit de burgemeester is, terwijl men in de praktijk ook in gemeenten met Rijkspolitie een gezagsrecht op dit terrein aan de burgemeester toekent. (Zie o.m. circulaire ter explicatie van K.B. 8-8-1949, dd. 15 Sept. 1949 en 11 November 1950 aan Comm. der Koningin). Dit houdt dus in een plicht van de politie om de burgemeester in kennis te stellen van politieke gegevens die zij in de hoedanigheid van ambtenaren in de zin van art.4 K.B. verkrijgen.

Een burgemeester dient voorts, daar hij belast is met de handhaving van de openbare orde in de gemeente, op de hoogte te zijn met gegevens die hij in dit verband kan nodig hebben. Deze zal hij theoretisch moeten krijgen via de B.V.D. De gegevens die hij naar aanleiding van het vorengenoemde rechtstreeks heeft ontvangen, vallen hier dus buiten. Het overige, zo ook gegevens afkomstig van andere gemeenten, zal dus via de B.V.D. moeten gaan.

De politie zal aan andere organen geen mededeling mogen doen van inlichtingen die zij als ambtenaar in de zin van art.4 K.B. hebben ingewonnen, daar zij volgens art.5 K.B. tot geheimhouding gehouden zijn. Uitgezonderd hiervan zijn de zg. onbezoldigde B.V.D.-ambtenaren (aangewezen krachtens K.B. 19-8-1950), die bij de bedrijfspolitie behoren. Aan dezen dienen, daar zij geacht worden te behoren tot de B.V.D. wel inlichtingen te worden verstrekt.

In hoeverre andere instanties dan de B.V.D. het inwinnen van inlichtingen op politiek terrein aan ambtenaren van politie kunnen opdragen, is uiteraard een vraag die niet alleen door de B.V.D. kan worden beantwoord. Belangrijk lijkt mij in dit verband de zinsnede in art.1 van het oude K.B. dd. 9-4-1946, waarin stond dat de B.V.D. "met uitsluiting van alle overheidsorganen, diensten en in overheidsdienst staande personen" inlichtingen op politiek terrein diende in te winnen.

Het nieuwe K.B. gaat er -hoe zeer ook deze andere tekst niet hierin is overgenomen- kennelijk eveneens van uit, dat geen andere diensten dan de in dit besluit genoemde een taak op inlichtingengebied hebben. De uitlegging die de Minister van Binnenlandse Zaken geeft van deze passage in zijn circulaire aan de Comm. der Koningin, dd. 11-11-1950 versterkt nog deze gedachte: "Ik stel er prijs op vast te stellen, dat deze bepaling niet inhield, dat de B.V.D. de burgerlijke bestuursautoriteiten met de handhaving van openbare orde en rust belast niet had in te lichten". Inderdaad: de B.V.D., niet de politieambtenaren.

Uit het overige gestelde in deze circulaire moet echter worden afgeleid, dat de Minister van Binnenlandse Zaken het wenselijk acht, dat burgemeesters in verband met hun taak tot handhaving van de openbare orde al dan niet op hun verzoek inlichtingen krijgen van politieke aard, tenminste voorzover de ambtenaren van politie hiertoe krachtens wettelijk voorschrift (Gemeentewet) verplicht zijn. T.a.v. de bevoegdheid van de Procureur-Generaal bestaat zo weinig helderheid en dit probleem is zo zeer in het brandpunt van de belangstelling, dat bespreking thans in dit verband zinloos lijkt.

Resumerende dus:
ambtenaren ex art.4 K.B. moeten de politieke inlichtingen verschaffen, die ze als zodanig hebben ingewonnen, aan:
1. B.V.D. en de andere inlichtingendiensten
2. burgemeester van de gemeente waarin zij werken
3. "onbezoldigde B.V.D.-ambtenaren".

Volledigheidshalve zij er nog op gewezen, dat de politiebeambten als opsporingsambtenaar n.a.v. die politieke inlichtingen die tevens een strafbaar feit inhouden, proces-verbaal moeten opmaken en dit moeten inzenden aan de Officier van Justitie.

Het staat uiteraard het Hoofd van de B.V.D. vrij de ambtenaren ex art.4 K.B. te machtigen of op te dragen de gegevens ex art.4 K.B. ingewonnen ook aan anderen te verstrekken.

K.O.6

50a

AAN H.KO.
VAN HB.

No.: Kab.B 2035.
Betr.:Rijkspolitie te Water.

Mede naar aanleiding van Uw nota van 7 October 1953, no.198859, betreffende lezingen voor hoger politiepersoneel, deel ik U mede, dat onlangs ook de Rijkspolitie te Water als verbinding van de BVD is ingeschakeld.

Hoofd van dit onderdeel der R.P. is de Dirigerend Officier der Rijkspolitie 2e klasse H.van Boxtel.

Met de leiding van het ID-werk is belast de Officier der Rijkspolitie 1e klasse L.P.H.de Jong; de dagelijkse leiding berust bij de adjudant der Rijkspolitie J.A.van Straten.

Correspondentie betreffende het ID-werk behoort te worden gericht aan de Afdelingscommandant der Rijkspolitie te Water, Bureau-ark, Gemeentehaven te Nijmegen.

14-10-1953.
HOOFD AFDELING B.

1351 51

24 Juli 1954.

241252

Detachering. VERTROUWELIJK

Ter bevestiging van het destijds reeds mondeling besprokene, deel ik U mede dat het dezerzijds zeer op prijs zou worden gesteld wanneer de deelnemers aan de door de Binnenlandse Veiligheidsdienst te houden cursussen in 's-Gravenhage of naaste omgeving zouden worden gedetacheerd.

Het heen en weer reizen naar de standplaats kost de cursisten een soms niet onbelangrijk deel van hun studietijd en is bovendien zeer vermoeiend.

Wellicht ware de detachering zo te regelen dat de betrokkenen niet in kazernes e.d. worden ondergebracht doch dat zij bij particulieren worden ingekwartierd.

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze

C.C. v.d. Heuvel

Aan: de Heer Hoofd Sectie 2
Bureau 2 van de Staf van
het Wapen der Koninklijke Marechaussee
Raamweg 4
's-Gravenhage

Aan : Mr A.van Maanen
Van : Hoofd K.O.

V E R T R O U W E L IJ K

De "Militaire Inlichtingendienst" vangt binnenkort aan met de opleiding van zijn "C.I. officieren" die tot taak zullen hebben het beveiligen van het leger tegen inlichtingenwerk, sabotage en ondermijnende propaganda.

Voor de eerste cursus aan deze C.I. officieren zal G II^{b} uit leger-personeel geen geschoolde sabotageinstructeur kunnen recruteren.

In verband hiermede vroeg hoofd G II^{b} om de medewerking van de B.V.D., welke medewerking hem, na toestemming Uwerzijds, werd toegezegd.

De gehele cursus duurt twee maanden, waarin ± 25 uren aan het vak "Sabotage" besteed zullen worden. Deze 25 lesuren kunnen verdeeld worden over twee B.V.D.-instructeurs, die zonder veel moeite deze uren kunnen opnemen in hun programma.

Jhr. H. B.V.D.
Ik heb hieraan reeds mijn goedkeuring gegeven aan kO.

31 Mei 1951

SD

No. 51. VERTROUWELIJK

BESLUIT *van 8 Augustus 1949, houdende nadere regelen met betrekking tot de organisatie, de werkwijze, de taak en de samenwerking van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.*

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze Minister-President van 16 Mei 1949, No. 20431;

Overwegende dat het noodzakelijk is nadere regelen te stellen met betrekking tot de organisatie, de werkwijze, de taak en de samenwerking van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten;

De Raad van State gehoord (advies van 21 Juni 1949, no. 66);

Gezien het nader rapport van Onze Minister-President van 30 Juli 1949, no. 22801;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK I

De Binnenlandse Veiligheidsdienst

Artikel 1

Er is een Binnenlandse Veiligheidsdienst, ressorterend onder Onze Minister van Binnenlandse Zaken.

Artikel 2

1. De taak van de Binnenlandse Veiligheidsdienst omvat:

a. het inwinnen van gegevens omtrent alle personen, die van een staatsgevaarlijke activiteit of neiging daartoe ten opzichte van Nederland of met Nederland bevriende buitenlandse mogendheden blijk geven of hebben gegeven;

b. het inwinnen van gegevens omtrent extremistische stromingen;

c. het bevorderen van veiligheidsmaatregelen in alle vitale en kwetsbare overheids- en particuliere instellingen en bedrijven;

d. het verrichten van al hetgeen voor een goede functionnering van de Binnenlandse Veiligheidsdienst noodzakelijk is;

e. het onderhouden van verbindingen met de overeenkomstige inlichtingen- en veiligheidstdiensten van bevriende buitenlandse mogendheden.

2. De Dienst bezit generlei executieve bevoegdheden.

Artikel 3

1. Het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst is verantwoordelijk aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken; hij stelt Onze Minister — ook uit eigen beweging — bij voortduren op de hoogte van al hetgeen van belang kan zijn.

2. Onze Minister van Binnenlandse Zaken draagt zorg, dat hetgeen hem ingevolge het eerste lid bereikt, zo spoedig mogelijk wordt doorgegeven aan die Ministers, die naar de aard van de hun toevertrouwde zorg bij de inlichtingen belang hebben.

3. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan bepalen, met toestemming van Onze hierbij betrokken Minister, dat inlichtingen door of namens het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst rechtstreeks ter kennis van Overheidsorganen en -diensten worden gebracht.

Artikel 4

Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan, in overeenstemming met de hierbij betrokken Ministers en Overheidsorganen, bepalen, dat bepaalde ambtenaren, onder die Ministers of organen ressorterend, onder verantwoordelijkheid van Onze hierbij betrokken Minister of het hierbij betrokken orgaan, onverminderd de uit hun ambt voortvloeiende verplichtingen, worden belast met werkzaamheden ten behoeve van de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Deze werkzaamheden worden verricht in nauw en voortdurend overleg met het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst.

Artikel 5

Het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst draagt zorg, dat de geheimhouding van de inlichtingen en de bronnen, waaruit zij afkomstig zijn, alsmede de veiligheid van de ter verkrijging van die inlichtingen werkzame personen naar behoren worden gewaarborgd.

Artikel 6

1. De geldmiddelen, die ter beschikking van de Binnenlandse Veiligheidsdienst worden gesteld, worden gebracht ten laste van Hoofdstuk V van de Rijksbegroting.

2. Een gedeelte dezer geldmiddelen wordt besteed aan geheime uitgaven.

3. Het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst is gehouden mede terzake van de geheime uitgaven aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken of door hem aan te wijzen personen, alle gewenste inlichtingen te verschaffen.

Artikel 7

Het materieel — met inbegrip van gebouwen — in gebruik bij de Centrale Veiligheidsdienst, gaat over naar de Binnenlandse Veiligheidsdienst.

Artikel 8

Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan nadere voorschriften geven nopens de organisatie, de werkwijze en het beheer van de Binnenlandse Veiligheidsdienst.

HOOFDSTUK II

De Buitenlandse Inlichtingendienst

Artikel 9

Er is een Buitenlandse Inlichtingendienst, ressorterende onder Onze Minister van Algemene Zaken.

Artikel 10

De taak van de Buitenlandse Inlichtingendienst omvat het inwinnen van gegevens in het buitenland, welke voor het buitenlands beleid van belang zijn, alsmede omtrent de activiteit van personen in het buitenland, die voor de binnenlandse veiligheid een gevaar kunnen opleveren.

Artikel 11

1. Het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst is verantwoordelijk aan Onze Minister van Algemene Zaken; hij draagt de titel van Regeringscommissaris in algemene dienst; hij stelt Onze Minister — ook uit eigen beweging — bij voortduren op de hoogte van al hetgeen van belang kan zijn.

2. Onze Minister van Algemene Zaken draagt zorg, dat hetgeen hem ingevolge het eerste lid bereikt, zo spoedig mogelijk wordt doorgegeven aan die Ministers, die naar de aard van de hun toevertrouwde zorg bij de inlichtingen belang hebben.

3. Onze Minister van Algemene Zaken kan bepalen, met toestemming van Onze hierbij betrokken Minister, dat inlichtingen door of namens het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst rechtstreeks ter kennis van overheidsorganen en -diensten worden gebracht.

4. Door Onze Minister van Algemene Zaken of, met zijn machtiging, door of vanwege het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst, worden aan Onze Minister van Buitenlandse Zaken zo nodig voorstellen gedaan tot het treffen van veiligheidsmaatregelen.

Artikel 12

1. Onze Minister van Algemene Zaken kan, in overeenstemming met de hierbij betrokken Ministers en overheidsorganen, bepalen, dat bepaalde ambtenaren, onder die Ministers of organen ressorterend, onder verantwoordelijkheid van Onze hierbij betrokken Minister of het hierbij betrokken orgaan, onverminderd de uit hun ambt voortvloeiende verplichtingen, worden belast met werkzaamheden ten behoeve van de Buitenlandse Inlichtingendienst. Bovendien kan de Buitenlandse Inlichtingendienst gebruik maken van eigen ambtenaren, die aan overheidsorganen worden verbonden. De hiervoren bedoelde categorieën van ambtenaren verrichten hun werkzaamheden in nauw en voortdurend overleg met onderscheidenlijk in opdracht van het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst.

2. Indien andere personen, als bedoeld in het vorige lid, voor het inwinnen van geheime inlichtingen naar het buitenland worden uitgezonden, geschiedt zulks steeds door of in overleg met het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst.

Artikel 13

Het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst draagt zorg, dat de geheimhouding van de inlichtingen en de bronnen, waaruit zij afkomstig zijn, alsmede de veiligheid van de ter verkrijging van die inlichtingen werkzame personen naar behoren worden gewaarborgd.

Artikel 14

1. De geldmiddelen, die ter beschikking van de Buitenlandse Inlichtingendienst worden gesteld, worden gebracht ten laste van Hoofdstuk IIA der Rijksbegroting.

2. Een gedeelte dezer geldmiddelen wordt besteed aan geheime uitgaven.

3. Het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst is gehouden mede terzake van de besteding van de geheime uitgaven aan Onze Minister van Algemene Zaken of door hem aan te wijzen personen, alle gewenste inlichtingen te verschaffen.

Artikel 15

Onze Minister van Algemene Zaken kan nadere voorschriften geven omtrent de organisatie, de werkwijze en het beheer van de Buitenlandse Inlichtingendienst.

HOOFDSTUK III

De Marine Inlichtingendienst

Artikel 16

Er is een Marine Inlichtingendienst, ressorterend onder Onze Minister van Marine.

Artikel 17

De taak van de Marine Inlichtingendienst omvat het inwinnen van gegevens, welke nodig zijn voor:

a. een juiste opbouw en een doeltreffend gebruik van de Koninklijke Marine;

b. de bescherming van maritieme geheimen;

c. het uitvoeren van de bewaking tegen daden van sabotage aan maritieme objecten;

d. het treffen van maatregelen tegen diefstal van materieel, wapenen en munitie, welke bestemd zijn voor of in gebruik bij de Koninklijke Marine;

e. het tijdig onderkennen van ondermijnende politieke propaganda onder het Marinepersoneel.

Artikel 18

1. Het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst ressorteert onder de Chef van de Marinestaf; hij is aan Onze Minister van Marine verantwoordelijk en stelt hem — ook uit eigen beweging — bij voortduren op de hoogte van al hetgeen van belang kan zijn.

2. Onze Minister van Marine draagt zorg, dat hetgeen hem ingevolge het eerste lid bereikt, zo spoedig mogelijk wordt doorgegeven aan die Ministers, die naar de aard van de hun toevertrouwde zorg bij de inlichtingen belang hebben.

3. Onze Minister van Marine kan bepalen, met toestemming van Onze hierbij betrokken Minister, dat inlichtingen door of namens het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst rechtstreeks ter kennis van Overheidsorganen en -diensten worden gebracht.

Artikel 19

1. Onze Minister van Marine kan, in overeenstemming met de hierbij betrokken Ministers en overheidsorganen, bepalen, dat bepaalde ambtenaren, onder die Ministers of organen ressorterend, onder verantwoordelijkheid van Onze hierbij betrokken Minister of het hierbij betrokken orgaan, onverminderd de uit hun ambt voortvloeiende verplichtingen, worden belast met werkzaamheden ten behoeve van de Marine Inlichtingendienst. Deze werkzaamheden zullen worden verricht in nauw en voortdurend overleg met het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst.

2. De Marine Inlichtingendienst is bevoegd voor het verkrijgen van gegevens zich in het Rijk in Europa mede te wenden tot de burgerlijke organen, diensten en ambtenaren, die geacht kunnen worden deze gegevens te kunnen verstrekken. De Marine Inlichtingendienst handelt hierbij in nauw en voortdurend overleg met het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst.

3. Artikel 12, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20

Het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst draagt zorg, dat de geheimhouding van de inlichtingen en de bronnen, waaruit zij afkomstig zijn, alsmede de veiligheid van de ter verkrijging van die inlichtingen werkzame personen naar behoren worden gewaarborgd.

Artikel 21

1. De geldmiddelen, die ter beschikking van de Marine Inlichtingendienst worden gesteld, worden gebracht ten laste van Hoofdstuk VIII B der Rijksbegroting.

2. Een gedeelte dezer geldmiddelen wordt besteed aan geheime uitgaven.

3. Het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst is gehouden mede terzake van de besteding van de geheime uitgaven aan Onze Minister van Marine of door hem aan te wijzen personen, alle gewenste inlichtingen te verschaffen.

Artikel 22

Onze Minister van Marine kan nadere voorschriften geven omtrent de organisatie, de werkwijze en het beheer van de Marine Inlichtingendienst.

HOOFDSTUK IV

De Militaire Inlichtingendienst

Artikel 23

Er is een Militaire Inlichtingendienst, ressorterend onder Onze Minister van Oorlog.

Artikel 24

De taak van de Militaire Inlichtingendienst omvat het inwinnen van gegevens, welke nodig zijn voor:

1. een juiste opbouw en een doeltreffend gebruik van de Koninklijke Landmacht;

2. de mobilisatie en concentratie der Land- en Luchtstrijdkrachten en de voorbereiding daarvan;

3. het uitoefenen van het militair gezag en het handhaven van orde en rust in geval de staat van oorlog of de staat van beleg is ingetreden;

4. de bescherming van militaire geheimen;

5. het uitvoeren van de bewaking tegen daden van sabotage aan militaire objecten;

6. het treffen van maatregelen tegen diefstal van materieel, wapenen en munitie, welke bestemd zijn voor of in gebruik bij de Land- en Luchtstrijdkrachten;

7. het tijdig onderkennen van ondermijnende Politieke Propaganda in de Koninklijke Landmacht.

Artikel 25

1. Het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst ressorteert onder de Chef van Generale Staf; hij is aan Onze Minister van Oorlog verantwoordelijk en stelt hem — ook uit eigen beweging — bij voortduren op de hoogte van al hetgeen van belang kan zijn.

2. Onze Minister van Oorlog draagt zorg, dat hetgeen hem ingevolge het eerste lid bereikt, zo spoedig mogelijk wordt doorgegeven aan die Ministers, die naar de aard van de hun toevertrouwde zorg bij de inlichtingen belang hebben.

3. Onze Minister van Oorlog kan bepalen, met toestemming van Onze hierbij betrokken Minister, dat inlichtingen door of namens het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst rechtstreeks ter kennis van Overheidsorganen en -diensten worden gebracht.

Artikel 26

1. Onze Minister van Oorlog kan, in overeenstemming met de hierbij betrokken Ministers en overheidsorganen, bepalen, dat bepaalde ambtenaren, onder die Ministers of organen ressorterend, onder verantwoordelijkheid van Onze hierbij betrokken Minister of het hierbij betrokken orgaan, onverminderd de uit hun ambt voortvloeiende verplichtingen, worden belast met werkzaamheden ten behoeve van de Militaire Inlichtingendienst. Deze werkzaamheden zullen worden verricht in nauw en voortdurend overleg met het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst.

2. De Militaire Inlichtingendienst is bevoegd voor het verkrijgen van gegevens zich in het Rijk in Europa mede te wenden tot de burgerlijke organen, diensten en ambtenaren, die geacht kunnen worden die gegevens te kunnen verstrekken. De Militaire Inlichtingendienst handelt daarbij in nauw en voortdurend overleg met het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst.

3. Artikel 12, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 27

Het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst draagt zorg, dat de geheimhouding van de inlichtingen en de bronnen, waaruit zij afkomstig zijn, alsmede de veiligheid van de tot verkrijging van die inlichtingen werkzame personen naar behoren worden gewaarborgd.

Artikel 28

1. De geldmiddelen, die ter beschikking van de Militaire Inlichtingendienst worden gesteld, worden gebracht ten laste van Hoofdstuk VIII A der Rijksbegroting.

2. Een gedeelte dezer geldmiddelen wordt besteed aan geheime uitgaven.

3. Het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst is gehouden mede ter zake van de besteding van de geheime uitgaven aan Onze Minister van Oorlog of door hem aan te wijzen personen, alle gewenste inlichtingen te verschaffen.

Artikel 29

Onze Minister van Oorlog kan nadere voorschriften geven omtrent de organisatie, de werkwijze en het beheer van de Militaire Inlichtingendienst.

HOOFDSTUK V

Verhouding van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten onderling

Artikel 30

De inlichtingen- en veiligheidsdiensten verlenen elkaar — in het bijzonder ook door het uitwisselen van gegevens — zoveel mogelijk medewerking.

HOOFDSTUK VI

Verhouding van het Openbaar Ministerie en de politie tot de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Artikel 31

Het Openbaar Ministerie, de Procureurs-Generaal, als fungerend Directeuren van Politie, de ambtenaren van gemeentepolitie, die van het Korps Rijkspolitie, die van het Wapen der Koninklijke Marechaussee, en de bijzondere ambtenaren van Rijkspolitie doen onverwijld mededeling aan de betrokken inlichtingen- en veiligheidsdienst van alle te hunner kennis komende feiten en gegevens, welke voor die dienst in verband met de daaraan opgedragen taak, van belang kunnen zijn.

Artikel 32

1. Indien er enige aanwijzing bestaat, dat bij het instellen of voortzetten van een strafrechtelijk of administratief onderzoek of bij het treffen of voortzetten van een maatregel van dien aard dan wel bij het instellen of voortzetten van een strafvervolging de belangen, welke aan een Nederlandse inlichtingen- of veiligheidsdienst zijn opgedragen, zijn betrokken, gaan het Openbaar Ministerie en de Procureurs-Generaal, als fungerend Directeuren van Politie, daartoe, behoudens in gevallen van dringende noodzaak, eerst over, nadat terzake met de betrokken inlichtingen- en veiligheidsdienst overleg is gepleegd.

2. Onverminderd de verplichtingen, voortvloeiende uit het Wetboek van Strafvordering, kunnen de Hoofden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in daartoe aanleiding gevende gevallen zich uit eigen beweging tot de Procureur-Generaal, fungerend Directeur van Politie, of de Officier van Justitie wenden teneinde diens beslissing omtrent het opschorten van een strafrechtelijk of administratief onderzoek, van een maatregel van dien aard, dan wel van een strafvervolging te verkrijgen.

Artikel 33

De wijze van het doen der mededelingen, als bedoeld in artikel 31, voor zover zulks het Openbaar Ministerie, de Procureurs-Generaal als fungerend Directeuren van Politie, het Korps Rijkspolitie en de bijzondere ambtenaren van Rijkspoitie betreft, geschiedt volgens aanwijzingen, door Onze Minister van Justitie te geven, en voor zoveel de ambtenaren van gemeentepolitie en het Wapen der Koninklijke Marechaussee betreft, volgens door de Chef van het betrokken Korps te geven voorschriften.

HOOFDSTUK VII

De Commissie van Coördinatie

Artikel 34

1. Er is een Commissie van Coördinatie, welke tot taak heeft:

a. er voor te waken, dat de werkzaamheden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, zowel onderling als met het Openbaar Ministerie, de Procureurs-Generaal als fungerend Directeuren van Politie en de politie, naar behoren worden gecoördineerd;

b. te bevorderen dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten elkaar naar behoren van de te hunner beschikking komende gegevens op de hoogte houden;

c. de Regering door middel van overzichtsrapporten op de hoogte te stellen van al hetgeen voor Haar van belang kan zijn.

2. Onze Minister-President treedt op als Voorzitter van de Commissie. Door Ons kunnen, op voordracht van Onze Minister-President en Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken, van Oorlog en van Marine een vice-voorzitter en een secretaris worden benoemd.

3. Ambtshalve zijn lid van de Commissie:

a. het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst;

b. het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst;

c. het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst;

d. het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst;

e. een door Onze Minister van Buitenlandse Zaken aan te wijzen vertegenwoordiger;

f. een door Onze Minister van Justitie aan te wijzen vertegenwoordiger van de Afdeling Politie van het Ministerie van Justitie.

4. Onze Minister-President kan op voorstel van Onze, in het tweede lid genoemde Ministers, bovendien andere leden in de Commissie benoemen. Deze leden treden om de drie jaren af en zijn terstond weder benoembaar. Hij die tot lid is benoemd ter vervulling van een tussentijds opengevallen plaats, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij is benoemd, moest aftreden.

5. Aan de vice-voorzitter en de secretaris kan als zodanig bezoldiging worden toegekend; indien de secretaris geen lid is van de Commissie heeft hij daarin raadgevende stem.

Artikel 35

De beraadslagingen en de briefwisseling van de Commissie zijn geheim, tenzij de Commissie de geheimhouding opheft.

Artikel 36

De Commissie is bevoegd niet-leden uit te nodigen, de vergaderingen tot het verstrekken van inlichtingen onder geheimhouding bij te wonen.

Artikel 37

1. Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van zijn dagtekening.

2. Op dat tijdstip vervallen de Koninklijke besluiten van 16 Februari 1946, no. 1, en van 9 April 1946, no. 27.

Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken, en Onze Ministers van Buitenlandse Zaken, van Justitie, van Binnenlandse Zaken, van Oorlog, van Marine en van Financiën zijn, ieder voor zoveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Soestdijk, 8 Augustus 1949.

JULIANA.

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
W. DREES.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
W. DREES.

De Minister van Justitie,
WIJERS.

De Minister van Binnenlandse Zaken a.i.,
J. R. H. VAN SCHAIK.

De Minister van Oorlog,
SCHOKKING.

De Minister van Marine,
SCHOKKING.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK.

stuk 15. t/m 16.

Opnieuw gevoegd in Co 104724

Bespreking militaire Rijksrecherche.

Taak B.V.D. Inl. & Beveiliging
Gemeentepolitie
Rijkspolitie
Marechaussee.
Burgemeesters.

Kan men ook inlichtingen verstrekken:
B.V.D.
Militaire Inl. Dienst
Marine Inl. Dienst
Ondergeschikte ambtenaren B.V.D.
Afspraken met bedrijven
Burgemeesters (voor zover betrekking hebbende op openbare orde en rust)
P.G. van binnen.

Rijksrecherche van elk verlof niet op dat gebied
Na een verlof mogen alleen [illegible]
(art 31)
Een [illegible] mag, geen ambtenaren

in gevolge art 4, maar ook met
korter pensioen.
Nu gaat men er n.l. van uit dat
de rijksrecherche bepaalde voorwerken
doet.
Welke voorgevallen zijn dit nu?
Dit zouden kunnen zijn:
1) Zaken die over een groot gebied
verspreid liggen en van een bijzonder
strafrechtelijk karakter zijn.
2) Onderzoeken naar opsporen [illegible] die
moeten komen te vallen onder een of ander
ambtenaren verbod.
3) Onderzoeken van [illegible].

Thans weer instructie

Samenwerking in een [illegible].

Geheim 17 1.

SD

aan : H. / KO.

van : Mr. A. v. Maanen

n.a.v. uw nota no. 99517 dd. 21-12-'50.

De beide circulaires over het K.B. van 8-8-'49 zijn producten van het Ministerie v. B.Z.

Ik heb niet kunnen nagaan of de eerste circulaire van 15-9-'49 bij de B.V.D. in ontwerp is bestudeerd. Met de tweede circulaire heb ik wel bemoeienis gehad. Bij deze tweede circulaire ging het er om om de Burgemeesters gerust te stellen en om de ruzie met justitie, die over de eerste, zonder overleg met justitie, vastgestelde circulaire was ontstaan bij te leggen. Vide de 2e alinea en de pathetische inhoud van de voorlaatste alinea.

ad 1. In het algemeen is de door u gemaakte onderscheiding van de taken van de afd. B.C.D. overeenkomende met art. 2 sub b. a. en c. van het K.B. wel juist en in de toelichtende brief voor B.Z. kon daarmede stellig worden volstaan.

Het zou echter onvolledig zijn om de taak van B. te beperken tot de extremistische stromingen. In de uitvoerige toelichting op de oude schema's werd de taak van B aldus omschreven: „Het verzamelen, bestuderen, coördineren en verwerken van inlichtingen omtrent alle activiteit op links of rechts-extreem politiek gebied, die voor de Ned., binnenlandse orde, rust en veiligheid een gevaar zou kunnen betekenen." Dit is een activiteit, die toch zeker ook onder staatsgevaarlijke activiteit is begrepen. B. houdt zich bovendien ook bezig met de personen die aan extremistische organisaties of groeperingen deelnemen of voor of ten behoeve daarvan werkzaam zijn. B. identificeert, registreert en brengt deze personen op kaart en in dossiers. Voor C. kunnen

deze zelfde personen van belang worden, wanneer hun activiteit op het gebied van de spionnage of sabotage komt te liggen. B. wint dus inlichtingen in omtrent personen die op grond van hun deelnemen aan of werken voor extremistische organisaties staatsgevaarlijk zijn of kunnen zijn, C omdat zij staatsgevaarlijk zijn of mogelijk zijn omdat zij aanleiding geven tot verdenking van of van de neiging tot spionnage of sabotage. C. zal dus in het algemeen geen belangstelling hebben voor de leden van de C.P.N., maar wel zodra zij op plaatsen zijn of relaties onderhouden die aanleiding kunnen geven om spionnage of sabotage te bedrijven. Onder a. van art. 2 is dus meer aangegeven dan de taak van C. en b. van art. 2 is niet uitputtend voor de taak van B.

Ik geloof niet dat de taak van D. in c. van art. 2 omschreven met contra-spionnage en contra-sabotage plaats te worden aangeduid. C en D. bewegen zich beide op dit gebied, richten zich beide tegen (contra) de spionnage en de sabotage, maar C. doet dit door het inwinnen van inlichtingen om het bedrijf van de personen die zich hiermede bezig houden te volgen en te bestuderen om eventueel met deze inlichtingen andere instanties in de gelegenheid te stellen maatregelen te treffen. D. daarentegen bevordert, ontwerpt en adviseert het treffen van preventieve maatregelen van organisatorische aard (vide 3e al. van de circ. v. 11 Nov. '50). Het zou zo kunnen worden uitgedrukt, dat D. met waakhouden werkt en C. met speurhouden.

Wanneer men nu de tekst van art. 2 van het K.B. betreffende de C.V.D., waarin gesproken wordt van het inwinnen van inlichtingen omtrent spionnage en sabotage, en de omschrijving van de taak van de C.V.D. in het rapport Dr. Prinsen, waarin ~~achter~~ de contra-spionnage met zoveel woorden wordt genoemd ~~met~~ de thans in a., b., c. en e. van art. 2 omschreven taken, ~~vergelijkt~~ (de taak sub d. wordt ~~daar~~ in het rapport niet genoemd) vergelijkt

met de bestaande tekst van art. 2 dan zal de conclusie wel zijn, 1°. dat men de contra-spionnage bij de totstandkoming van het K.B. van 8-8-'45 niet onder de sub a. omschreven taak heeft begrepen, 2°. dat men deze taak om een of andere reden niet uitdrukkelijk heeft willen noemen en daarom een algemene formulering heeft gekozen, die door zijn algemeenheid alles omvat wat niet met name onder a., b. en c. is genoemd en toch als noodzakelijk voor een goede functionnering van de B.V.D. wordt gevoeld.

Men kan ook de conclusie kunnen trekken, dat men later tot het inzicht is gekomen, dat de contra-spionnage toch eigenlijk in de onder a. omschreven taak is begrepen, en dat dus de formulering van punt d. de betekenis zou hebben als in uw nota aangenomen, maar daar pleit tegen 1°. dat deze algemene formulering als punt d. is opgenomen en niet als e., het laatste punt; 2°. dat in de circulaire van 15-9-'45 wordt medegedeeld dat de contra-spionnage en -sabotage om security redenen niet in het K.B. zijn genoemd en 3°. dat men dan een dergelijke algemene formulering ook in de arts. 10, 17 en 24 zou moeten verwachten.

Ik zou dus tot de volgende interpretatie willen concluderen:

De wetgever heeft om security-redenen de contra-spionnage en contra-sabotage taak van de B.V.D. niet met name in het K.B. willen noemen en daarom een algemene formulering gekozen, die van verdere strekking is, maar deze taak in elk geval omvat. De vraag is of deze strekking in een algemene formu-

lering wel nodig is geweest aangezien deze taak voor wat het inlichtingenwerk evenzeer af te leiden is uit het bepaalde onder a. en voor wat de preventieve beveiliging betreft uit het bepaalde onder c. Overigens ligt deze taak voor een B.V.D. zo voor de hand, dat het argument van security-redenen om de taak niet ~~te vermelden~~ met zoveel woorden in een vertrouwelijk K.B. te vermelden bepaald overdreven voorkomt. Aan de voor de B.V.D. opgedragen taak is in elk geval niets tekort gedaan en hoe minder een buitenstaander te weten komt omtrent de onderwerpen waarmede deze dienst zich bezig houdt hoe beter toch in elk geval de security zal worden gediend.

Punt 2 is hiermede tevens ~~behandeld~~ beantwoord behoudens het slot. Het is zeker niet juist, althans niet volledig, om te stellen dat het hier gaat om tegenmaatregelen m.b.t. strafbare feiten. De strafrechtelijke belangen zijn secondair. C. wint geen inlichtingen in om strafbare feiten te constateren, maar om te weten te komen welke personen zich daarmede bezig houden, welke verbindingen zij hebben, waar zij hun instructies vandaan krijgen, waar zij hun gegevens heen brengen. C. heeft er belang bij om met dit werk door te gaan, ook wanneer de door hem verzamelde gegevens de constructie van een strafbaar feit toelaten. Hij zal dan de P.J. moeten inlichten, maar tegelijk het verzoek doen om geen of nog geen strafvervolging te doen instellen. Bovendien zijn er nog vele

vormen van spionnage bekend, die niet onder de strafwet vallen. Sabotage zal wel altijd een strafbaar feit zijn, zaakbeschadiging of een der gemeengevaarlijke misdrijven. Maar ook hier gaat het bij C. om het inwinnen van de gegevens om na te gaan of er een organisatie of een instructie ~~uit~~ van communistische huize achter zit. D. interesseert het strafbare karakter van de handelingen helemaal niet. D. beveiligt, wil voorkomen wat voor wat betreft de sabotage wel altijd strafbaar zal zijn, maar begint lang voordat er nog sprake is van een strafbare vorm van poging tot sabotage. Bovendien organiseert en adviseert D alleen wat sabotage zou kunnen voorkomen

ad. 3. Inderdaad ~~[illegible]~~ is het niet juist om van daarbij te spreken. Mogelijkheid van misverstand is er niet, vide al. 4 van de circ. v. 11 Nov. jl.

ad 4. Inderdaad lag het ten tijde van de circ. v. 15-9-'49 in de bedoeling om Hoofd Bur. 2-2 der Kon. Mar. aan te wijzen kr. art. 4 van het K.B. en inderdaad had deze aanwijzing reeds plaats gehad op het tijdstip dat de circ. v. 11-11-'50 uitkwam, maar de redactie stond ~~toen~~ reeds veel eerder vast, behoudens het gedeelte op bldz. 2 de 6 eerste alinea's. Waar in de circ. v. 11-11-'50 gesproken wordt over „speciaal daartoe aangewezen personeel" des kon. Mar. is dit een verbetering van wat in de vroegere circulaire op bldz. 3 (1e en 2e al.) stond en daar is sprake van de berichtgeving aan de B.V.D. kr. art. 31 van het K.B. Gevaar voor misverstand is er niet nu de circ. v. 11 Nov. '50 in het begin van de 4e al. toch duidelijk van zijn verbindingen

Bij de Gen. Pol., R. politie en Kon. Mar. afgeschaft en de K.M. dus duidelijk op één lijn stelt.

K.A. /

1. 10/1

Wenselijkheden tot inschakeling van Rechercheapparaat

OD 1351

98

UITGEBOEKT

Aan: plv. Hoofd BVD
Van: Hoofd K.O.

VERTROUWELIJK

Nr.: 112423
Betr.: selectie van personeel op inlichtingen- en veiligheidsgebied

De cursussen van 1951 die opleiden voor het veiligheidsdienstdiploma geven aanleiding tot een korte beschouwing over het peil van de cursisten.

Deze cursisten behoren tot de volgende categorieën:

a. Rechercheurs van Gemeentepolitie
b. Onderofficieren van de Rijkspolitie
c. Onderofficieren van het Wapen der Kon. Marechaussee
d. Onderofficieren van Land-, Zee- en Luchtmacht.
e. B.V.D.-personeel.

Ad. a Rechercheurs van Gemeentepolitie

In deze categorie treden, evenals vorige jaren, vrij grote verschillen op. Dit vindt zijn oorzaak in een verschillende waardering van het inlichtingenwerk bij de Korpschefs van de Gemeentepolitie. De een vindt dit werk zo belangrijk, dat hij zijn beste krachten daarvoor inzet; de ander vindt het dermate onbelangrijk, dat hij er de eerste de beste voor aanwijst.

De eerste opvatting geeft een grotere waarborg dat de juiste man op de juiste plaats komt dan de laatste. Het is echter mogelijk deze waarborg nog aanmerkelijk te vergroten door een deskundige selectie.

Ad. b Onderofficieren van de Rijkspolitie

De onderofficieren van de Rijkspolitie die deelnemen aan de cursussen zijn werkzaam in het verband van de zgn. districtsrecherche. Deze bestaat uit enkele rechercheurs die onderzoeken instellen welke door het gehele district verspreid liggen. Als regel zijn deze districtrechercheurs oudgedienden. In elk district is nu een van die districtrechercheurs aangewezen voor het inlichtingenwerk. Ook hier rijst de vraag, of wel altijd de juiste man gekozen is, zowel wat betreft leeftijd (er zijn er bij die over enkele jaren met pensioen gaan) als wat betreft aanleg en belangstelling (er zijn er bij die beslist ongeschikt zijn). Het inzetten van jongere krachten en een bepaalde selectie zou het peil van het inlichtingenwerk aanmerkelijk verhogen.

Ad. c Onderofficieren van het Wapen der Kon. Marechaussee

Deze behoren in het algemeen tot de beste cursisten, omdat door de Staf van het Wapen reeds geselecteerd wordt in de zin zoals in dit rapport wordt gesuggereerd.

Ad. d Onderofficieren van Land-, Zee- en Luchtmacht

Deze categorie staat beslist achter bij de andere. Het minimum aan algemene ontwikkeling dat voor deze cursus noodzakelijk geacht moet worden, alsmede aanleg en belangstelling, zijn bij het gros beslist

onvoldoende.
Van een selectie bij deze categorie plukt de B.V.D. direct geen vruchten, maar het is voor het inlichtingen- en veiligheidswerk in Nederland in het algemeen toch van belang, dat ook de Militaire- en Marine-inlichtingendienst over behoorlijke krachten beschikken.
Ad e. Zie onder.

Door ondergetekende is reeds bij verschillende gelegenheden de wenselijkheid van selectie naar voren gebracht.
Incidenteel vond deze wel plaats, maar van een voor zo veel mogelijk gevallen geldende, deskundige en gecoördineerde selectie is tot heden geen sprake geweest. Hoe meer wordt ingezien, dat het inlichtingen- en veiligheidswerk een vak is, hoe meer de wenselijkheid van selectie spreekt.
Dit vak eist een bepaalde mentaliteit, een bepaalde aanleg en een bepaalde belangstelling. Reeds in een gesprek van korte duur kan blijken dat iemand totaal ongeschikt is voor dit werk. Hoeveel blijft een binnenlandse veiligheidsdienst en diens verbindingen niet bespaard, indien ongeschikte personen buiten het werk worden gehouden.
Door Marechaussee en Gemeentepolitie is verschillende malen de hulp van ondergetekende gevraagd bij het selecteren van personeel voor dit werk. Hierbij bleek in enkele gevallen, dat plaatsing overwogen werd van personen die beslist ongeschikt waren. Degenen die bij het testen gunstig beoordeeld werden, bleken ook in de praktijk (en op de cursussen) aan de verwachtingen te voldoen.
Een centrale selectie -zonder te treden in bevoegdheden of beleid van de verbindingen- is heel gemakkelijk te organiseren door instelling van een commissie die deze testtaak op zich neemt. Aan de verbindingen kan dan worden bericht, dat een dergelijke commissie bestaat en dat zij van de diensten van die commissie gebruik kunnen maken. Indien de verbindingen zouden overwegen reeds aangetrokken personeel te doen testen, vallen degenen die reeds een cursus gevolgd hebben waarbij zij beoordeeld zijn hier vanzelfsprekend buiten.
Met betrekking tot B.V.D.-personeel zal duidelijk vastgesteld dienen te worden wie wel en wie niet voor testing in aanmerking komen. De volgende categorieën zouden dan in deze tests betrokken kunnen worden:
a. B.V.D.-personeel
b. Gemeentepolitiepersoneel
c. Rijkspolitiepersoneel
d. Marechausseepersoneel
e. Beveiligingspersoneel
f. Personeel van Land-, Zee- en Luchtmacht.

29-6-1951
ehz

Ad. e B.V.D.-personeel.
Het is mij opgevallen, dat het BVD-personeel dat thans de cursussen die opleiden voor het veiligheidsdienstdiploma volgt, achter staat bij dezelfde categorie in vroegere cursussen. Er is reden tot verwondering hierover, bedenkende dat het aanbod groter is geworden. (In dit verband zou de opmerking gemaakt kunnen worden, dat beoordeling van geschiktheid voor een cursus en voor de praktijk twee verschillende zaken zijn. De ervaring heeft echter geleerd, dat degenen die goed waren op de cursus ook in de praktijk voldeden en dat degenen die op de cursus niet voldeden er ook in de praktijk niet veel van terecht brachten). Een oplossing van het bovenstaande kan weer gevonden worden in een selectie.

26/6-51

Aan: plv. Hoofd BVD
Van: Hoofd K.O. VERTROUWELIJK

Betr.: richtlijnen aan BVD-verbindingen

Ingevolge Uw opdracht om na te gaan welke onderwerpen in aanmerking komen opgenomen te worden in eventuele richtlijnen aan de BVD-verbindingen, volgt hieronder een opgave van hetgeen naar mijn oordeel wenselijk is met betrekking tot het bovenstaande.

Deze opgave steunt grotendeels op in de cursussen aan hoger personeel van de BVD-verbindingen gestelde vragen en gemaakt opmerkingen.

Bij deze opgave zal mogelijk verschillende malen de vraag rijzen: Kan dit niet beter op de cursussen besproken worden ? In het algemeen kan hierop worden geantwoord, dat zulks reeds geschiedt, maar dat hiermee niet kan worden volstaan,

a. omdat een schriftelijke richtlijn veel sterker spreekt;
b. omdat vele van degenen voor wie de richtlijn bestemd is via de cursussen niet bereikt worden, hetzij omdat ze als regel niet komen (korpschefs van gemeentepolitie), hetzij omdat ze reeds een cursus gevolgd hebben.

1. Het valt mij in de cursussen telkens op, dat men in het algemeen niet voldoende op de hoogte is van de taak van de BVD en de daaruit voor de BVD-verbindingen voortvloeiende taak.
2. De relatie tussen B.V.D. - verbindingen en militaire- en Marine-inlichtingendienst staat velen niet duidelijk voor ogen.
3. De verhouding van plaatselijke inlichtingendiensten tot burgemeesters en Procureurs-Generaal vormt telkens een punt van discussie.
4. Verschillende malen is de vraag gerezen, in hoeverre de plaatselijke inlichtingendiensten een zelfstandige inlichtingentaak hebben.
5. Over de bevoegdheid om inlichtingen te geven aan andere instanties dan de BVD bestaan verschillende opvattingen.
6. De relatie tussen BVD - Politie en beveiligingsobject geeft telkens aanleiding tot vragen en opmerkingen.
7. In het algemeen is het de verbindingen nog niet duidelijk wat het standpunt van de BVD is met betrekking tot het werken met agenten en welke gedragslijn hierbij in het algemeen moet worden gevolgd. (Vanzelfsprekend leent deze materie zich niet bepaald voor bespreking bij richtlijn, maar een richtlijn in negatieve zin zou hier mogelijk al wat goeds kunnen uitwerken)
8. Bij het werken met informanten dienen bepaalde regels in acht genomen te worden (indien men gegevens nodig heeft uit een beveiligd object dient men zich allereerst te wenden tot het betrokken veiligheidspersoneel en niet tot een willekeurig iemand uit dat object). Het wijzen hierop is voor een goede uitvoering van het inlichtingenwerk van belang.

In het algemeen is het nodig dat de BVD-verbindingen zich wat meer bezinnen op hun taak, bevoegdheden en plichten. Aan deze bezinning zou leiding gegeven kunnen worden door een kort en duidelijk commentaar op het K.B. waarop onze dienst steunt. Het gros van de punten, hierboven genoemd, komt dan vanzelf ter sprake.
De circulaires die tot heden aan toelichting op het K.B. zijn uitgegaan, hebben, voorzover ik dat heb kunnen nagaan, niet bepaald verduidelijkend gewerkt.

Naast het bovenstaande zouden dan bij richtlijn besproken kunnen worden de onderwerpen "Veiligheidsonderzoeken" en "Documentatie".

26-6-1951

Kabas. Rijksarchief Roermond

NOTA voor PHBVD

Betr: Voorschrift Rijkspolitie

1. Op 16 Augustus j.l. had een bespreking plaats met Majoor Harmsen, van de Rijkspolitie. Hij is verantwoordelijk voor de aanschrijving van de Algemeen Inspecteur die d.z. verder uitgewerkt moest worden.

2. Hem werd een ontwerp aangeboden, dat richtlijnen voor de gehele ID-administratie (agendavoering, kartotheek, dossierstelsel en onderwerpsclassificatie) omvatte. E.e.a. met het oog op de voorschriften van het KB Post- en Archiefzaken Rijksadministratie die in de eerstvolgende jaren ingevoerd zullen moeten worden.

3. Zoals ook wel te verwachten was stuitte de voorgestelde algehele reorganisatie op practische bezwaren. Het administratieve districtsbureau-personeel schijnt te bestaan uit voor actieve dienst minder geschikte politiemannen die deze functie bij toerbeurt vervullen. Straks zullen deze vervangen worden door (goedkopere) burgers.

4. Overeengekomen is dan ook om e.e.a. etappegewijs in te voeren, te beginnen met kartotheekkaart en dossierstelsel.

5. Majoor Harmsen stelde het op prijs het voorgestelde kaartmodel eerst nog met enkele Districtscommandanten te bespreken om eventuele practijkbezwaren te kunnen ondervangen. Ook hij stelt prijs op een speedige invoering. Eerst zal echter zijn bericht moeten worden afgewacht.

ACD, 20.8.51

Hoofd ACD

T.F. Noyon

25/8/51 1ec. ko. 6. 27

Van KA

Aan: H KO

Hiernevens doe ik U 2 exemplaren van het aanvullende besluit No. 2 van 25 Augustus 1951 toekomen ter doorgave aan diegenen op Uw afdeling die destijds in het bezit werden gesteld van het K.B. No. 51 van 8 Augustus 1951, waarvan bovengenoemd besluit een aanvulling is.

Meerdere exemplaren zijn door mij aangevraagd.

KA. 19.10.51

25/8.51

No. 2. **VERTROUWELIJK**

BESLUIT *van 25 Augustus 1951, houdende wijziging van het Koninklijk Besluit van 8 Augustus 1949, no. 51.*

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken, dd. 17 Augustus 1951, nr. 28090;

Overwegende, dat het noodzakelijk is in Ons Besluit van 8 Augustus 1949, No. 51, nadere regelen te stellen met betrekking tot de Luchtmacht Inlichtingendienst;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1. Artikel 24 van Ons Besluit van 8 Augustus 1949, No. 51, wordt gelezen als volgt:

De taak van de Militaire Inlichtingendienst omvat het inwinnen van gegevens, welke nodig zijn voor:

1. een juiste opbouw en een doeltreffend gebruik van de Koninklijke Landmacht;

2. de mobilisatie en concentratie der Landstrijdkrachten en de voorbereiding daarvan;

3. het uitoefenen van het militair gezag en het handhaven van orde en rust in geval de staat van oorlog of de staat van beleg is ingetreden;

4. de bescherming van militaire geheimen;

5. het uitvoeren van de bewaking tegen daden van sabotage aan militaire objecten;

6. het treffen van maatregelen tegen diefstal van materieel, wapenen en munitie, welke bestemd zijn voor of in gebruik bij de Landstrijdkrachten;

7. het tijdig onderkennen van ondermijnende Politieke Propaganda in de Koninklijke Landmacht.

2. Artikel 34 van Ons Besluit van 8 Augustus 1949, No. 51, wordt gelezen als volgt:

1. Er is een Commissie van Coördinatie, welke tot taak heeft:

a. er voor te waken, dat de werkzaamheden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, zowel onderling als met het Openbaar Ministerie, de Procureurs-Generaal als fungerend Directeuren van Politie en de politie, naar behoren worden gecoördineerd;

b. te bevorderen dat de inlichtingen- en veiligheidsdiensten elkaar naar behoren van de te hunner beschikking komende gegevens op de hoogte houden;

c. de Regering door middel van overzichtsrapporten op de hoogte te stellen van al hetgeen voor Haar van belang kan zijn.

2. Onze Minister-President treedt op als Voorzitter van de Commissie. Door Ons kunnen, op voordracht van Onze Minister-President en Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandse Zaken, van Oorlog en van Marine een vice-voorzitter en een secretaris worden benoemd.

3. Ambtshalve zijn lid van de Commissie:

a. Het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst;

b. Het Hoofd van de Buitenlandse Inlichtingendienst;

c. Het Hoofd van de Marine Inlichtingendienst;

d. Het Hoofd van de Militaire Inlichtingendienst;

e. Het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst;

f. een door Onze Minister van Buitenlandse Zaken aan te wijzen vertegenwoordiger;

g. een door Onze Minister van Justitie aan te wijzen vertegenwoordiger van de Afdeling Politie van het Ministerie van Justitie.

4. Onze Minister-President kan op voorstel van Onze, in het tweede lid genoemde Ministers, bovendien andere leden in de Commissie benoemen. Deze leden treden om de drie jaren af en zijn terstond weder benoembaar. Hij die tot lid is benoemd ter vervulling van een tussentijds opengevallen plaats, treedt af op het tijdstip, waaop degene, in wiens plaats hij is benoemd, moest aftreden.

5. Aan de vice-voorzitter en de secretaris kan als zodanig bezoldiging worden toegekend; indien de secretaris geen lid is van de Commissie heeft hij daarin raadgevende stem.

3. In te voegen in Ons Besluit van 8 Augustus 1949, No. 51, de volgende artikelen, welke komen na Hoofdstuk IV:

HOOFDSTUK IV*a*

De Luchtmacht Inlichtingendienst

Artikel 29a

Er is een Luchtmacht Inlichtingendienst, ressorterende onder Onze Minister van Oorlog.

Artikel 29b

De taak van de Luchtmacht Inlichtingendienst omvat het inwinnen van gegevens, welke nodig zijn voor:

a. een juiste opbouw en een doeltreffend gebruik van de Luchtmacht;

b. bescherming van Luchtmacht geheimen;

c. het uitvoeren van de bewaking tegen daden van sabotage aan Luchtmacht objecten;

d. het treffen van maatregelen tegen diefstal van materieel, wapenen en munitie, welke bestemd zijn voor of in gebruik bij de Luchtmacht;

e. het tijdig onderkennen van ondermijnende Politieke Propaganda onder het Luchtmachtpersoneel.

Artikel 29c

1. Het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst ressorteert onder de Chef van de Luchtmacht Staf; hij is aan Onze Minister van Oorlog verantwoordelijk en stelt hem — ook uit eigen beweging — bij voortduren op de hoogte van al hetgeen van belang kan zijn.

2. Onze Minister van Oorlog draagt zorg, dat hetgeen hem ingevolge het eerste lid bereikt, zo spoedig mogelijk wordt doorgegeven aan die Ministers, die naar de aard van de hun toevertrouwde zorg bij de inlichtingen belang hebben.

3. Onze Minister van Oorlog kan bepalen, met toestemming van Onze hierbij betrokken Minister, dat inlichtingen door of namens het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst rechtstreeks ter kennis van Overheidsorganen en -diensten worden gebracht.

Artikel 29d

1. Onze Minister van Oorlog kan in overeenstemming met de hierbij betrokken Ministers en Overheidsorganen bepalen, dat bepaalde ambtenaren, onder die Ministers of organen ressorterend, onder verantwoordelijkheid van Onze hierbij betrokken Minister of het hierbij betrokken orgaan, onverminderd de uit hun ambt voortvloeiende verplichtingen, worden belast met werkzaamheden ten behoeve van de Luchtmacht Inlichtingendienst. Deze werkzaamheden zullen worden verricht in nauw en voortdurend overleg met het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst.

2. De Luchtmacht Inlichtingendienst is bevoegd voor het verkrijgen van gegevens zich in het Rijk in Europa mede te wenden tot de burgerlijke organen, diensten en ambtenaren, die geacht kunnen worden die gegevens te kunnen verstrekken. De Luchtmacht Inlichtingendienst handelt daarbij in nauw en voortdurend overleg met het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst.

3. Artikel 12, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29e

Het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst draagt zorg, dat de geheimhouding van de inlichtingen en de bronnen, waaruit zij afkomstig zijn, alsmede de veiligheid van de tot verkrijging van die inlichtingen werkzame personen, naar behoren worden gewaarborgd.

Artikel 29f

1. De geldmiddelen, die ter beschikking van de Luchtmacht Inlichtingendienst worden gesteld, worden gebracht ten laste van Hoofdstuk VIII A der Rijksbegroting.
2. Een gedeelte dezer geldmiddelen wordt besteed aan geheime uitgaven.
3. Het Hoofd van de Luchtmacht Inlichtingendienst is gehouden mede ter zake van de besteding van geheime uitgaven aan Onze Minister van Oorlog of door hem aan te wijzen personen, alle gewenste inlichtingen te verschaffen.

Artikel 29g

Onze Minister van Oorlog kan nadere voorschriften geven omtrent de organisatie, de werkwijze en het beheer van de Luchtmacht Inlichtingendienst.

4. Onze Minister-President, Minister van Algemene Zaken en Onze Minister van Oorlog zijn, ieder voor zoveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Soestdijk, 25 Augustus 1951.

JULIANA.

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
W. DREES.

De Minister van Oorlog,
C. STAF.

UITGEBOEKT

VERTROUWELIJK

Aan : plv. Hoofd B.V.D.

Van : Hoofd K.O.

Betr.: K.B. van 8-8-'49

No. : 117755

In verband met de noodzakelijk geachte geheimhouding m.b.t. organisatie, werkwijze, taak en samenwerking van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten in Nederland, werd het in onderwerp genoemde K.B. op de cursussen niet behandeld.

In de praktijk bleek spoedig de onhoudbaarheid van dit standpunt, speciaal t.a.v. hoger personeel van eigen dienst en ambtenaren ingevolge art. 4. van het K.B. Voor deze categorie werd daarom een uitzondering gemaakt.

Deze kring blijkt echter te klein te zijn. De inhoud van het K.B. is evenzeer van belang voor de assistenten van de ambtenaren ingevolge art. 4 en in de praktijk blijkt telkens dat het ook voor anderen nuttig is daarvan kennis te nemen. Kortom, de behoefte bestaat om het K.B. voor een grotere kring te behandelen.

Waar U er laatst Uw verwondering over uitsprak, dat men op de cursussen zo weinig verneemt over de indeling van de B.V.D. (eveneens uitvloeisel van een bepaalde geheimhoudingsopvatting) en een bespreking van het algemeen K.B. uit veiligheidsoogpunt minder ver gaat dan een bespreking van de organisatie van onze dienst, meen ik te mogen concluderen, dat U geen bezwaar hebt tegen een behandeling van het K.B. in bredere kring.

Als praktische rechtvaardiging voor deze uitbreiding moge nog dienen de U bekende omstandigheid, dat het K.B. ter vertrouwelijke inzage heeft gelegen bij de voorzitters van de Kamers, waardoor we kunnen aannemen, dat de inhoud bekend is in het kamp van de tegenstanders.

10 September 1951

Aantekeningen behorend bij schr. 117755
KB van 8-8-1949

Mr.F.
Ik herinner mij dat de heer v.d.Heuvel destijds via mij verzocht nabestelling van een zeer groot aantal K.B.'s t.b.v. zijn cursisten.
HBVD stond toen op het standpunt dat het niet juist zou zijn het KB op ruime schaal te distribueren onder de cursisten. Tegen bespreking van de inhoud werd bij die gelegenheid geen bezwaar gemaakt.
Ook toen reeds bracht de heer v.d.Heuvel naar voren, dat het KB bij de Kamer ter inzage was geweest en dus bij de tegenstander bekend mocht worden verondersteld, maar dit is nog niet hetzelfde -althans volgens HBVD- als het mede naar huis laten nemen door allerlei cursisten, terwijl t.a.v. de distributie hier op het BVD-kantoor wel maatregelen zijn genomen (nl. alleen aan de afdelingshoofden is een exemplaar verstrekt ter rondlezing aan het personeel van de afdeling).

mej.v.d.Broek
13/9 '51

KA
Ik begrijp deze nota niet goed nadat van KO een ontwerp in behandeling is betreffende de wijze waarop het KB zal worden gedoceerd.
Het ontwerp is bij Mr Margadant.
M.i. kan dit bijgevoegd (?) worden.

plv.H.BVD 10/9

UITGEBOEKT

Aan: plv. H.BVD
Van: H.KO

VERTROUWELIJK

Nr.: 118667
Betr.: regionale vergaderingen BVD-verbindingen

Bovengenoemd onderwerp is in deze dienst herhaaldelijk ter sprake gekomen. Bij die gelegenheden werd telkens de wenselijkheid naar voren gebracht van meer contact tussen BVD en verbindingen en eveneens tussen de verbindingen onderling; tot plannen ter uitwerking hiervan is het echter nooit gekomen.

Men is het er thans in de BVD wel over eens, dat het contact met de verbindingen onvoldoende is. Het omvat tot heden niet meer dan een enkel bezoek van een afdelingshoofd of een van zijn ambtenaren, het BSV-contact (waarvoor één man beschikbaar is) en de cursussen voor hoger personeel waardoor slechts een beperkt aantal bereikt wordt.

De laatste maal bracht ik deze aangelegenheid ter sprake in een rapport aan het Hoofd van deze dienst, dat tot onderwerp had de kwaliteit van het I.D.-werk. Om tot verbetering van de bestaande situatie te komen, stelde ik voor lezingen te houden voor Korpschefs van Gemeentepolitie. U maakte hierbij de volgende aantekening: "Dit is een goede gedachte. Men zal dan de mensen moeten uitnodigen hier te komen, dan wel zelf moeten gaan naar een centrale plaats".

Aansluitend hierop meen ik thans met een voorstel te kunnen komen. De regionale vergaderingen moeten allereerst bestemd zijn voor leidinggevend personeel, dus Korpschefs van Gemeentepolitie, Districtscommandanten van Rijkspolitie, bepaalde functionarissen van de Marechaussee en bepaalde chefs van bedrijfspolitie.

Het zal niet moeilijk zijn deze vergaderingen te organiseren. Dit zou uit kunnen gaan van K.O. De dag zou op de volgende wijze besteed kunnen worden: 's morgens een lezing over bepaalde grondslagen van het inlichtingen- en veiligheidswerk, 's middags een practisch onderwerp in te leiden door een functionaris van deze dienst. Van deze gelegenheid zou door BSV en anderen gebruik gemaakt kunnen worden om bepaalde personen te spreken.

Naar ik meen, bestaat er aan deze vergaderingen behoefte, om practische en psychologische redenen, bij de BVD en bij de verbindingen. Gaarne zou ik omtrent bovenstaande Uw gevoelen willen vernemen.

20 September 1951

AR

Aan : HB

10/10-51

Van : BSV

Ik verwacht van het soort regionale besprekingen zoals K.O. deze zich voorstelt weinig resultaat.
Ten eerste geloof ik niet, dat deze vergaderingen bij de korpschefs populair zullen worden. Ik verneem vaak de klacht dat er tegenwoordig te veel regionale bijeenkomsten zijn ter bespreking van nieuwe verkeerswetten, de bestrijding van coloradokevers, de luchtverdediging enz., alsof een korpschef niets anders heeft te doen. Daaraan zou er dan nog een worden toegevoegd van de BVD.
Ten tweede verwacht ik van dit soort besprekingen weinig resultaat. Enkele jaren geleden zou ik er wel voor hebben gevoeld. Toen hadden nog slechts een gering aantal ID-ambtenaren de BVD-cursus gevolgd en was er een vrij algemeen gebrek aan kennis van de grondslagen van het inlichtingen- en veiligheidswerk. Dit is nu niet het geval. Er zijn vrijwel geen ID-en meer, en zeer zeker geen belangrijke ID-en, of zij bezitten één of meer door de BVD opgeleide ambtenaren, of hebben ambtenaren in opleiding. Er zijn korpschefs die met hun ambtenaren de stof hebben doorgenomen. De korpschefs hebben van de cursusbladen kennis kunnen nemen of hebben deze nog in hun bezit. De districtscommandanten der Rijkspolitie volgen thans de BVD-cursus, zodat ik me afvraag wat aan al deze functionarissen nog aan algemene kennis van het inlichtingen- en veiligheidswerk kan worden medegedeeld welke niet reeds door K.O. is onderwezen.
Dat desondanks de ID-en niet de gewenste hoogte hebben bereikt is m.i. een aanwijzing, dat de oorzaak ergens anders moet worden gevonden. De oorzaak is ter plaatse zelf te vinden. Het duidelijkst is mij dit gebleken sinds H.BVD mij heeft gemachtigd om in overleg met K.B. het dieptewerk bij de ID-en te verzorgen. Na het vertrouwen te hebben gewonnen en je niet meer wordt gezien als spion voor de BVD of als betweter, maar als raadsman, die de ID-en wil bijstaan met alle middelen waarover de BVD beschikt, blijken de tekortkomingen, zoals gebrek aan belangstelling, vrees, het niet zien van de mogelijkheden, slechte verhouding tussen korpschef en ID-ambtenaren enz. Om hierin verbeteringen te brengen is het middel van regionale vergaderingen ondeugdelijk. Dit kan slechts gebeuren door persoonlijk contact en na grondige kennis van het plaatselijke ID-werk en het extremisme ter plaatse.
Hier helpen geen algemene beschouwingen, de feiten moeten spreken. Dat de methode van het persoonlijk gesprek succesrijk is, moge blijken uit het feit dat sinds ik met het KB-werk ben begonnen, nu ongeveer 3 maanden geleden, het reeds in een zestal plaatsen is gelukt een agent in de extremistische gelederen te kweken.
Ik wil de verwachtingen in dit opzicht ook weer niet te hoog spannen, want deze wijze van werken vereist veel tact en geduld en vooral veel practische plaatselijke kennis.
Daarentegen vinden er wel regionale besprekingen plaats, maar van geheel andere aard dan door K.O. voorgesteld.
Ten eerste wordt er van een ander principe uitgegaan, n.l. het initiatief gaat van de ID-en zelf uit en treedt BSV als gast op. In dit geval is men van de belangstelling zeker. Zo'n bespreking heeft plaats gevonden te Alkmaar en nog deze maand vinden besprekingen plaats te Leeuwarden en te Groningen. Straks volgen Drente, Twente, Zuid-Limburg e.a. Op deze besprekingen komen bijeen de chefs en ID-ambtenaren van gemeente- en rijkspolitie van het

CPN-district, waarvan de bestuurszetel is gevestigd in de plaats van bijeenkomst. Op deze vergaderingen wordt zuivere praktijkstof geboden, bijeengebracht door de secties van de BVD, zodat de ID-en een duidelijk beeld krijgen van hun tekortkomingen.
De ID-en krijgen opdrachten en uit de binnenkomende rapporten worden de aspecten voor het dieptewerk gezocht, waarna de ID-en persoonlijk worden bezocht. Op deze bijeenkomsten wordt alle getheoretiseer gemeden. (De verslagen van deze besprekingen zullen een en ander nog kunnen verduidelijken).

Tenslotte nog de opmerking van H.K.O. dat men het er in de BVD wel over eens is, dat het contact met de verbindingen onvoldoende is.
Ik kan het hiermede niet geheel eens zijn.
Destijds heb ik een dertigtal bijeenkomsten geleid, waar ik het werk van de afd. D heb uiteengezet.
Het aantal verzoeken van de afdelingen aan BSV om bepaalde zaken mondeling te bespreken is niet groot. Wekelijks introduceer ik ambtenaren van de afdelingen C en D bij de politieverbindingen.
De ambtenaren uit de practijk spreken dus zelf met de ID-en.
Zelf bezoek ik acht tot veertien ID-en per week en heb daarnaast ook nog enkele regionale besprekingen.
Ik verwonder me dus over deze opmerking van K.O. Er zijn mogelijkheden voldoende aanwezig. Waaruit heeft K.O. dit afgeleid?
Het is inderdaad gewenst dat BSV in de toekomst wordt uitgebreid met iemand die over de nodige practische kennis en ervaring beschikt en vooral ook tact. Doch hier wordt naar mijn weten ook naar uitgezien.

10/10-51.

Ter kennisneming aan plv. HBVD.
11-10-'51. Hoofd B.

53

CONCEPT

VERTROUWELIJK

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Marine

Hierbij moge ik het volgende onder de aandacht van Uw Excellentie brengen:

Zoals Uwe Excellentie bekend zal zijn, worden reeds gedurende enige tijd in het Marine Opleidingskamp te Hilversum cursussen gegeven over instructie-techniek.

Deze cursussen zijn ook buiten de Koninklijke Marine bekend en worden allerwege geprezen vanwege de zeer goede behandeling van dit voor instructeurs zo belangrijke onderwerp.

Bij mijn dienst is een afdeling "Opleiding" met verschillende instructeurs, die weliswaar met betrekking tot instructie-techniek een bepaald systeem volgen, maar die toch op dit gebied nog het een en ander kunnen leren. In de praktijk blijkt telkens, dat nog te veel tijd besteed moet worden aan het zoeken naar de beste instructie-methoden.

~~In verband met het bovenstaande moge ik~~ Uwe Excellentie ~~te~~ ~~vragen~~ verzoeken een van mijn ambtenaren, de heer W.G.Visser, in aanmerking te willen doen komen voor plaatsing bij een weekcursus over instructie-techniek en ~~indien dit mogelijk zou zijn,~~ gaarne in de eerste helft van de maand Januari van het volgende jaar.

Het Hoofd van de Binnenlandse
Veiligheidsdienst

57

V E R K L A R I N G .

Ondergetekende Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst verklaart hierbij dat de Heer

WILLEM GERARD VISSER

politiek betrouwbaar is.

Mr. L.EINTHOVEN

's Gravenhage, 6 Februari 1951

V E R K L A R I N G .

Ondergetekende plaatsvervangend Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst verklaart hierbij dat de Heer

WILLEM GERARD VISSER

geboren dd. 31.7.1918 te Greatfalls U.S.A.
en wonende Bankastraat 102 te 's Gravenhage
politiek betrouwbaar is.

Mr. H.W.FELDERHOF

's Gravenhage, 26 Februari 1951

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

KA. No: 102485
Bijlage: 1

's Gravenhage, 6 Februari 1951
Javastraat 68.

UITGEBOEKT

Met verwijzing naar het schrijven ddo. 1 Februari 1951, No. 159452/ 159002 van Zijne Excellentie de Minister van Marine doe ik U HoogEdelGestrenge hierbij toekomen een verklaring van politieke betrouwbaarheid van de Heer W.G.VISSER.

Het Hoofd van de Dienst

Mr. L.EINTHOVEN

Aan het Hoofd van de Marine-Inlichtingendienst,
Ministerie van MARINE,
Lange Vijverberg 7-8,
's G R A V E N H A G E.

V E R K L A R I N G.

Ondergetekende Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst verklaart hierbij dat de Heer

WILLEM GERARD VISSER

politiek betrouwbaar is.

Mr. L.EINTHOVEN

's Gravenhage, 6 Februari 1951

Betr. Cursus Instructeur-technisch M.O.K.

P 97919

Hr.v.d.Heuvel.
Geen bezwaar dat hr.Visser deze cursus volgt. Daarna kunnen we, na van hr.Visser te hebben vernomen het resultaat van deze cursus, beslissen of het de moeite loont ook andere instructeurs deze te laten volgen.

plv. H.BVD
4/12

Naar plv. Hoofd met concept brief. H./K.O. 8-12-1950

H.K.O. brief uitgegaan. K.A. 12-12-1950

Gezien H./K.O. 9-2-1951

retour ACD. K.O. moet nog kennisnemen van laatste schrijven.

Huurman Marid gebeld. Zal Hilversum bellen. K.O.2 2-4-1951

Huurman deelt mede, dat cursus 9-4-1951 aanvangt. Gebeld met Itz.II Sirag M.O.K. Hilversum. Gevraagd, of ik op 16-4-1951 met cursus kan aanvangen. K.O.2 3-4-1951

Sirach belt op en deelt mede, dat het misschien mogelijk is K.O.2 op de cursus 23-28 April te plaatsen. K.O.2 12-4-1951

Sirach belt op, dat cursus van 23-28 April 1951 gevolgd kan worden.
K.O.2 14-4-1951

Stukken gevoegd in OD 1351. Afschrift aantekenblad ook hierin. K.O.
25-4-1951

Gelicht uit OD 1351 op verzoek van K.O. ACD/PA 16-5-1951

Met de Itz.I v.Leeuwen afgesproken, dat ik de cursus van 2 t/m 7 Juli zal volgen. K.O.2 22-6-1951

Stukken gevoegd in OD 1351. K.O. 16-7-1951

64 en 65.

64.

Nr. 112.423.

aan: plv H/BVD
van: H/KO.

Inl. selectie van personeel
op inl. en veiligheidsgebied

dd. 29-6-'51

65.

aantekenblad CO 112.423.
4-7-'52 pl. H/BVD.

---

neem pl. H./BVD op 31-3-'52.

Betr. Cursus Instructietechniek M.O.K.

P 97919

60

Hr.v.d.Heuvel.
Geen bezwaar dat hr.Visser deze cursus volgt. Daarna kunnen we, na van hr.Visser te hebben vernomen het resultaat van deze cursus, beslissen of het de moeite loont ook andere instructeurs deze te laten volgen.
plv. H.BVD
4/12

Naar plv. Hoofd met concept brief. H./K.O. 8-12-1950

H.K.O. brief uitgegaan. K.A. 12-12-1950

Gezien H./K.O. 9-2-1951

retour ACD. K.O. moet nog kennisnemen van laatste schrijven.

Huurman Marid gebeld. Zal Hilversum bellen. K.O.2 2-4-1951

Huurman deelt mede, dat cursus 9-4-1951 aanvangt. Gebeld met Ltz.II Sirag M.O.K. Hilversum. Gevraagd, of ik op 16-4-1951 met cursus kan aanvangen. K.O.2 3-4-1951

Sirach belt op en deelt mede, dat het misschien mogelijk is K.O.2 op de cursus 23-28 April te plaatsen. K.O.2 12-4-1951

Sirach belt op, dat cursus van 23-28 April 1951 gevolgd kan worden.
K.O.2 14-4-1951

Stukken gevoegd in OD 1351. Afschrift aantekenblad ook hierin. K.O.
25-4-1951

Gelicht uit OD 1351 op verzoek van K.O. ACD/PA 16-5-1951

Met de Ltz.I v.Leeuwen afgesproken, dat ik de cursus van 2 t/m 7 Juli zal volgen. K.O.2 22-6-1951

Stukken gevoegd in OD 1351. K.O. 16-7-1951

Aan: HKO

Van: B VII.

Woensdagavond (13 Juni 1951) hield dhr Evert Vermeer, Kamerlid P.v.d.A. zijn gebruikelijk radio-toespraakje voor de VARA over "Dingen van de dag, bekeken door een rode bril".

De kwestie "Door de Eeuwen Trouw" aanroerend, vroeg hij wat de heren van de B.V.D. terzake eigenlijk hebben gedaan. Het ware beter, dat zij achter dit soort lieden heenzaten, dan op hun instructie-cursussen uiteenzettingen te geven over het revolutionnair karakter van de Partij van de Arbeid.

14 Juni 1951.

Hfd. B.V.D. op de hoogte gesteld, die zich in verbinding wil stellen met Minister.

Aan : plv. H./B.V.D.

Van : H./K.O.- VERTROUWELIJK

Nr. : 117.490

Betr.: opleiding Ned. Spoorwegpolitie

UITGEBOEKT

Naar aanleiding van Uw telefonische opdracht om U te rapporteren terzake van het uitreiken van het B.V.D.diploma aan niet-Politiefunctionarissen, moge ik het volgende onder Uw aandacht brengen:

Reeds spoedig na de in werking treding van de B.V.D. (toen C.V.D.) in 1947 ontstond de behoefte aan een opleiding van de B.V.D.verbindingen en wel met name de Gemeente-Politie. De daartoe strekkende cursussen vingen aan in het najaar van 1947 en werden slechts gevolgd door personeel van eigen dienst en van de Gemeentepolitie. Teneinde deze cursussen een enigszins officieel karakter te geven en een bevordering van personeel van de plaatselijke inlichtingen diensten van de Gemeentepolitie niet te bemoeilijken, werd een diploma ingesteld, dat uitgereikt zou worden na een met gunstig gevolg afgelegd examen en dat/gelijkgesteld werd met de aantekening op het gewone politiediploma.

In het volgende jaar ontstond behoefte tot opleiding bij de Kon. Marechaussee en de Rijkspolitie. Met de Marechaussee werd dat zelfde jaar nog begonnen, met de Rijkspolitie kon - door allerlei belemmeringen - eerst in 1951 een aanvang worden gemaakt.

Zowel t.a.v. B.V.D. personeel als t.a.v. personeel van de verbindingen heeft nimmer als eis gegolden dat de candidaten van de politie moesten zijn. Dit zou trouwens niet houdbaar geweest zijn, daar zowel de B.V.D. als de Gemeentepolitie burgers die op grond van hun functie een opleiding moesten ontvangen naar de cursussen zonden.

In 1951 is de kring van cursisten nog uitgebreid met een nieuwe categorie: militairen. De hoofden van de Militaire- en Marine Inlichtingendienst verzochten om toelating tot de cursussen van hun personeel.

Het toenmalig plv. Hoofd B.V.D. met wie dergelijke beleidskwesties besproken werden, heeft hiertegen geen bezwaren geopperd en evenmin de "Commissie van Toezicht op de Examens".

In de loop van 1950 maakte de leiding van de Staatsmijnpolitie de wens kenbaar enkele personeelsleden op te doen leiden tot het B.V.D. diploma. Waar het hier niet alleen een zeer belangrijk beveiligingsobject betrof, maar tevens een verbinding die in vele opzichten met de andere Politieverbindingen gelijkgesteld wordt, is het desbetreffende verzoek toegestaan, nadat tussen D. en K.O. terzake overleg was gepleegd. Ook hiertegen heeft de Commissie van Toezicht voornoemd nimmer bezwaren ingebracht.

Nu er een verzoek van de Spoorwegpolitie - die als beveiligingsobject wel op een lijn, maar als verbinding niet te vergelijken is met de Staatsmijnpolitie - is binnengekomen, is er alle aanleiding om de consequenties van een dergelijke stap te overwegen.

Ondergetekende meent dat het belangrijkste criterium moet zijn: vindt de betrokkene een volledige taak in het inlichtingen- en veiligheidswerk. Of deze taak uitgeoefend wordt in B.V.D. - Politie - Marechaussee of ander verband is in zoverre van belang, dat de opleidingsnoodzakelijkheid voor

de ene categorie groter zal zijn dan voor de andere.
Het lijkt mij zeker geen luxe indien de grote beveiligingsobjecten beschikken over enkele goed opgeleide functionarissen.

6 September 1951

KO y, KOS, daarna OD 1351 Verbindingen

68

LIJST VAN POLITIEVERBINDINGEN MET VERBINDINGSNUMMERS.

GEMEENTEPOLITIE

28 ALKMAAR
49 ALMELO
146 ALPHEN a/d RIJN
20 AMERSFOORT
13 AMSTERDAM
31 APELDOORN
32 ARNHEM
61 ASSEN
22 BAARN
187 BARNEVELD
65 BERGEN OP ZOOM
25 BEVERWIJK
87 de BILT
97 BLOEMENDAAL
148 BOXTEL
66 BREDA
76 BRUNSSUM
17 BUSSUM
33 CULEMBORG
6 DELFT
122 DELFZIJL
46 DEVENTER
42 DOETINCHEM
4 DORDRECHT
34 EDE
67 EINDHOVEN
121 EMMEN
50 ENSCHEDE
151 GELDROP
77 GELEEN
100 GOES
9 GORINCHEM
7 GOUDA
12 's-GRAVENHAGE
54 GRONINGEN
14 HAARLEM
186 HAARLEMMERMEER
185 HARDENBERG
35 HARDERWIJK
152 HAREN (Gr.)
56 HARLINGEN
29 HEEMSTEDE
60 HEERENVEEN
72 HEERLEN
26 DEN HELDER
153 HELLENDOORN
68 HELMOND
51 HENGELO (O)
69 's-HERTOGENBOSCH
18 HILVERSUM
82 HOENSBROEK

VERTROUWELIJK

154 HOOGEVEEN
155 HOOGEZAND/SAPPEMEER
27 HOORN
156 HUIZEN (N.H.)
48 KAMPEN
158 KATWIJK
73 KERKRADE
80 LAREN (N.H.)
8 LEERDAM
62 LEEUWARDEN
2 LEIDEN
161 MAASSLUIS
74 MAASTRICHT
55 MEPPEL (137)
99 MIDDELBURG
162 MONSTER
163 NAALDWIJK
138 NAARDEN
96 N.AMSTEL
81 NOORDWIJK
36 NIJMEGEN
53 OLDENZAAL
140 ONSTWEDDE
144 OOSTERHOUT
164 OPSTERLAND
88 OSS
37 RENKUM
38 RHEDEN
165 RIDDERKERK
75 ROERMOND
70 ROOSENDAAL en NISPEN
11 ROTTERDAM
24 RIJSWIJK (86)
3 SCHIEDAM
78 SITTARD
166 SLIEDRECHT
167 SMALLINGERLAND
58 SNEEK
21 SOEST
64 STEENWIJK
168 TEGELEN
169 TERNEUZEN
39 TIEL
71 TILBURG
19 UTRECHT
170 VALKENSWAARD
59 VEENDAM
171 VEENENDAAL
15 VELSEN
93 VENLO
5 VLAARDINGEN

Vervolg Gemeentepolitie.

172 VLAGTWEDDE
98 VLISSINGEN
85 VOORBURG
92 VUGHT (136)
173 WAALWIJK
40 WAGENINGEN
84 WASSENAAR
174 WEERT
184 WESTSTELLINGWERF
57 WINSCHOTEN
43 WINTERSWIJK
175 WOERDEN
143 WORMERVEER
16 ZAANDAM
30 ZANDVOORT
23 ZEIST
41 ZUTPHEN
47 ZWOLLE
10 ZWIJNDRECHT

Rijkspolitiedistricten.

102 ALKMAAR
124 ALMELO
101 AMSTERDAM
122 APELDOORN
113 ASSEN
108 BREDA
126 DOETINCHEM
119 DORDRECHT
109 EINDHOVEN
118 's-GRAVENHAGE
114 GRONINGEN
116 HEERLEN
107 's-HERTOGENBOSCH
112 LEEUWARDEN
139 LEIDEN
106 MAASTRICHT
120 MIDDELBURG
123 NIJMEGEN
110 ROERMOND
178 TILBURG
103 UTRECHT
115 WINSCHOTEN
125 ZWOLLE

Rijkspolitie te Water

183 Staf AMSTERDAM
180 Distr. AMSTERDAM
181 Distr. LEEUWARDEN
179 Distr. NIJMEGEN
182 Distr. VLAARDINGEN

Aantal politieverbindingen :

Gemeentepolitie:	121
Rijkspolitie :	23
R.P. te Water :	5
Totaal:	149

24 Jan. 1959.

Afschrift aantekenblad CO 117490.

plv. H.BVD
Uit de nota blijkt niet door wie een opleiding van de Staatsmijnpolitie is toegestaan. KA. 12/9 '51

KA
Indien het ons geen geld kost, heb ik er niet zo veel op tegen dat enkele leden van de Spoorwegpolitie een opleiding krijgen. Ze moeten zich evenwel niet voorstellen, dat het diploma hen iets helpt voor promotie. Het moet beperkt blijven tot een dusdanig klein aantal, dat ze ongemerkt bij een of andere cursus kunnen worden ingeschoven. Dit mag evenwel niet leiden tot de consequentie dat we daarna van diverse andere bedrijven mensen krijgen op te leiden. Ik lees uit de nota, dat het verzoek van de Staatsmijnpolitie is toegestaan door H.BVD, trouwens wie kan dat anders. Kan KO hierover nader inlichten ?

plv. H.BVD 14/9 '51

H.KO
Gaarne nader bericht. KA 14/9 '51

Aan: plv. H.BVD
1. Het is altijd mogelijk een beperkt aantal zodanig over de cursussen te verdelen, dat geen plaatsen van anderen ingenomen worden en de betrokkenen dus geen extra kosten veroorzaken.
2. Welke waarde de betrokken dienst aan het BVD-diploma hecht, is altijd een zaak van de dienst.
3. Het is niet mogelijk om dit ongemerkt te doen. Binnen enkele weken weten de cursisten precies van elkaar bij welke dienst ze behoren.
4. Omdat dit niet ongemerkt kan, zijn ook verzoeken van andere bedrijven te verwachten. Dit zal in de praktijk echter tot een gering aantal beperkt blijven, omdat met het volgen van dit soort cursussen zeer veel tijd gemoeid is.
5. De verzoeken om toelating tot de cursussen van nieuwe categorieen werden door ondergetekende in het verleden besproken met de heer Hazenberg en na diens vertrek tot Uw komst met de heer Crabbendam.
De Staatsmijnpolitie heeft al heel lang geleden gewezen op de noodzakelijkheid van een volledige opleiding voor enkele van dat Korps en bij verschillende gelegenheden kwam dit ter sprake.
Ik kan mij de gang van zaken niet precies meer herinneren; het is mogelijk dat ik het verzoek met de heer Hazenberg behandeld heb of met de heer Crabbendam, maar het is ook mogelijk dat zulks niet geschied is, omdat de Staatsmijnpolitie -voorkomende op de lijst van Politieverbindingen van de BVD- niet zozeer als een nieuwe categorie gezien werd.

H.KO 17/9 '51

Verzoeke bijvoeging van het verzoek Spoorwegpolitie

plv. H.BVD 19/9 '51

Mr. Felderhof.

Hr VREEDE, die het contact met de H.S. c.q. de Pous onderhoudt deelde mij mede, dat de Pous nooit heeft gevraagd om in B.V.D-diploma voor de mensen van zijn dienst.

Hij verzocht slechts om verlof tot het doen deelnemen van enige aangewezen lieden. Deze zouden indien zij de B.V.D-cursus door hen met succes was doorlopen - bij zijn dienst in aanmerking komen voor salaris-verhoging.

"Een schriftelijk verzoek van de heer de Pous tot het uitreiken van diploma's is nooit ~~uitgegeven~~ ingekomen", aldus de Heer Vreede.

24/9-'51

HKO.

Zoals besproten geen bezwaar tegen opleiding verleend

25/9

Afschrift uit Kamerverslagen 93e Vergadering, dd. 20-7-1951
Blz. 2569.

De heer Goedhart:
"De heer Evert Vermeer heeft dezer dagen onthuld, dat iemand een cursus hield in het kader van de B.V.D. en daarbij mededeelde, dat er in Nederland twee staatsgevaarlijke partijen zijn, nl. de CPN en de partij, waartoe de Minister-President van deze Regering de eer heeft te behoren. Wanneer men zulke opvattingen heeft, wanneer dit de politieke denkwereld is, waarin men zich beweegt, dan is het duidelijk, dat men niet zo gemakkelijk tot de slotsom komt, dat rechts-extremistische organisaties in het oog moeten worden gehouden".

Afschrift uit "De Groene Amsterdammer", dd. 28-7-1951:
"Goedhart vertelde nl. hoe Evert Vermeer had onthuld, dat een instructeur van de BVD aan zijn leerlingen had verteld: er zijn twee gevaarlijke groepen in Nederland, de CPN en de P.v.d.A. Wij zagen hoe minister Teulings, die de BVD onder zich heeft, Evert Vermeer wenkte toen Goedhart dit had gezegd. Vermeer ging naar de minister toe en fluisterde hem wat in, waarop de minister een paar aantekeningen maakte".

Aantekeningen H.KO:
"Plv. Hoofd heeft contact opgenomen met minister. Deze had Vermeer gevraagd, hoe hij aan die gegevens kwam. Vermeer bleef het antwoord schuldig, maar noemde wel de naam v.d.Heuvel.
Minister heeft toen geantwoord, dat hij meer gegevens moest hebben omdat hij anders niet van repliek kon dienen.

Telefonisch medegedeeld door plv.H. 13/8/1951".

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD,
(Slechts bij definitieve opberging in te vullen).

ONAFGEDAAN

Stukken gevoegd in OD 1351 deel 1

Afd./Sect.: K.O. Dat.: 20-6-'52 Par.:

Interne aanwijzingen ACD.

ACD. Dat.: Par.:

CO 120gg

OD 1351 deel I

24/6 '52

Aantekeningen (Nummeren s.v.p.!):

1 H.B.
Het is wel zaak hier de nodige attentie aan te geven
Gaarne tr ordene

2 H.B. Zijn dit nu klachten, die men op ons K.O. eens moet ventileren? 25/10
B II 26-10-51 Waarom wendt men zich niet allereerst tot de leiding van B IX? SB.
B IX → (Gaarne uw commentaar hierop.). 26.10.51

B II zie bijgaande rapport dd. 31.10.1951 B IX

H.B. Zie nota B IX. Ik kan het verzoek billijken.
31-10-51 B II

B II

De beschuldiging in de nota van K.O. is ernstig. Zij vereist een grondig onderzoek. Wilt u dit persoonlijk instellen? Wij moeten namen en feiten weten.- 1-11-51 H.B.

Z.O.Z.

H.KO. Zoude U KO2 willen verzoeken een aanvullend rapport te maken, waarin de namen der klagende rechercheurs genoemd worden, zo mogelijk met vermelding der feiten?

2-11-51 B II

KO2. Deze zaak besproken met hfd. Hoofd., die niet meent dat er in dit verband namen genoemd worden. Daar B II deze zaak moet onderzoeken, is het beter omtrent overleg met hem te plegen. Daarnaast is het goed deze zaak te bespreken met den heer Tol, teneinde theorie en praktijk zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

H/KO 6/11/51.

H.KO. Deze zaak besproken met de desbetreffende rechercheurs en B II. De rechercheurs zullen zelf contact opnemen met dhr. v. Laere en deze zaak met hem doorpraten.

KO2 8/12/51

Afgedaan H./KO 1/6/52

AFGESLOTEN
voor NIEUWE CORRESP. X-NR AANVRAGEN

12.8.53

deel 31

52

AFSCHRIFT CO 120989

Opmerkingen B.V.D.-rechercheurs n.a.v. de lessen over dekmantel.

Aan: H.B.

Het is wel zaak hier de nodige attentie aan te geven
Gaarne Uw oordeel
plv. H.B.V.D. 25-10-'51

Aan: H.B
Zijn dit nu klachten, die men op een K.O.-cursus moet ventileren?
Waarom wendt men zich niet allereerst tot de leiding van BIX?
26-10-'51 S.B.

Aan: BIX
(Gaarne Uw commentaar hierop)
L.

Aan: BII
Zie bijgaande notitie dd. 31-10-1951
BIX.

Aan: H.B.
Zie Nota B IX. Ik kan het verzoek billijken
31-10-'51 BII.

Aan: BII
De beschuldiging in de nota van K.O. is ernstig. Zij vereist een grondig onderzoek. Wilt U dit persoonlijk instellen? Wij moeten namen en feiten weten
1-11-'51 H.B.

Aan: H.K.O.
Zou/dt U K.O.2 willen verzoeken een aanvullend rapport te maken, waarin de namen der klagende rechercheurs genoemd worden, zo mogelijk met vermelding der feiten?
2-11-'51 BII

Aan: K.O. 2
Deze zaak besproken met plv. Hoofd, die niet wenst dat er in dit verband namen genoemd worden. Daar BII deze zaak moet onderzoeken, is het beter mondeling overleg met hen te plegen. Daarnaast is het goed deze zaak te bespreken met de Heer Tol, teneinde theorie en praktijk zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. 6-11-'52 H.K.O.

Aan: H.K.O.
Deze zaak besproken met de desbetreffende rechercheurs en BII. De rechercheurs zullen zelf contact opnemen met de Heer van Laere en deze zaak met hem doorspreken. 8-12-'51 K.O. 2

Afgedaan H.K.O. 14-6-'52

51

Aan : H.B.
Van : B IX

In het algemeen zijn klachten als bedoeld in bijgaande nota van K.O.2 dd. 19 Oct.1951 mij niet bekend.

Ik wil deze zaak evenwel gaarne onderzoeken. M.i. is hiervoor nodig dat de namen van bedoelde cursisten worden bekend gemaakt. Misschien wil K.O.2 ons ook hierbij helpen. Eerst wanneer hij iets volledige is, kan het onderzoek naar de door hem geschetste feiten op doeltreffende wijze ter hand worden genomen.

's-Gravenhage, 31 October 1951.

Aan plo. Kopie.
Van H./KO

120989

50

UITGEBOEKT

Aan: H.KO
Van: K.O.2

VERTROUWELIJK

Betr.: Opmerkingen BVD-rechercheurs n.a.v. de lessen over "dekmantel"
Nr.: 120989

Tijdens de les werd door mij de opmerking gemaakt, dat het gebruik van een dekmantel moet worden voorafgegaan door zekere organisatorische maatregelen. Dit wil zeggen dat in een organisatie waarvan de leden voor hun werk gebruik moeten maken van een dekmantel, die faciliteiten aanwezig moeten zijn die het hun mogelijk maken een behoorlijk ondersteunde dekmantel te gebruiken.

In feite komt dit er op neer, dat een rechercheur van onze dienst die zich bij een antecedenten-onderzoek bv. uitgeeft voor iemand van het antecedentenbureau van de Centrale Personeelsdienst, ook een legitimatie van die dienst kan tonen, dat hij een naam en telefoonnummer bij die dienst kan opgeven voor eventuele identificatie, dat hij de namen van de belangrijke personen bij die instelling kent, dat hij weet hoe die dienst georganiseerd is, enz.

Door enige cursisten, rechercheurs van de BVD, werd hierop gerepliceerd dat dit wel aardig is en dat ze de juistheid hiervan volledig onderschrijven, doch dat er in de praktijk van hun werk niets van klopt. Herhaaldelijk krijgen zij opdrachten tot het instellen van bedektelijke onderzoeken waarbij zij gebruik moeten maken van een dekmantel. Over het algemeen komt hiervan niet veel terecht; men wordt er maar op uit gestuurd en moet maar zien, dat men het klaarspeelt. Hoe het geschiedt, interesseert de opdrachtgever niet; wanneer men maar met een rapport, liefst van een zo groot mogelijke lengte, thuiskomt.

Volgens de rechercheurs worden er bij deze onderzoeken talloze en gevaarlijke fouten gemaakt; fouten die echter niet aan het daglicht komen, omdat er niet over gerapporteerd mag worden. !!

Ik breng deze zaak te Uwer kennis, omdat mij bij herhaling reeds op dit soort kwesties gewezen is; niet alleen door BVD-rechercheurs-cursisten, doch ook door verschillende andere rechercheurs die reeds een lange ervaring bij deze dienst hebben.
De heren J.L.Bos en E.Bos horen bij de bespreking van hun cursusonderdelen dezelfde klachten.

19-10-1951

Aan plv. Hoofd B.V.D
Van Hoofd K.O.

5/1/51. eig

73

Aan : H./K.O.

Van : K.O. 3.

Betr.: Lich. oefening.
Nr.: 100289

UITGEBOEKT

Bij de practische oefeningen is het mij herhaaldelijk opgevallen dat de lichamelijke gesteldheid en wel speciaal het uithoudingsvermogen der cursisten veel te wensen overlaat.
Na een volgoefening waarbij enkele uren moet worden gelopen zijn velen zowel lichamelijk als geestelijk volkomen uitgeput.

Ik meen, dat dit verschijnsel in hoofdzaak moet worden gewetenaan het feit dat de lichamelijke training van velen ver beneden de normen die aan veiligheidsambtenaren zouden moeten worden gesteld, is gelegen..
Ook bij de ambtenaren van de B.V.D. is dit het geval. Bij informatie is mij gebleken dat in het bijzonder menige rechercheur het als een tekortkomen gevoelt dat aan lichamelijke training in dienstverband tot op heden geen enkele aandacht werd geschonken.

Daar het logisch is dat de afd. K.O. zich niet alleen met de theoretische - doch ook met de lichamelijke oefening van het personeel van de dienst bezig houdt, meen ik voor het volgende Uw aandacht te mogen vragen.

Het lijkt mij geenszins onmogelijk, dat aan de daarvoor in aanmerking komende leden van het personeel regelmatig sport onderricht wordt gegeven. Als ik wel ben ingelicht bevinden zich onder het personeel één of twee gediplomeerde sport-instructeurs. De beschikking over een sportveld en een gymnastiek-lokaal zal met behulp van militaire of politionele instanties zeer zeker verkregen kunnen worden .

Daar, in verband met het vrij grote aantal mensen dat aan deze lichamelijke oefeningen zal moeten deelnemen, toch in groepen gewerkt zal moeten worden, zal voor het tijdvraagstuk ongetwijfeld ook een oplossing gevonden kunnen worden.

Ik stel mij voor dat behalve de normale gymnastiek-opleiding ook schiet- en judo onderricht kan worden gegeven.

13-11-1950/ AB.

Voor kennisgeving aangenomen

OD 1351- 74

OD. 1351

AAN: HB.
VAN: B IX.

Naar aanleiding van bijgaand schrijven van K.O. d.d. 13 November 1950 zou ik, voor wat betreft het personeel van de Opsporingsdienst het volgende willen opmerken.

Het is zeer wel mogelijk dat de rechercheurs,die deelnemen aan door K.O. georganiseerde volgoefeningen de schijn wekken van vermoeid te zijn. In het algemeen is dit onjuist. Bedoelde oefeningen hebben echter iets gekunsteld en missen spanning. De rechercheur voelt: het is niet echt. Hij beschouwt het echter als een opgave en voert deze veelal lusteloos uit.

Deze zelfde rechercheur verandert,wanneer hij met de werkelijkheid geconfronteerd wordt. Tal van gevallen kan ik aanvoeren dat rechercheurs bij volgacties van 's morgens vroeg tot 's avonds laat hun object vasthouden. Op tijd wordt dan niet gezien, over vermoeidheid niet gesproken. Er is slechts één doel: vasthouden van het object.
Gevallen hebben zich voorgedaan,dat een rechercheur gedurende 10 minuten in draf een persoon, die plotseling van een rijwiel gebruik maakte,vasthield en op deze wijze constateerde dat een belangrijk adres bezocht werd.

Ik ben er voorts van overtuigd dat K.O. geen juist inzicht heeft in het dagelijks werk van de rechercheurs. Men ziet dit te veel vanuit eigen sfeer. Zo rustig het bij K.O. is, zo onrustig is het bij de Opsporingsdienst. Daar kent men geen vaste bureau-uren. Doorgaans is de rechercheur tijdig op pad, veelal buiten de stad, en is hij de gehele dag bij de weg, wat op zichzelf reeds de nodige inspanning vergt.

Ik ben voor sportbeoefening, mits daar tijd en gelegenheid voor is. Naar mijn mening ontbreekt dit hier. Wij leven in een abnormale tijd. Op korte termijn moet een massa werk verzet worden.De uitvoering van deze taak wordt reeds geremd door voortdurende cursussen van K.O., welke dit jaar door 7 rechercheurs gevolgd moeten worden, wat betekent dat elk van deze rechercheurs slechts 3 van de 4 weken werkt per maand.

Ik ontken niet dat dit nodig is, doch elke uitbreiding vind ik in deze tijd onverantwoord. Iedere rechercheur heeft practisch slechts 5 werkdagen,alleen bij volgacties wordt zo nodig 's Zaterdags en 's Zondags doorgwerkt.

Onder geen beding zou ik daaraan willen tornen. Gebeurt dit,dan zal dat merkbaar zijn op de arbeidsprestaties. Dit klemt te meer, omdat het volgwerk zal worden uitgebreid, hetgeen op zich zelf reeds een voortdurende training is, waarmee vele avonduren gemoeid zullen zijn. Het is onverantwoordelijk rechercheurs uit volgacties te nemen,omdat overdag of 's avonds sportlessen worden gegeven.

Dezerzijds wordt gestreefd naar opvoering van de dienstprestaties,om aan de bijzondere, door deze tijd gestelde eisen, te kunnen voldoen. Zal dit experiment slagen, dan kan geen uitbreiding worden gegeven aan extra wensen van K.O..

Ik zou hiertoe eerst willen overgaan, als deze periode van crisis voorbij is.
Thans acht ik zulks in het belang van de Dienst niet verantwoord.

's-Gravenhage, 22 Januari 1951.

A.van Dijk.

Voorgelegd aan plv. HKVD
met advies om niet te beginnen
met lichamelijke oefening zolang er
nog zulk een tekort is aan
personeel en zulk een overstelping
van gedrachten. Op zichzelf is
lich. oefening hoogst nuttig en er
is niets tegen deze reeds voor te
bereiden, al vrees ik dat het moment
waarop daartoe kan worden overgegaan
nog lang op zich zal laten wachten.-
26-1-1951. H.B.

Notitie H.KO i.v.m. gesprek met plv. Hoofd dd.6-11-1951

betreft cursussen aan militair personeel.

Herhaaldelijk komen bij K.O. verzoeken van de militaire inlichtingendiensten om medewerking bij de opleiding.
Tot heden werd telkens afzonderlijk goedkeuring gevraagd. Thans algemene machtiging verkregen om op deze verzoeken zelfstandig in te gaan.

7-11-1951

NOTA
No.: 73
Aan: HAZ
Van: HKO

Betr.: werving en opleiding van BVD-personeel

Naar aanleiding van Uw mondeling verzoek eens na te denken over de toekomstige werving en opleiding van BVD-personeel, heb ik enkele hoofdlijnen uitgestippeld, die zouden kunnen dienen als basis voor een uitvoeriger bespreking of rapport.

I ALGEMEEN.

1. Werving en opleiding dienen geintegreerd te zijn in een totaal "carriere-plan". Zij vormen onderdelen in dat plan waarvan de voornaamste fase wordt uitgemaakt door het eigenlijk werk. In dat plan zullen de mogelijkheden van andersoortig werk en promotie opgenomen moeten zijn.
2. Een carriere-plan heeft alleen zin indien in de vacatures in de dienst in hoofdzaak door eigen personeel wordt voorzien. Dit is vanzelf sprekend niet mogelijk in een nieuwe dienst, maar wel in een dienst die de leeftijd van 10 jaar bereikt heeft.
3. Wanneer administratie-, documentatie-, en enkele andere kleinere bijzondere terreinen buiten beschouwing worden gelaten, vindt men in de dienst een drietal centrale categorieën, zijnde: onderzoekingsambtenaren, contactambtenaren en veiligheidsambtenaren. In het hierna volgende zullen slechts deze drie categorieën betrokken worden. Hetgeen omtrent hen wordt voorgesteld kan ook worden toegepast op bepaalde functionarissen uit de enkele kleinere hier niet genoemde groepen.

II WERVING

1. Vooropleiding en werkzaamheden.

T.a.v. de onderzoekingsambtenaren is een M.U.L.O. opleiding een noodzakelijk minimum. Een werkkring waarin onderzoekingswerk - in welke zin ook - verricht is, zal de kans op slagen in ons dienst-verband aanmerkelijk verhogen.
T.a.v. de contactambtenaren is een middelbare opleiding gewenst. Tot aanbeveling zullen strekken werkzaamheden die het vermogen om met andere mensen om te gaan vergroot hebben.
T.a.v. de veiligheidsambtenaren is eveneens een middelbare opleiding een noodzakelijk minimum.

2. Leeftijd.

Al geldt in vele opzichten "hoe jonger, hoe beter" de aard van het werk van de bovengenoemde categorieën stelt toch wel duidelijk bepaalde grenzen. De E IX-man zal om de gedachten te bepalen toch wel de leeftijd van 25 jaar bereikt moeten hebben, de "runner" die van 30. Voor de E XIII-man levert een jonge leeftijd wat minder bezwaren op, hetgeen eveneens geldt voor de "case-worker".

M.b.t. de laatstgenoemde categorie is - indien tot carrièreplanning in de hiervoor bedoelde zin zou worden overgegaan - een jonge leeftijd (tussen 20 en 25 jaar) zelfs gewenst. Tussen deze categorie zullen zich middelmatigen en goeden bevinden (de dommen zullen door een goede selectie geen kans krijgen binnen te komen). De middelmatigen zullen de middelbare rangen bezetten, de goede (en dat zijn er toch altijd slechts enige) zullen t.z.t. de hogere rangen kunnen bezetten. Uit deze categorie zullen mogelijk na enige tijd geschikte runners gerecruteerd kunnen worden.

3. Selectie.

De selectie kan in onze dienst nog aanmerkelijk verbeterd worden. Herhaaldelijk blijkt toch nog dat personeel wordt aangetrokken waarover men later minder tevreden is. Dit moet toch vermeden kunnen worden en de beste garantie daartoe is een goede selectie. Deze zou zich over een aantal dagen moeten uitstrekken, waarin naast het medisch en psychologisch onderzoek een plaats wordt ingeruimd voor een aantal vraaggesprekken en oefeningen. Een aantal B.V.D.-functionarissen zou een vraaggesprek met de betrokkene kunnen voeren en er dan voor moeten zorgen dat ze ieder een bepaald terrein bespreken om doublures te vermijden. Tenslotte zouden een aantal practische oefeningen gehouden kunnen worden die de instelling en de vermogens van de betrokkene t.o.v. bepaalde aspecten van ons werk kunnen openbaren.

III OPLEIDING BIJ KO

1. Onderzoekingsambtenaren.

De opleiding van de onderzoekingsambtenaren zal in ieder geval moeten omvatten een basiscursus, een informatiecursus en een

observatiecursus. Met deze opleiding - die thans reeds gegeven wordt aan deze categorie - is circa 3 maanden gemoeid. Zij wordt in klassikaal verband gehouden met inlichtingen- en veiligheidspersoneel van de verbindingen.

2. Contactambtenaren en Veiligheidsambtenaren.

Naast de bovengenoemde cursussen zullen deze twee categorieën nog dienen te volgen de cursussen: "bewerking van gegevens", "conspiratieve techniek" en "communisme" die tezamen ongeveer 2 maanden duren, zodat met de totale opleiding bij KO circa 5 maanden gemoeid zijn.

Hun opleiding zal als regel niet in klassikaal verband plaats hebben, omdat hun aantal daarvoor te gering is. Het onderwijs zal individueel zijn, waardoor ook meer overgelaten zal worden aan hun zelfwerkzaamheid.

IV OPLEIDING BIJ DE AFDELINGEN.

1.Afd.ACD De stage zal moeten aanvangen bij ACD. Na een overzicht van het geheel van de dienst verkregen te hebben, zullen alle secties van deze afdeling bezocht moeten worden. Het geheel zal ongeveer 2 weken in beslag nemen.

2.Afd.B Na het afdelingsbeeld verkregen te hebben, zullen ook hier de verschillende secties bezocht dienen te worden. De tijd hiervoor uitgetrokken zal iets ruimer genomen moeten worden en wel ongeveer 3 weken.

3.Afd.C Als onder 2.

4.Afd.E De werkzaamheden bij de afd. E liggen in hoofdzaak op de volgende terreinen: het informatieve werk, het volgwerk en het werken met agenten en informanten.

Een stage van 2 weken bij E IX, waarbij de betrokkene zelf meegaat op onderzoek, zal een beeld geven van dit onderdeel van het B.V.D.werk waarin andere aspecten van dit werk weer weerspiegeld worden.

Een stage bij E XIII is niet aan te bevelen, in de eerste plaats om veiligheidsredenen, in de tweede plaats omdat het practisch volgen toch al beoefend is op de observatiecursus. Het agentenwerk leent zich uiteraard niet voor stage-doeleinden t.a.v. personeel dat met dat soort werk niet te maken zal krijgen.

De onderzoekingsambtenaren zullen kunnen volstaan met de stage bij ACD zodat hun totale opleidingstijd ongeveer 3½ maand is. De contactambtenaren en de veiligheidsambtenaren zullen het gehele hierboven genoemde programma moeten afwerken, waarmee in totaal 2½ maand gemoeid is, zodat hun gehele opleidingstijd op 7 à 8 maanden te stellen is.

V SLOT.

Wanneer tenslotte de betrokkene zijn eigenlijke werkzaamheden aanvangt, betekent zulks niet dat hij nu geheel losgelaten kan worden. De belangrijkste fase is aangebroken en ook deze zal zo planmatig mogelijk moeten verlopen. Hij zal stap voor stap in zijn werk ingeleid moeten worden. Hij zal telkens gewezen moeten worden op zijn fouten en vooral duidelijk gemaakt moeten worden waarom hij fout geweest is en hoe deze fout voortaan voorkomen kan worden. Al zal hem een zekere mate van vrijheid en zelfstandigheid geschonken moeten worden, hij zal toch geleid moeten worden. Wanneer op deze wijze werving, opleiding en tewerkstelling zinvol geintegreerd zijn, is een belangrijke waarborg geschapen voor de meest efficiente inzet van BVD-personeel.

15-2-57

N O T A.

A a n : K.O.

Betreft : Uittreksel besprekingsverslag met de Staatmijnpolitie in Oct.1951.

.....

5. In verband met de gang van zaken rond de cursussen en exemans door mensen van staatsmijnpol. werd door mij de vraag gesteld in hoeverre men er " accoord " mee zou gaan indien voortaan aan de cursus niet meer verbonden zou zijn het officiële BVD.-diploma, maar daarvoor in de plaats zou worden gesteld een getuigschrift of dergelijke. Hoewel men het machtig mooi vond, dat een aantal S.M.Pol.mensen reeds het officiële diploma hadden, zag men uit zichzelf wel in, dat er toch een verschil bestaat tussen politieambtenaar en personeel van de S.M.Politie. Bij het recapituleren van de gang van zaken door L. bleek duidelijk, dat van de zijde van afd.D. geen afspraken waren gemaakt terzake van het diplomeren van de mensen welke aan de cursus-Leysen zouden deelnemen.
De wijze van examineren en het toekennen van het diploma was zo spelenderwijs gegroeid tussen SM.Pol. en K.O. Indien voor de e.k. cursus dit diploma niet meer zou kunnen worden uitgereikt, had men daar vrede mee, mits het "examen" aan het eind der cursus maar enig plechtstatig karakter zou dragen en een soort getuigschrift met de nodige jus zou worden uitgereikt. Ik heb toegezegd, dat dit vermoedelijk wel te regelen valt.
Spontaan werd door L. bevestigd, dat aan alle mensen-met-het.diploma op het hart was gedrukt hiermee niet gaan schermen tegenover Pol(ID)mensen. L. had vertrouwen er in, dat dit niet (meer) zou voorkomen.

.....

DRES/I, 15 Januari 1952

UITGEBOEKT

Aan: plv. Hoofd B.V.D.
Van: Hoofd K.O.

Betr.: Rijkspolitie op B.V.D.-cursussen 1951 VERTROUWELIJK
Nr. : 130415

In het jaar 1951 hebben 22 ambtenaren van de Rijkspolitie de cursus voor het lagere personeel gevolgd, terwijl voor de cursus hoger personeel 33 functionarissen van de Rijkspolitie waren aangemeld (voornamelijk districtscommandanten).

Cursus lager personeel

Onder de meerderheid dergenen die de cursussen voor lager personeel volgden, bleek grote ontstemming te bestaan over het feit, dat zij -zonder dat met hen overleg was gepleegd- waren aangewezen voor het volgen van de cursus. Velen meenden op grond van hun ervaring en leeftijd niet op de schoolbanken thuis te horen. Dit uitte zich in openlijke critiek tegenover de docenten, zowel wat betreft de gedoceerde materie, die velen van hen reeds lang zeiden te beheersen, als wat betreft de verplichting hen opgelegd om examen te doen. Daarnaast werd echter ook door velen bedekt obstructie gevoerd, wat de goede geest in de klassen uiteraard niet ten goede kwam. Verscheidene andere cursisten hebben hierover hun misnoegen uitgesproken. Een enkele cursist kwam in de loop van het jaar tot erkenning van de waarde van de opleiding en wijzigde dienovereenkomstig zijn houding.
In meerderheid bleef men echter volharden en hoewel het intelligentie-peil deels betere resultaten kon doen verwachten, waren de prestaties van de meesten door gebrek aan belangstelling en ijver onvoldoende.
Reeds in de loop van de cursus hadden zich enkele cursisten teruggetrokken en toen als resultaat van het U bekende overleg het afleggen van het examen voor het personeel der Rijkspolitie facultatief werd gesteld, hadden slechts 8 de moed zich hiervoor te melden. Eén trok zich na het schriftelijk gedeelte terug en 4 moesten worden afgewezen, zodat uiteindelijk aan slechts 3 candidaten van de Rijkspolitie het diploma kon worden uitgereikt.

Cursus hoger personeel

De eerste dagen van de cursus voor hoger personeel waren de meeste functionarissen van de Rijkspolitie die zich hadden aangemeld aanwezig en vrij geregeld kon een levendige discussie ontstaan over door de docenten besproken onderwerpen, waarbij veelal verheldering van inzicht werd bereikt. Al spoedig echter begonnen enkelen zonder aankondiging weg te blijven, terwijl ook meer en meer critiek naar voren kwam over de aard van de behandelde stof. Naar aanleiding van deze critiek werd door mij in overleg met de cursisten en de adjudant van de algemeen inspecteur het cursusprogramma aanzienlijk bekort. Toch waren nog steeds geregeld cursisten afwezig en verstomde ook de critiek niet.
Deelname aan de practische oefeningen in het volgen, overbrengen van berichten, enz. werd juist ter voorkoming van critiek achteraf

uitdrukkelijk verbonden aan een schriftelijke bereidverklaring van de betrokkenen. Verschillende cursisten gaven nu een dergelijke verklaring niet af, doch de meeste meldden zich voor deelname aan. Zij werden ingepast in het schema en kregen de oproep. Enkele dagen voordat de oefeningen gehouden zouden worden, werd echter van de zijde van de Staf der Rijkspolitie bericht, dat de algemeen inspecteur de districtscommandanten verboden had aan de practische oefeningen deel te nemen. De reden van dit verbod bleek te zijn, dat de opmerking was gemaakt dat het zou kunnen voorkomen, dat tijdens deze practische oefeningen handelingen in het openbaar zouden moeten worden verricht die zij in strijd achtten met de waardigheid van een officier van rijkspolitie. Uiteraard werd door dit plotseling uitvallen van een aantal deelnemers een streep getrokken door het organisatie-schema. Slechts met de grootste moeite zijn de betrokken instructeurs er in geslaagd de daardoor ontstane moeilijkheden in de daarvoor beschikbare zeer korte tijd op te lossen.
Alle cursisten van de cursussen voor hoger personeel hebben dezerzijds een invitatie ontvangen voor de feestelijke slotbijeenkomst van 31 Januari j.l., waarbij een film vertoond is en de dit jaar behaalde veiligheidsdiploma's zijn uitgereikt. Ook de algemeen inspecteur der Rijkspolitie werd uitgenodigd. Voor de functionarissen der Rijkspolitie werd deze uitnodiging gericht aan de algemeeninspecteur, doch deze liet weten, dat geen der districtscommandanten aanwezig zou zijn. Zelf liet hij zich vertegenwoordigen door de gewestelijke commandant in Den Haag.

8 Februari 1952

UITGEBOEKT

Aan: Plv. Hoofd B.V.D.
Van: Hoofd K.O.

Betr.: Rijksrecherche op B.V.D.-cursussen 1951 VERTROUWELIJK
Nr. : 130415

Kort na de aanvang van de cursussen voor hoger personeel werd mij opgedragen 9 functionarissen van de Rijksrecherche (resp. inspecteur-rijksrechercheur en rijksrechercheur) op deze cursus toe te laten.

Door de andere cursisten werden zij met een zekere reserve ontvangen. Men achtte het twijfelachtig, of deze mensen een taak op inlichtingenterrein hadden en meende bovendien, dat zij niet op de cursussen voor hoger personeel thuis hoorden. Men verwachtte van hen veel eigengereide daden en tegenkanting. Zo deze vrees ook bij instructeurs mocht hebben bestaan, dan is deze wel na de eerste cursusdagen ongegrond gebleken. Zonder verzuim hebben alle rijksrechercheurs de cursussen bijgewoond en uit hun opmerkingen bleek niet alleen belangstelling voor de gedoceerde materie, maar ook begrip voor hun eigen positie in dit verband. Nimmer is van hen ongerechtvaardigde critiek uitgegaan en na afloop verklaarden verscheidenen, dat de cursus veel had bijgedragen tot verbetering van de verhouding tussen B.V.D. en Rijksrecherche.

Dezerzijds bestond de indruk, dat van de zijde van de rijksrechercheurs die deze cursus hebben gevolgd loyale samenwerking te verwachten is.

7 Februari 1952

85

Afschrift aantekenblad CO 130.415
Rijkspolitie op BVD-cursussen

H.KO
ad. Rijksrechercheurs
Welke twee r.r. Amsterdam ?
Dekker en van Wijk reeds een opleiding gehad ?
Wie heeft uit Amsterdam meegedaan ?
ad. Rijkspolitie
Gaarne zo dergelijke nota gemaakt(?) voor
Dir.Gen. Rijkspolitie ?

plv.H BVD 18/2/1952

1. Mondeling beantwoord. 21-2
2. Afgesproken, dat deze nota niet gezonden zou worden 21-2-1952 H.KO

86

Aan : H./A.Z.

Van : H./K.O.

Nr.: 125310

Betr.: Instructie vuurwapenen

Bijgaand moge ik U twee nota's doen toekomen met betrekking tot de instructie van het personeel in het gebruik van vuurwapenen.

Hierbij moge ik U het volgende voorstellen:

1. Aan de afdelingshoofden wordt een circulaire gezonden waarin gevraagd wordt welke personen voor schietinstructie in aanmerking komen. Hiertoe kunnen gerekend worden: a.) Zij voor wie het kunnen omgaan met een schietwapen uit hoofde van hun werk noodzakelijk is zoals rechercheurs, boden, K.B.personeel en al degenen die door hun werkzaamheden in lijfsgevaar kunnen komen doordat zij heel het beheer hebben over belangrijke documenten. b.) Al degenen die wensen toe te treden tot een in tijd van spanning in het leven te roepen bewakingkern.

2. De schietoefeningen worden georganiseerd door de afdeling K.O. voor wat betreft de indeling van het personeel enz. een en ander in overleg met de heer Meeuwis van Uw afdeling.

3. De schietoefeningen zelf vinden plaats onder toezicht van de heer Meeuwis.

4. Voor de aanschaf van munitie dient een post van ons budget gereserveerd te worden.

5. Bij de schietoefeningen kan door het personeel, dat reeds in het bezit is van een vuurwapen en munitie, hiervan gebruik gemaakt worden.

6. Alle bij het personeel in het bezit zijnde wapenen dienen bij de dienst geregistreerd te worden. Aan hen die in het bezit zijn van meerdere wapenen zal worden verzocht deze wapenen aan anderen in bruikleen af te staan.

7. In verband met de bepalingen van de Vuurwapenwet zal aan de Minister van Binnenlandse Zaken voor de desbetreffende personen een machtiging moeten worden gevraagd om deze wapenen in het bezit te mogen hebben en op de openbare weg te mogen dragen. De mogelijkheid is aanwezig dat de bevoegdheid om een dergelijke machtiging te geven gedelegeerd wordt aan het Hoofd van de Dienst.

17 December 1951

Bijlagen : 2.

KO/1- [illegible]

04.641[87]

AAN: Hoofd K.O.
de Heer C.C. v.d. Heuvel.

[redacted] P.Z./14977g2
Betreffende: instructie vuurwapenen

Onder verwijzing naar Uw notitie van 17 December 1951 no. 125310, betreffende instructie vuurwapenen, moge ik U mededelen, dat naar de mening van het Plaatsvervangend Hoofd van de Dienst deze materie tot het werkterrein van mijn afdeling behoort.

In verband hiermede werd mij verzocht de behandeling van de onderhavige kwestie verder te willen overnemen.

HET HOOFD ALGEMENE ZAKEN

Dr. E. VRIELE

's-Gravenhage, 25 Februari 1952.

Aan H,K.O.
van K.O.3.

08.

N O T A

Inzake: Vergoeding reiskosten- en verblijfkosten van cursisten.

De vergoeding terzake reis- en verblijfskosten der cursisten is op zeer uiteenlopende wijze geregeld bij de verschillende onderdelen.
De leden der Rijkspolitie reizen per gele reisorder terwijl de verblijfskosten worden vergoed volgens de normen, die zijn opgenomen in het "Reisbesluit".
De Marechaussee reist per Militaire Reisorder en declareert verder volgens het "Reisbesluit".
Andere militairen, zoals bv. manschappen der Koninklijke Marine, worden tijdelijk gedetacheerd en zijn dus gedurende de cursustijd in onderhoud bij een plaatselijke kazerne en reizen op een militaire reisorder.
Bij al deze categorieën van cursisten is dus een redelijke vergoedingsregeling getroffen, hetgeen ten aanzien van de gemeentepolitie niet altijd gezegd kan worden.
In de meeste gemeenten worden zowel de reis- als de verblijfskosten vergoed volgens het "Reisbesluit".
In sommige gemeenten worden echter in 't geheel geen kosten vergoed (Heerlen!).
In Coevorden vergoedt men alleen de reiskosten, hetgeen voor de cursist vanzelfsprekend zeer bezwarend is.

Het wil mij toch voorkomen, dat een uniforme regeling voor cursisten der gemeentepolitie zeer wel mogelijk is, en wel in de vorm zoals dit bij de meeste gemeentecorpsen thans reeds geschiedt nl. vergoeding van reis- en verblijfskosten volgens het "Reisbesluit".

In aansluiting op het vorenstaande wil ik de aandacht vestigen op een aangelegenheid die slechts zijdelings verband houdt met deze kwestie. Er zijn enkele gevallen bekend dat cursisten (al of niet vrijwillig) de lessen volgen in hun eigen tijd, hetgeen dus wil zeggen, dat zij verlof nemen om de cursus te kunnen volgen (o.a. het geval Jeurissen). Dit lijkt mij ongewenst. Het volgen van de cursus moet geen straf worden.

23.4-51- K.O.3.

afgedaan

89

1351/1

Aan: plv. H.BVD
Van: H.KO

VERTROUWELIJK

Betr.: cursussen aan Rijkspolitie-personeel
nr.: 120988

Naar aanleiding van Uw opdracht U te rapporteren omtrent de practische oefeningen die voor een belangrijk deel in de war zijn gelopen door het uitvallen van hoger Rijkspolitie-personeel, volgt hieronder de gang van zaken te dezen, van welke gelegenheid ik gebruik maak nog een kwestie onder Uw aandacht te brengen, welke gedeeltelijk reeds mondeling met U werd opgenomen.

In het begin van dit jaar vingen diverse uitgebreide cursussen aan, waaraan werd deelgenomen door hoger- en lager Rijkspolitiepersoneel. De afspraken met betrekking tot deze cursussen werden gemaakt met de majoor Harmsen van de Staf van het Korps Rijkspolitie.

Ter verduidelijking van het hiernavolgende zullen hoger en lager personeel apart worden behandeld.

Hoger personeel.

Met de majoor Harmsen voornoemd werden verschillende afspraken gemaakt, waarbij zoveel mogelijk rekening werd gehouden met de wensen van de Rijkspolitie. Ook gedurende de cursus werd deze gedragslijn voortgezet; zo is bijv. op speciaal verzoek van de districtscommandanten van de Rijkspolitie een deel van de cursusstof niet behandeld, omdat hun drukke werkzaamheden het volgen van de cursus bemoeilijkten. Ondanks deze tegemoetkomingen bleef tegen het einde van de cursus ongeveer de helft van de districtscommandanten weg.

Toen nu tegen het einde van de cursus de practische oefeningen ter sprake kwamen, is duidelijk gezegd dat deze oefeningen voor het hoger personeel uitsluitend bedoeld waren als een poging om een beeld te geven van de moeilijkheden die de rechercheurs in de praktijk bij de uitvoering van hun werk kunnen ondervinden. Verder werd nadrukkelijk verzocht zich slechts op te geven voor de oefeningen, indien men zeker van plan was er aan deel te nemen, omdat het zich opgeven en niet komen de uitvoering van de practische oefeningen ernstig zou belemmeren. Het deelnemen aan de oefeningen werd ieder vrij gelaten. Wie er niets voor voelde, kon rustig thuis blijven. Niemand zou hem dat kwalijk nemen.

Aan de vooravond van de eerste practische-oefeningendag werd ik opgebeld door de majoor de Gast van de Staf van het Korps Rijkspolitie. Deze deelde mij mede, dat de Inspecteur-Generaal had bevolen dat geen enkele districtscommandant aan de oefeningen mocht deelnemen. Hij (de Inspecteur-Generaal) was hiervan niet eerder op de hoogte geweest, anders zou hij zeker eerder gereageerd hebben. Over de reden tot dit bevel werd niets gezegd. Ik heb

de majoor de Gast gewezen op het feit dat de practische oefeningen een wezenlijk onderdeel van de cursus vormden en dat door deze gang van zaken de oefeningen voor een groot deel in de war zouden lopen, waardoor allerlei andere cursisten van andere diensten zouden worden gedupeerd. Majoor de Gast vond het ook allemaal erg vervelend, maar meende dat er wel niet veel meer aan te doen zou zijn. Hiermee was het gesprek afgelopen.

Dit ingrijpen van de Inspecteur-Generaal van de Rijkspolitie betekent in feite een inmenging in het BVD-beleid met betrekking tot de cursussen. Wanneer de BVD met enige moeite (door het tegemoet komen aan allerlei bezwaren) een cursus organiseert waarbij alle aspecten van het werk zoveel mogelijk tot uitdrukking worden gebracht en men maakt op deze wijze duidelijk dat men bepaalde cursusonderdelen onnodig vindt, dan wordt de ambtelijke wellevendheid toch wel enigszins geschonden.

Hierbij zij nog opgemerkt, dat de volgende oefeningen reeds zijn voorbereid en dat daaruit het aandeel van het hoger personeel van de Rijkspolitie is geschrapt. Een terugkomen op de genomen beslissing zou weer allerlei moeilijkheden doen rijzen en wordt daarom dezerzijds niet meer op prijs gesteld.

Lager personeel.

Enige tijd geleden wierp een onderofficier van de Rijkspolitie zich op tot spreektrompet van zijn collega's en beweerde het volgende:

1. Zij voelden niets voor het afleggen van een examen. Zij hadden al zoveel examens gedaan en vonden, dat het nu maar afgelopen moest zijn. Bovendien zou het behalen van het diploma hun geen enkel voordeel brengen.
2. Velen voelden niets voor het inlichtingenwerk, dat voor hen secundair was. Hun drukke werkzaamheden op ander terrein lieten hun bovendien niet toe aan dat inlichtingenwerk veel aandacht te besteden. Zij waren aangewezen voor dit werk en moesten in verband daarmede een cursus volgen; vanharte ging dat echter niet.
3. Op de cursussen hoorden ze veel dat hun reeds bekend was en ze beschouwden die tijd als verloren.

Ad 1.

Met betrekking tot dit punt zij opgemerkt, dat deze zaak besproken is met de majoor Harmsen. Ik heb de majoor Harmsen gezegd, dat het deelnemen aan deze cursussen het afleggen van een examen impliceerde. De praktijk heeft bewezen, dat een examen als stok achter de deur veel meer waarborgen geeft voor een behoorlijke bestudering dan een serie lezingen zonder meer. Bovendien stelt de BVD bepaalde eisen voor het "brevet van bekwaamheid" dat wordt uitgereikt. Hoe kan men bij het bepalen van het voldoen aan de eisen buiten het hulpmiddel van een examen ? Hiermede kon de majoor Harmsen zich wel verenigen. Afgesproken werd dat t.z.t. door de Inspecteur-Generaal uitspraak zou worden gedaan, wie wel en wie niet aan het examen zouden deelnemen, omdat het - in overeenstemming met de gevolgde praktijk - wenselijk geacht werd om prestige-redenen degenen die behoorden tot de ouderen en spoedig de dienst zouden verlaten, vrij te stellen van het examen. Toen de cursus ongeveer halverwege was, heb ik nogmaals gevraagd om een uitspraak. Tot heden is dit echter nog niet geschied.

Ad 2.

Met betrekking tot dit punt zij opgemerkt, dat dezerzijds moeilijk is na te gaan namens hoeveel collega's gesproken werd. Wanneer ik zou moeten schatten, schat ik het aantal toch wel op de helft. Wanneer deze sombere klank nu ongeveer voor de helft op waarheid berust, dan is reeds te overwegen of hier niet naar een andere oplossing gezocht moet worden.

De ideale oplossing zou m.i. zijn: In elk district aan de districtscommandant iemand toevoegen die uitsluitend inlichtingenwerk doet (liefst niet te oud); deze man eerst een cursus laten volgen bij de BVD en bij de selectie de hulp van de BVD (KO) vragen, zoals deze reeds gevraagd wordt door de Gemeentepolitie (incidenteel) en door de Marechaussee (voor hogere functies).

Ad 3.

Het derde punt geeft een zeer overdreven voorstelling van zaken. De betrokken cursus heeft 250 uren. 55 uren worden besteed aan Recht en alleen in dit onderdeel wordt stof behandeld die men zou kunnen weten. Deze stof beslaat echter niet meer dan ongeveer 15 uren en wel een gedeelte van het Staatsrecht (zeer algemene Staatsinrichting) en een gedeelte van het Strafrecht (Eerste Boek). Bovendien wordt de stof van die 15 uren behandeld op een wijze die het inzicht (dat als regel niet bijzonder diep is) zeker zal bevorderen. Om aan het laatste restje bezwaren nog tegemoet te zullen komen, zullen in de toekomst de klassen meer ingedeeld worden naar bij de aanvang van de cursussen reeds aanwezige rechtskennis bij de cursisten.

23-10-1951

Deze brief is door plo. Hoofd doorgegeven aan Directeur-Generaal van Politie en Dep. v. Just. die deze heeft doorgegeven aan Insp.-Gen. Rijkspol. die de brief nu heeft overhandigd aan Chef-Staf (de Gast)

H. A. ü. ter bel. 92

27 SEPT 1951

MINISTERIE VAN MARINE

Afdeling: Compt.
Lange Voorhout 7, Tel. no. 182210
Telegramadres: Marine, den Haag

Men wordt verzocht bij het antwoord datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden.

BINNENLANDSCHE ZAKEN
INGEKOMEN:
25 SEP 1951

AAN

de Minister van Binnenlandse Zaken.

1.62 / 03 — 2.1 / 03

28 SEP. 1951

ACD 119250

uw kenmerk	uw brief van	ons nummer
102485	9-5-51	271341/206520

OD1351

's-Gravenhage, 24 SEP 1951 195

onderwerp: Verrekening kosten de verstrekken van voeding,

bijlagen: cursussen en nachtlogies.

OD1351

Met verwijzing naar Uw brieven dd. 12 December 1950 no. 97919 en dd. 9 Mei 1951 no. 102485 (vertrouwelijk-persoonlijk) heb ik de eer Uwer Excellentie mede te delen, dat van 23 t/m 27 April 1951 en van 2 t/m 6 Juli 1951 in middagvoeding bij het Marine Opleidingskamp "Hilversum" is geweest de Heer W.G.Visser van Uw departement, terwijl hij tevens de door mijn ministerie georganiseerde cursussen "instructie techniek" A + B heeft gevolgd.

De kosten hiervan bedragen in totaal f. 86,75 (ZEGGE: ZES EN TACHTIG GULDEN VIJF EN ZEVENTIG CENT), ter verrekening waarvan ik U verzoek een verrekenstuk ten gunste van mijn ministerie te willen doen opmaken, onder vermelding van datum en nummer van dit schrijven.

DE MINISTER VAN MARINE,
voor deze
HET HOOFD DER AFD. COMPTABILITEIT,

J.C.de Steur w.h.

Indice: 043.20.06.04:2455
045.05.12.20.

100 000 - 2 - '51 16072b

UITGEBOEKT

93

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 2 October 1951.

Nr. : 119.250
Betr. : Verrekening kosten verstrekken van voeding, cursussen en nachtlogies.

V E R T R O U W E L I J K

Onder verwijzing naar Uw schrijven Nr. 271341/208520, d.d. 24-9-'51, moge ik U het volgende berichten:

De kosten voor de genoten middag- en avondvoeding zijn door de Heer Visser voldaan aan de sergeant-hofmeester in de longroom van het opleidingskamp te Hilversum. Dit in overleg met de kamellechef, de LtzII de Hoog.

Voor nachtlogies buiten het kamp heeft de Heer Visser zelf gezorgd, zodat hiervoor geen kosten in rekening gebracht kunnen worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr. H.W. Felderhof

Aan: Het Hoofd van de afdeling Comptabiliteit van het Ministerie van Marine, Lange Voorhout 7, 's-Gravenhage.

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(Slechts bij definitieve opberging invullen)

~~O~~NAFGEDAAN

Stukken gevoegd in OD 1351, deel I
Ook afschrift aantekeningen hier.

CO. 130415 OD 1351 deel I

Afd/Sect: KO Dat: 22/2 '52 Par:

Achtereenvolgens aan: KA

19/2-52

Verantw voor Adm:afdoening: KO

H.ACD, namens deze
Dat: 17/2/52

Interne aanwijzingen ACD

ACD/ Dat: Par:

Afd.Sectie	Behandeling	Afz/Par	Dat.
KA		acd A	19/2
	H KO		
	1. ad Rijkswaterstaat: [illegible] Amsterdam. Deblokkering [illegible]? Wie heeft [illegible] Amsterdam [illegible]?		
	2. ad Rijkspolitie: [illegible] Directeur Generaal Rijkspolitie		
	[illegible] 20/2		
	1. Mondeling beantwoord 21/2 CR		
	2. Afgesproken dat deze nota niet gezonden zal worden. 21/2 CR	gez.	20/2

OD 1351 als 2.113 05.32 1.631 05.32 94

MINISTERIE VAN MARINE

Afdeling: Comptabiliteit.
Lange Voorhout 7, Tel. no. 182210
Telegramadres: Marine, den Haag

Men wordt verzocht bij het antwoord datum en nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

AAN
de Minister van Binnenlandse Zaken,
t.a.v. Mr. H.W. Felderhof.

27-2-52
131698

BINNENLANDSCHE ZAKEN
INGEKOMEN:
26 FEB 1952
Afdeling:
Agenda nr.:

uw kenmerk	uw brief van	ons nummer
119250	2-10-'51	285035/208520

's-Gravenhage,
de 21 Februari 1952.

onderwerp: Verrekening kosten cursussen.
bijlagen:

Verzonden: 25 FEB 1952
TA

Met verwijzing naar Uw schrijven dd. 2 October 1951 nr. 119250, (vertrouwelijk) deel ik U mede, dat de gamellegelden inderdaad door de heer Visser aan de gamelle chef werden voldaan.

Voor de gemaakte doublure moge ik U hierbij mijn verontschuldiging aanbieden.

In verband met het verzorgen van enige cursussen voor het marinepersoneel door Uw ministerie, waarvoor geen verrekening van kosten plaats vindt, heb ik besloten ook in dit geval geen verrekening van cursusgeld te doen geschieden, zodat ik U verzoek mijn brief dd. 24 September 1951 nummer 271341/208520 als niet geschreven te willen beschouwen.

- De -

Indice: 045.05.12.20:
040.20.18.10:
630/633:2455:

200 000 - 12 - '49 S 18404

Nota van: H BVD
aan: H KO

De kennisneming van het rapport van de heer J.L. Bos van Uw afdeling betreffende de op 31 Maart jl. bij het hotel "De Witte Brug" bezorgde zg. bombrief heeft mij aanleiding gegeven U te verzoeken namens mij aan de heer J.L. Bos mijn bijzondere tevredenheid te betuigen voor de opvallend deskundige wijze waarop deze zaak door hem is behandeld, waaraan het te danken is geweest, dat de bedoelde explosieve uitwerking van de bom is voorkomen.

6 Mei 1952 H BVD

rapport KO 3 inz d. sabotage

AFSCHRIFT schutblad 136893. 97

Plv.H/BVD
Van: KA (Mr. van Maanen). Rapport

Bij het rapport van KO ontbreekt het resultaat van het scheikundig onderzoek van het in de brief aangetroffen poeder, zodat de gevaarlijkheid van de "bom" niet valt te beoordelen.

Bij de nota van H/KO :
ad.1 Op de suggestie van het vormen van een sabotage team kan niet worden ingegaan, nu onlangs naar aanleiding van het geval te Alblasserdam juist besloten is, dat D alleen het eerste onderzoek zal houden met voorkennis en medewerking van de plaatselijke politie. KO ziet over het hoofd dat ons alleen maar bepaalde gevallen van sabotage kunnen interesseren, nl. die met een politieke achtergrond en dat wanneer het eerste onderzoek geen aanwijzingen daarvoor oplevert de feitelijke omstandigheden van de sabotage of vermeende sabotage ons alleen als studieobject van dienst kunnen zijn, waarvoor Swartjes van D is aangewezen, die er voor zal moeten zorgen dat Bos (KO3) daarvan ook kennis kan nemen en die van zijn specialistische kennis zal moeten weten te profiteren door contact met Bos te onder houden;
ad.2 Aanvulling van de technische kennis van KO3 is altijd wenselijk dit geldt ook voor Swartjes, maar alvorens een cursus van M.I.5 aan te vragen zou ik willen laten informeren in hoeverre de aanwendingsmogelijkheden uit boeken of op schrift gesteld te halen is.
instructiemateriaal
ad.3. In dergelijke gevallen zal de betrokken ambtenaar of zijn gezin vallen onder de algemene regeling van in en door de dienst. Door de BVD zelf kan geen speciale regeling gemaakt worden met civiel rechterlijke gevolgen. Aan H/AZ ware te verzoeken H/KO in te lichten. Overigens ware steeds erop te letten, dat door de betrokken ambtenaar gehandeld wordt binnen de sfeer van de rechtmatige uitoefening van zijn ambtelijke taak

KA/28-4.

KA

Er bestaat geen bezwaar om wanner de sabotage melding daartoe aanleiding geeft getweën te gaan t.w. heren Sartjes en Bos. Regel kan dit echter niet zijn.
Voor een aparte regeling voor personeel bestaat geen bijzondere aanleiding tot a/r. Ik zou gaarne aan Heer Bos een tev redenheids betuiging willen geven.

/maatregelen

F. 29/4

2.0.2.

PHD Knap werk van KO3 27/5-52

DNB Dit geval destijds reeds besproken met KO3. Gezien het gevaar dat KO3 heeft gelopen is ter sprake gebracht of het niet mogelijk zou zijn een verdacht pakket, brief e.a. op een of andere manier door te lichten. Kan men dan bv.een batterij localiseren en de geleiding doorsnijden, dan is het gevaar geweken

29/5-52

KA s.v.p. notities op het schutblad dd 28/4 en 29/4 overtikken en aan CO toevoegen; zo mogelijk tevredenheidsbetuiging aan CO toevoegen voor PD

ACD/PA 11.6-52

ACD/PA Notities op schutbld overgetikt. Telefonisch met H/KO afgesproken dat hij zich wat de tevredenheidsbetuiging betreft rechtstreeks tot U zal wenden

KA 16/6-52

ACD/PA Wilt U een afschrift van de tevredenheidsbetuiging doen opnemen in het PD van de Heer J.L.Bos. Daarna dit CO gaarne retour KO

KO 21/6-52

KO Volgens KA zijn de tevredenh.bet. bij H/KO gaarne één (dupl) aan CO toevoegen voor voeging t.z.t. in PD
t.g.t. H/AZ zie nota KA 28/4 ad 3

ACD/PA 23/6-52

ACD/PA Tevredenheidsbet.en duplicaat hiervan bijgevoegd voor voegen in PD. Als dit CO niet meer door anderen behoeft te worden gezien, gaarne retour aan KO.

KO 25/6-52

Aan: Plv. H BVD
Van: KA (Mr. van Maanen)

RAPPORT

Bij het rapport van KO ontbreekt het resultaat van het scheikundig onderzoek van de in de brief aangetroffen poeder, zodat de gevaarlijkheid van de "bom" niet valt te beoordelen.

Bij de nota van H KO:

ad 1 Op de suggestie van het vormen van een sabotage-team kan niet worden ingegaan, nu onlangs naar aanleiding van het geval te Alblasserdam juist besloten is, dat D. alleen het eerste onderzoek zal houden met voorkennis en medewerking van de plaatselijke politie. KO ziet over het hoofd dat ons alleen maar bepaalde gevallen van sabotage kunnen interesseren, nl. die met een politieke achtergrond en dat wanneer het eerste onderzoek geen aanwijzingen daarvoor oplevert de feitelijke omstandigheden van de sabotage of vermeende sabotage ons alleen als studie-object van dienst kunnen zijn, waarvoor Swartjes van D. is aangewezen, die er voor zal moeten zorgen, dat Bos (KO 3) daarvan ook kennis kan nemen en die van zijn specialistische kennis zal moeten weten te profiteren door contact met Bos te onderhouden;

ad 2 Aanvulling van de technische kennis van KO 3 is altijd wenselijk; dit geldt ook voor Swartjes, maar alvorens een cursus van M.I.5 aan te vragen zou ik willen laten informeren in hoeverre de aanwendingsmogelijkheden uit boeken of op schrift gesteld instructiemateriaal te halen is.

ad 3 In dergelijke gevallen zal de betrokken ambtenaar of zijn gezin vallen onder de algemene regeling van in en door de dienst. Door de B.V.D. zelf kan geen speciale regeling gemaakt worden met civielrechtelijke gevolgen. Aan H AZ ware te verzoeken H KO in te lichten. Overigens ware steeds erop te letten, dat door de betrokken ambtenaar gehandeld wordt binnen de sfeer van de rechtmatige uitoefening van zijn ambtelijke taak

KA 28.4.1952.

VERVOLGBLAD op schutblad nr. 13689/5

AFD.	SECTIE	BEHANDELING	AFZ./PAR.	DAT.
HK	[illegible]	[illegible] , met [illegible]	23/5/52 [illegible]	
		[illegible]		
	[illegible]	[illegible]		
	PHD		PB	27/5
		Knap werk van KO3 !	PHD [illegible]	27/5
	DNB			
		Dit geval destijds reeds besproken met KO3. Gezien het gevaar, dat KO3 heeft gelopen is ter sprake gebracht of het niet mogelijk zou zijn een verdacht pakket, brief a.a. op een of andere manier door te lichten. Kan men dan bijv. een batterij localiseren en de geleiding door snijden, dan is het gevaar geweken	DNB/[illegible]	29/5
	Acd		PB	30/5
	KA	Zie notities op schutblad dd 28/4 en 29/4 over [illegible] aan Co [illegible]; [illegible] tevredenheidsbetuiging ... [illegible] aan Co [illegible] (vide notitie 29/4) voor PD. [illegible]	ACD/PA	11/6 52
	ACD/PA	Notities op schutbl. overgezet. Telefonisch met HKO afgesproken dat hij zelf wat de tevredenheidsbetuiging betreft rechtstreeks tot U zal wenden	KA	16.6.52
	AcD/PA	Wilt U een afschrift van de tevredenheidsbetuiging doen opnemen in het PD van de heer J. L. Bos? Stuk dit Co [illegible] retour aan K.O.	K.O.	21/6 52
	KO	← Volgens KA zijn de tevredenh. bet. by HKO [illegible] (dupl.) aan Co [illegible] voor voeging t.z.t. in PD. t.g.t. H. AZ zie noto. KA 28/4 ad 3	ACD/PA [illegible]	23/6 52
	AcD/PA	Tevredenheidsbetuiging en duplicaat hiervan bijgevoegd voor voeging in PD. Als dit Co niet meer door andere behoeft te worden gezien, gaarne retour aan KO.	KO	25/6

D 28a - 10000 10861 - '52 (3333)

AFD.	SECTIE	BEHANDELING	AFZ./PAR.	DAT.
H	AZ	t.v.m. Nota Ka 28/4/52		
		pnt 3.		
		daarna via ACD retour Ko	ACD/PA	25/6
		26 JUNI 1952		
		25 JUNI 1952		
Mr. Niemeijer.		Gaarne bespr. [illegible] 30/6. aangeh. op Diensten		
		besproken V 3/7		
		Via [illegible]; Beschouwt [illegible] hiermee deze zaak als afgedaan?	[illegible]	2 [illegible]
Ko		s.v.p. gelichte stukken bijvoegen ingevolge mijn tel. afspraak.	ACD/PA	3/10

SPECIALE INSTRUCTIES AAN ACD
(Slechts bij definitieve opberging invullen)
O N A F G E D A A N

CO 136893 Bb 1351 PA

Afd/Sect. Dat. Par.

Achtereenvolgens aan:

Interne aanwijzingen ACD IV

Verantw. voor Adm.afdoening } H. ACD, namens deze
Dat:

ACD/ Dat. Par.

Afd.	Sectie	B E H A N D E L I N G	Afz./Par.	Dat.

Afd.	Sectie	BEHANDELING	Afz. Par.	Dat.

dat ons alleen maar bepaalde gevallen van sabotage
kunnen interesseren, nl. die met een politieke achtergrond
en dat wanneer het eerste onderzoek geen aanwijzingen
daarvoor oplevert de feitelijke omstandigheden van
de sabotage of vermeende sabotage ons alleen als studie
object van dienst kunnen zijn waarom Swartjes van D.
is aangewezen, die er voor zal worden zorgen dat Bos (W.3)
daarvan ook kennis kan nemen en die van zijn specialistische
kennis zal moeten weten te profiteren door contact met
Bos te onderhouden;

ad 2. Aanvulling van de technische kennis van W.3 is
altijd wenselijk; dit geldt ook voor Swartjes, maar
alvorens een cursus van B.T.5 aan te vragen zou ik
willen laten informeren in hoeverre de aanwendings-
mogelijkheden wel breder of op schrift gestelde in-
structiemateriaal te halen is.

ad 3. In dergelijke gevallen zal de betrokken ambtenaar
of zijn gezin vallen onder de algemene regeling van en en
door de dienst. Voor de B.V.D. zelf kan geen speciale
regeling gemaakt worden met civielrechtelijke gevolgen.
Aan H. Alg. were te verzoeken H. W. ~~en de hoofden~~
~~Korpsen wel steeds erop te letten, dat door de betrokken~~
~~ambtenaar gehandeld wordt binnen de sfeer van de~~
~~rechtmatige uitoefening van zijn ambtelijke taak.~~

VA 28/4

H.A.
Er bestaat geen bezwaar om wanneer de sabotagemelding
daartoe aanleiding geeft getracht te gaan t.w. bezw Swartjes
e Bos. Regel kort verder met op

Voor een aparte regeling van personeel bestaat geen bezwaren
aanleiding tot rechte ... gaarne ... Bos en ...
vlotsgew.
f 29/4

H/KD - 125.eg

99

rappelcopie

Aan: Hoofd A.Z.
Van: Hoofd K.O. VERTROUWELIJK

Betr.: selectie nieuw personeel BVD

In verband met ons gesprek van enige dagen geleden, gaat hierbij een afschrift van een voorstel dat ik indertijd aan plv. Hoofd zond. Het antwoord van plv. Hoofd treft U tevens daarbij aan.

Zoals U zult zien, heeft dit voorstel betrekking op een grotere kring dan BVD-personeel en zal met de eventuele uitvoering van het plan gewacht worden op de resultaten van de examens van de lopende cursussen.

Er is echter wel enige aanleiding om t.a.v. BVD-personeel eerder over te gaan tot enige selectie. Daar het hier een zuivere personeelsaangelegenheid betreft en deze door U wel besproken zal worden met plv. Hoofd, wend ik mij rechtstreeks tot U.

In het hierbijgaande schrijven vindt U de algemene gronden, waarop mijn voorstel steunt.

Verschillende malen is nu reeds in deze dienst gebleken, dat mensen in eerste aanleg terecht kwamen in functies waar ze niet op hun plaats waren. Dit is niet zo ernstig, wanneer door overplaatsing de noodzakelijke correctie aangebracht kan worden. Het is echter ook mogelijk, dat iemand voor alle functies ongeschikt blijkt.
Wanneer bovenstaande slechts in enkele gevallen voorkomen zou kunnen worden door een commissie zoals hierboven bedoeld, is het bestaan van een dergelijke commissie reeds gerechtvaardigd.

De commissie zou kunnen bestaan uit vier leden:
Hoofd A.Z., Hoofd P.Z., het betrokken afdelingshoofd en Hoofd K.O.
H.KO zou zich dus een oordeel moeten vormen omtrent:

1. mentaliteit met betrekking tot ons werk (goed democraat, overtuigd van de noodzakelijkheid van ons werk, gezonde belangstelling voor dit werk, enz.)
2. aanleg voor ons werk in het algemeen (gezond verstand i.v.m. werkzaamheden of situaties voortvloeiende uit dit werk).

Van deze test (voor wat het K.O.-aandeel betreft) ware uit te sluiten door Hoofd BVD aangegeven functionarissen en lager administratief, documentatie- en huishoudelijk personeel.

30 October 1951

OD 1351

100

Aantekenblad CC 112423

Uw uiteenzetting heeft mijn instemming. Evenwel zou ik met een beoordeling van de cursisten willen wachten en derhalve ook met een voorstel tot instelling van een commissie tot de examens zijn gehouden. Aan de resultaten en ook aan de bevindingen waarvan we kunnen vastknopen. Dat geeft betere grond dan midden in de cursus met een oordeel te komen.

4/7 Plv.H.BVD

K.A.
Wat is uw mening over de beide brieven ?.
Ik ben het eens, dat diverse mensen van onze eigen dienst practisch geen opleiding hebben gehad onder het motto: ze leren het wel gaandeweg. Ik geloof, dat dit onjuist is.

plv. H.BVD 1-4-1952

ruppelcopie. 101

Aan: Hoofd A.Z.
Van: Hoofd K.O.

VERTROUWELIJK

Betr.: voorstel interne cursus- en examenregeling

Zoals ik U bij ons laatste onderhoud mededeelde, laat de cursus- en examenregeling in onze dienst nog het een en ander te wensen over. De enige categorie aan welke voldoende aandacht kan worden besteed, is die van de rechercheurs. Deze categorie wordt ongeveer een jaar opgeleid (elke maand een week cursus).

De stof die op die cursussen behandeld wordt, is echter voor een veel grotere kring van belang en ik denk hierbij met name aan de categorie die in onze dienst wel aangeduid wordt als de "case-officers". Deze categorie volgde tot heden slechts een cursus van ongeveer 10 dagen, zo spoedig mogelijk na indiensttreding.

Om nu uit deze ongewenste situatie te geraken, stel ik U het volgende voor:

Er komen 3 soorten cursussen:

I. Voor personeel van de rang van adjunct-commies af tot en met die van hoofdcommies (politiepersoneel van adjunct-inspecteur tot en met hoofdinspecteur)
II. Voor rechercheurs.
III. Voor lager personeel (van administratie, documentatie en huishoudelijke dienst).

Ad I.

Deze categorie zal gedurende ongeveer een jaar opgeleid worden (elke maand een week cursus). Aan het einde van de cursus zal een examen worden gehouden, hetwelk van iets grotere waarde geacht moet worden dan het examen voor de rechercheurs, omdat de stof iets diepgaander behandeld zal worden. Het zou zeer wenselijk zijn, indien bovenstaande niet alleen van toepassing zou worden op nieuw personeel, maar ook op het reeds in dienst zijnde personeel.

Ad II.

Hier kan op de oude voet doorgegaan worden.

Ad III.

Het is tot heden gewoonte geweest om het nieuwe personeel dat in deze categorie valt een beveiligingscursusje te geven. Dit zou in de toekomst enigszins uitgebreid kunnen worden en gevolgd door een test, die -indien goed- tot gevolg zou hebben het uitreiken van een soort verklaring. Ook deze regeling zou niet alleen moeten gelden voor nieuw personeel, maar ook voor het reeds in dienst zijnde personeel.

Het examen moet in dit verband gezien worden als een belangrijke factor. Mijn ervaring is, dat degenen die examen moeten doen aan het einde van de cursus veel en veel meer weten dan de toehoorders.

Geen van de bovenstaande regelingen behoeft af te stuiten op gebrek aan tijd. K.O. is bereid ook in de avonduren cursussen te geven. Om deze gehele cursus- en examenregeling te animeren zou voor promotie het bezit van het betreffende diploma als voorwaarde gesteld kunnen worden.

Ten slotte zou ik willen voorstellen, dat in ieder geval voortaan elk nieuw personeelslid opgeleid zal worden in de zin zoals hierboven bedoeld. dus ook personeel boven de rang van hoofdcommies, en dat het volgen van een desbetreffende cursus als voorwaarde bij de indiensttreding wordt gesteld.

Daar het hier een interne regeling zou betreffen, zou het Hoofd van de dienst in alle daarvoor in aanmerking komende gevallen vrijstelling kunnen verlenen (ik denk hierbij aan enkele veteranen in onze dienst en aan nieuw personeel in zeer hoge rang).

31 October 1951

Mrs. Feldenhof.
Hierbij gaan de 2 brieven
waarover H. K. O. in zijn
Zaterdag spreekt.

1/4-'52

V. A.

NOTA.

Aan : Plv. H.BVD.
Van : KA (Heer van Maanen).

De gedachte, die ten grondslag ligt aan de voorstellen van H.KO om een regeling te treffen voor een betere selectie van de deelnemers aan de cursussen van KO en van het B.V.D.personeel is goed en gezond. Blijkens aantekening van Plv.H.BVD van 4 Juli 1951 werd in beginsel hiermede ingestemd. Het behoeft geen nader betoog, dat het streven zal moeten zijn om de beste mensen voor het inlichtingenwerk op de juiste plaats te krijgen. De stelling echter, dat degenen die bij de selectie gunstig worden beoordeeld en op de cursussen voldoen, ook in de praktijk voldoen of zullen voldoen en omgekeerd, is niet in dezelfde stelligheid als door H.KO gesteld, te onderschrijven. Ik kan mij zeer goed mensen voorstellen, die de cursusstof zonder moeite opnemen en verwerken en kunnen reproduceren, maar ten opzichte van de praktijk min of meer scheef staan door aarzelend, bedeesd of te opvallendoptreden en anderen, die de grootste moeite hebben om hun gedachten te formuleren maar de situaties in de praktijk van het inlichtingenwerk goed aanvoelen en begrijpen en daarnaar weten te handelen.

De resultaten van de cursisten van de gemeentepolitie zijn zeker niet zo, dat gezegd kan worden, dat een betere selectie veel teleurstellingen en overbodige kosten had kunnen voorkomen. Het aantal afwijzingen is normaal.

Het is de vraag hoe de verbindingen de aankondiging van een selectiecommissie zullen opvatten, ook indien zij zouden worden vrijgelaten om van de geboden gelegenheid al of niet gebruik te maken. Wel zou ik mij kunnen denken, dat zij volkomen zouden kunnen aanvaarden, indien hun mondeling door tussenkomst van B.S.V. zou worden medegedeeld, dat in geval van twijfel bij de keuze van de ambtenaren die zij naar de cursus zouden willen sturen, een gelegenheid bestaat tot een voorafgaande test.

Wat het B.V.D.personeel betreft, zou ik een selectie als door H.KO voorgesteld stellig willen ontraden. Op het ogenblik is het al zo, dat verschillende ambtenaren van de dienst uren en uren moeten besteden om met sollicitanten te praten met een resultaat van niet meer dan 1 op 5. H.PZ is daarmede dagen achtereen bezet en met hem, bv. voor de vacatures bij B IX, B II en H.B IX. Daar zouden dan nog bij komen, volgens het voorstel van H.KO, H.AZ en H.KO. Indien H.AZ dit werk meestal aan H.PZ zou overlaten zou dit toch altijd nog betekenen dat H.KO hieraan zeer veel tijd zal moeten spenderen. Maar bovendien wat bv. H.PZ met B II en B IX doet is niet anders dan selectie toepassen en toevoeging van H.KO zou betekenen, dat aan de candidaat over onderwerpen welke in verband staan met de cursusstof die bij KO behandeld wordt nog eens speciale vragen zullen worden gesteld, welke niet altijd gemakkelijk te stellen of te beantwoorden zullen zijn. Hierbij moet bedacht, dat bij het eerste onderhoud met een sollicitant meestal volkomen in het midden wordt gelaten waar en voor welk eigenaardig werk hij solliciteert. Vragen, die met dit werk in verband staan zullen dus bezwaarlijk kunnen worden gesteld. Meestal wordt bij het tweede onderhoud meer medegedeeld. Soms volgt een derde onderhoud. Bovendien worden candidaten voor verschillende belangrijke plaatsen nog aan een psychologische of psychotechnische test onderworpen. Wij hebben verder de

104

B.S.V.

Nota aan: KA
van: Plv. H BVD

Geheel accoord met Uw mening, dat BSV bij de verbindingen zal attenderen op de mogelijkheid bij de BVD advies te krijgen door test alvorens te beslissen wie de corpschefs zullen aanwijzen voor opleiding. Dit ware met HB en H KO te bespreken.

Wat onze dienst betreft zou H AZ met H KO kunnen regelen dat het BVD-personeel intensief geëigende cursussen bezoekt.

Plv. H BVD 25.6.1952

H/KO. 5/7/52

H/B 7/7'52

H/AZ. BSV I d II

Na kennisneming retour K.O.

antecedentenrapporten van B IX, waarin meestal wel de antwoorden zijn te vinden op de vragen die H.KO zou willen stellen. Ik ben bang, dat wij zullen gaan "overdoing", wanneer wij nu bij de selectie die reeds toegepast wordt H.KO zouden betrekken. Tenslotte zal er voor deze dienst ook na de best bedoelde en best toegepaste selectie toch nog altijd een onzekerheidsfactor overblijven, omdat wel altijd een gis zal blijven hoe de nieuwe kracht op de intieme kennismaking met onze dienst en zijn eigenaardigheden zal reageren.

Ik zie de oplossing voor tekortkomingen bij het personeel, voortspruitende uit onvoldoende kennis van de materie en/blijvende belangstelling daarvoor, dan ook meer gelegen in de cursussen van KO, die reeds aangepast worden en aangepast moeten blijven aan de bijzondere behoeften bij de dienst. Behalve de eigenlijke instructie-cursussen voor nieuwelingen zullen daarvoor samenvattende en opfrissende cursussen nodig zijn, waarbij de materie behandeling vindt in nauw verband met recente politieke ontwikkelingen en gebeurlijkheden in de wereld en door de dienst behandelde zaken, waarbij ook plaats zal zijn voor behandeling van stof als in de nota van 17 Maart 1952 door H.KO voor een opleidingsinstituut gedacht en waaraan meen ik ook aandacht wordt besteed bij de thans bijna voltooide algemene (herhalings)cursussen van Maandag- en Vrijdagmiddag.

7 Mei 1952.

KA (~~Heer~~ van Maanen).

Aan: KA (Mr. van Maanen)
Van: Plv. H BVD

RAPPORT

Er bestaat geen bezwaar om wanneer de sabotage-melding daartoe aanleiding geeft getweeën te gaan, t.w. heer Swartjes en Bos. Regel kan dit echter niet zijn. Voor een aparte regeling voor personeel bestaat geen bijzondere aanleiding tot nu toe. Ik zou gaarne de heer Bos een tevredenheidsbetuiging willen geven.

Plv. H BVD 29.4.1952.

AAN: Hoofd K.O.
de Heer C.C. v.d. Heuvel.

Nr. P.Z./ 153/50
Betreffende: dienstongevallen.

Naar aanleiding van het gestelde onder punt 3 in Uw tot het Plaatsvervangend Hoofd B.V.D. gerichte nota d.d. 21-4-1952 nr. 136893 met betrekking tot sabotagegevallen, waarin de B.V.D. wordt betrokken en een B.V.D.er een ongeluk overkomt, deel ik U mede, dat de algemeen geldende voorschriften voor ambtenaren en arbeidscontractanten voorzieningen bevatten met betrekking tot de sociale gevolgen van ongevallen, ontstaan in verband met hun dienstbetrekking.

In hoofdtrekken komen deze voorzieningen op het volgende neer.

A. Voor vaste ambtenaren:
1. Gedurende de tijd, dat betrokkene verhinderd is zijn dienst te verrichten volle bezoldiging en na eventueel ontslag een invaliditeitspensioen verhoogd tot ten hoogste 70% van de grondslag.
2. Vrije genees- en heelkundige behandeling op de voet van de Ongevallenwet.
3. In geval van overlijden weduwe en wezenpensioen (50% van de eerste f. 2.000.— plus 40% van de rest van de pensioengrondslag tot een maximum van f. 2.200.-- per jaar en 10% van de pensioengrondslag voor ieder pensioengerechtigd kind tot een totaal maximum voor weduwen en wezenpensioen van f. 4.000.— per jaar).

B. Voor arbeidscontractanten:
1. Gedurende de tijd, dat betrokkene verhinderd is te werken, doch niet langer dan 52 weken, vol loon. Daarna een uitkering op de voet van de Ongevallenwet 1921 (zijnde ten hoogste 70% van het loon x) en de Kinderbijslagwet.
2. Vrije genees- en heelkundige behandeling op de voet van de Ongevallenwet.
3. In geval van overlijden een uitkering op de voet van de Ongevallenwet (30% van het loon x) + 15% voor ieder kind tot een maximum van 60%).

x) Bedraagt het dagloon meer dan f. 14.--, dan geschiedt over dat meerdere geen uitkering.

HET HOOFD ALGEMENE ZAKEN

Dr. E. VEEZE.

's-Gravenhage, 2 September 1952.

108

Aan: Hoofd K.O.
Van: K.O.2

Door de heer Meewis van P.Z. werd mij medegedeeld, dat hij thans begonnen is om in samenwerking met de Gemeentepolitie te 's-Gravenhage (insp. v.d.Berg) het bodepersoneel instructie te geven in het gebruik van vuurwapenen.

1. Het lijkt mij zeer aanbevelenswaardig om deze instructie uit te breiden tot een grotere groep personeelsleden. Uit het geoefende personeel kan men dan langzaam aan, analoog aan soortgelijke bewakingskernen bij PTT, Min. van Landbouw en andere instellingen, een eenheid uit het personeel opbouwen, die in staat zal zijn in roerige omstandigheden de gebouwen van de dienst gewapenderhand te beschermen. Voor het toetreden tot een dergelijke bewakingskern bestaat bij een gedeelte van het personeel, zoals mij gebleken is, zeer zeker belangstelling.

2. In een telefonisch gesprek met de heer Tol, Hoofd B IX bleek mij, dat ook zijnerzijds belangstelling bestaat voor een dergelijke wapeninstructie.
Tot op heden heeft zich wel geen geval voorgedaan waarbij mensen van B IX zich tegen gewelddadigheden hadden te verdedigen; bij verscherping van de toestand is het echter niet uitgesloten te achten, dat er situaties zullen ontstaan waarin zelfverdediging noodzakelijk is. Een goede voorgaande training in het gebruik van vuurwapenen kan in een dergelijk geval lijfsbehoud betekenen.

13-11-1951

Aan H.K.O.
van K.O.3.

N.a.v.onderzoek explosie bij de N.V.Philips Gloeilampenfabriek te Eindhoven op 23 Juni '52 (CC 142.990)

N O T A .

Betreffende de gang van zaken bij het onderzoek naar de mogelijkheid van sabotage bij de explosie te Eindhoven (Philips) op 23 Juni 1952 volgen hieronder enkele opmerkingen.

1. Te omstreeks 7.00 uur ontving de Heer Hogendoorn telefonisch bericht van de Brigadier Staal (gem. politie Eindhoven) dat er bij Philips een hevige explosie had plaats gehad.
   Omstreeks 7.05 uur kreeg ik opdracht terzake een onderzoek in te stellen. Daar het hier een bedrijf betrof uitte ik tegenover mijn directe opdrachtgever de wenselijkheid DNB in te schakelen. Deze, KO2, was het hiermede eens en nam op zich DNB te waarschuwen, terwijl ik het vervoer zou regelen. De heer Contant werd door mij gewaarschuwd en ik kreeg de de toezegging, dat zo spoedig mogelijk een auto te mijner beschikking zou zijn.
   Door leden van de afdeling D werd echter bedoten dat Dres II ook mede zou gaan. Dres II moest nog stukken medenemen, die aan zijn kantoor moesten worden opgehaald.
   Een en ander had tengevolge, dat eerst te 8.30 uur den Haag kon worden verlaten.
   Het wil mij voorkomen, dat in dergelijke gevallen veel sneller moet worden gereageerd. Naar ruwe schatting is in dit geval tenminste een uur tijd verloren.
   Hoe eerder deskundigen van de BVD na alarmering ter plaatse zijn waar hun aanwezigheid gewenst is, des te beter zullen de resultaten van het onderzoek zijn. Bovendien zal in sommige gevallen door het tijdig ingrijpen van deskundigen veel onheil kunnen worden voorkomen.
2. Bij onze aankomst op het kantoor van de Heer Faro, bleek CRC daar reeds aanwezig te zijn, zodat een gezelschap van vier leden van de BVD, zonder dat hiertoe een verzoek was gedaan, bij de N.V. Philips een onderzoek ging instellen.
   Het is vanzelfsprekend, dat de BVD belangstelling heeft voor dergelijke gevallen. De getoonde belangstelling was echter opvallend groot. Op deze manier slaat de BVD een eigenaardig figuur tegenover de buitenwereld.
   Twee grote auto's, twee chauffeurs en in totaal vier BVD-ambtenaren is wel wat veel van het goede.
3. Het zal in de toekomst wellicht meer voorkomen dat de het optreden van sabotage-deskundigen noodzakelijk is. In zulke gevallen bestaan twee mogelijkheden:
   a. Men verzoekt om de hulp van een sabotage-deskundige
   b. De BVD laat op eigen initiatief een deskundig sabotage-onderzoek instellen.

   Bij mij is de vraag gerezen welke de taak is van de sabotage-deskundige. Moet hij zich beperken tot zuiver inlichtingenwerk ten behoeve van de BVD of stelt hij, indien er een overtreding der wettelijke voorschriften wordt geconstateerd, zijn kennis, ervaring en vaardigheid ter beschikking van de onderzoekende opsporingsorganen?

11-7-52

Aan: A.C.D.
Van K.O.2.

De wijze waarop op het moment de post bestemd voor K.O. wordt verzonden is niet bevredigend, noch uit beveiligings-oogpunt noch uit zakelijk oogpunt.
Voorgesteld wordt de volgende regeling te treffen:

1. Alle postvan de afdelingen bestemd voor K.O. wordt, zonodig in gesloten enveloppe bij A.C.D.1. ingeleverd.
2. Tweemaal per dag wordt deze post door de koerier bij A.C.D. opgehaald.
3. Door personeel van A.C.D.1. wordt deze post in een tas of koffer geborgen welke wordt afgesloten. De sleutel van deze tas of koffer blijft bij A.C.D.1.
4. Bij K.O. wordt de tas met de daaraanwezige sleutel op het Secretariaat geopend en de stukken uitgenomen.
5. In de tas worden geborgen de voor de afdelingen bestemde post en de brieven bestemd voor verzending naar buiten. De tas wordt door Secr. K.O. gesloten, de sleutel blijft bij K.O.
6. De tas wordt door de koerier bij A.C.D.1. aangeboden en geopend met de bij A.C.D.1. aanwezige sleutel. A.C.D.1. zorgt voor verdere expeditie van de uitgenomen stukken.
7. Eventuele spoed-stukken bestemd voor geadresseerden buiten de dienst worden door de zorg van K.O. zelf verzonden.

Tevens moge ik U er op attent maken, dat de toezending van P.A. stukken onbevredigend is. Veelal worden deze stukken door mij niet in een gesloten enveloppe ontvangen.
Naar mijn mening wordt dit veroorzaakt door het feit, dat aan de buitenzijde van de enveloppe, waarin het P.A. stuk geborgen is niet te zien is dat de inhoud uit een P.A. stuk bestaat.
Een andere reden is, dat de P.A. stukken (vnl. bij verkeer in de afdelingen onderling) niet aan een bepaalde persoon geadresseerd worden, waardoor opening van de enveloppen op het afdelings-secretariaat plaats vindt.
M.i. ware het gewenst, dat ter betere bescherming van het P.A. archief afzonderlijke enveloppen gebruikt worden, waar duidelijk op aangegeven staat, dat deze enveloppen een P.A. stuk bevatten en slechts door de met name geadresseerde geopend mag worden. Dit zou kunnen worden bereikt door het plakken van stroken op de ingebruik zijnde model interne enveloppen. Deze enveloppen moge dan niet voor verzending van andere dan P.A. stukken gebruikt worden.

11 December 1951.

110

Aan: Hoofd B, C, D, KB. Afschrift aan: Plv. H.B.V.D., H.A.Z.

Van: Hoofd K.C.

In opdracht van de dienstleiding zal met ingang van het nieuwe jaar de opleiding van B.V.D.-personeel worden gewijzigd.

Tot heden werden drie soorten cursussen gegeven.
In de eerste plaats een cursus van ongeveer 10 weken, verspreid over een geheel jaar, voor rechercheurs.
In de tweede plaats een cursus van ongeveer 2 weken voor nieuw personeel behorende tot de middelbare of hogere rangen.
In de derde plaats een beveiligingscursus van enkele middagen voor lager personeel.

Deze opzet blijkt in verschillende opzichten onbevredigend. In verband hiermee is voor de eerste twee genoemde categorieën een geheel nieuw cursussensysteem ontworpen, dat aan de meeste bezwaren tegemoet komt. Het nieuwe systeem komt in hoofdlijnen op het volgende neer:

Elk nieuw personeelslid behorende tot de categorie hogere ambtenaren, middelbare ambtenaren of rechercheurs dient een zgn. basiscursus van ongeveer 4 weken achter elkaar te volgen. In deze cursus worden de grondslagen van het inlichtingen- en veiligheidswerk behandeld. Aan het einde van de cursus dient ieder examen te doen, tenzij in bijzondere gevallen door de dienstleiding vrijstelling wordt verleend.

Op de grondslag van deze basiscursus zullen in de toekomst specialistencursussen worden gegeven omvattende de volgende onderwerpen: Inlichtingenwerk B.V.D. (analysten), Inlichtingenwerk B.V.D. (operatief personeel), Beveiliging, Observatie, Sabotage, Conspiratieve methode, Politiek, Recht i.v.m. inlichtingen- en veiligheidswerk. Ook deze cursussen, waarvan de duur nog moeilijk bepaald kan worden, zullen eindigen met een examen.

De eerste basiscursus zal 1 April a.s. aanvangen en de volgende 1 Mei. Het ligt in de bedoeling jaarlijks een 5 tal van dergelijke cursussen te geven. U ontvangt hieromtrent nog nader bericht.

De specialistencursussen zullen naar behoefte gegeven worden; ook hieromtrent ontvangt U nog nader bericht.

31-12-1952

AFSCHRIFT

1

Aan: Plv. Hoofd B.V.D.
Van: Hoofd K.O.

In opdracht van de dienstleiding zal met ingang van het nieuwe jaar de opleiding van B.V.D.-personeel worden gewijzigd.

Tot heden werden drie soorten cursussen gegeven.
In de eerste plaats een cursus van ongeveer 10 weken, verspreid over een geheel jaar, voor rechercheurs.
In de tweede plaats een cursus van ongeveer 2 weken voor nieuw personeel behorende tot de middelbare of hogere rangen.
In de derde plaats een beveiligingscursus van enkele middagen voor lager personeel.

Deze opzet blijkt in verschillende opzichten onbevredigend. In verband hiermee is voor de eerste twee genoemde categorieën een geheel nieuw cursussensysteem ontworpen, dat aan de meeste bezwaren tegemoet komt. Het nieuwe systeem komt in hoofdlijnen op het volgende neer:

Elk nieuw personeelslid behorende tot de categorie hogere ambtenaren, middelbare ambtenaren of rechercheurs dient een zgn. basiscursus van ongeveer 4 weken achter elkaar te volgen. In deze cursus worden de grondslagen van het inlichtingen- en veiligheidswerk behandeld. Aan het einde van de cursus dient ieder [illegible] te doen, tensij in bijzondere gevallen door de dienstleiding vrijstelling wordt verleend.

Op de grondslag van deze basiscursus zullen in de toekomst specialistencursussen worden gegeven omvattende de volgende onderwerpen: Inlichtingenwerk B.V.D. (analysten), Inlichtingenwerk B.V.D. (operatief personeel), Beveiliging, Observatie, Sabotage, Conspiratieve methode, Politiek, Recht i.v.m. inlichtingen- en veiligheidswerk. Ook deze cursussen, waarvan de duur nog moeilijk bepaald kan worden, zullen eindigen met een [illegible].

De eerste basiscursus zal 1 April a.s. aanvangen en de volgende 1 Mei. Het ligt in de bedoeling jaarlijks een 5 tal van dergelijke cursussen te geven. U ontvangt hieromtrent nog nader bericht.

De specialistencursussen zullen naar behoefte gegeven worden; ook hieromtrent ontvangt U nog nader bericht.

31-12-1952

D.D 1357 112.
dl. 1.

AAN: Hoofd KO
de Heer C.C. v.d. Heuvel.

Nr. P.Z./ 155406
Betreffende: Verblijfsvergoeding
bij bezoek aan cursus.

Tijdens contrôle van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is bezwaar gemaakt tegen het volledig declareren door ambtenaren van deze Dienst, die buiten Den Haag wonen en Den Haag niet als standplaats hebben, doch Den Haag bezoeken voor het volgen van cursussen.

In overleg met de leiding is derhalve besloten, dat diegenen die buiten Den Haag wonen en een cursus bij KO volgen, per gehele dag een verblijfsvergoeding van f. 1.-- ontvangen. De zogenaamde uurvergoeding blijft in dit geval achterwege.

Ik moge U uitnodigen belanghebbenden, voorzover deze op Uw afdeling aanwezig zijn, er mede in kennis te stellen, dat deze regeling van kracht is vanaf 1 Februari jl.

HET HOOFD PERSONELE ZAKEN

D.J. BUURMAN.

5 Februari 1953. KO 1-2-3-4-5
112

AAN: Hoofd KO - (de Heer C.C.v.d. Heuvel)

Nr. P.Z./156726
Betreffende: Overwerkvergoeding.
Bijl.: —

Naar aanleiding van Uw telefonisch verzoek om inlichtingen inzake de mogelijkheid tot toekenning van overwerkvergoeding, deel ik U het volgende mede.

Het nieuwe artikel 14a van het A.R.A.R. opent de mogelijkheid tot toekenning van vergoeding voor overwerk. Het 6e lid van dit artikel bepaalt echter, dat geen vergoeding voor overwerk wordt genoten door ambtenaren, die met de leiding van een dienstvak of een onderdeel daarvan zijn belast of die niet onder leiding overwerk verrichten. De instructeur die zelfstandig voor de klas staat kan bezwaarlijk worden aangemerkt als onder leiding in de zin van dit artikellid te werken. Gedacht is aan arbeid, verricht onder toezicht van iemand die daarvoor zelf géén uurvergoeding geniet.

Wel kan worden gedacht aan toekenning van een vergoeding op grond van het bepaalde in S. K 320 houdende nadere regeling van de aan de hoofden der Ministeriële Departementen verleende bevoegdheid tot toekenning van subsidies, bijdragen, vergoedingen, schadeloosstellingen en gratificaties.

Hierbij moge worden aangetekend, dat uren gedurende welke belanghebbenden hebben moeten reizen om de plaats te bereiken, waar zij hun eigenlijke werkzaamheden moeten verrichten, niet in aanmerking kunnen worden gebracht voor de berekening van overwerk in de onderhavige zin.

In verband hiermede geef ik U in overweging dagelijks te doen aantekenen gedurende welke tijden de instructeurs hebben gereisd en gedurende welke tijden zij hebben gewerkt in de vorm van lesgeven, oefeningen leiden, administratieve werkzaamheden e.d.

Aan het eind van het kalenderjaar zou dan aan de hand van dit overzicht kunnen worden nagegaan of de Minister redelijkerwijs kan worden verzocht machtiging te verlenen aan belanghebbenden een vergoeding op grond van het bepaalde bij S. K 320 uit te keren.

HET HOOFD ALGEMENE ZAKEN
voor deze,
HET HOOFD PERSONELE ZAKEN

D.J. BUURMAN.

20 April 1953.

Mag rappel copie opgeven.

14 Juli 1953 114 (114)

Exemplaar ter kennisname aan HKO.

KOX: 19 3406

2

KO / Bon

2.113
05.46-1.611

UITGEBOEKT

1. Ingevolge de door mij met U gemaakte afspraak moge ik U hierbij een opgave doen toekomen van filmvoorstellingen welke door de afdeling Opleiding van de B.V.D. voor onderdelen van de Koninklijke Landmacht verzorgd werden.

2. In de kosten specificatie zijn de volgende hoofden opgenomen:
   A. Film huur (ad f.0,50 per 10 minuten
   B. Huur projector (ad f.12,- per voorstelling volgens berekening R.V.D.)
   C. Verblijfsvergoeding operateur volgens reisbesluit.
   D. Reiskosten operateur.

3. Het was niet mogelijk om over het jaar 1952 de verblijfsvergoeding en reiskosten van de operateur volgens de juiste bedragen op te geven en is daarom volstaan met een raming op grond van de kosten over het eerste half jaar van 1953.

4. Zoals U bekend heeft de B.V.D. op basis van wederkerig dienstbetoon deze kosten voor zijn rekening genomen.

Het Plaatsvervangend Hoofd van de
Afdeling Opleiding:

W.G.Visser.

Aan: Kapitein P.J.Koene
Juliana Kazerne
's-Gravenhage.

Onderhands verzonden. Niet via agenda.

Bijlage I

Lijst van films vertoond aan onderdelen van de Koninklijke Landmacht.

Film no.	Titel	Rubr.	Duur	Huurprijs
1.	Body Search	V.	20 min.	f. 1,-
2.	House Search	G.	30 min.	f. 1,50
3.	Guarding against Sabotage	G.	45 min.	f. 2,50
4.	Under cover	G.	40 min.	f. 2,-
5.	Resisting enemy interrogation	DG.	68 min.	f. 3,50
6.	Arrest and search of persons	DG.	40 min.	f. 2,-
7.	Sabotage by fire	G.	17 min.	f. 1,-
8.	Special operations mining	G.	17 min.	f. 1,-
13.	Railroads	V.	19 min.	f. 1,-
14.	Fighting words		23 min.	f. 1,50
15.	Private "Snafu" in Spies		4 min.	f. 0,50
18.	Now you're talking		1[illegible] in.	f. 1,-
19.	Security control in operation Sandstone	V.	24 min.	f. 1,50
22.	Collection and preservation of evidence		62 min.	f. 3,50
24.	Prisoner of war for intelligence		27 min.	f. 1,50
25.	Production of combat intelligence		17 min.	f. 1,-
26.	Safeguarding military information		16 min.	f. 1,-
29.	A scrap of paper		42 min.	f. 2,50
31.	Wij leven vrij		13 min.	f. 1,-

G. Geheim
V. Vertrouwelijk
DG. Dienstgeheim

Bijlage II

Datum	Plaats	Onderdeel	Film nrs. (zie bijlage I)	Film huur	Huur projector E.P.(eigen proj. landmacht)	Vervoerkosten operateur M.S.3e kl. M.A. (militaire auto) D.A. (dienstauto BVD)	Verblijfsvergoeding operateur (volgens reisbesluit)
1952							
22/2	Harderwijk	S[illegible]ID	3-6-7-10	f.6,-	f.12,-	D.A. f.50,60	f. 3,68
20/3	"	"	3-[illegible]-10	f.4,-	f.12,-	D.A. f.50,60	f. 3,68
20/4	"	"	3-7-31	f.4,-	f.12,-	D.A. f.50,60	f. 3,68
10/6	"	"	3-7-8-10	f.5,-	f.12,-	D.A. f.50,60	f. 3,68
12/6	"	"	4-5-6-	f.7,50	f.12,-	D.A. f.50,60	f. 3,68
14/10	"	"	1-2-14-19 25	f.6,-	f.12,-	D.A. f.50,60	f. 3,68
15/10	"	"	5-14-25	f.5,50	f.12,-	D.A. f.50,60	f. 3,68
1e halfjaar 1953							
6/1-8/1	"/Oorschot	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	M.A.	f.16,80
8/1-10/1	"/Havelte	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	M.A.	f.16,02
14/1	Nijmegen	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	M.A.	f. 1,92
20/1-23/1	Harderwijk/ Wittenberg,Adam	"	24-25-29	f13,50	E.P.	M.A.	f.17,26
28/1-30/1	Hwijk/'tHarde Apeldoorn	"	24-25-29	f.9,-	E.P.	M.A.	f.18,70
3/2	Harderwijk	"	3-22	f.5,50	E.P.	NS f. 7,-	f. 3,50
10/2	"	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	NS f. 9,-	f. 7,94
13/2	"	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	NS f. 9,-	f. 8,18
10/3	"	"	15-18-19-26	f.4,50	E.P.	NS	
11/3	"/Ermelo	"	15-18-19-26	f.4,50	E.P.	NS/M.A. f. 9,-	f.12,02
16/3	"	"	5-25	f.4,50	E.P.	NS f. 9,-	f. 7,94
21/4	"	"	1-2	f.2,50	E.P.	NS f. 9,-	f. 7,90
28/4	"	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	NS	
29/4	"/Vught	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	NS/M.A. f. 9,-	f.10,28
13/5	Breda	"	24-25-29	f.4,50	E.P.	NS f. 4,60	f. 1,55
2/6	Harderwijk	"	24-29	f.3,50	E.P.	NS f. 9,-	f. 5,05
11/6	"	"	5-25	f.4,50	E.P.	NS f. 9,-	f. 5,05
Totaal				f.126,-	f.84,-	f.437,80	f.165,87
					Totale kosten:		f.813,67

films 1958
vragen aan KO2

Aan: H.B.V.D.
Van: H.K.O.

Onlangs had P.H.D. een gesprek met één van de functionarissen van de afdeling "Security" van M.I.5, waarin deze hem mededeelde dat zij in het bezit waren van een tiental security instructiefilms. Deze films, die hoofdzakelijk bureaubeveiliging betreffen en 10 - 15 minuten duren, worden gebruikt voor het instrueren van functionarissen die bij ons te vergelijken zijn met beveiligingsambtenaren van departementen.

Deze films werden door M.I.5 eveneens van belang geacht voor veiligheidsdiensten van de Natopartners en het ligt in de bedoeling ze,voor wat Nederland betreft, ter hand te stellen aan de Nederlandse Militaire Attaché in Londen (mogelijk is dit inmiddels al geschied). M.I.5 ging uit van de gedachte dat ze zo de B.V.D. wel zouden bereiken en kon niet vermoeden dat ze op deze wijze waarschijnlijk bij G II blijven. Voor het geval de films nog niet aan de Nederlandse Militaire Attaché ter hand zouden zijn gesteld, zou de eenvoudigste oplossing zijn, indien de meerbedoelde M.I.5 functionaris zijn dienstleiding zou verzoeken de films direct aan ons te doen toekomen. De positie van de meergenoemde M.I.5 functionaris, alsmede de reeds terzake gemaakte afspraken maken een dergelijke procedure blijkbaar onmogelijk. Het beste wat waarschijnlijk gedaan kan worden in dit geval is dat Hoofd B.V.D. de Chef van de Generale Staf opmerkzaam maakt op deze films, onder mededeling dat ze voor ons bestemd zijn. Indien hier niet bevredigend op gereageerd zou worden, zou M.I.5 waarschijnlijk wel genegen zijn dit te bevestigen.

5 Februari 1954

R.J. [illegible]

1158

AAN: H.K.O.
VAN: K.O.3.

Verslag bespreking dd. 18 Maart 1953 met Dr W.Froentjes en Drs A.H.Witte van het gerechtelijk Laboratorium te 's-Gravenhage inzake sabotage.

Door bemiddeling van H.C. is het mogelijk geworden, dat ik op 18-3-53 een onderhoud had met Dr W.Froentjes, Directeur van het Gerechtelijk Laboratorium te 's-Gravenhage.

Nadat ik had kenbaar gemaakt wat het doel van mijn komst was, nl. het leggen van persoonlijk contact teneinde in de toekomst een geregelde uitwisseling van technische gegevens te verkrijgen, bracht Dr Froentjes naar voren, dat het dan gewenst was, dat zijn plaatsvervanger Drs Witte bij dit gesprek tegenwoordig zou zijn. Hiertegen was mijnerzijds vanzelfsprekend geen enkel bezwaar.

Dr Froentjes en Drs Witte deelden mij mede, dat zij slechts weinig geinteresseerd waren in sabotage. Zij hebben op dit gebied dan ook weinig of geen ervaring. Gegevens omtrent organisaties, methoden en objecten konden zij in het geheel niet opbrengen, terwijl zij wat betreft de middelen slechts kennis droegen van enige eenvoudige, algemeen bekende, toepassingen van zand, suiker, amarilpoeder, zwavelzuur en handgranaten.

Zij waren het met mij eens, dat bij vernieling, brandstichting enz. methoden en middelen kunnen worden toegepast, die voor een saboteur zeer bruikbaar en aantrekkelijk zouden kunnen zijn en waren genegen mij in voorkomende gevallen op de hoogte te houden van de door de misdadigers gebezigde techniek en tactiek.

Dr Froentjes achtte een goede samenwerking van groot belang en was van mening dat bij gevallen van practische toepassing van springstoffen en ontstekingsmechanismen onze bijstand voor hem van grote waarde zou kunnen zijn.

Onder het voorbehoud dat van geval tot geval toestemming van de Leiding van de Dienst zou moeten worden verkregen, heb ik mijn medewerking aan Dr Froentjes toegezegd. Van zijn kant verzekerde Dr Froentjes bereid te zijn, wanneer dat nodig mocht zijn, alle medewerking aan de B.V.D. te verlenen.

Drs Witte bracht naar voren dat men bij het Gerechtelijk Laboratorium ook te weinig ervaring had met en kennis van de toepassing van geheime inkten en dergelijke en vroeg tot een grotere samenwerking te geraken.

Hierop is door mij geantwoord, dat met betrekking tot deze aangelegenheid K.O.2 beter van advies zou kunnen dienen en ik heb mijn bemiddeling toegezegd voor het eventueel tot stand brengen van een onderhoud met K.O.2.

Dr Froentjes beschikt in de bibliotheek van het Gerechtelijk Laboratorium over een aantal boekwerken op het gebied van explosieven en betreffende brandstichting die hij mij gaarne ter inzage verstrekt.

Dezerzijds is toegezegd, dat Dr Froentjes en Drs Witte te zijner tijd onze verzameling sabotagemiddelen zou kunnen bezichtigen.

Ten slotte zij vermeld, dat ik door Dr Froentjes zeer voorkomend werd ontvangen. De indruk werd zelfs gewekt, dat Dr Froentjes het beslist prettig vond, dat er naar een goede samenwerking werd gestreefd.

26 Maart 1953.

116

Aan: Hoofd P.Z.

Van: Hoofd K.O.

Hierbij de toelichting op de in de tekeningen aangebrachte wijzigingen in het K.O.-gedeelte van het gebouw, alsmede het materiaal dat nodig zal zijn.

M.b.t. het laatste dient nog opgemerkt te worden dat buiten beschouwing is gelaten:

1. Hetgeen reeds aanwezig is (dit zal voor U gemakkelijk zijn na te gaan, daar Uw afdeling dit juist een dezer dagen op heeft laten nemen).
2. Hetgeen aangevraagd is voor 1954 (ook dit is voor U gemakkelijk na te gaan, daar dit bij elkaar staat op de begrotingsopgave voor 1954).

3-3-1953

OD 1551 dl 116

Toelichting op de in de tekeningen aangebrachte wijzigingen in het K.O.-deel van het nieuwe gebouw.

Begane grond.

Zaal. In het oorspronkelijk als "zaal" geprojecteerde gedeelte bevinden zich in het midden 2 kolommen. Dit is uitermate hinderlijk, wanneer men de stoelen in lengte-opstelling plaatst. Bovendien is het niet mogelijk films te projecteren. De zaal is daarom verplaatst naar het oorspronkelijk als lesruimte geprojecteerde gedeelte.

Film-cabine. Achter in deze verplaatste zaal is een filmcabine geprojecteerd welke gebouwd moet worden volgens de bestaande wettelijke voorschriften. Dit maakt het dan mogelijk om ook gebruik te maken van 35 mm projectoren.
De filmcabine bestaat uit 2 delen, die door een brandvrije deur van elkaar gescheiden dienen te zijn. Het ene deel dient voor projectie ruimte; het andere voor opberging (niet brandbare) 16 mm films.
De vloer van de cabine dient tenminste 50 cm boven de vloer van de zaal te zijn. Door de bouw van deze filmcabine wordt de zaal 2 m korter dan oorspronkelijk geprojecteerd. (thans 10 meter)
Verlenging zou verkregen kunnen worden, indien de garderobe opgeofferd wordt en op de plaats van de garderobe een spreekkamer komt. Kleding van de enkele bezoeker zou dan ofwel in de spreekkamer ofwel in de gang gehangen kunnen worden.

Leslokaal. Dit lokaal is verplaatst naar het gedeelte waar oorspronkelijk de zaal geprojecteerd was. Dit leslokaal wordt ingericht als demonstratielokaal. Bovendien kan het gebruikt worden als leslokaal voor kleinere groepen.

1e étage.

Leslokaal I - Leslokaal II Daar het beter is de leslokalen aan de schaduwzijde van het gebouw te hebben en de werkkamers aan de zonzijde, zijn beide leslokalen in elkaars verlengde geplaatst. Door eventueel als scheiding tussen de beide lokalen geluidsdichte harmonic-schuifdeuren toe te passen zou een zaal te verkrijgen zijn van 15 m lengte.

Bibliotheek. Door het achtereinde van de gang in te richten als bibliotheek wordt een ruimte verkregen waarin de kasten met boeken van de uitleen-bibliotheek en stencils geplaatst kunnen worden.
Door het plaatsen van een toonbank worden de cursisten buiten de eigenlijke ruimte gehouden. Door deze bibliotheek als voorkamer voor het secretariaat te gebruiken bereikt men tevens, dat de cursisten niet in het secretariaat zelf komen hetgeen om veiligheidsredenen beter is.

Secretariaat. Als ingeschetst voor 3 personen + kasten etc.

Kamer A. Voor 1 leraar (om., die tevens als afdelingssecretaris fungeert; vandaar verbindingsdeur met secretariaat) (de Heer Schamper)

Kamer B. Voor 1 leraar plus assistent; resp de Heer E. Bos en nieuwe man.

Kamer C. Voor 1 leraar plus assistent; de Heer J.L. Bos + de Heer T. Boschker.

Kamer D. Voor 1 leraar (de Heer Huber).

Kamer E. Voor plv. Hoofd K.O. (de Heer Visser).

Kamer F. Voor Hoofd K.O. (de Heer v.d. Heuvel)

Leslokaal III Als geprojecteerd.
Dit lokaal wordt ingericht als conferentiekamer voor cursussen aan hoger personeel.

Laboratorium. De kamer aangeduid als laboratorium komt te vervallen en wordt leraren kamer (Kamer A). De functie van deze kamer wordt opgevangen in het demonstratie lokaal begane grond.

Bijzondere opmerkingen: In de zaal zowel als in de leslokalen I - II - III moet rekening gehouden worden met het feit, dat in deze lokalen zowel films als lichtbeelden geprojecteerd moeten kunnen worden.
Er moeten dus de nodige stopcontacten worden aangebracht met rondaarde.
Verder zal hierop ook met het aanbrengen van de verlichtingsarmaturen gerekend moeten worden. Er kunnen dus geen armaturen in het midden van het lokaal gehangen worden.

Bij het grote aantal personen dat op de 1ste étage verblijft (± 55 cursisten en 10 personeelsleden K.O.) zal het nodig zijn de capaciteit van de toiletten op te voeren. Mogelijk is onderstaande indeling aanvaardbaar.

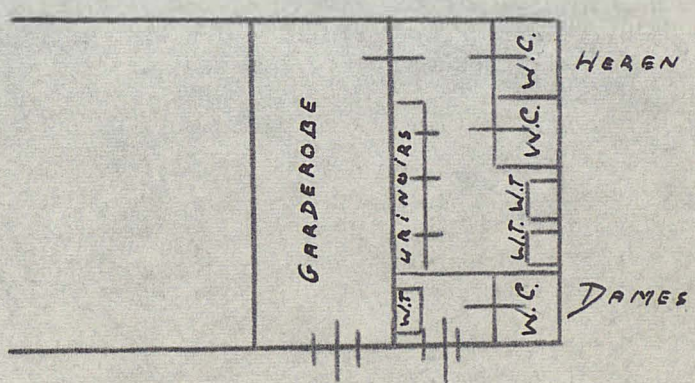

Benodigdheden.

Begane grond. Voor zaal. ± 50 stuks stoelen. Het meest practiecche zijn stalen stapelstoelen met armleuning en schrijfplankje (R.I.B. model).
Vast film poreus scherm met gordijn. Scherm ± 40 cm van wand, plankje voor plaatsen luidsprekers, achter dit scherm. Vaste leidingen voor luidsprekers en soundmixer, seinbel enz. Lichtdichte gordijnen voor verduistering. Ventilatoren. Zodanige electrische leidingen dat de lichten van de zaal in de filmcabine in en uitgeschakeld en gedimd kunnen worden.

Filmcabine. Muurplank voor plaatsen wire-recorder en platen draaier. Aansluiting krachtstroom 220 Volt. Stopcontacten normaal voltage. Kruk met leuning voor operateur. Kleine meeluister-luidspreker. Weerstand voor dimmen zaallichten.

Filmkast. Enige stalen rekken voor opstapelen van films.

Demonstratielokaal. Speciaal vervaardigde kasten voor opberging demonstratie materiaal.
Tafel en 10 stoelen. Zandbak met modellen.

1e étage.

Leslokaal I Vier-delig wandschoolbord met toebehoren. Demonstratietafeltje. Staande katheder. Rek voor wandplaten, aanwijsstok. Tafeltje voor projector. Lichtdichte gordijnen. 25 Collegestoelen. Vlonder.

Leslokaal II Driedelig wandschoolbord. Demonstratietafeltje. Staande katheder. Rek voor wandplaten. Aanwijsstok. Lichtdichte gordijnen. 25 Collegestoelen. Vlonder.

Noot: De thans in gebruik zijnde schoolkatheder voldoet niet. Hij verkeert nog in goede staat en kan misschien wel verkocht worden.

Bibliotheek. Vaste balie met doorgang en afsluitklep waaronder 2 afsluitbare houten kastjes. 8 Stalen kasten, waarvan 2 voor de balie voor opbergen van lesmateriaal van cursisten en 6 achter de balie voor opbergen van boeken en stencils. Schelleiding met drukknop en schel naar secretariaat

Secretariaat.
1 schrijfbureau + stoel
1 schrijftafel + stoel
3 schrijfmachine tafeltjes + 2 stoelen
4 schrijfmachines waarvan 1 met grote wagen.
2 stalen kasten voor administratie
3 ladenkasten met hangsysteem voor methodiekarchief.
1 verrijdbare standaard met afsluitbare stalen kaartenbakken A6 formaat.

Kamer A.
1 schrijfbureau ± stoelen
1 stoel voor bezoekers
1 stalen kasten ($\frac{1}{2}$)

Kamer B.
2 schrijfbureaux + stoelen
1 stoel voor bezoekers
1 stalen kast (1/1)

Kamer C.	2 schrijfbureaux + stoelen 1 stalen kast (1/1) 1 stoel voor bezoekers
Kamer D.	1 schrijfbureau + stoel 1 stoel voor bezoekers 1 stalen kast (½)
Kamer E.	1 schrijfbureau + stoel 1 stoel voor bezoekers 1 stalen kast (½)
Kamer F.	1 schrijfbureau + stoel 1 stoel voor bezoekers 1 stalen kast (½) 2 leunstoelen + tafeltje (zitje)
Leslokaal III	3 Delig wandschoolbord. Rek voor wandplaten. Aanwijsstok. Demonstratietafeltje. Tafelkatheder. 6 Tafels 90 x 130; 1 groen laken. 16 armstoelen; gordijn waarachter wandschoolbord verborgen kan worden. Vloerbedekking.

Opmerking:

1) Inplaats van schrijfbureau + stalen kast is ook stalen schrijfbureau te gebruiken. Dit spaart ruimte.
2) In het bovenstaande is geen rekening gehouden met het reeds aanwezige materiaal. Wat er is blijkt uit de onlangs opgemaakte inventaris. Ook is geen rekening gehouden met de voor 1954 reeds ingezonden begroting.

AAN: het Hoofd KO (de heer C.C.v.d.Heuvel).

Nr.P.Z./15-8970

Betreffende:

honorarium lezingen.

Naar aanleiding van Uw nota van 18 September 1953 deel ik U mede, dat het gewenst wordt geacht dat voor de door U bedoelde speciale lezingen op de gebruikelijke wijze wordt gedeclareerd.

Hetgeen U aan honorarium ontvangt, ware tegen ontvangst op een kwitantie over te dragen aan het Hoofd van de sectie Financiën de heer Fokker.

Overigens acht de dienstleiding het gewenst dat U in voorkomende gevallen steeds uitdrukkelijk stelt, dat U niets wilt ontvangen.

HET HOOFD ALGEMENE ZAKEN

Dr.E.VRIEZE.

's-Gravenhage, 26 September 1953.

In deze brief de aangelegenheid besproken met H.A.Z. en plv. H.A.Z. en voorgesteld dat lezingen e.d. die gehouden worden door K.O. instructeurs en geen rechtstreeks verband houden met de dienst en niet opgedragen zijn door de dienst geen recht geven op declaratie. Maar welke in diensttijd worden geschreven, dient voor die tijd verlof aangevraagd te worden. Het in dergelijke gevallen verstrekte honorarium kan aangenomen worden.

H.A.Z. verzocht mij deze aangelegenheid zelf met H.BUD op te nemen, onder mededeling dat hij tegen het voorstel geen bezwaar maakte.

Bovenstaande besproken met Mr. Fellerhof die ook hiermee accoord kon gaan.

CH 2/10/53

20/3/56 nog eens besproken met Mr. van Maanen in verband met het ontvangen van een honorarium voor het schrijven in het politie blad. Geen bezwaar en bevestiging van het het bovenstaande.

PD 1351

VERTROUWELIJK

Aan: Hoofd A.Z.
Van: Hoofd K.O.

De opleiding van het kader van de Gemeente Politie (de gewone politie, niet de inlichtingendiensten) begint zich de laatste tijd wat meer op de maatschappij te richten. In verband daarmee wordt ook aandacht besteed aan het communisme. Mij is nu verzocht lezingen over het communisme te houden voor groepen brigadiers. De Dienstleiding heeft mij opgedragen aan deze verzoeken te voldoen.

Het eerste geval heeft zich inmiddels voorgedaan en het betrof hier een groep brigadiers uit de Noordelijke provincies die in Zwolle 14 dagen bij elkaar waren. Een avond gedurende die 14 dagen werd gewijd aan de behandeling van het communisme en ik trad bij die gelegenheid op als inleider. Aan het eind van de avond werd mij door de cursusleider een bedrag van f.15.- ter hand gesteld, zijnde het honorarium voor gastleraren. Toen ik de opmerking maakte dat dit niet nodig was, werd geantwoord dat dit gebruikelijk was en mij verzocht het in ieder geval te accepteren. Ik heb dat gedaan en vraag mij - mede met het oog op toekomstige gevallen - af of hier gedeclareerd moet worden en zo ja in hoeverre.

Gaarne Uw mening over het bovenstaande.

18 September 1953

08 1351

Aan: P.H.B.V.D.
Van: H.K.A.

Behalve de velerlei practische bezwaren verbonden aan de uitvoering van de oplossing van K.O. zou ik principiële bezwaren willen maken. Ik ben het helemaal niet met H.K.O. eens dat wij moeten aansturen op een situatie in de toekomst waarbij K.O. alleen met de instructeurs van de IDen te maken krijgt en verder de opleiding van onze eigen mensen. Het is veel te belangrijk om van onze dienst uit de mensen in het terrein te bereiken en verder omvat de opleiding van onze mensen veel meer dan de instructie voor ID-personeel.
Bij vergelijking met de F.B.I. moeten wij voorzichtig zijn. De F.B.I. heeft moeten vechten voor haar erkenning. Wat de handhaving der federale wetten betreft had zij een wettelijke basis voor haar optreden, daarbij is haar gelukt met behulp van haar voortreffelijke apparatuur en haar centrale instellingen een zodanig vertrouwen naar zich te trekken en te vestigen dat zij nu algemeen aanvaard wordt, doch ook nog steeds zolang het F.B.I. de staatswetten, de wetgeving en organen der staten weet te eerbiedigen. Zolang wij nog niet zover zijn moeten wij m.i. de instructie zoveel mogelijk in eigen hand houden. Ik acht het, behalve voor plaatselijke uitzonderingen, waar zich toevallig een allround instructeur voordoet, ook ongewenst, dat het politiepersoneel een aftreksel van de instructie van K.O. zou krijgen, dat weleens een volkomen vervormd beeld zou kunnen zijn van wat K.O. wil geven of zou willen geven. Ik ben dan ook van mening dat wij het veel meer moeten zoeken in een introductie van K.O. op de verschillende politiescholen, ik dacht dat dit voor wat betreft de R.P. reeds opgenomen was. Daarnaast zouden de Korpschefs aangemoedigd kunnen worden om gebruik te maken van een aanbod van ons om een of meer heren van K.O. in de gelegenheid te stellen een of twee keren per jaar voor ander personeel dan het I.D.personeel een voordracht over communisme, het werk van de B.V.D. of dergelijk onderwerp te houden liefst ingepast in een instructiecursus of voordrachtenreeks voor het personeel.

17-10-53

Gezien en besproken op 21-10-53 door P.H.B.V.D. met H.K.O.

H K O

Aan: H.B.
Van: H.K.O.

Hierbij een voorstel door mij gedaan aan P.H.B.V.D. en beoordeeld door de Heer van Maanen. Ik zou dit voorstel graag met U bespreken en zal U t.z.t. opbellen voor het maken van een afspraak.

24-10-1953

Bijlagen: CO 200421
Resultaat bespreking P.H.B.V.D. met K.O.

Resultaat bespreking P.H.B.V.D. met H.K.O. op 21 October 1953.

Er zal naar gestreefd worden dat in de opleiding van politiepersoneel aandacht wordt besteed aan die B.V.D.stof die voor elke politieman van belang geacht moet worden.

In de opleiding voor hoger politiepersoneel (van Rijks- en Gemeentepolitie) is hier reeds in voorzien.

Voor lager personeel is dit niet het geval. Voor de Rijkspolitie is de situatie niet moeilijk, daar die beschikt over een centraal opleidingsinstituut. De Inspecteur-Generaal zal hierover door P.H.B.V.D. aangesproken worden.

T.a.v. gemeentepolitie-personeel is de situatie wat ingewikkelder, daar de opleiding niet gecentraliseerd is. H.K.O. zal onderzoeken hoe de situatie is.

Overigens kan zowel bij Rijks- als bij Gemeentepolitie bevorderd worden dat noodzakelijk geachte B.V.D.stof ingang vindt op de manieren die daartoe geëigend zijn; waarbij het wel de bedoeling is dat zulks zoveel mogelijk door B.V.D.instructeurs geschiedt. Hiervoor dient H.K.O. contact op te nemen met H.B.

117 48

VERTROUWELIJK

200421

DUPLICAAT

No.:
Betreft: Vorming politiepersoneel m.b.t. inlichtingen- en veiligheidswerk.

Aan: P.H.B.V.D.
Van: H.K.O.

Reeds verschillende malen en bij verschillende gelegenheden heb ik er op gewezen hoe belangrijk het is dat al het politiepersoneel iets weet van het inlichtingen- en veiligheidswerk. Deze opvatting is opnieuw versterkt door mijn bezoek aan het F.B.I. en op grond van wat ik daar vernomen heb, meen ik te kunnen komen met een voorstel dat hieronder ontvouwd zal worden.

Het moet van belang geacht worden dat elke politieman iets weet van het inlichtingen- en veiligheidswerk, omdat daardoor het werk van de inlichtingendienst wordt bevorderd. Dit geldt zowel voor de gemeentepolitie als voor de rijkspolitie. In mijn contact met politiepersoneel niet behorende tot de inlichtingendienst is mij duidelijk geworden dat medewerking van dit personeel een voorwaarde is voor het welslagen van de inlichtingendienst. Bij de rijkspolitie spreekt dit heel duidelijk. Indien de groepscommandanten niet weten waar het om gaat heeft het hele werk weinig zin. Dit wordt in die kring steeds meer ingezien getuige de vorming hier en daar van deze groepscommandanten door districtscommandanten en personeel van de districtsrecherche dat een B.V.D.opleiding ontving. Mij is reeds enkele malen gevraagd voor de groepscommandanten van een district een lezing te houden over de betekenis van het B.V.D.werk. Voor de gemeentepolitie geldt in principe hetzelfde. Het personeel van de inlichtingendienst zou m.i. over meer gegevens kunnen beschikken indien het overig politiepersoneel wat beter op de hoogte zou zijn van de betekenis van het inlichtingenwerk. Momenteel is de situatie als regel zo dat er niet alleen geen samenwerking bestaat, maar hier en daar beslist tegenwerking. Dit laatste wordt vaak veroorzaakt door de opvatting dat de inlichtingendienst een soort interne recherche van de Korpsleiding is.

Als voorbeeld hoe goed het is dat ieder in het Korps op de hoogte is van de belangstellingssfeer van de inlichtingendienst kan het volgende mij door een brigadier van de straatdienst vertelde verhaal dienen (dit werd mij verteld op de politieschool te Wassenaar, ik weet niet welke gemeente het betrof).

In de straat waar hij woonde stopte 's avonds een C.D.auto. Zijn vrouw had dit opgemerkt en vertelde het hem. Het geheel was nogal verdacht daar

zonder dat het buitenlicht aangestoken werd, het een en ander naar binnen gedragen werd. Aanvankelijk besteedde de man geen bijzondere aandacht aan het verhaal, maar later dacht hij: "Het zouden wel eens lieden van achter het ijzeren gordijn geweest kunnen zijn." Nog weer later dacht hij: "Misschien heeft de inlichtingendienst hier wel belangstelling voor." Van het doorgeven ervan werd hij weerhouden door een soort antipathie tegen "die lui die altijd zo geheimzinnig doen." Tenslotte heeft hij het toch gedaan onder drang van het gevoel "je weet nooit waar het goed voor is." Deze man heeft dus tenslotte iets gedaan, aarzelend en met tegenzin, wat hij onmiddellijk en con amore had moeten doen. Hoevelen zouden er geweest zijn die het helemaal niet doorgegeven zouden hebben? De oorzaak van een dergelijke houding is vaak onbekendheid met de taak van de inlichtingendienst.

Als voorbeeld van tegenwerking kan nog het volgende dienen: In Haarlem postten op een avond twee I.D. ambtenaren in de buurt van het huis van een communist (de reden weet ik niet meer). Er was iets anders voorgevallen in die omgeving (een inbraak meen ik) waardoor twee rechercheurs zich daar ook ophielden. Toen de I.D.ers ontdekt werden spraken de rechercheurs af eens wat "grappigs" op te zetten. Ze liepen op de I.D.ers (die nog niet zo lang in het Haarlemse Korps waren) af en richtten zich - pretenderend hen niet te kennen - tot hen met de vraag waarom ze zich zo verdacht ophielden. De I.D.ers antwoordden dat ze hier aan het werk waren en verzochten de rechercheurs met nadruk door te lopen daar anders hun werk gevaar liep op te vallen waardoor het zinloos zou worden. De rechercheurs bleven aanhouden en stelden op een gegeven ogenblik zelfs voor hen mee te nemen naar het Hoofdbureau. Dit ging de IDers te ver en er ontstond een heftige woordenwisseling. Intussen was het geheel zo rumoerig geworden dat de IDers het beter oordeelden de operatie te laten schieten. Ze hebben hun beklag ingediend en de Heer Fontijne heeft de beide rechercheurs er vanzelfsprekend flink van langs gegeven. Naar mijn mening zou - bij wat meer bekendheid met het inlichtingenwerk - er een goede kans bestaan hebben dat dit niet gebeurd was.

Uitgaand nu van de mening dat iedere politieman iets van het inlichtingen- en veiligheidswerk moet weten, rijst de vraag hoe dit streven bevorderd moet worden.

In de eerste plaats kan de Korpschef hier zelf het een en ander aan doen. Hij kan het Korps wijzen op de betekenis van het BVD werk in het

algemeen en kan in bijzondere gevallen aangeven hoe samengewerkt moet worden. In de practijk komt van de voorlichting in het algemeen door de Korpschef niet veel terecht. In de eerste plaats zien de Korpschefs in het algemeen het belang van een dergelijke voorlichting niet in en in de tweede plaats zijn zij vaak ook niet in staat om die voorlichting behoorlijk te geven. Een tweede mogelijkheid is het door de B.V.D. opgeleide lagere I.D.personeel deze voorlichting te doen geven. Deze categorie ziet als regel het belang er wel van in, is ook wel in staat het te doen maar kan dit niet zelfstandig doen en mist bovendien vaak het gezag om haar ideeën ingang te doen vinden. Een derde mogelijkheid is voor dit doel de B.V.D. in te schakelen. Om practische redenen is dit echter onuitvoerbaar, K.C. zal het - wat de tijd betreft - nimmer op kunnen brengen een dergelijk programma uit te voeren.

Op grond van hetgeen ik bij het F.B.I. vernam, staat mij de volgende oplossing voor de geest:
In elk van de inlichtingendiensten van de grote gemeenten wordt een hogere politiefunctionaris aangewezen die met deze voorlichting belast wordt, allereerst voor het eigen Korps, maar indien mogelijk ook voor nog andere. Deze voorlichting zou zich in de meeste Korpsen kunnen beperken tot een voordracht eens in de twee of drie maanden met als onderwerp een bepaald aspect van het communisme of een van de beginselen van het inlichtingen- en veiligheidswerk. De hogere politiefunctionarissen die dit zouden gaan doen, moeten vanzelfsprekend daartoe eerst een opleiding ontvangen. Deze kunnen zij bij K.C. krijgen en na die opleiding kunnen ze bovendien telkens gevoed worden met de kennis die ze nodig hebben om op de hoogte te blijven.

K.C. begint er steeds meer naar te streven instructeurs op te leiden, die daarmee een stuk van de taak van die afdeling overnemen. Op de duur zou het onmogelijk worden al degenen die in de loop van al die jaren cursussen gelopen hebben, te blijven bewerken. In de toekomst zal dus een situatie moeten ontstaan dat K.C. slechts met instructeurs van de verbindingen te maken heeft en zich overigens geheel aan de opleiding van de eigen dienst kan wijden.

Voor de rijkspolitie zou een dergelijk iets opgezet kunnen worden. In elk gewest zou een zgn. toegevoegd officier aan de Gewestelijke commandant opgeleid kunnen worden bij de B.V.D. en zijn kennis uitdragen in de districten, allereerst aan degenen die niet behoren tot het inlichtingenpersoneel.

Ook bij de Marechaussee is het bovenstaande te verwezenlijken. Bij de staf zouden een of meer officieren hiertoe opgeleid kunnen worden of in de divisies toegevoegde officieren aan de divisiecommandanten.

Het plan is tamelijk vergaand, maar met name in de Verenigde Staten ontwikkelt zich de situatie sterk in de boven aangegeven richting. Hoover, het Hoofd van het F.B.I., heeft bij verschillende gelegenheden te kennen gegeven dat de strijd tegen het communisme niet bijzonder doeltreffend zal zijn, indien niet het gehele volk meedoet. Het volk moet "fifth column minded" gemaakt worden. De mensen moeten kunnen signaleren en daartoe moeten ze de verschijnselen kennen. Hoe zullen ze de verschijnselen kennen als deze hen niet voorgehouden worden. Vandaar dat Hoover persconferenties houdt en de pers daarin mededeling doet van de conspiratieve techniek van de communisten. Hier schuilt misschien een security bezwaar in, maar dit wordt geacht ruimschoots op te wegen tegen het voordeel dat de mensen op de hoogte zijn van de wijze waarop staatsgevaarlijke machten onder hen werken. Waar dit reeds geldt voor het publiek, hoeveel te meer voor de overheidsdienaars, wier werkterrein bovendien onmiddellijk object van infiltratie is. En hoeveel te meer geldt dit alles voor de gehele politie met haar taak t.a.v. de openbare orde, rust en veiligheid.

14 October 1953.

1178 a
1351

Aan: H.K.O.
Van: K.O.5.

Gelezen het verslag van de heer Verkerk d.d.17 April en de notitie van de heer van Keulen d.d.22 April 1953 betreffende de door K.O.4 en K.O.5 op 8 April j.l. gemaakte autorit naar Ede volgt hier een door mij in overleg met K.O.4 opgesteld verslag van de gang van zaken samenhangende met deze autorit.

Door mij werd op 7 April bij de heer van Keulen van de Sectie Vervoer geïnformeerd naar de mogelijkheid om op Woensdag 8 April met een dienstwagen mede te rijden in de richting Ede met het doel een bezoek te brengen aan het tijdelijk in H.O.R.A. opgenomen K.O.-personeelslid, Mej.G.T. van der Heide.

De heer van Keulen deelde mij mede dat voor de betreffende dag een wagen genoteerd stond voor de sectie B IX richting Gelderland. Hij gaf mij het advies mij met genoemde sectie nader in verbinding te stellen. De heer Drievoet van de sectie B IX met wie door mij telefonisch contact werd opgenomen deelde mij mede dat de wagen richting Gelderland gereserveerd was voor de rechercheur Verkerk. Aangezien de route van de heer Verkerk langs Ede voerde, was er generlei bezwaar tegen het mederijden van K.O.4 en K.O.5. Door de heer Drievoet werd het tijdstip van vertrek vastgesteld op 08.00 uur vanaf het huis van K.O.4, Haagsestraat 107, Den Haag.

Op 8 April werd conform afspraak eerst K.O.4 te 08.00 uur opgehaald. Vervolgens werd gereden naar het adres van K.O.5, Gerard Reynststraat 68, waarna werd doorgereden naar Maassluis naar het adres van de heer Verkerk. Hier werd te ± 09.15 gearriveerd. De heer Verkerk bleek op de hoogte te zijn gesteld van het mederijden van K.O.4 en K.O.5. Door hem werd er op generlei wijze op gezinspeeld dat de wagen te laat in Maassluis zou zijn aangekomen en hij daardoor bepaalde afspraken zou mislopen.

Na een kort bezoek van de heer Verkerk aan de I.D. te Schiedam werd koers gezet naar Ede. Door mij werd geïnformeerd naar het tijdstip waarop de heer Verkerk verwachtte in Ede terug te zijn. K.O.4 had n.l. voor die avond een afspraak gemaakt in Schiebroek.en zou, wanneer de heer Verkerk niet tijdig genoeg in Ede terug zou kunnen zijn, de terugtocht per trein ma ken. De heer Verkerk deelde mede dat hij vrijwel zeker verwachtte te ± 17.45 in Ede terug te zijn

Afgesproken werd dat wij de heer Verkerk te 18.00 uur in een restaurant in de nabijheid van het station van Ede zouden terugzien.

In de middag van 8 April kwamen wij na een wandeling te ± 17.15 uur terug in H.O.R.A. waar wij vernamen dat de heer Verkerk te 16.00 uur reeds bij H.O.R.A. terug was geweest. Men had hem medegedeeld dat wij nog niet van de wandeling waren teruggekeerd.

Te 17.30 uur keerde de heer Verkerk weer met de wagen bij H.O.R.A. terug, waarna onmiddellijk de terugtocht werd aanvaard. Tijdens de terugtocht vertelde de heer Verkerk dat hij een vergeefse tocht had gemaakt daar de commissaris van politie te Zutphen, de heer Dragt, i.v.m. een plotselinge ernstige ziekte van zijn vrouw zijn afspraak niet had kunnen nakomen. De opmerking van K.O.4 dat een dergelijke weinig resultaat opleverende dag nogal onbevredigend moest zijn, werd door de heer Verkerk beantwoord met de opmerking dat zulks inderdaad het geval was doch dat dit

in de practijk wel eens meer gebeurde. Ook toen werd door de heer Verkerk er op geen enkele wijze op gezinspeeld dat hij nog meerdere afspraken had misgelopen. Na afzetten van K.O.4 te Schiebroek werd koers gezet naar Maassluis waar de heer Verkerk uitstapte. Vervolgens werd doorgereden naar Den Haag waar ± 20.00 uur K.O.5 werd afgezet.

Betreffende de rit naar Ede mogen nog de volgende opmerkingen gemaakt worden.

Het tijdstip van vertrek uit Den Haag werd vastgesteld door de heer Drievoet zonder dat hierop enigerlei pressie van de zijde van K.O. werd uitgeoefend. Als de heer Verkerk inderdaad voor 09.00 uur een afspraak had gemaakt te Rotterdam, lijkt het mij duidelijk dat het tijdstip van vertrek, 08.00 uur, te laat was gesteld.

De opmerking in de notitie van de heer van Keulen dat de misrekening betreffende de tijd benodigd om via de adressen in Den Haag tijdig in Maassluis te zijn, veroorzaakt zou zijn doordat de Sectie Vervoer onbekend was met het feit dat ook K.O.5 van huis opgehaald moest worden, snijdt geen hout. Afgezien van het feit dat duidelijk met de heer Drievoet werd afgesproken dat zowel K.O.4 als K.O.5 zouden meerijden, zij opgemerkt dat het ophalen van K.O.5 aan het adres Gerard Reynststraat 68, op de weg van Haagsestraat naar Maassluis een omweg betekent van ongeveer 100 meter. Het te laat arriveren in Maassluis kan dus bezwaarlijk hierop teruggevoerd worden.

Volledigheidshalve moge ik nog opmerken dat de heer Verkerk bij zijn vroegtijdige terugkeer in Ede te 16.15 uur niet kon verwachten K.O.4 en K.O.5 in H.O.R.A. aan te treffen. Er was n.l. de duidelijke afspraak gemaakt dat wij elkaar te 18.00 uur zouden terugzien.

4-5-1953.

Aan: H/B IX
Van: H/KO

N.a.v. het bijgaande rapport en een gesprek met de brigadier Onnekink van de Arnhemse gemeente-politie, had ik een onderhoud met de Heer Verkerk van Uw sectie.

De heer Verkerk ontkende aanvankelijk beslist hetgeen de heer Onnekink tegen hem ingebracht heeft. De opleiding van de BVD zou zelfs niet ter sprake gekomen zijn.

Later herinnerde hij zich echter het volgende: De heer Onnekink zou opgemerkt hebben dat hem op de cursus geleerd was dat ieder BVD-er in het bezit is van een legitimatiebewijs. Hierop heeft hij geantwoord: Dat hebben ze U dan verkeerd geleerd." Meer zou hij over de cursus niet gezegd hebben. (Volledigheidshalve zij hier nog opgemerkt dat zoiets op de cursus nimmer gezegd is. Er is slechts gezegd dat iemand die namens de BVD bij de politie komt zich behoorlijk zal dienen te legitimeren.

Ik stel U voor de zaak hiermede te besluiten, daar een nader onderzoek waarschijnlijk niet veel meer zou opleveren, waarbij zich overigens de vraag voordoet of het de moeite wel waard is. Bovendien, mocht de heer Verkerk zich inderdaad in min of meer denigrerende zin over de cursus uitgelaten hebben, dan zal hij zich er wel voor wachten dit in de toekomst nog eens te doen.

12 - 3 - '53.

Aan: H.D., H.P.Z., H.A.C.D., H.B.
Van: H.K.O.

Zoals reeds in mijn schrijven dd. 31 December 1952 werd medegedeeld zijn verschillende wijzigingen aangebracht in de opleiding van B.V.D.-personeel.

Naast de in genoemd schrijven reeds aangegeven wijzigingen in de cursussen voor rechercheurs en personeel behorende tot de middelbare of hogere rangen, is thans ookvvoor lager personeel een nieuwe regeling getroffen.

In het oude systeem waren voor deze cursus 4 uren uitgetrokken, in de praktijk verdeeld over 2 middagen.

De nieuwe opzet voorziet in een cursus van 10 uren, verdeeld over 3 dagen, waarbij het volgende programma afgewerkt zal worden:

1e dag
1e uur Geheime oorlogvoering
2e uur Taak en organisatie van de dienst
3e uur Communisme
4e uur Vertoning van enige films verband houdende met de cursusstof

2e dag
1e uur Beveiliging
2e uur Beveiliging
3e uur Beveiliging
4e uur Vertoning van enige films verband houdende met de cursusstof

3e dag
1e uur Recht (wettel. bepalingen samenhangende met geheimhoudingsverklaring)
2e uur Beveiliging

Op de middag van de 3e dag worden de deelnemers aan een mondelinge test onderworpen.

De eerste cursus op deze nieuwe basis zal worden gehouden van 11 t/m 13 Mei a.s. in het gebouw Laan Copes van Cattenburch 38.

Cursustijden: Maandag 11 Mei 10.00 - 12.00 uur
14.00 - 16.00 uur
Dinsdag 12 Mei 10.00 - 12.00 uur
14.00 - 16.00 uur
Woensdag 13 Mei 10.00 - 12.00 uur

Betreffende de op Woensdag af te nemen test zullen de deelnemers tijdens de cursus nadere mededeling ontvangen.

Van Uw afdeling komen voor het volgen van deze in de loop van de volgende week te houden cursus in aanmerking:

afd. D.	afd. P.Z.	afd. B
Mej. A. Anderson	Dhr. H.C.W. Böhms	Mevr. M.B.A. Hamstra
Mej. M.E.Ch. van Dijk	Mej. M. Lodericks	
Mej. E.M. v.d. Marel	Dhr. F.K. Radder	
Mej. J.L.M. Willemsen	Dhr. J.S. Vrijmoed	

afd. A.C.D.

Mej. M.L.J. Aben	Mej. L.H. Marchelinus
Mej. E.R. Charlies	Mej. W.M. Somers
Mej. E.A. Daams-Snetlage	Mej. G.P.A.M. Verkuyl
Mej. E.A. Gerken	Mej. J.v.d.Wilden van Rees
Mevr. H. Huiskamp	Mej. W.v.Zijl

6-5-1953

118a

afgedaan 118a

Aan: PH.D
Van: H.KO

Naar aanleiding van Uw verzoek tot het verstrekken van een opgave van BVD-personeel dat eventueel in aanmerking komt voor het vervullen van een functie bij de afdeling D, doe ik U hierbij van onderstaande met één uitzondering tot de sectie B IX behorende personeelsleden de personalia en de examenresultaten toekomen.

Naam en voorletters	Geboortedatum	Examenresultaten uitgebreide basiscursus (in bezit van BVD-diploma)		
		Politiek	Methodiek	Recht
Keulen,S.van	6-2-1919	6-	7½	8½
Michon,J.N.	28-2-1920	6+	7	7
Stolk,J.H.P.	28-7-1912	6	6½	5½

		Examenresultaten basiscursus (volgens nieuwe cursusopzet)		
		Politiek	Methodiek	Recht
Advokaat,J.	28-9-1911	8	7½	7
Groot,A.P.H.de	15-6-1910	6½	7	7½
Ottolini,C.	21-6-1923	8	7½	7
Waal,D.J.de	15-4-1918	8	7-	6+
Oosthoek,B.W. (ACD)	22-3-1924	8	7+	8-

Van bovengenoemde personeelsleden hebben er twee de specialistencursus "Inlichtingenwerk voor operateurs" gevolgd. De resultaten daarvan waren als volgt:

	Inlicht.werk (theorie)	Inlicht.w. (prakt.)	Recht	Extrem.organisaties
Groot, A.P.H.de	7½	7½	7	6½
Waal,D.J.de	6½	8	8-	8

De bovenstaande B.V.D.-ers beveel ik aan, zowel op grond van hun cursus resultaten, als op grond van hun karakter en persoonlijkheid, voozover daarvan bij K.O. een indruk te verkrijgen is.

3-12-1953

Aan: Plv.Hfd.B.V.D.
Van: Hoofd K.O.

Enige tijd geleden vroeg ik mondeling Uw goedkeuring voor een nieuwe cursusopzet voor het personeel van B.V.D. en verbindingen.

De grondslag hiervan zou zijn een algemene basiscursus, gevolgd door een of meer speciale cursussen.

De aanvang van deze nieuwe regeling zou samen vallen met het vervallen van de gelijkstelling van het B.V.D.-diploma met de aantekening op het Politiediploma.

Het nieuwe plan zou uitgaan van het beginsel dat ieder die bij de B.V.D. in dienst treedt een korte of langere basiscursus dient te volgen en daarna een of meer speciale cursussen die de betrokkenen in het bijzonder bekwaam maken voor hun functie in deze dienst.

De cursussen zouden afgesloten dienen te worden met een examen dat een beoordeling geeft van de betrokkenen. Deze beoordeling zou gebruikt dienen te worden bij het bepalen van de geschiktheid aan het einde van de proeftijd en bij bevordering.

In verband nu met het bovenstaande is door K.O. een geschrift samengesteld dat de bovenbedoelde materie regelt en waaraan H.A.Z. en H.P.Z. hun goedkeuring reeds gehecht hebben.

1-4-1953.

119a

PD 1351

Aan: B.V.P.
Van: K.O.5.

Naar aanleiding van een door de I.D. Onstwedde ingediend rapport werd door B 5 de bijgaande voor U bestemde nota opgesteld.

Deze nota bereikt U via K.O. aangezien de betrokken ID ambtenaar, de adjudant C. van Dusseldorp, een cursus bij K.O. heeft doorlopen. Dat betrokkene in de practijk komt tot fouten als gesignaleerd in de nota van B 5, behoeft gezien de op het schutblad van bijgaand P.D. geplaatste opmerking van H.K.O. betreffende de examenresultaten van van Dusseldorp, niet te verwonderen.

9-4-1954.

Bijl.: PD 13626
nota B 5.

VERTROUWELIJK.

Aan: H.K.B.
Van: H.K.O.

Rapport betreffende speciale groep van B IX.

Gedurende de week van 11 tot 16 Mei heeft een groep van B IX een K.O. cursus gevolgd, die tot doel had de betrokkenen die kennis te verschaffen die hen in staat zal stellen hun speciale taak beter uit te voeren.

Deze cursus had twee aspecten.

In de eerste plaats werd het onderwerp penetratie behandeld. In de tweede plaats werden aanwijzingen gegeven ter verkrijging van de achtergrondkennis die noodzakelijk geacht moet worden om dit werk ten opzichte van dit speciale object behoorlijk te kunnen uitvoeren (theorie en praktijk van het communisme).

In de loop van deze cursus kwamen verschillende problemen naar voren, welke zo goed mogelijk behandeld werden en die hieronder in het kort zullen worden weergegeven.

1. De ethische zijde van het penetratiewerk. Vier van de zeven deelnemers (v.d.Moolen, Kooijmans, Legrand en Ritsema) waren bevreesd dat van hen gevraagd zou worden zedelijk ontoelaatbare middelen te gebruiken. Hierop is geantwoord dat wanneer gemeend wordt dat door dit werk een conflict ontstaan zal op grond van eigen zedelijke opvattingen, het beter is dit werk niet te doen. Van de bezwaarden bleef tenslotte v.d.Moolen staan op een standpunt dat hem ernstig deed overwegen te vragen vrijgesteld te worden.

2. De noodzakelijkheid van dit werk m.b.t. Den Haag. Het grootste gedeelte van de groep was niet overtuigd van de noodzakelijkheid van het werk waarmee een aanvang gemaakt zou worden. Dat Amsterdam een belangrijk object vormde kon men wel inzien, maar van Den Haag kon men dat niet zien. In de cursus is, behalve het in het algemeen aangeven van het belang van Den Haag, er op gewezen dat het ook wel een bijzondere bedoeling zou kunnen hebben. Het is overigens niet aan hen om te beoordelen of iets belangrijk is of niet. In de vergadering van Vrijdagmorgen is in dit punt wel klaarheid gebracht door de vermelding van het tekortschieten van de ID Den Haag.

3. Een andere vraag die rees was deze: Waarom worden wij ontrokken aan de contacten, die wij in andere delen van het land hebben en die van nut zijn voor de dienst, om ingezet te worden in een gebied waar wij in het geheel geen contacten hebben. Hierop is geantwoord dat Den Haag een gebied is waar een ernstig tekort aan goede contacten bestaat, dat daar opgebouwd moet worden en dat het belang hiervan naar alle waarschijnlijkheid wel opweegt tegen het verloren gaan van contacten elders. Ook dit is een beleidskwestie die niet ter beoordeling bij de betrokken rechercheurs ligt.

4. Een probleem dat als ernstig naar voren gebracht werd was dat van de beveiliging. Men vond het uit beveiligingsoogpunt gevaarlijk om Hagenaars als penetranten te kiezen. Deze bezwaren werden nogal overdreven voorgesteld en konden teruggebracht worden tot minimale proporties (waar de cursisten echter niet zo van overtuigd waren).

De instructeurs die deze cursus gaven konden zich niet aan de indruk onttrekken dat de meesten van deze groep eigenlijk geen zin hadden in de gehele onderneming. Hun argumenten hielden voor een deel geen steek, omdat de werkelijke bezwaren waarschijnlijk van andere aard zijn dan door de gemaakte opmerkingen gesuggereerd werd. De werkelijke bezwaren liggen naar het oordeel van de instructeurs die met deze groep te maken hebben gehad in een geheel ander vlak. Men vreest dat de verdiensten die verkregen worden met declaraties belangrijk terug zullen lopen en vervolgens dat het vrije leven enigszins aan banden gelegd zal worden. De sfeer die bij deze groep werd aangetroffen was niet prettig en het zou daarom raadzaam kunnen zijn allen die niet met volle toewijding mee willen doen buiten te sluiten. Een vraag die bovendien rijst is of deze mensen van hun directe chef de leiding ontvangen die zij nodig hebben. De gebrekkige wijze waarop ze zijn ingelicht over hun toekomstige taak stemt niet hoopvol te dezen.

Geloof in de leider, geloof in de opdracht, geloof in de doeltreffendheid van het team en vooral ook in de geest van het team lijken mij essentiële voorwaarden voor het welslagen van deze onderneming.

19 Mei 1953.

OV

1351/122

Aan: Hoofd A.Z.
Van: Hoofd K.O.

Tot heden was het gebruikelijk dat de deelnemers aan de door K.O. te organiseren cursussen de door hen in de koffie- en theepauze gebruikte consumptie zelf betaalden.

Tegen deze gang van zaken zijn echter m.i. de volgende bezwaren aan te voeren:

1.Het gaat hier om personeel van de verbindingen waar B.V.D.personeel herhaaldelijk komt en nimmer iets voor thee of koffie behoeft te betalen.Het is mij opgevallen dat vooral onder hoger personeel men zich hierover verwondert.

2.Aan de cursussen wordt deelgenomen door B.V.D.ers en niet-B.V.D.ers.De eerste categorie betaalt minder voor de consumpties,hetgeen op de laatste categorie een vervelende indruk maakt.

3.Met de afrekening gaat als regel veel tijd verloren.

Ik vraag mij af of het niet mogelijk is deze kosten door de B.V.D. te doen dragen. De kosten wegen m.i. wel op tegen het voordeel van een betere representatie.

Volgens onderstaande berekening zal hiermede per jaar naar raming een bedrag ad Fl.840.- gemoeid zijn:

<u>raming kosten consumpties</u>
<u>deelnemers K.O. cursussen per jaar.</u>

aantal cursisten per dag	35
aantal cursusdagen per week	5
aantal cursusweken per jaar	40
kosten 1 kop koffie + 1 kop thee per cursist per dag	0,12

Totale kosten per jaar 35x5x40x0,12 = Fl. 840.-

Ik verzoek U mij te berichten of de door mij voorgestelde regeling Uw goedkeuring kan wegdragen en zo ja,met ingang van welke datum tot de invoering er van kan worden overgegaan.

11-9-1953.

Hgenveren

Aan plv. H.BVD
Van H.KO.

~~In concept~~ 1351 121

Map binnen afgedaan.

Aan HKO
Van PHKO

KO4 maakt momenteel in mijn opdracht een studie van de de inrichting van de Bevolkingsregisters en de mogelijkheden die deze instellingen voor het verkrijgen van gegevens aan BVD en ID's bieden.De resultaten van deze studie zullen worden vastgelegd in een stencil dat gebruikt kan worden bij de lessen over het inlichtingenwerk van een binnenlandseveiligheidsdienst.Tevens zal dit stencil zodanig ingericht worden dat het voor de rechercheurs van BIX een naslagwerkje is waarin zij de voor hun werk benodigde inlichtingen over de Bevolkingsregisters kunnen vinden.
Om het stencil zo goed mogelijk aan zijn doel te doen beantwoorden is het nodig daarin copiën op te nemen van de verschillende soorten kaarten die in een Bevolkingsregister gebruikt worden.Het nadrukken van deze kaarten is echter verboden.Toestemming hiervoor zal gevraagd moeten worden aan de Rijksinspecteur van de Bevolkingsregisters ressorterende onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
Het komt mij voor dat voor het verkrijgen van deze vergunning de meest doelmatige weg is een onderhoud te hebben met genoemde Rijksinspecteur.
Dit onderhoud zou mogelijk bewerkstelligd kunnen worden via BIX,de contacten ~~liggen~~ van hen liggen echter op een vrij laag niveau. Beter zou het daarom zijn indien via het Ministerie (dHr. van Schendel) een introductie verkregen werd.
Van het onderhoud met de Rijksinspecteur zou tevens gebruik gemaakt kunnen worden om te vernemen welke gegevens er te verkrijgen zijn uit het onder hem ressorterende Centraal Bevolkingsregister.
Wilt U tot het verkrijgen van de introductie, deze aangelegenheid aan PH.BVD voorleggen.

5 September 1953

hA.
Wellicht kan hA2 dit eens op B2 gaan bespreken
f 10/9

W.

aan hr. Langeraad
ter behand. i overleg met Hr. v Sch.
hA/
f 11/9

plv H.KO.
Ik neem aan, dat het gesprek inmiddels op Maandag j.l. heeft plaats gehad overeenkomstig de via Hr. van Schendel gemaakte afspraak
hA2 / 3

Afspraak gemaakt voor 21-9-53 te 10.00.
plvHKO

Aan: P.H.B.V.D.
Van: H.K.O.

/351

123

DUPLICAAT

201648
(zie verder C.O.)

Aan: H.K.O.
Van: P.H.K.O.

Betreft: studierapporten.

Bij de dienst zijn een vrij groot aantal studierapporten omtrent verschillende onderwerpen aanwezig die al dan niet via K.E.B. van buitenlandse relaties ontvangen werden.

De afdeling K.O. heeft als studieafdeling een eerste belang bij deze rapporten. De toezending van deze rapporten aan K.O. is echter zeer wisselvallig.
In sommige gevallen staat K.O. niet op de circulatielijst, zodat deze rapporten slechts door toeval hun weg naar ons vinden. In andere gevallen staat K.O. onderaan de lijst, het duurt dan meestal maanden, ja soms wel meer dan een jaar voor deze rapporten de afdeling K.O. bereiken.

Een ander bezwaar is dat er geen index op deze rapporten bestaat, een overzicht van wat wij op dit gebied hebben is er dus niet. Dit spreekt te meer indien men in aanmerking neemt dat tot voor kort deze rapporten zonder geagendeerd te zijn in circulatie werden gegeven. Dit is dan ook de oorzaak dat verschillende van deze rapporten niet meer terug te vinden zijn. Zo is er b.v. een uitgebreid rapport van Clipper betrekking hebbende op de Komintern spoorloos verdwenen.

Ook de opberging in het archief nadat de rapporten in circulatie zijn geweest is onbevredigend. Deze rapporten blijven jarenlang als C.O. in omloop en vinden dan tenslotte een duistere rustplaats in een of ander O.D.

Afgezien van allerlei formele bezwaren tegen deze gang van zaken is er dus het grote bezwaar dat dit kostbare materiaal niet aan zijn doel, een studieverzameling te zijn beantwoordt.

Ik wilde U daarom ter nadere bespreking met de betreffende diensthoofden het volgende in overweging geven:
Alle van buitenlandse relaties ontvangen studie-overzichten van organisaties, spionnagezaken, politieke vraagstukken enz. worden na de normale registratie bij ACD ondergaan te hebben naar K.O. gezonden. Dit moet impliciet worden voorgeschreven voor een ieder die deze stukken van buitenlandse relaties ontvangt (K.E.B., K.B., C.J., H.B.).
Door de betrokken K.O.docent wordt een notitie gemaakt waarin kort wordt uiteengezet wat de inhoud van het betrokken stuk is. Deze notitie wordt in meerdere exemplaren vervaardigd en gezonden aan al degenen die voor dit rapport mogelijk belangstelling zouden kunnen hebben.
Van alle studierapporten wordt een index gemaakt waarin de rapporten volgens onderwerp worden gerangschikt. Deze index wordt vermenigvuldigd en aan iedere sectie wordt een exemplaar gezonden. Periodiek b.v. eenmaal per drie maanden wordt deze index bijgewerkt. De rapporten zelf gaan naar P. en B. waar zij met in achtneming van de regels van het Rubriceringsvoorschrift in de bibliotheek opgenomen worden en worden uitgeleend aan de belanghebbenden.
De aanbiedingsbrieven worden eventueel in de betrokken O.D.'s c.q. PD/O opgeborgen.
Dit is m.i. de enige mogelijkheid om dit studiemateriaal voor de belanghebbenden permanent toegankelijk te maken.

23-10-1953

NOTA

Bespreking met HACD op 14-11-53

HACD acht het principieel onjuist dat de studierapporten ergens anders zouden worden opgeborgen dan bij ACD.
Ook laat de opzet van de documentatie van ACD niet toe dat deze studierapporten als een afzonderlijk geheel in de documentatie worden opgenomen.
Wel is hij bereid ten behoeve van KO een kaartindex te doen vervaardigen van alle studierapporten welke in de loop der tijden van de buitenlandse relaties ontvangen zijn.
Een dienovereenkomstige opdracht zal aan ACD/O gegeven worden.

Bespreking met HKEB op 14-11-53

Afgesproken dat door KEB steeds een doorslag van de begeleidende briefjes bij buitenlandse studie rapporten aan KO zal worden gezonden, zodat KO onmiddellijk geinformeerd is wanneer een studierapport binnengekomen is.

's-Gravenhage, 14 November 1953

w.g. PH.KO

Afschrift van schutblad CO 201.648 Studiemateriaal voor KO

Plv. HBVD

Tegen het voorstel ad. 1 overwegend bezwaar, tenzij het inderdaad uitgesproken studierapporten zijn waarvan de werkafdelingen het resultaat van de studie van KO kunnen afwachten. Dergelijke rapporten gingen steeds naar KO zonder veel oponthoud.
De meeste buitenlandse rapporten bevatten de verwerking van recente gegevens en beschouwingen waarvan de werkafdelingen zo veel mogelijk kennis moeten nemen meestal met een overzicht of leidraad van de combinatie KA 3 / B IIIa. Daar kan het oponthoud niet zijn wel als het verder de dienst in gaat voordat KO aan de beurt is op de circulatielijst. Contrôle hierop kan KEB voor KO mogelijk maken door van iedere notitie waarmede het rapport de dienst in gaat een copie aan KO te zenden (rechtstreeks) met het CO nr.
Ad 3. Bewaring bij P.&.B. lijkt mij bezwaarlijk, omdat P.&.B. vrijwel alleen open materiaal heeft. Dan zou ik liever KO als laatste station en ook als plaats voor raadpleging willen zien.
Ad 1a. Met dergelijke notities zou KO de rol van KA 3 / B IIIa overnemen en dat zou mij verkeerd voorkomen. Is er geen overnemen van een taak dan zou het een doublure kunnen worden of een notawisseling tussen onderdelen van de dienst. Ik heb destijds wel gedacht aan een deelneming door KO aan de combinatie van KA 3 / B IIIa, maar afgezien van het feit dat een dergelijk werk team zo klein mogelijk moet blijven zou er een ander element komen in de op werkbasis tot stand gebrachte combinatie. Het is meestal alleen B, die belang heeft bij de kennisneming. Maar dan ook i.v.m. het lopende werk.

KA 27-10

KA

De rapporten gaan niet eerst naar KO om de door U terecht genoemde reden. Ook zullen ze niet gecatalogiseerd in P.&.B. worden opgenomen wel is 'n modus te bedenken om deze buitenlandse algemene rapporten onder index apart bij ACD onder te brengen. Wil met H.KEB opnemen zulks HKO mededelen dat hij van 'n dergelijk binnenkomen mededeling doet aan HKO, zodat deze althans weet dat het bij de dienst is. KO moet dus zelf zorgen het t.z.t. te krijgen.

Dhr. Felderhof 4-11

H.ACD

De kwestie van de rapporten van de buitenlandse diensten is nog ingewikkelder dan ik gedacht had. KO heeft speciaal op het oog de studierapporten, die natuurlijk zo spoedig mogelijk naar KO moeten, maar H.BVD wil ook direct KB op de hoogte stellen en heeft de instructie gegeven dat ze gefotocopieerd moeten worden maar nu moet de bewerking nog worden gecoordineerd. Wilt U dit ook met de Heer van Deinse opnemen vgl. hierbij CO 202860.

KA 14-11

KEW

Genoteerd ter beschouwing van het gehele verband B/C/ACD
23-11-'53

KA

Deze aangelegenheid door mij met H.KEW besproken, vide diens aantekening hierboven. Op deze zaak wordt dus t.z.t. teruggekomen. Het rapport van Expresse i/z "F.J.R." (CO 202860 II) werd inmiddels door ACD geborgen.

H.ACD 24-11-'53

HKO

De situatie is dus thans zo, dat KO geregeld doordrukken ontvangt van de bewerking die de studierapporten door de combinatie KA 3 / B IIIa en daardoor geïnformeerd is omtrent de aanwezigheid van bedoelde rapporten die tenslotte door ACB worden opgeborgen opgeborgen (algemene rapporten onder afzender en de speciale rapporten op onderwerp). De kwestie zal echter nader door H.KEW worden bekeken in het kader van diens algemene opdracht.

KA 2 / 25-11-'53

Afschrift aan HKEW

Aan: H.K.O.
Van: P.H.K.O.

M E M O R A N D U M

Aan de Sectie Methodiek van de Afd.KO is opgedragen onderwijs te geven in het vak "Inlichtingenwerk van een Binnenlandse Veiligheidsdienst". Dit vak omvat een theoretisch en een technisch gedeelte.
In het theoretisch gedeelte wordt een uiteenzetting gegeven van de systematiek van het inlichtingenwerk zoals dit, gebaseerd op de uitkomsten van de moderne wetenschapsleer, door de verschillende civiele en militaire inlichtingendiensten in de practijk wordt gebracht en door KO op het werk van een binnenlandse veiligheidsdienst is toegepast.
Het technisch gedeelte omvat: de techniek van de observatie; het gebruik van agenten en informanten; het maken van verslagen en overzichten e.d.

Bij het geven van de lessen, het afnemen van examens, gesprekken met cursisten en overige functionarissen in de dienst komt echter steeds weer naar voren, hoe groot de discordantie is tussen hetgeen op de cursussen gedoceerd wordt en de toepassing (voor zover hiervan gesproken kan worden) van deze beginselen van het inlichtingenwerk in de practijk.
Men zou hier over heen kunnen stappen onder de gebruikelijke verwijzing naar het verschil tussen theorie en practijk hetwelk overal in het leven te constateren valt, ware het niet dat deze discordantie ernstige gevolgen met zich mede brengt voor de arbeidsverhoudingen in onze dienst.
Wat is namelijk het geval?
Op de cursus maakt men kennis met een arbeidssysteem dat logisch en verantwoord is en dat men met succes ziet toegepast bij vele andere diensten in het binnen- en buitenland. Men aanvaardt dit systeem als een gezonde werkbasis. Wanneer men zich echter naar de practijk in onze dienst keert, dan ziet men dat een wetenschappelijke arbeidsmethode ontbreekt, dat een ieder arbeidt naar volkomen persoonlijk inzicht en dat van een doelmatige organisatie van het werk slechts bij uitzondering sprake is.

Daar men de arbeidsmethode waarmede men op de cursus kennis gemaakt heeft over het geheel genomen als juist aanvaardt, gaat men twijfelen aan de vakbekwaamheid van superieuren en oudere collega's. Men gaat gefundeerd op de als juist aanvaarde beginselen, critiek leveren op hun werk, waardoor een der grondpeilers van een gezonde organisatie, het vertrouwen in de leiding, ondermijnd wordt.

Wanneer men dan na een cursus terugkeert op zijn afdeling ontstaat er bij verschillende cursisten een crisis. Men weet dat men betere resultaten kan verkrijgen indien men zijn werk anders zou aanpakken. Wanneer men dan echter zijn gedachten hieromtrent met chefs en collega's bespreekt, wordt dit terzijde geschoven met de opmerking dat dat alles maar theoretische onzin is die ze de mensen op de cursus hebben wijs gemaakt en die men maar zo snel mogelijk weer moet vergeten. En dan wordt het platgetreden cliché geuit waarin gezegd wordt dat "gezond verstand" het enige is wat je nodig hebt om het werk goed te doen.
De meeste cursisten, jonger in levens- en dienstjaren, kunnen niet de moed opbrengen om voor hun verkregen overtuiging te vechten en zij vallen dan terug in de sleur van alle dag, meegesleept door de stroom van C.O.'s die over hun tafel vloeit of door de opdrachten die zij nog in portefeuille hebben. In hun geest blijft echter een grote onvoldaanheid, die, omdat zij geen uitweg kan vinden, daar voortbroeit en het initiatief verlamt.
Doch ook bij de chefs en andere functionarissen in de dienst blijft een nagalm van de opmerkingen en critiek van hun ondergeschikten en collega's.

Zij weten het hiaat in hun theoretische scholing, doch instede van aanvulling te zoeken van dit hiaat trekken zij zich terug op hun stelling dat alle theorie onzin is en dat "gezond verstand" de wonderformule is waarmede zij alle problemen kunnen oplossen.

Het resultaat van de cursus is in dit opzicht dus negatief; instede van verbetering heeft men verslechtering bewerkstelligd door ontevredenheid met de bestaande toestand in de harten van de cursisten te zaaien zonder daar tegenover de mogelijkheid tot het aanbrengen van verbeteringen te kunnen bieden.

Het geven van de diagnose stelt het probleem van de therapie.
Er liggen twee wegen voor de hand.

De eerste is het aanpassen van de theorie aan de bestaande practijk. Dit zou - ook al betekent het een teruggang - mogelijk zijn indien er in de practijk van het werk in de dienst enige vaste lijn te ontdekken was. Deze lijn is er echter niet. Men werkt volkomen volgens eigen inzichten, zonder dat er een vaste koers bemerkbaar is.
Dit begint reeds bij de doelstelling van het werk. Velen hebben geen helder inzicht in hetgeen het doel van het werken van een binnenlandse veiligheidsdienst is. Zij weten niet waarvoor zij werken en wat zij tenslotte met hun werken moeten bereiken. Slechts hier en daar treffen we aan wat men in het wetenschappelijke research-werk de probleemstelling noemt of zoals dit in de termen van het inlichtingenwerk uitgedrukt wordt het stellen van de kernvraag (essential elements of information). Een vaste procedure voor het bepalen van de kernvragen is er echter niet. Dit is slechts een voorbeeld dat aangevuld zou kunnen worden met andere voorbeelden uit iedere phase van het gehele proces van het inlichtingenwerk.
Het aanpassen van de theorie aan de bestaande practijk is derhalve onmogelijk aangezien deze practijk geen organisatorisch, d.w.z. doelmatig, op het doel geordend geheel vormt.

De andere weg die openstaat is het optrekken van de practijk aan de theorie. Wanneer men theorie en practijk beschouwt als de trap die naar het doel leidt, dan worden de horizontale treden in deze trap gevormd door de practijk die ons dichter bij dit doel brengt. De verticale borden echter zijn de theorie die de practijk op een steeds hoger niveau brengen.
Velen in de dienst schijnen hoogtevrees te hebben, zij wensen deze trap niet te bestijgen en blijven liever in het platte vlak van wat zij noemen "het gewone boerenverstand". Wetenschappelijke theorieën vervullen hen met vrees en soms met vijandschap.
Zo lang bij een groot gedeelte der leidende functionarissen de ongeneigdheid blijft bestaan om hun practijk aan de theorie op te trekken, blijft iedere theorie die door KO gedoceerd wordt onvruchtbaar.

Hiermede zijn we voor een dilemma gekomen waarvoor door KO geen oplossing te vinden is. Deze oplossing is alleen te vinden indien voor het gehele inlichtingenwerk dat door de B.V.D. bedreven wordt een bepaalde wetenschappelijk gefundeerde systematiek als leidend en ordenend beginsel aanvaard wordt. Dit zal echter van de leiding van de dienst uit moeten gaan. KO kan hierbij slechts voorlichtend en adviserend optreden.
In afwachting hiervan lijkt het mij, teneinde de onderlinge tegenstellingen in de dienst niet nog meer te vergroten, beter indien wij de theoretische lessen over het inlichtingenwerk van het programma afvoeren.

's-Gravenhage, 19 November 1953

P.H.K.O.

Aan: H.C.
Van: H.K.O.

Op Uw verzoek hierbijgaand een beoordeling van de personeelsleden van Uw afdeling die hebben deelgenomen aan de elementaire basiscursus.

13 Januari 1954

Beoordeling personeel afd.C. voor zover dat personeel heeft deelgenomen aan de elementaire basiscursus.

J.H. Benjamins

Zeer bescheiden. Bleek in de loop van de cursus over een zeer behoorlijke intelligentie te beschikken. Drukt zich vrij moeilijk uit, doch voor een functie waarbij het nemen van zelfstandige beslissingen en een representatieve verschijning niet essentieel zijn, zeer geschikt.

J. van Doorn

Praatgraag, met de neiging intelligenter te willen schijnen dan hij is, overigens met een redelijk verstand.

Mevr. A.L. Jüch

Intelligent, vrij gesloten type, niet alleen qua kennis doch ook qua optreden wekt zij de indruk zelfstandig werk te kunnen verrichten.

Mej. E.C.A; Koch

Maakt beschaafde indruk, vrij critisch ingesteld, beperkt verstand. Ongeschikt voor zelfstandig werk.

Mevr. M.L.Ohl

Zeer goed verstand, sterk impulsief. Ondanks onevenwichtige indruk wel geschikt voor zelfstandig werk.

J.J. Vermeulen

Goede, overigens weinig opvallende kracht. Bezit team-spirit, tot uiting komende o.a. door zijn aanpassing aan de cursus.

Mu Co 18216 + dupl. 126
1357

Aan: Plv. H.B.V.D.
Van: H.K.O.

Zoals U bekend is wordt door K.O. getracht in de dienst een doctrine te vormen op het gebied van het inlichtingenwerk. Deze leer is opgebouwd uit de wetenschap de ervaringen en de onderzoekingen van personeel van eigen en andere inlichtingendiensten. Zij is vastgelegd in een geschrift dat tot basis dient van de besprekingen in de cursussen. Dit geschrift is zekerheidshalve rondgestuurd bij al degenen in de dienst die met deze stof te maken hebben, teneinde hun opmerkingen daarop te vernemen. De hierbijgaande C.O.'s geven U een indruk van de uitgebrachte critiek. Met deze critiek zal rekening worden gehouden en het resultaat van het geheel is dus dat thans in de dienst op het terrein van het inlichtingenwerk een doctrine bestaat die door ieder aanvaard wordt. Ondanks deze instemming blijkt aan de toepassing van deze leer nogal het een en ander te ontbreken. In het kader van een intensievere scholing van het eigen personeel van de dienst en met name de zgn. case-officers, zal vooral ook deze inlichtingendoctrine behandeld worden. Het zal het onderricht daarin uitermate ten goede komen indien de dienstleiding zich uitspreekt voor aanvaarding van deze leer en de noodzakelijkheid van toepassing in het dagelijks werk van de dienst.

20-1-'54

126a afgehaald 1351 dl I

Aan: Plv.H.A.Z.
Van: H.K.O.

Naar aanleiding van Uw schrijven no.AZ 216496 bericht ik U het volgende:

Op 5 Maart werd volgens afspraak door de S.M. een auto naar Den Haag gestuurd voor het verzorgen van het transport van de tentoonstelling naar Valkenburg.

Alhoewel aan de S.M. de juiste maten waren opgegeven van het tableau, bleek de auto te klein voor het vervoer.

Na een telefonisch onderhoud met de S.M. werd toegezegd een grotere auto te sturen, die tegen 18 uur in Den Haag zou arriveren.

Gezien de gemaakte fout bij het sturen van de eerste auto, rees het vermoeden dat op de plaats van de tentoonstelling ook niet voldoende maatregelen waren getroffen, reden waarom de heer Boschker met deze auto te 12.30 uur naar Valkenburg is vertrokken.

De tweede auto is rond 18.00 uur uit Den Haag gestart onder begeleiding van de heer de Vos.

Omdat de tentoonstelling gereed moest zijn voor Zaterdagmiddag 6 Maart, was het voor de heer Boschker noodzakelijk op 5 Maart naar Valkenburg te vertrekken.

9 April 1954

(2e en 3e ex. naar Mej. Roelands) 8-7-54
Vr. bij HKO

VERTROUWELIJK

4e ex. 127a
1351/21
127a

Aan: P.H.B.V.D.
Van: H.K.O.

Betreft: Morele Herbewapening.

De laatste tijd brengt mijn studie van het communisme en het houden van voordrachten voor diverse groepen mij telkens op het terrein van de bestrijding van het communisme. Deze kan op vele fronten gevoerd worden. Wat de B.V.D. doet is het verzamelen van gegevens over het communisme, de staatsgevaarlijke activiteiten door zijn aanhangers bedreven en het bevorderen van de beveiliging daartegen. Deze niet veel meer dan indirecte bestrijding van het communisme - hoe belangrijk zij overigens ook moge zijn - is slechts een zijde van de totale bestrijding van het communisme. Zonder een doeltreffende offensieve psychologische oorlogvoering zal het Westen altijd in het defensief en in het nadeel blijven. Politiek en zo nodig met wapengeweld zal het communisme bestreden dienen te worden. Sociaal-economische situaties die als oorzaken van het communisme aangewezen kunnen worden, zullen moeten worden weggenomen, ook dit is bestrijding van het communisme. Bovenal zal het communisme ideologisch bestreden moeten worden. Deze bestrijding is ontegenzeggelijk de belangrijkste, omdat zij positief is. Zij stelt tegenover de communistische ideologie een andere ideologie en zij bergt de mogelijkheid in zich dat tegenstanders tot medestanders worden. Al de voornoemde aspecten van de bestrijding van het communisme staan niet los van elkaar, zij vormen een geheel. Indien men over het een spreekt dient men ook van het ander iets te weten.

Het is altijd mijn streven geweest het communisme zo veelzijdig en diepgaand mogelijk te leren kennen. Dit 100% te doen is voor één man binnen een mensenleeftijd een onmogelijkheid. Dit geldt dus zeker voor iemand die naast deze studie nog allerlei andere dingen te doen heeft. Telkens wanneer ik de behoefte gevoel aan een bepaald aspect van het communisme eens wat meer aandacht te besteden, word ik gehandicapt door gebrek aan tijd. Soms is echter een wat diepgaander studie van bepaalde onderdelen toch beslist noodzakelijk en dit gebeurt dan tenslotte wel, maar vaak met de grootste

moeite. Gelet nu op het bovenstaande heb ik mij tot taak gesteld zo goed mogelijk op de hoogte te blijven van de hoofdzaken van het communisme en vooral ook van hun samenhang. De meeste aandacht dient vanzelfsprekend gericht te blijven op de subversieve kant van het communisme. Overigens zorg ik er voor dat diepgaande studie van enig onderdeel altijd mogelijk blijft door de opbouw van een documentatie die verwijst naar een zo groot mogelijke hoeveelheid stof betrekking hebbend op een bepaald onderdeel.

De laatste tijd brengt mijn werk mij herhaaldelijk in grote bedrijven, waar -zoals U bekend is- voor directies en hoger personeel voordrachten gehouden worden over het communisme. De bedoeling van deze lezingen is de achtergrond van allerlei beveiligingsmaatregelen wat meer te doen leven. Bij de discussies die volgen op deze voordrachten komt herhaaldelijk de ideologische bestrijding van het communisme ter sprake. Het gaat niet aan er in een dergelijke geval op te wijzen dat dit geen probleem is van de B.V.D. In de eerste plaats is dit niet juist, wij kunnen ons werk nimmer los zien van een ideologische achtergrond, in de tweede plaats wordt van iemand die over het communisme spreekt verwacht dat hij in ieder geval een idee heeft van alle zijden van het communisme en zeker van deze zeer belangrijke zijde. Niet alleen in de bedrijven maar practisch in elke groep komen de laatste tijd vragen naar voren over de ideologische oorlogvoering tegen het communisme.

In verband met het bovenstaande heb ik de laatste tijd enige aandacht geschonken aan de wijze waarop de "Komle Herbewapening" het communisme bestrijdt. Deze beweging speelt thans in de ideologische bestrijding van het communisme een uitermate belangrijke rol. Zij gaat er van uit dat ideologieën de drijvende krachten zijn in de ontwikkeling van de mensheid en dat de enige doeltreffende bestrijding van het communisme is het daartegenover stellen van een superieure ideologie. Vooral in de grote bedrijven heb ik verschillende mensen ontmoet die mij wezen op deze beweging en mij aanraadden er eens contact mee op te nemen. Dat heb ik gedaan en ik ben tot de conclusie gekomen dat hier inderdaad grote mogelijkheden liggen voor een effectieve en positieve bestrijding van het communisme. Al is dan de ideologische bestrijding van het communisme geen taak van de B.V.D., ik geloof dat er alleszins reden is zich hiervan wat meer op de hoogte te stellen. In de eerste plaats dus omdat het B.V.D.werk nu eenmaal niet los staat van

VERTROUWELIJK

een ideologische achtergrond, in de tweede plaats omdat van B.V.D. ambtenaren -die zoals ondergetekende in de buitenwereld optreden- terecht verwacht wordt dat deze samenhang gekend wordt.

Zoals U bekend zal zijn, is het centrum van de "Morele Herbewapening" in Zwitserland (Caux). Elk jaar worden in de maanden Juni, Juli, Augustus en September grote bijeenkomsten gehouden waaraan deelgenomen wordt door alle mogelijke personen uit de gehele wereld. Een belangrijk thema in deze bijeenkomsten is de ideologische bestrijding van het communisme. Waarschijnlijk zal ik uitgenodigd worden deze zomer een week in Caux te komen doorbrengen, teneinde mij wat beter op de hoogte te stellen van de wijze waarop door de Morele Herbewapening de ideologische strijd tegen het communisme gevoerd wordt. Ik zal worden uitgenodigd in mijn kwaliteit van ambtenaar van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, die zich bezig houdt met de studie van het communisme en die daarover spreekt voor allerlei groepen in onze Nederlandse samenleving. Deze uitnodiging houdt niet in dat de kosten voor rekening van de "Morele Herbewapening" komen. Ik ben van oordeel dat mijn eventuele gaan naar Caux van zodanig belang is dat er geen bezwaar tegen zal zijn de kosten door de B.V.D. te doen dragen. Ter versterking van deze opvatting zij nog meegedeeld dat enkele jaren geleden een officiële Nederlandse legerdelegatie in Caux is geweest en dat herhaaldelijk ook mensen uit de Overheidssfeer worden uitgenodigd.

In verband met het bovenstaande moge ik U verzoeken mij toestemming te verlenen t.z.t. aan bovenbedoelde uitnodiging gevolg te geven.

14 Juni 1954

NOTITIE VAN E.OP II

AAN HE, KB.N

Betr.: Het aantrekken van I.D.ambtenaren door particuliere bedrijven.

Voor zover mij bekend, hebben o.a. de volgende I.D.ambtenaren een uitnodiging ontvangen om zich te presenteren bij de N.V.Philips voor een mogelijke benoeming tot veiligheidsambtenaar bij genoemd bedrijf:

Wachtmeester HOEDEMAN, Rijkspolitie Almelo
Rechercheur BERKHOUT, I.D.Enschede
Rechercheur HOOGWIJK, I.D.Almelo.

Beide eerstgenoemde personen schijnen een behoorlijke kans te maken, daar zij reeds voor een tweede onderhoud op 20 September a.s. zijn uitgenodigd.

HOOGWIJK heeft niets meer gehoord. Hij vertelde mij, dat hij tijdens het eerste onderhoud aan de personeelschef van Philips gezegd had, dat hij niet begreep hoe men aan zijn naam en adres gekomen was, daar hij nooit bij Philips had gesolliciteerd.

Men had hem toen gezegd, dat de heer van de HEUVEL van de B.V.D. een dertigtal namen van I.D.ambtenaren had doorgegeven. Hieruit zou een keuze worden gedaan. Hoogwijk had ook naar de arbeidsvoorwaarden gevraagd. Minimumsalaris f.6000.--, maximumsalaris f.10.000.-- te bereiken na 15 verhogingen.

Ik kan mij voorstellen dat deze cijfers indruk maken op onze I.D.-mensen, die meestal slecht betaald worden.

Anderzijds kan ik mij de verontwaardiging van de commissaris van politie te Almelo voorstellen, die de methode van de heer van den HEUVEL en van PHilips scherp had afgekeurd.

Tenslotte kwam mij nog ter ore, dat de I.D.ambtenaar VAN AALST van de Rijkspolitie Dordrecht en de I.D.ambtenaar POUW van Rijkspolitie Amsterdam over zouden gaan naar de B.P.M.

E.OP II, 14 September 1954.

Afgaan.
DR ES.
HE KBN en
BVP
meegedeeld dat dit
niet waar is.
22/9/54

Hr. v.d. Heuvel.
Ik meen goed te doen U dit
toe te zenden, als het niet
overbodig is inmiddels.
21-9-54 Vlaere

VD 1351 dl 1

137

AAN: H.KO (t.a.v.Hr.v.Rest.)

Betr.: Uitlatingen rechercheurs in trein.

Naar aanleiding van een telefoongesprek met de Hr.van Rest op 11 December j.l. doe ik U hieronder nadere gegevens toekomen.

Bedoelde personen bevonden zich op Woensdag 8 (of Donderdag 9 December) in de trein, die ca 8.10 uur vanuit Utrecht naar 's Gravenhage vertrok.
Het gezelschap bestond uit 2 dames en 2 heren.Hun signalement luidde:
le dame: Lang,blond, grof gebouwd,opvallend type, Zij droeg een zwarte rok met zwart-wit gestreepte blouse, grijze mantel met witte bontvoering, beige handtas,waarin kleine zwarte tas,lange zwarte suède handschoenen;
2e dame: Klein van stuk, droeg grijsblauwe of grijszwarte mantel, zwarte rieten tas met bloemen er op;
le heer: Indonesisch type, ca. 30 à 40 jaar, droeg trouwring;
2e heer: Grijs haar, ca. 45 jaar, droeg trouwring.

De heren waren eerst gezeten naast het echtpaar, dat mij de gegevens vertrekte. De dames zaten aan de andere kant van het middenpad, beiden naast 2 heren, die niet tot het gezelschap behoorden. Zij voerden luid, voor ieder duidelijk te horen, een gesprek.. Uit dit gesprek was op te maken, dat zij rechercheurs waren, die examen hadden moeten doen en aan een volgoefening hadden deelgenomen. Eén van de dames (de kleinste) bleek in Terminus en bij Vroom en Dreesmann te zijn geweest. Eén van de personen vertelde een verhaal over een ontmoeting bij een telefooncel. Het Ind.type praatte het meest. Hij vertelde dat hij de gekste steegjes in en uit was gelopen en gaf de anderen de raad steeds zig-zag te lopen om aan eventuele achtervolgers te ontkomen. Hij was wat men een "opschepper"noemt. De grijze heer praatte het minst. Uit het gesprek bleek dat hij vroeger heen en weer reisde naar Middelburg. Zij hadden nogal critiek op het uit elkaar gaan,"zo koud" vonden ze en noemden hierbij de naam Van Rest(de dame die mij dit relaas deed, heeft nog nooit van andere zijde deze naam gehoord). Verder was op te maken, dat zij bij een Departement werkten. Men wilde de declaraties op gaan maken, maar besloot bij nader inzien dit toch maar tot de andere dag uit te stellen. Men had veel koffie en thee gedronken en had het steeds over een rechercheur met een gele jas aan, die men blijkbaar steeds was tegengekomen bij de oefening.-

In den Haag aangekomen vertrok de le dame met lijn 3, de kleinste dame ging op de fiets naar huis.De grijze heer nam waarschijnlijk lijn 12. Het vervoermiddel van de Ind.heer is onbekend.

18 December 1954.

dl